

ТЕРНОПЛЬСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ
ІНСТИТУТ КОРМІВ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОДІЛЛЯ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ВП НУБПУ «БЕРЕЖАНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЩЕЦИНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАЗАХСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С.СЕЙФУЛЛІНА

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

*Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної
конференції*

Частина 2

**30 листопада 2017 року
м. Тернопіль**

УДК 63.001:57:001:62.001:33.001:37.001

ББК 65.9 (4Укр)-55

I 73

Редакційна колегія:

Водяник І.І., д.т.н., проф.; Гевко Р.Б., д.т.н., проф.; Гораш О.С., д.с-г.н., проф.; Дзядикевич Ю.В., д.т.н., проф.; Жукорський О.М., д.с-г.н., проф.; Іванишин В.В., д.е.н., проф.; Іващук Н.Л., д.е.н., проф.; Кваша В.І., д.с-г.н., проф.; Коняхін О.П., д.вет.н., проф.; Кухтин М.Д., д.вет.н., с.н.с.; Любинський О.І., д.с-г.н., проф.; Овчарук В.І., д.с-г.н., проф.; Пархомець М.К., д.е.н., проф.; Приліпко Т.М., д.с-г.н., проф.; Пуцентейло П.Р., д.е.н., професор; Рихлівський І.П., д.с-г.н., проф.; Савченко Ю.І., д.с-г.н., проф., академік НААН; Стрішенець О.М., д.е.н., проф.; Фурдичко О.І., д.е.н., проф., академік НААН; Буряк М.В., к.т.н., доцент; Вітровий А.О., к.т.н., доцент; Сидорук Г.П., к.с-г.н.; Мелешенко Н.М., к.е.н., доцент; Морозевич О.А., к.е.н., доцент; Олійник О.Р., к.е.н.; Сава А.П., к.е.н., с.н.с.; Семенишена Н.В., к.е.н., доцент; Сенік І.І., к.с-г.н.; Сидорук Б.О., к.е.н.; Солян М.Я. к.с-г.н.; Ящук Т.С., к.с-г.н., с.н.с.

*Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Тернопільської державної сільськогосподарської дослідної станції ІКСГП НААН
(протокол № 12 від 12.12.2017 р.)*

I 73

Інноваційні технології та інтенсифікація розвитку національного виробництва: матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф.
30 листоп. 2017 р. Частина 2. Тернопіль : Крок, 2017. 209 с.

ISBN 978-617-692-447-0 (повне видання)

ISBN 978-617-692-449-4 (частина 2)

Збірник містить наукові доповіді IV міжнародної науково-практичної конференції “Інноваційні технології та інтенсифікація розвитку національного виробництва” (Тернопіль, 30 листопада 2017 року) з актуальних технологічних, технічних, соціально-економічних та екологічних проблем і основних напрямів інноваційного розвитку національного виробництва.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

УДК 63.001:57:001:62.001:33.001:37.001

ББК 65.9 (4Укр)-55

ISBN 978-617-692-447-0 (повне видання)

ISBN 978-617-692-449-4 (частина 2)

© Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція, 2017

© Крок, 2017

TERNOPIL STATE AGRICULTURAL EXPERIMENTAL STATION
INSTITUTE OF FEED RESEARCH AND AGRICULTURE OF PODILLYA
PODILIAN STATE AGRARIAN ENGINEERING UNIVERSITY
TERNOPIL NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
LESYA UKRAINKA EASTERN EUROPEAN NATIONAL UNIVERSITY
SS NULESU «BEREZHANY AGROTECHNICAL INSTITUTE»
BELARUS STATE ECONOMIC UNIVERSITY
UNIVERSITY OF SZCZECIN
S.SEIFULLIN KAZAKH AGRO TECHNICAL UNIVERSITY

INNOVATIVE TECHNOLOGY AND INTENSIFICATION DEVELOPMENT OF NATIONAL PRODUCTION

*Materials
of IV International scientific and practical
conference*

Part 2

**November 30, 2017
Ternopil**

UDC 63.001:57:001:62.001:33.001:37.001
BBK 65.9 (4Укр)-55

Editorial board:

Vodyanyk I.I., Dr.Sci.Tech, Prof.; Gevko R.B., Dr.Sci.Tech, Prof.; Gorash O.S., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Dzyadykevych Yu.V., Dr.Sci.Tech, Prof.; Zhukorskyyy O.M., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Ivanyshyn V.V., Doctor of Economics, Prof.; Ivashchuk N.L., Doctor of Economics, Prof.; Kvasha V.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Konyakhin O.P., Doctor of Veterinary, Prof.; Kukhtyn M.D., Doctor of Veterinary, Senior Researcher.; Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Ovcharuk V.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Parkhomets M.K., Doctor of Economics, Prof.; Prylipko T.M., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Putsenteylo P.R., Doctor of Economics, Prof.; Rykhlyvskyyy I.P., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Savchenko Yu.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Strishenets O.M., Doctor of Economics, Prof.; Furdychko O.I., Doctor of Economics, Prof.; Buryak M.V., Cand.Tech.Sci, Assist. Prof.; Vitrovyy A.O., Cand.Tech.Sci, Assist. Prof.; Sidoruk G.P., Cand.Agri.Sci; Meleshenko H.M., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Morozevich O.A., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Oliynyk O.R., Cand.Econ.Sci; Sava A.P., Cand.Econ.Sci, Senior Researcher; Semenyshena N.V., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Senyk I.I., Cand.Agri.Sci; Sidoruk B.O., Cand.Econ.Sci; Solian M.Ya. Cand.Agri.Sci; Yashchuk T.S., Cand.Agri.Sci, Senior Researcher.

*Recommended for publication by Scientific and Technical Council
of Ternopil state agricultural experimental station
(protocol # 12, from 12.12.2017)*

Innovative technology and intensification development of national production:
materials of IV Intern. scient.-pract. confer., November 30, 2017. Part 2. Ternopil :
Krok, 2017. 209 p.

ISBN 978-617-692-447-0 (full edition)

ISBN 978-617-692-449-4 (part 2)

The collection contains scientific presentations by IV International scientific-practical conference “Innovative technology and intensification development of national production” (Ternopil, November 30, 2017) on actual technological, technical, socio-economic and environmental problems and the main directions of the innovative development of national production.

The authors of scientific papers and reports bear responsibility for content and accuracy of publications. The opinions of the authors of publications may not coincide the views of the editorial board of the collection.

UDC 63.001:57:001:62.001:33.001:37.001
BBK 65.9 (4Укр)-55

ISBN 978-617-692-447-0 (full edition)

ISBN 978-617-692-449-4 (part 2)

© Ternopil state agricultural experimental station, 2017

© Krok, 2017

З М І С Т / C O N T E N T S

СЕКЦІЯ 5 ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

SECTION 5 ECONOMIC SCIENCES

Аксенов Олексій, Седлецька Дар'я, Писаревський Олег ДІАГНОСТИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА	9
Антонова Марина, Уварова Галина ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РЕСУРСАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ	11
Астукевич Эмилия, Якубовская Надежда ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ НА РЫНКЕ НЕДВИЖИМОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	13
Баталова Алла РОЗГЛЯД ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ	16
Bachev Iavor AGENTS OF CONTROL IN ORGANIZATIONS	18
Basheva-Bacheva Snejana ACCOUNTING ASPECTS IN REORGANIZATION THROUGH SPIN-OFF ACCORDING TO THE REGULATORY FRAMEWORK IN THE REPUBLIC OF BULGARIA	21
Bashikarov Kiril THE NEW CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR FINANCIAL REPORTING BASED ON ENTITY'S BUSINESS MODEL	24
Белова Светлана УПРАВЛЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬЮ СЕТЕВОГО ТОРГОВОГО БИЗНЕСА	26
Борисов Дмитрий ИННОВАЦИОННО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ РЫБОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА ЮГА СИБИРИ	28
Борисов Олег ФИНАНСОВАЯ ОТЧЕТНОСТЬ КАК ОСНОВА КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ	30
Борисова Ольга ВЛИЯНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА РАЗВИТИЕ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	32
Бучик Татьяна, Гомон Татьяна ПРОБЛЕМЫ ОЦЕНКИ КРЕДИТОСПОСОБНОСТИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА	35
Владыко Анжелика КОНТЕНТ-СИСТЕМЫ ПЛАНИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНО-ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО КОМПЛЕКСА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	37
Волков Владислав НЕОБХОДИМОСТЬ СОЗДАНИЯ УНИВЕРСАЛЬНЫХ МЕТОДИК ОПРЕДЕЛЕНИЯ СООТНОШЕНИЯ ВАЛЮТ ПРИ ДЕНОМИНАЦИИ ИЛИ СМЕНЫ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ И ВЛИЯНИЕ НА ДЕПОЗИТЫ ГРАЖДАН	39
Волонтир Людмила ДОСЛІДЖЕННЯ ГІБРИДНИХ ПОТОКІВ ТРАНЗАКЦІЙ	42
Глинник Елена ВЛИЯНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ ОКАЗАНИЯ САНАТОРНО-КУРОРТНЫХ УСЛУГ ПО ПУТЕВКАМ НА МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УЧЕТА ЗАТРАТ	45
Горбарук Татьяна, Комисарук Алина ТЕНДЕНЦИИ ИНФЛЯЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В БЕЛАРУСИ	48
Гюнтер Ирина СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РЫНКА АМЕРИКИ	50
Дармина Татьяна ИСТОРИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВОЙ (БУХГАЛТЕРСКОЙ) ОТЧЕТНОСТИ	52
Дахова Зоя ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ФОНДОВОГО РЫНКА	55

Довгопола Ірина ФОРМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ	57
Донцов Дмитрій, Юшкова Наталя ДЕТЕРМИНАНТЫ СТРАТЕГИРОВАНИЯ И МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ РЕГИОНАЛЬНЫМИ СИСТЕМАМИ	59
Ермакова Евгения, Морозова Наталья УРОВЕНЬ РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	62
Заботкіна Катерина РИНОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ЗЕМЛІ: ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	64
Зазерская Виктория ИНВЕСТИРОВАНИЕ ПРОЕКТОВ ИНФРАСТРУКТУРНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ	67
Иванченко Олеся СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ МАРКЕТИНГА В РЫНОЧНЫХ УСЛОВИЯХ	69
Льїн Валерій КЛАСИФІКАЦІЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	71
Льїн Владислав ОСНОВНІ ВИДИ ТА ХАРАКТЕРНІ ВІДМІННОСТІ ВЕНЧУРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	74
Льїна Олена УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	76
Карзаева Наталья РОЛЬ ДЕМОГРАФИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СТРАНЫ	78
Кернасюк Юрій ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	81
Козловская Евгения ЭКСПОРТНО-ОРИЕНТИРОВАННАЯ ПОЛИТИКА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	83
Кондратюк Олександра ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ «АВ-КОСТІНГ» У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ	85
Коровайчик Дарья, Стемпковская Вероника ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕХОДА К ИНФЛЯЦИОННОМУ ТАРГЕТИРОВАНИЮ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	88
Котько Наталія ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ	90
Кругляк Ольга ДО ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЧНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ	92
Лавський Володимир ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕКОНОМІЦІ	95
Лазарєва Олена РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ОРІЄНТИВІВ У ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ	97
Лапина Светлана ПОДХОДЫ К ВЫДЕЛЕНИЮ УРОВНЕЙ РАЗВИТИЯ ПОТЕНЦИАЛА ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО РЫНКА	99
Леднєва Ірина КОНКУРЕНЦІЯ НА РЫНКЕ НЕДВИЖИМОСТИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	102
Лемеш Валентина ПРОБЛЕМНЫЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ ОЦЕНОЧНЫХ ЗНАЧЕНИЙ В АУДИТОРСКОЙ ПРАКТИКЕ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	104
Лыскович Виктория, Шельпук Анастасия, Лойчиц Татьяна МАЛЫЙ И СРЕДНИЙ БИЗНЕС В РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКЕ	106
Макода Світлана АУДИТ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	109
Малевич Назар ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	111
Мастихина Ольга, Курагина Ірина ОПТИМИЗАЦИЯ ПРИБЫЛИ НА ОСНОВЕ УПРАВЛЕНИЯ НАЛОГАМИ	113

Махмудова Ілона СТВОРЕННЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ МОЛОЧАРСЬКИМИ КООПЕРАТИВАМИ	115
Мацедонська Наталя, Крат Галина ШЛЯХИ РЕКАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ	117
Недашковская Нина ЗНАЧЕНИЕ АНАЛИЗА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ	119
Нестерова Ирина ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ АГРОПРОМЫ- ШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ	121
Носов Сергей АНАЛИЗ ДИНАМИКИ ИНДЕКСА ГОСУДАРСТВЕННЫХ ОБЛИГАЦИЙ RGBI: ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЕ ПРИЧИНЫ РОСТА, ПРОГНОЗ ДИНАМИКИ РАЗВИТИЯ	124
Панькова Алина ПРИМЕНЕНИЕ НАЛОГОВОЙ НАГРУЗКИ В УПРАВЛЕНИИ ФИНАНСОВЫМ СОСТОЯНИЕМ ОРГАНИЗАЦИИ	126
Печень Валентина, Бедретдинова Елена СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОЦЕССА ЦЕНООБРАЗОВАНИЯ В ОБЛАСТИ ЗАКУПОК ОБОРУДОВАНИЯ	129
Підгурський Олександр МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ СУПЕРПОЗИЦІЇ ПУАССОНІВСЬКОГО ТА РЕГУЛЯРНОГО ПОТОКІВ ТРАНЗАКЦІЙ	132
Подобівський Володимир МУНІЦИПАЛЬНА ГЕОІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА МІСТА КРЕМЕНЦЯ (ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ)	134
Пугач Валентина МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ РОЗВ'ЯЗУВАННІ ПРИКЛАДНИХ ЗАДАЧ З ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	137
Річкаль Наталя ДИФЕРЕНЦІАЛЬНІ РІВНЯННЯ В ЕКОНОМІЦІ	138
Sáiensus Maria LOGISTYCZNY MODEL PLANOWANIA PRODUKCJI I SPRZEDAŻY	140
Саидова Дилдора ИННОВАЦИИ И МЕРЫ ПО АКТИВИЗАЦИИ ПРОЦЕССА МОДЕРНИЗАЦИИ - ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА УЗБЕКИСТАНА	142
Свирейко Наталья ОСОБЕННОСТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВОГО БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	145
Семенішена Наталя ЯКІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ІНСТИТУТУ ОБЛІКУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	147
Серова Елизавета ОБЛИГАЦИОННЫЙ ЗАЕМ: СУЩНОСТЬ И ПРЕИМУЩЕСТВА КАК ДОЛГОВОГО МЕТОДА ФИНАНСИРОВАНИЯ	148
Сидорук Борис, Сидорук Галина, Довгань Ольга СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ В ГАЛУЗІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНО- РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРОСФЕРИ	151
Тертична Любов ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК СТРАТЕГІЧНА ОСНОВА РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА	154
Тимошенко Микола ЕКОТЕХНОПАРКИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ НАПРЯМ ВИРШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	156
Улько Євгеній ХІМІЧНА МЕЛІОРАЦІЯ ТА ВПЛИВ КОМПОСТІВ НА ВІДНОВЛЕННЯ РОДЮЧОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ	160

Черевко Марія УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	163
Чернова Євгенія ЭЛЕКТРОННОЕ ДЕКЛАРИРОВАНИЕ ТАМОЖЕННОГО ТРАНЗИТА	165
Чигурян Ярослав ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	167
Шеховцов Віталій, Становская Наталія КЛАССИФІКАЦІЯ ТОРГОВОЇ НЕДВИЖИМОСТІ	169
Шлекене Елена ИПОТЕЧНОЕ КРЕДИТОВАНИЕ В ЖИЛИЩНО-НАКОПИТЕЛЬНЫХ КООПЕРАТИВАХ	171
Штефан Людмила ПЛЮСИ ТА МІНУСИ ІНВЕСТУВАННЯ УКРИПТОВАЛЮТИ	173
Юрченко Богдан ДІЯЛЬНІСТЬ ВЕНЧУРНИХ КОМПАНІЙ У ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ	175
Яковенко Катерина ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЕМЛІ	178

СЕКЦІЯ 6
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

SECTION 6
SOCIAL AND HUMANITARIAN SCIENCES

Arpentieva Mariam PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF IMMUNE DISORDERS	181
Баран Руслан МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД З ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ АВІАЦІЇ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ АВІАЦІЙНОЇ ДУМКИ І ЛЕТОВИЩНОЇ СПРАВИ)	183
Білополий Віктор, Лазаренко Вікторія ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВНЗ	187
Ганчар Андрей РЕШЕНИЕ ВРЕМЕННЫМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ ВОПРОСА О ВЗАИМОДЕЙСТВИЯХ С ВАТИКАНОМ (1917 г.)	189
Гусак Ірина, Адамчук Наталія ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТА- ВИПУСНИКА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	191
Дмитренко Євгенія ВИСТАВКИ І ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДЛЯ МАШИНОБУДУВАННЯ: МЕТА І МОТИВАЦІЯ	194
Кисіль Наталія ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ЗВО: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	196
Коваленко Віталій, Руденко Валентин ДО 90-РІЧЧЯ НАДМОРСЬКИХ ЗАПОВІДНИКІВ: ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ДЖАРИЛГАЦЬКИЙ»	198
Морська Ірина АСПЕКТОЛОГІЧНЕ ЗОБРАЖЕННЯ СВІТОСПРИЙНЯТТЯ В. ПІДМОГИЛЬНИМ УРБАНІЗОВАНОЇ РЕАЛЬНОСТІ	201
Швець Ірина СТВОРЕННЯ КАРТИН УТЕХНІЦІ «STRINGART» ДЛЯДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ	203
Шевченко Наталія МИКОЛА ПЕТРОВСЬКИЙ – ОДИН З ПРЕДСТАВНИКІВ НІЖИНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ ШКОЛИ	205
Шевяков Олексій, Складановська Марина СТАЛІЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА: ЕКОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ	207

СЕКЦІЯ 5
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ
SECTION 5
ECONOMIC SCIENCES

Аксенов Олексій
магістр

Седлецька Дар'я
магістр

Писаревський Олег
магістр

Науковий керівник: к.т.н., доцент Судакова О.І.
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
м. Дніпро

ДІАГНОСТИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах загострення економічної кризи, що поставила на межу виживання ряд підприємств, які ще донедавна вважалися успішними й стабільно функціонуючими, питання про економічну безпеку набуло особливої актуальності. Підвищення агресивності зовнішнього й, частково, внутрішнього середовища призвело до виникнення нових загроз і посилення їхнього впливу на результативність діяльності підприємств. Запобігання негативному впливу комплексу зовнішніх і внутрішніх загроз можливо шляхом забезпечення своєчасної реакції на них і створення умов для безпечного розвитку через ефективне управління економічною безпекою в рамках загальної системи управління суб'єктом господарювання. Прийняття оптимальних рішень в області управління й забезпечення економічної безпеки підприємств потребує вирішення ряду питань, пов'язаних з урахуванням сучасних тенденцій налагодження та розширення стратегічної взаємодії підприємств із суб'єктами зовнішнього середовища для забезпечення реалізації власних стратегічних інтересів. У зв'язку з цим перед економістами і менеджерами виникло завдання перегляду існуючих принципів і підходів до управління економічною безпекою та їх вдосконалення з урахуванням нових вимог, які висуває нестабільне зовнішнє середовище функціонування підприємств. Одними з таких вимог є оперативність і результативність управлінських рішень, що можна забезпечити використовуючи сучасні інструменти управління, до яких відноситься і

діагностика.

Дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених показують, що для підприємства більш важливим є не уникнення загрози взагалі, а вміння її вчасно і точно передбачити для того, щоб вжити необхідних заходів. Це стосується як підприємств, що знаходяться у кризовому стані, так і успішно працюючих підприємств. Тому необхідним є створення системи управління економічною безпекою з безперервною діагностикою стану середовища та місця підприємства в ньому, оскільки метод прийняття управлінських рішень на основі лише інтуїції не може в існуючих умовах забезпечити максимально ефективне функціонування суб'єктів господарювання.

Управління економічною безпекою підприємства є складним, динамічним, інерційним процесом, а отже, вимагає виділення груп стратегічних і тактичних заходів. При цьому необхідною умовою забезпечення ефективності управління є узгодження механізмів і заходів тактичного і стратегічного рівнів управління економічною безпекою підприємства. Таке узгодження проводиться на підставі оцінки ефективності політики точок зростання, оцінки ступеня досягнення стратегічних цілей, де мірою виступає вартість підприємства, а також оцінка дієвості програми виведення підприємства з кризи. Результати аналізу ефективності, таким чином виступають зворотним зв'язком, який формує перелік задач управління для подальшої розробки заходів щодо виведення підприємства з кризи.

Стратегія і тактика управління економічною безпекою тісно взаємозв'язані між собою. На підставі розробленої стратегії діяльності з забезпечення заданого рівня цільових показників функціонування підприємства, виробленої глобальної стратегії управління безпекою розробляються і впроваджуються заходи тактичного характеру, спрямовані на реалізацію стратегічних планів, однак у той же час результати тактичного управління економічною безпекою є сигналами для зміни стратегії управління, прийнятої на базі ключових показників, наприклад, вартості підприємства в попередньому періоді, результатів здійснення ним своєї фінансово-господарської діяльності.

Важливість процесу діагностики рівня економічної безпеки в кризових умовах функціонування підприємств визначається тим, що цей процес дозволяє своєчасно виявляти несприятливі тенденції і загрози економічній безпеці підприємства, що виникають як у внутрішньому, так і в зовнішньому середовищі. В свою чергу це дозволяє виявляти «слабкі місця» і, відповідно, забезпечувати оптимальний розподіл і ефективне використання ресурсів з точки зору економічної безпеки підприємства.

Література

1. Кавун С. В. Економічна безпека підприємства: інформаційний аспект: монографія. Харків: ТОВ "Щедра садиба плюс", 2014. 312 с.
2. Судакова О. І., Щеглова О. Ю., Гасенко О. О. Головна характеристика

механізму управління економічною безпекою розвитку підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент»*. -№ 24. Одеса: МГУ, 2017. С. 11-14

3. Шпак Н. О. Пирог О.В. Економічна стабільність суб'єктів господарювання в умовах хаотичного розвитку національної економіки України: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2015. 288 с.

Антонова Марина

к.э.н., доцент

Уварова Галина

Белгородский университет кооперации, экономики и права,
г. Белгород, Российская Федерация

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РЕСУРСАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Управление финансовыми ресурсами предприятия является важным элементом финансовой политики организации. В последнее время актуальными вопросами исследований являются проблемы финансового менеджмента финансовых ресурсов организации.

«Финансовые ресурсы предприятия – это совокупность денежных средств предприятия (собственных, заемных и привлеченных), которые находятся в его распоряжении и служат для дальнейшего функционирования организации, с целью получения прибыли, повышения конкурентоспособности, а также обеспечения его финансовых потребностей» [1, с. 215].

В научной литературе выделяют несколько объектов финансового менеджмента: «активы, капитал, финансы и деньги, инвестиции» [2, с. 10].

К активам организации относят ресурсы предприятия, которые приносят предприятию экономическую выгоду.

Капитал представляет собой часть активов организации, получаемая путем вычета всех ее обязательств.

Деньгами является финансовый актив, необходимый для осуществления операций приобретения товаров, сырья, осуществления платежей.

По нашему мнению, выделение «денег» как объекта финансового менеджмента является неправильным. Более верным будет выделение «денежного потока» в качестве объекта управления финансовыми ресурсами предприятия.

Понятие «денежный поток» широко используется в финансовом

менеджменте, тогда как понятие «деньги» чаще используется в научных работах, посвящённых теории финансов.

Термин «денежный поток» по-разному трактуется экономистами. По нашему мнению, для целей данного исследования, денежный поток как объект финансового менеджмента, следует определять как движение денежных средств за конкретный период времени, формируемых предприятием для обеспечения своей деятельности и достижения своей цели.

Финансы представляют собой экономические отношения, связанные с формированием, распределением и использованием денежных фондов организации.

Инвестиции как объект финансового менеджмента представляют собой имущество организации, вкладываемое в другие предприятия с целью получения дохода.

Каждый объект финансового менеджмента имеет свои особенности управления.

Финансовое управление финансовыми ресурсами предприятия осуществляется поэтапно:

- 1) разработка стратегических целей и тактических задач управления финансовыми ресурсами предприятия;
- 2) планирование мероприятий, методов, приемов для достижения поставленных целей и задач;
- 3) оперативное управление финансовыми ресурсами;
- 4) контроль за выполнением решений;
- 5) оценка полученных результатов, корректировка тактических задач.

Финансовый менеджмент базируется на основных принципах. По нашему мнению, из общей совокупности принципов финансового менеджмента можно выделить основные, на которых базируется управления финансовыми ресурсами предприятия.

Первый принцип: изменение стоимости денег во времени – предполагает неодинаковость затрат и доходов, полученных предприятием в разное время.

Второй принцип: соотношение риска и доходности – чем выше риск вложений, тем выше доход от данной операции. Менеджер самостоятельно выбирает умеренный, но надежный доход, либо высокий, но рискованный доход.

Третий принцип: финансирование – при выборе источников финансирования менеджер должен руководствоваться минимальными затратами, связанными с привлечением капитала.

Четвертый принцип: эффективного инвестирования – вложения в другие объекты должны осуществляться только в том случае, если предполагаемый доход не ниже среднерыночных значений.

Таким образом, управление финансовыми ресурсами представляет собой деятельность, основанную на базовых принципах финансового менеджмента, состоящую из нескольких этапов и имеющую несколько объектов, основными

из которых являются денежные потоки организации.

Литература

1. Антонова М. В., Уварова Г. В. Управление структурой капитала предприятия. Актуальные научные исследования: экономика, управление, инвестиции и инновации : материалы международной научно-практической конференции профессорско-преподавательского состава и аспирантов. 3-7 апреля 2017 года. – Белгород : Издательство БУКЭП, 2017. С. 208-216.

2. Симеонова, Е.А. Вопросы управления финансовыми ресурсами. *Вектор экономики*. 2016. № 1 (1). С. 9-12.

Астукевич Эмилия

студентка

Якубовская Надежда

студентка

Научный руководитель: к.э.н., доцент Леднёва И.А

Белорусский государственный экономический университет

г. Минск, Республика Беларусь

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ НА РЫНКЕ НЕДВИЖИМОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

В условиях развития рынка недвижимости государственное регулирование является основной его успешного функционирования. Рынок недвижимости в Республике Беларусь является одним из наиболее активно и динамично развивающихся, поэтому существует необходимость в постоянном совершенствовании методов и инструментов его регулирования.

Государственное регулирование деятельности данного сегмента экономики осуществляется при помощи прямых и косвенных механизмов, использование которых должно быть взаимосвязанным и согласованным. В рамках данной статьи остановимся на экономической составляющей косвенных инструментов государственного регулирования рынка недвижимости в Республике Беларусь, которые включают: систему налогообложения имущества; реализацию государственных целевых программ; выпуск и обращение жилищных сертификатов; денежно-кредитную политику Национального банка; механизмы внешнеэкономической деятельности.

Система **налогообложения** Республики Беларусь в сфере недвижимости

включает в себя два основных налога: налог на недвижимое имущество и налог на землю. В первом случае объектами налогообложения являются здания и сооружения и рассчитывается по годовой ставке: 1 % для организаций и 0,1 % для физических лиц. При расчете данного налога во внимание необходимо принимать отношение арендной ставки имущества, нюансы перехода права собственности, оценки стоимости незавершенного строительства и т.п. Налог на землю является вторым из основных составляющих системы налогообложения в сфере недвижимости и в 2017 году составляет: 20,72 BYN за 1 га, если кадастровая стоимость земельного участка меньше 20 720 BYN за 1 га; и 0,1% от кадастровой стоимости земельного участка 20 720 BYN за гектар и больше[1]. Процесс начисления вышеуказанных налогов довольно трудоемкий, сопряженный различными ограничениями и исключениями. Однако большая часть работы в этом направлении ложиться на государственные органы, потому ответственность и риски для плательщиков сравнительно невелики.

Реализация государственных целевых программ. Основными государственными программами, регулирующими рынок недвижимости в Республике Беларусь являются: «Программа развития системы государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним на 2014–2018 годы», «Государственная инвестиционная программа на 2017 «год», «Программа социально-экономического развития Республики Беларусь на 2016–2020 годы», «Государственная программа «Строительство жилья» на 2016–2020 годы» и «Государственной программы «Комфортное жилье и благоприятная среда» на 2016 – 2020 годы», а также «Программа адресного субсидирования на 2018 год» [3].

Выпуск и обращение жилищных сертификатов. Одним из способов привлечения средств граждан при строительстве жилья является жилищная облигация. Жилищная облигация – это ценная бумага, удостоверяющая внесение ее владельцем денежных средств на строительство определенного размера площади жилья. Облигации имеют номинальную стоимость в денежной единице Республики Беларусь и эквивалент, выраженный в квадратных метрах общей площади жилья, срок обращения, дату погашения, также указывается количество облигаций в выпуске и объем эмиссии выпуска. Жилищные облигации выпускаются в бездокументарной форме в виде записей на счетах, хранятся в центральном депозитарии.

В настоящее время основным документом, регулирующим приобретение жилья с помощью жилищных облигаций, является Инструкция о порядке выпуска, обращения и погашения жилищных облигаций, утвержденная постановлением Министерства финансов Республики Беларусь № 115 от 18.09.2009 г. Эмитентом жилищных облигаций вправе выступать юридическое лицо, зарегистрированное на территории страны, имеющее отведенный в установленном порядке земельный участок под жилищное строительство, разработанную проектную документацию на объект жилищного строительства

и являющееся заказчиком (застройщиком). Объем эмиссии жилищных облигаций в эквиваленте общей площади жилья не может превышать общую площадь жилья, на строительство которого эмитенту предоставлены права застройщика. Эквивалент номинальной стоимости одной жилищной облигации не может быть менее 0,1 кв. м общей площади жилого помещения[6].

Инструменты денежно-кредитной политики Национального банка (НБ) состоит в том, что изменяя учетную ставку (ставку рефинансирования) НБ Республики Беларусь регулирует спрос на кредит в целом. Согласно данным Национального Банка, на 18.10.2017 г. ставка рефинансирования составляет 11% [4]. Снижение ставки рефинансирования позволяет коммерческим банкам предоставлять кредиты на строительство или покупку жилья по более низким процентам, что повышает способность населения к осуществлению деловой активности на рынке недвижимости, тем самым стимулируя его. Отрицательной тенденцией развития денежно-кредитной политики можно отметить снижение финансирования строительства жилья в 2017 году более, чем в 2.5 раза [5], а также сокращение выделяемых государством льготных кредитов.

Внешнеэкономическая деятельность предприятий, функционирующих на рынке недвижимости в Республике не так разнообразна, однако имеет значительный экономический потенциал. Такая деятельность агентств недвижимости, девелоперских компаний и строительных организаций открывает широкие возможности по привлечению иностранного капитала в экономику страны. Строительство и управление качественными объектами недвижимости в сфере аграрного туризма также способствует всестороннему развитию Республики Беларусь.

Таким образом, экономические инструменты государственного регулирования рынка недвижимости в Республике Беларусь постоянно совершенствуются и развиваются, устанавливая более благоприятный климат для эффективного функционирования субъектов на данном рынке. Тем не менее, не все инструменты, представленные в статье, используются государством в полном объеме, кроме того, не всегда учитывается развитие их за рубежом.

Литература

1. Земельный налог в Республике Беларусь. URL: <https://myfin.by/wiki/term/zemelnyj-nalog>. (дата доступа: 24.10.2017).
2. Сняк Николай. Анализ рынка недвижимости в Республике Беларусь. *Строительство и недвижимость*. URL: www.nestor.minsk.by/sn/2004/28/sn42808.html. (дата доступа: 22.10.2017).
3. Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь. URL: www.pravo.by. (дата доступа: 24.10.2017).
4. Ставка рефинансирования. *НБ Республики Беларусь*.

URL: www.nbrb.by/statistics/MonetaryPolicyInstruments/RefinancingRate. (дата доступу: 22.10.2017).

5. В 2017 году финансирование строительства жилья с господдержкой сократится более чем в 2,5 раза. *Портал «ПроНедвижимость»*. URL: <https://www.pro-n.by/news/prognozy-ocenki/8059>. (дата доступу: 25.10.2017).

6. Об утверждении инструкции о порядке выпуска, обращения и погашения жилищных облигаций: *Постановление Министерства финансов Республики Беларусь*. 10 сен. 2009 г., № 115 / в ред. постановления Министерства финансов Республики Беларусь от 02.08.2011. Нац. реестр правовых актов Респ. Беларусь. 2009. № 227. № 8/21436.

Баталова Алла
старший викладач
Національний аграрний університет
м. Суми

РОЗГЛЯД ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ

Будь-які додаткові вкладення керівники підприємств прагнуть направити у виробництво. Тому зростає розрив між виробничими потужностями і системами природоохоронної інфраструктури. В умовах становлення ринкових стосунків, загальної кризи і спаду виробництва посилюються колишні екологічні проблеми і зростають нові.

Щоб запобігти цьому слід окремо з'ясувати рівень виробництва і викликаного ним забруднення, знайти модель, яка сприяє стабільності циклів виробництва і забруднення.

Хоча ідея нульового росту економіки, висунута в свій час Римським клубом [1], була відкинута, але вона має високу ймовірність бути затребуваною в майбутньому. Тому доцільно моделювати якщо не стаціонарні моделі розвитку спільноти, що заселяє планету земля, то хоча б коливні моделі, виробництво і забруднення в яких коливається в певних межах. Вивчення факторів, які сприяють стабільності циклів виробництва і забруднення, є важливою проблемою еколога-економічної футурології.

Розглядається виробництво, яке приносить капітал $x(t)$ і викликає забруднення $y(t)$. Частина капіталу $\beta x(t)$ використовується для його зменшення, інша частина $\alpha x(t)$ іде на споживання, де $\alpha + \beta < 1$.

Вводиться коефіцієнт падіння об'єму капіталу a і приймається, що

витрата одиниці капіталу на очищення середовища викликає зменшення забруднення на величину $by(t)$, а витрата одиниці продукції зменшує рівень забруднення на d одиниць. Тоді швидкість росту основного капіталу і забруднення можна описати такою системою диференціальних рівнянь:

$$\dot{x} = (1 - \alpha - \beta)f(x) - ax - \gamma \equiv f_1, \quad \dot{y} = (1 - \beta d)f(x) - by \equiv f_2, \quad (1)$$

де γ є коефіцієнтом зменшення капіталу, що викликається одиницею забруднення. Всі параметри і фазові координати додатні і безрозмірні величини. Аналіз одержаної моделі виконується в околі стаціонарного розв'язку системи x_c, y_c , який одержується з системи рівнянь $f_k=0, k=1,2$:

$$x_c = \frac{ab}{Q}, \quad y_c = \frac{(1 - \beta d)a^2 b}{Q^2}, \quad Q = b + d\gamma\beta - (\alpha + \beta)b - \gamma > 0, \quad db < 1.$$

Подальший аналіз тут виконується для квадратичної залежності: $f(x)=x^2$. Після заміни змінних $x=\xi+x_c, y=\eta+y_c$ система рівнянь (1) зводиться до наступної:

$$\begin{cases} \dot{\xi} \\ \dot{\eta} \end{cases} = M \begin{cases} \xi \\ \eta \end{cases} + \begin{cases} (1 - \alpha - \beta)\xi^2 \\ (1 - \beta d)\xi^2 \end{cases}, \quad M = \begin{pmatrix} 2(1 - \alpha - \beta)x_c - a & -\gamma \\ 2(1 - \beta d)x_c & -b \end{pmatrix} \quad (2)$$

Далі знаходяться власні значення матриці M і власні вектори. При цьому ставиться завдання - знайти умови, при яких система (2) має періодичний розв'язок як перший крок до обмеження забруднення. Це станеться тоді, коли власні значення будуть суто уявними. Для цього потрібно знайти таке значення одного з параметрів, при якому матриця M обертається в нуль:

$$2(1 - \alpha - \beta)x_c - a - b = 0.$$

Звідси знаходимо біфуркаційне значення параметра a :

$$a_c = \frac{bQ}{2(1 - \alpha - \beta)b - Q}.$$

При такому значенні параметра власні значення матриці M стають суто уявними і в системі можуть виникнути періодичні коливання з частотою:

$$\omega^2 = b^2 \left(\frac{2\gamma(1 - \beta d)}{2(1 - \alpha - \beta)b - Q} - 1 \right).$$

Оскільки частота - величина додатна, то звідси негайно впливає додаткова умова існування періодичного режиму забруднення: дріб в дужках повинен бути більшим одиниці.

Далі виконується перетворення системи (2) до канонічного вигляду і проводиться аналіз нелінійної частини системи, що дає аналітичний вираз для критерію стійкості періодичних коливань, малого функціонального параметру і елементів, з яких формується наближений аналітичний розв'язок, виражений через тригонометричні функції. Зокрема, критерій стійкості зводиться до виконання нерівності:

$$b(\alpha + \beta) + \gamma > b + \gamma bd.$$

Знайдено умови, при яких рівень виробництва і викликаного ним забруднення змінюються періодично, утворюючи стійкий граничний цикл. Одержано наближений періодичний розв'язок моделі.

Література

1. Медоуз Д.Х., Медоуз Д.Л. и др.. Пределы роста. Изд.-во Московского университета. 1991. 206с.

Bachev Iavor
Ph.D, CFE, CIA
Higher School of Insurance and Finance
Sofia, Bulgaria

AGENTS OF CONTROL IN ORGANIZATIONS

This paper makes literature analysis on the main agents of control in organizations, whose actions affect the likelihood of fraud occurrence in the organization. Several parties play a crucial role in prevention and detection of fraud in organizations. The three main ones are: *the board of directors, management and internal control*. The board of directors represents the leadership of the organization and is a crucial factor for preventing fraud [1]. The most important aspect of having this leadership position is to set the ethical tone of the organization. Credible leadership should set an example of integrity and hard work as the reasons for promotion within the organization [2] instead of fraudulent means to achieve individual or organization goals. The 2009 Economic Crime Survey [3] has found that more than 70 % of the fraud in organizations have the ethical tone and culture as the root cause. A strong ethical culture starts with setting the right values at the top which then resonate down to the rest of the organization. It can be argued that the organizational culture limits the rationalization by having established values and principles, supports controls that are well designed and effective in fraud detection and prevention and sets and expectation of doing the right thing not focus solely on short term self-interest. However in many cases a strong domineering individual or equity owner that sits in the board of directors can undermine the effectiveness that the board of directors has. Beasley [4] concludes that fraud can easily occur in firms where the boards are dominated by inside directors and had the company founder taking the position of a CEO. Dechow at al. [5] reinforce and add to this by arguing that firms where fraud occurs are more likely to have a board dominated by management, have the same person taking CEO and board chairman positions and are

less likely to have an outside major shareholder. Last but not least family relationships between directors and/or officers are fairly common in organizations associated with different kinds of fraud. The *management* is another agent that plays role in organizational control and especially in fraud prevention and detection. The role of management is best summarized by Ghana [6]. In first place those parties must ensure the efficiency effectiveness of day to day activities of the company. Second- selection of honest and qualified staff appropriate for the organizational structure. Third – identifying relevant risk and ensuring a correct risk response to them. Forth – making sure that the financial reports represent reality to the fullest extend in order to bring actionable and useful information to stakeholders. Fifth- Avoiding any conflict of interests and establishing a system of internal control that gives “reasonable assurance” that records are up to date. It has to be mentioned that according to the international accounting standards the primary responsibility in fraud detection and prevention rests with the parties responsible for governance and management of the entity. Moreover the management has to disclose to the auditors any knowledge of fraud or suspected fraud affecting the entity involving employees, management and other parties that could contribute to material misstatements in the financial statements. The last but not least important agent of control in an organizations are the *internal auditors* of organizations. The definition set for internal audit by the Institute of Internal auditors (IIA) [7] is that it is an independent and objective activity that aims to improve the organization’s processes and add value to the organization by using systematic and disciplined approach in two main areas: governance, risk management. Internal auditor’s need to ensure that: the internal controls in the organization are in place and functioning corporate governance is established at board, level, compliance with the established policies, procedures and regulations exists. Due to the important role of the internal auditors in organizational control, they need to possess the required skills and knowledge to be able to achieve their purpose. These include – understanding of the business and governance processes, red flags, any deficiencies in the control mechanisms and recommendations following any non-compliance. Other areas where the auditors need to express their opinion are related to the ethical code, human resources policies, operating style of the entity and competence and integrity of key personal. In order to be able to produce a credible opinion of the control mechanisms in the organization the internal auditors needs to obtain sufficient and appropriate evidence by a variety of procedures including: interviews, results from previous audits, reliance on the work of others, statistical analysis, document previews, observations, surveys, analysis of control self-assessment etc. Altanmuro and Beatty [8] discovered that the role of internal control is of high importance in preventing fraud, however that role is often crippled by a limitation of the ways that the internal auditors could contribute to the governance and risk management processes. The creation of perception of fraud detection is a needed component of the work of auditors it involves informing all personal that the internal auditors are actively looking for fraud, welcoming any

relevant information and conducting engagements in relation to different areas of fraud. According to a report by the Center of Audit quality [9] few broad areas need to be taken by the parties responsible for fraud prevention and detection in every organization in order to combat financial statement fraud effectively. The first and most important aspect is the understanding behind factors and conditions that contribute to fraud: Such understanding is needed by auditors and management alike in order to grasp the underlying factors that could lead individuals to committing fraud. Such knowledge needs to be communicated to other stakeholders in the entity in order to leverage information from different sources in order to strengthen the control systems (both inner and outer) of the organization to deter fraud in the highest way possible

Conclusion. Agents of control in organizations are clearly responsible for fraud prevention and detection in organizations and in many cases can be responsible for fraud in organizations. The difficulty comes from not aligning personal with organizational goals but rather making sure that each party has the necessary knowledge, capabilities and control structure put in place to be efficient in combating fraud.

References

1. Okaro, S. C., (2005). The Role of Directors in Good Corporate Governance in Nigeria. *Journal of Global Accounting*, 1(1), 67-74.
2. Suttinee, P., and Phapruek, U. (2008). Causes and consequences of corporate Governance in Thai Listed Companies. *Review of Business Research*, Vol.8 (2).
3. Economic Crime Survey (2009). Available at: <https://www.pwc.com/gx/en/economic-crime-survey/pdf/global-economic-crime-survey-2009.pdf>.
4. Beasley, M. (1996). An empirical analysis of the relation between the board of director independence and financial statement fraud. *The Accounting Review* 71 (4): 443-465.
5. Dechow, P. M., R. G. Sloan, and A. P. Sweeney. (1996). Causes and consequences of earnings manipulation: An analysis of firms subject to enforcement actions by the SEC. *Contemporary Accounting Research* 13 (Spring): 1-36.
6. Ghana. (2010). Corporate Governance Guidelines of Ghana. [Online] Available at http://www.ecgi.org/codes/all_codes.php Accessed: February 1, 2017.
7. Institute of Internal Auditors (2001) Standards for the Professionals Practice of Internal Auditing. Available at: <https://na.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/Pages/Standards.aspx> (Accessed: December 28 2016).
8. Altamuro, J. L., Beatty, A. L. (2010). How does internal control affect financial reporting? *Journal of accounting and Economics*, 49, 58-74.
9. Center for Audit Quality. (2010) Deterring and Detection financial reporting fraud: A platform for Action.

Basheva-Bacheva Snejana

Prof., C.P.A

University of National and World Economy
Sofia, Bulgaria

ACCOUNTING ASPECTS IN REORGANIZATION THROUGH SPIN-OFF ACCORDING TO THE REGULATORY FRAMEWORK IN THE REPUBLIC OF BULGARIA

The common legal framework on the reorganization of trading companies in the Republic of Bulgaria is established in Chapter 16 of the Commercial Law.¹[5]. Any entity can be transformed into another one, merge with another one, split into other entities, spin off another entity, or take part in the establishment of a new entity through merger. The reorganization of companies is subject to shareholders' approval or to General Meeting's decision.

Reorganization is a set of legal acts with regard to commercial companies, which aim at introducing changes to the status of their legal personality, their assets complex and capital ownership [2]. The reorganization of trading companies in the Republic of Bulgaria could be performed through: takeover; merger; spinning-off; spinning-off of a single-member company; change of the legal form.

The accounting models reflecting reorganization depend on the reorganization form and on the existence of relationships between the participants. It should be also taken into account that two reporting bases are currently applicable in the Republic of Bulgaria - IAS/IFRS and the National Accounting Standards /AS/. Thus, we have two separate standards, which regulate this type of operations - IFRS 3 Business Combinations and AS 22 Business Combinations, and which have to be observed. In contrast to IFRS 3 Business Combinations, where one method is stipulated for reporting business combinations – the purchase method, AS 22 additionally admits the application of the pooling of interests method. It is considered that the cancellation of the pooling of interests method in IFRS 3 can not repeal the provisions of the Commercial Law, which also arrange the cases of companies' amalgamation beyond the scope of the standard [1]. The reorganization through spin-off could be realized by establishing a new entity; by transferring the property of the existing entity or through spinning off of a single-member trading company. There is a distinction in kind between the establishment of new companies through spin-off and setting up single-member companies through spin-off [2]. When a new single-member company is set up through separation of the property of an existing company, the owner of capital of the single-member company becomes the company being reorganized as a legal entity. The common ground in all the cases is that the newly established company should prepare a startup balance sheet based on the book

¹<http://lex.bg/laws/ldoc/-14917630>

values of the acquired assets and liabilities or on the basis of their fair values. On the grounds of the startup balance sheet, the main/aggregate accounts are set up in its general ledger. The company being reorganized should write off the transferred assets and liabilities at their book values. Due to the fact that the entity being reorganized is not dissolved, it does not draw up a closing balance sheet. When the property is transferred to an existing trading company, the acquiring company does not draw up a closing or a startup balance sheet.

The reorganization plan or reorganization agreement can provide an earlier date as of which the actions of the entities being reorganized shall be considered completed for the account of the newly established or acquiring entities for the purposes of accounting. In such a case, the entity being reorganized writes off the assets and liabilities as at the adopted accounting reference date, while the newly established one draws up an opening balance sheet as at the same date. The date of entry into the Commercial Register is of significance only for the purposes of taxation under the Corporate Income Taxation Law [3]. All trading operations performed by the newly established entity between the earlier date intended for accounting purposes and the date of entry into the Commercial register are considered to be performed on behalf of the entity being reorganized [4].

In order to record the reorganization through spin-off in the accounts, the company undergoing reorganization has to make accounting entries for the writing off of the separated assets and liabilities for the expense of equity (reserves, retained earnings, share capital). Temporarily, an account Other Debtors (Non-trade Receivables), subaccount Reorganization, will be used, which will be debited when writing off assets and credited when writing off liabilities at their book values. The Other Debtors (Non-trade Receivables) account will be closed by crediting it against debiting General Reserves account or Retained Earnings account, or as a last resort Capital account.

In order to reflect reorganization through spin-off and establishment of a single-member trading company in the accounting system, one could for the interim use Other Debtors (Non-trade Receivables) account, subaccount Reorganization. The company undergoing reorganization makes the following accounting entries in order to show the separation of assets and liabilities. With a view to write off the assets and liabilities, which pass over to the newly established (acquiring) company, at their net book value, Other Debtors (Non-trade Receivables) account, subaccount Reorganization will be debited against crediting the accounts of the separated assets. In order to write off the liabilities, which pass over to the newly established company, at their net book value, the account which treats the liabilities should be debited and Other Debtors (Non-trade Receivables) account, subaccount Reorganization should be credited. Other Debtors (Non-trade Receivables) account, subaccount Reorganization shall be closed by crediting it against debiting Investments in Subsidiaries account.

The newly established (or acquiring) company shall make accounting items to reflect the formation (increase) of capital and recording of the assets and liabilities

obtained. For the purposes of recording registered capital of the newly established entity, one should debit Receivables for Subscribed Shares account against crediting Share Capital account. In order to record the assets obtained from the company being reorganized, the accounts reflecting these assets have to be debited against crediting the Receivables on Subscribed Shares account. To book the undertaken liabilities, Receivables on Subscribed Shares account needs to be debited and the accounts reflecting these liabilities are to be credited.

Conclusion. Reorganization of trading companies represents a specific type of operations that are more and more frequently being performed in Bulgaria., Various accounting models are applied with a view to the correct accounting treatment of these operations. The applicable accounting models intended to reflect reorganization depend on the reorganization form, the existence of relationships between the participants, as well as on the relevant regulatory framework. There are National Accounting Standards applicable in the Republic of Bulgaria, which stipulate rules that differ from the currently effective international accounting standards.

References

1. Dochev, Iv. Reorganization and liquidation of trading companies. Accounting and fiscal aspects, Misal, 2011.
2. Kalaydzhiev, A. Reorganization of trading companies, IKTrudipravo, 2005.
3. Kostov, B., Georgiev. T., Reorganization of trading companies, Pluton-1, 2014
4. Stoyanov, St., Sn. Basheva, Pozharevska, R. et al., Financial reporting, IK - UNWE, S., 2016.
5. Commercial Law - <http://lex.bg/laws/ldoc/-14917630>,

Bashikarov Kiril

PhD student

Supervisor: PhD, Prof., Snezhana Basheva
University of National and World Economy
Sofia, Bulgaria

THE NEW CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR FINANCIAL REPORTING BASED ON ENTITY'S BUSINESS MODEL

On the 28th of May, 2015, the International Accounting Standards Board (IASB) published an Exposure Draft of a New Conceptual Framework for Financial Reporting². The Exposure Draft of a conceptual framework includes an introduction, eight chapters and two appendices, as follows: introduction, the objective of general purpose financial reporting; qualitative characteristics of useful financial information; financial statements and the reporting entity; the elements of financial statements; recognition and derecognition; measurement; presentation and disclosure; concepts of capital and capital maintenance and appendices³ [3]. The purpose of the conceptual framework is to assist the IASB in developing and revising International Financial Reporting Standards (IFRS).

The concept of entity's business model⁴ underlies the exposure draft of a new conceptual framework. The term "business model" used in specialized literature is subject to discussions by various authors. Equivalence should not be looked for between the notions of business model, business objectives, business strategies, corporate management and managerial intentions [2]. The business model is primarily associated with the process of generating cash flows for the entity. The new conceptual framework is based on the philosophy that the reporting process should follow entity's business model. Therefore, it is admissible for the same objects and transactions to be treated in different manner by different entities, even if they pertain to the same industrial sector, as a consequence of the fact that they apply different approaches for deriving cash flows from business activity (different business model). The analysis of entity's business model involves both the activities performed by the entity and the manner of distribution of corporate assets and the interrelation between the financial result and the generated cash flows.

It is important to consider the results of the published newsletter about the role of a business model in the financial reporting by the European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) and the national regulatory accounting authorities of France, Germany, Italy and Great Britain [4]. The document provides considerations

²The idea of a new conceptual framework dates back to the year 2004, when the International Accounting Standards Board (IASB) and the Financial Accounting Standards Board (FASB) of the USA started a joint project to review their conceptual frameworks. Only two chapters of the new conceptual framework were published in 2010: Chapter 1 „Objectives of financial reporting“ and Chapter 2 „Qualitative characteristics of useful financial information“.

³IASB foresees that the Exposure Draft of a conceptual framework for financial reporting will be completed and officially published in 2018.

⁴Entity's business model concept appeared for the first time in IFRS 9 *Financial Instruments* being developed in 2009.

of entity's business model application in the accounting standards. For instance, IAS 40 *Investment Property* contains requirements on when a certain property should be treated as an immovable property used by the owner in entity's business activities, and when it should be used as a means of investment and expected to generate income. The provisions of IFRS 8 *Operating Segments* are associated with the need of disclosing information, which is expected to enable the users of financial statements to evaluate the nature and financial results of the business activities undertaken by an entity, as well as the economic environment in which it operates.

The new IFRS 9 *Financial instruments* is based on the business model concept. The standard connects the business model with the manner in which an entity manages its financial assets in order to generate cash flows – by collecting contractual cash flows, selling financial assets or both. According to IFRS 9 the entity's business model is determined at a level that reflects how groups of financial assets are managed together to achieve a particular business objective. The standard allows an entity to have more than one business model for managing its financial instruments. The business model may be monitored through the activities an entity performs in order to achieve a particular business objective [1].

The Exposure Draft of a new conceptual framework for financial reporting attaches importance to entity's business model when evaluating the elements of financial statements. The discussion on the recognition of the concept that financial reporting should follow entity's business model confirms the need of establishing an adequate relation between entity's business model and its accounting policies.

References

1. Commission Regulation № 2067/2016 of 22 November 2016.
2. Filipova, F. (2015). *Predizvikelstva pred schetovodna ta profesiaineyna ta promenyashta se rolya*, Mezhdunarodna nauchna konferenciya „Ikonomika ta v promenyashtiya se svyat: natsionalni, regionalnii globalni izmereniya“, Ikonomicheski Universitet, Varna. [Filipova, F. (2015). Challenges facing the accounting profession and its changing role, International Scientific Conference „The Economy in the changing world: national, regional and global dimensions“, University of Economy, Varna.]
3. IASB, (2015). Exposure Draft ED/2015/3 – Conceptual Framework for Financial Reporting.
4. EFRAG, (2013). The role of the business model in financial statements, Research paper.

Белова Светлана

к.э.н., доцент

УО Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Беларусь

УПРАВЛЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬЮ СЕТЕВОГО ТОРГОВОГО БИЗНЕСА

Открытость рынков, обострение межстранового конкурентного соперничества, изменение характера и форм конкуренции, отсутствие возможности формирования устойчивого конкурентного преимущества – те факторы и условия, которые влияют на трансформационные изменения в методах ведения хозяйствования. Одним из самых заметных проявлений таких изменений является развитие сетевого бизнеса (торговые, ресторанные и гостиничные сети). Мировой опыт свидетельствует, что сетевая торговля может занимать до 90% розничного рынка в стране. Данная тенденция характерна и для рынка розничной торговли Республики Беларусь. Материалы анализа свидетельствуют об устойчивом росте доли крупных торговых организаций в товарообороте страны: в 2016 году она составила почти 60%, что на более чем на 14 п.п. выше по сравнению с 2010 годом и на 5 п.п. – по сравнению с 2015 годом. Рост доли крупных организаций в товарообороте республики происходит в основном за счет снижения доли товарооборота индивидуальных предпринимателей, в меньшей степени – за счет снижения доли субъектов малого и среднего предпринимательства [1].

Следует отметить, что сетевой бизнес на отечественном рынке развивается достаточно быстрыми темпами: так за три года число объектов сети Евроопт возросло более чем в 2,5 раза. В десятку крупнейших продовольственных операторов на отечественном рынке входят Евроопт, Корона, Алми, Рублевский, Доброном, Гиппо, Белмаркет, Соседи, Mart INN, Простор. Сегодня крупные сети стали продвигаться в регионы, претендуя на сегменты рынка, занимаемые местными операторами. Распределение объектов торговли сети Евроопт в региональном разрезе выглядит следующим образом: 17,1% приходится на Минскую область; 16,1% - на г.Минск. В остальных регионах по убывающей ситуация сложилась следующим образом: в Гомельской области сосредоточено 15,5% торговых объектов; в Могилевской- 14,7%, в Брестской, Гродненской и Витебской, соответственно, 13, 12,4 и 11,2% [2].

По мере возрастающей открытости отечественного внутреннего рынка и на фоне его динамичного развития он становится привлекательным объектом масштабной экспансии зарубежных сетей (особенно в ресторанном бизнесе). В отличие от торгового бизнеса, на рынок ресторанных услуг Республики Беларусь пришли сети питания с мировыми именами: «МакДональдс», «Бургер Кинг», KFC, «Сбарро», «Texas Chiken» и другие (в основном быстрого обслуживания). Они оказывают существенное воздействие на изменение и

формирование культуры питания отечественных потребителей, и меняют ассортимент предлагаемых товаров и продукции, в том числе розничных торговых сетей.

Следует отметить, что проникновение зарубежных сетевых компаний на отечественный рынок несет как положительные, так и отрицательные эффекты для национальной экономики. Их появление сопряжено с обострением конкурентной борьбы; однако положительным моментом является приток инвестиций в отечественную экономику; привнесение современных технологий организации торговой деятельности, стандартов качества и форм обслуживания потребителей и т.п. При этом в условиях развивающихся интеграционных процессов, открытости рынков государство постепенно расширяет возможности для развития предпринимательства в Республике Беларусь и создает равные условия конкуренции, как для субъектов отечественного, так и зарубежного бизнеса независимо от масштабов деятельности и форм собственности, что заставляет отечественный сетевой бизнес искать новые стратегии развития и опираться на использование таких преимуществ, как опыт работы на отечественном рынке, знание формальных и неформальных правил ведения бизнеса, специфики местных условий и предпочтений потребителей.

В сложившейся ситуации сохранение и развитие отечественного сетевого торгового бизнеса возможно на основе развития экономического и технологического потенциала до уровня конкурирующих на отечественном рынке западных операторов. Интересным представляется использование возможностей укрупнения за счет объединения ресурсного потенциала и совместных действий его участников в результате вхождения в различного рода интегрированные структуры (кластеры); использование распространенной в мировой практике модели взаимодействия неконкурирующих сетей различной направленности для обеспечения дополнительной лояльности потребителей (реализуется через проекты, представляющие общий интерес для его участников: единая дисконтная карта, совместные рекламные компании и проч.); сотрудничество с малым и средним бизнесом, создание и продвижение собственного бренда, что отчасти реализовано отечественными операторами.

При этом в быстро меняющейся внешней среде скорость реализации выбранной стратегии будет обеспечивать дополнительные преимущества перед конкурентами.

Таким образом, указанные направления развития позволят обеспечить конкурентоспособность отечественного сетевого торгового бизнеса в изменившихся условиях хозяйствования.

Литература

- 1 Статистический ежегодник Республики Беларусь. *Национальный статистический комитет Респ. Беларусь*. Минск. 2017. С. 355.
- 2 Топ - 20 торговых сетей Беларуси. URL:

<https://news.tut.by/economics/484077.html>. (Дата доступа: 25.11.2017).

Борисов Дмитрий
к.э.н., научный сотрудник
Сибирский НИИ экономики сельского хозяйства
СФНЦА РАН
г. Барнаул, Российская Федерация

ИННОВАЦИОННО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ РЫБОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА ЮГА СИБИРИ

Согласно Стратегии развития аквакультуры в Российской Федерации к 2020 г. планируется увеличить душевое потребление рыбы в стране до 17-17,5 кг, в том числе за счёт аквакультуры до 5-6 кг. Однако при численности населения Российской Федерации 146, 8 млн. человек душевое потребление составило 8,1 кг, что фактически в 2 раза ниже намеченных показателей [1]. Особое внимание в континентальных регионах необходимо уделить развитию рыбоводства (аквакультуры), что позволит увеличить самообеспеченность регионов данным видом продукции.

За анализируемый период в Сибирском федеральном округе в полтора раза увеличилось число предприятий в сфере рыбоводства: со 143 до 222. Больше всего рыбоводческих предприятий сосредоточено в Новосибирской области – 59, Алтайском крае – 40, Кемеровской области – 26. Однако в основном это малые предприятия, численность работников, занятых в рыбоводстве Сибири, увеличилась на 46,8% , наибольший рост – в Алтайском крае – в 2,9 раза. Фактически нет роста – в Республиках Алтай, Тыва, Забайкальском крае, Томской и Омской областях.

Развитие рыбоводства в России объявлено одним из приоритетных направлений развития рыбопромышленного комплекса, однако помимо программ развития данного вида предпринимательства необходимо инновационно-технологическое развитие отрасли.

В настоящее время в Российской Федерации технико-технологическая модернизация рыбоводческих предприятий, как и в целом агропромышленного комплекса, проводится медленно, не обеспечивая требуемого уровня конкурентоспособности производств и, соответственно, решения задач импортозамещения на агропродовольственном рынке [2]. Инвестиции в рыбоводство растут крайне непропорционально потребностям, что объясняется рискованным характером производства и отсутствием льгот для инвесторов.

Необходимо более активное развитие инновационно-технологического потенциала рыбопромышленного комплекса в целом и рыбоводства в том числе.

В научной литературе инновационно-технологический потенциал достаточно часто отождествляется с научно-техническим, интеллектуальным, научным, интеллектуальным и даже творческим потенциалом. Например, рассматривается как мера способности и готовности экономического субъекта осуществлять инновационную деятельность [3], или совокупность ресурсов и возможностей инновационно-технологического развития, имеющихся у предприятия для превращения новшеств в инновации в технологических и организационно-управленческих процессах и определяющих эффективность деятельности предприятия [4].

Инновационно-технологический потенциал рыбопромышленного комплекса представляет собой совокупность технологий, используемых по всей цепочке производства, переработки и реализации рыбной продукции, используемых в отрасли. При проведении его оценки выявляются имеющиеся ресурсы, выявляются виды отставания от современных технологий, определяются направления развития отрасли.

Анализ развития рыбопромышленного комплекса южно-сибирских регионов показал, что для достижения стратегических показателей по производству рыбы необходимо развивать инновационно-технологический потенциал отрасли, а именно:

1. Развивать научное обеспечение отрасли на базе внедрения разработок Сибирского федерального научного центра РАН, аграрных и технических вузов СФО. Оказать государственную поддержку рыбоводческим хозяйствам, занимающихся племенным разведением ценных пород рыбы.

2. Вести планомерную работу по формированию рыбоводных участков на территории округа, наличие водных ресурсов позволяет их формировать во всех регионах, однако наиболее активно работа проводится Иркутской и Новосибирской областях, Алтайском и Красноярском краях.

3. Создать обеспечивающие производства в машиностроении, так как в настоящее время технологическое оборудование, необходимое, во-первых, для рыбоводства, во-вторых, для рыбоперерабатывающей промышленности, соответствующее по качеству мировым стандартам, на территории Сибирского федерального округа не производится.

4. Развить собственное производство кормов для рыбоводства с учётом разных фаз производства рыбы, на базе местных сырьевых ресурсов, так как в настоящее время значительная часть кормов и пищевых добавок поставляется в СФО по импорту.

5. Развивать маркетинговое обеспечение рыбопромышленного комплекса Сибири, что позволит уточнить особенности покупательского спроса сибиряков к рыбе и рыбной продукции; выявлять факторы, влияющие на

ценообразование; формировать систему электронных торгов в округе.

Литература

1. Регионы России. Социально-экономические показатели. 2016: Стат. сб. / Росстат. Москва, 2016. 1326 с. Раздел 15.1
2. Голубев, А. В. Инновации и традиции российского агрокомплекса. *Мир России. Социология. Этнология*. 2013. №1.
3. Преобразование научно-инновационной сферы в регионе: понятийный аппарат / ред. А.Е. Когута. СПб.: ИСЭП РАН. 1995. С. 49.
4. Михальченко А.К., Елисеева Т.В., Пичугин А.П., Востриков Н.И., Холодов П.П. Повышение инвестиционной привлекательности молочного скотоводства. *Вестник НГАУ*. 2012. №1. 2 ч. С. 160–164.

Борисов Олег

слушатель магистратуры

Научный руководитель: к.э.н., доцент Гюнтер И.Н.

Белгородский университет кооперации, экономики и права
г. Белгород, Российская Федерация

ФИНАНСОВАЯ ОТЧЕТНОСТЬ КАК ОСНОВА КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ

Экономическое состояние государства меняется с изменениями на международном рынке. В связи с нестабильным положением, которое объясняется экономическим кризисом в стране, финансовая отчетность является неотъемлемым источником информации для принятия выгодных и эффективных управленческих решений, на которые воздействует ряд факторов хозяйственной деятельности, которые фиксируются в течение определенного периода и в нужный момент сводятся (подытоживаются) в финансовую бухгалтерскую отчетность, так как она представляет собой завершающий этап бухгалтерского учета хозяйствующего субъекта, а бухгалтерский учет это и есть сбор, регистрация и обобщение данных о деятельности компании.

Финансовая отчетность является ключевым элементом в системе корпоративного управления, так как на основе информации, полученной из отчетности, любое правление компании решает в каком направлении деятельности развиваться, т.е. которое будет выгодным и принесет положительный финансовый результат, а именно прибыль, за определенный промежуток времени [1].

Целью составления финансовой отчетности является обеспечение необходимой информацией акционеров (владельцев бизнеса), так как из определения мы видим, что финансовая отчетность является источником необходимой экономической информации о финансовом состоянии.

Из целей составления финансовой отчетности вытекает основная задача – это достоверное информирование всех заинтересованных пользователей.

Составление финансовой бухгалтерской отчетности контролируется со стороны государства Федеральным законом «О бухгалтерском учете» от 06.12.2011 г. № 402-ФЗ, который носит обязательный характер и ПБУ - положения, которые носят рекомендательный характер.

Финансовая отчетность в зависимости от организационной формы экономического субъекта может предоставляться не только внутренним, но и внешним пользователям для ознакомления. К внутренним пользователям относятся как владельцы, так и управленческий персонал, а к внешним пользователям относятся конкуренты, банки, арбитраж, налоговые органы и т.д.

Публичные акционерные общества (ПАО, ранее ОАО) и банки обязаны предоставлять свою отчетность для ознакомления внешним пользователям. Они обязаны публиковать свою отчетность в газетах, журналах, публичных изданиях, на сайтах и др. СМИ.

Финансовая отчетность в настоящее время состоит из нескольких форм: Бухгалтерский баланс; Отчет о финансовых результатах; Отчет об изменениях капитала; Отчет о движении денежных средств; Приложение к балансу и отчету о финансовых результатах; Пояснительная записка.

К данным формам необходимо применять ряд обязательных требований: достоверность, целостность, нейтральность, существенность.

Получение отчета дает возможность наглядно увидеть, какие изменения произошли в компании за отчетный период (год), сделать выводы, принять оптимальные решения, сравнить показатели прошлых лет, провести экономический (финансовый) анализ эффективности деятельности. На основе таких данных можно сделать вывод о том актуально и рентабельно ли заниматься таким видом хозяйственной деятельности или нет в данной экономической брете [2].

С развитием рыночных отношений много субъектов малого предпринимательства объединяются между собой и образуют крупные союзы и корпорации. Это дает шанс единомышленникам завоевать новые позиции на рынках сбыта и устоять среди более мелких конкурентов, получить более выгодные предложения поставщиков и в результате получить от них вознаграждения, выстоять в условиях экономического кризиса, который в последние 10-летие носит постоянный характер.

Субъекты малого предпринимательства составляют свою отчетность и впоследствии образуют консолидированную, информативную отчетность и на

ее основе принимают решения для дальнейшего функционирования своей корпорации. Как свидетель такого примера взаимодействия можем сказать, что такие компании носят сложную структуру.

Поэтому, мы считаем, что финансовая отчетность, ее составление носит первостепенный характер для всех экономических субъектов, которые намерены следить за уровнем своих затрат, их обоснованностью, хотят расширить диапазон своего воздействия и занять более выгодные позиции как на внутреннем, так и на внешнем рынке сбыта, а это и есть система эффективного корпоративного управления.

Литература

1. Дахова З. И. Международная практика публикуемой финансовой отчетности. Устойчивое развитие региона: социально-экономические и политические аспекты : сборник научных статей и методических разработок. – Белгород : Белгородский филиал ОРАГС, 2002.

2. Гюнтер И. Н., Шеховцов В. В., Дармина Т. А. Финансовый анализ и пути улучшения финансового состояния организации. *Конкурентоспособность в глобальном мире : экономика, наука, технологии*. 2017. № 2-3 (31). С. 43-46.

Борисова Ольга

д.э.н., главный научный сотрудник

Сибирский НИИ экономики сельского хозяйства СФНЦА РАН

г. Барнаул, Российская Федерация

ВЛИЯНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА РАЗВИТИЕ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Интенсификация развития пищевой промышленности в значительной степени зависит от уровня применения инновационных технологий, так как именно инновационная деятельность предприятий отрасли позволяет выиграть в острее конкурентной борьбе на мировом продовольственном рынке.

На развитие пищевой промышленности Сибирского федерального округа оказывают влияние различные внешние факторы, приведшие к обострению проблем отрасли: промышленная политика государства, государственное регулирование качества сельскохозяйственного сырья, уровень инвестиций в технологическое развитие отрасли, развитие экспортной деятельности.

По Глобальному индексу инноваций (Global Innovation Index или ГИИ) Россия занимает 43 место из 128 исследуемых стран. Лидерами являются страны Евросоюза и Сингапур, впервые на 25 место вышел Китай [1]. При расчётах рейтинга ГИИ особое внимание уделяется инвестициям в инновации,

определяющими устойчивую динамику экономического роста и повышающими уровень конкурентоспособности.

Таким образом, одним из важнейших условий развития пищевой промышленности является эффективное управление инновационно-инвестиционными процессами на всех уровнях управления: национальном, региональном, межрегиональном, хозяйствующего субъекта.

В Российской Федерации задачи инновационного развития всех отраслей экономики представлены в Прогнозе научно-технологического развития до 2030 года [2], где говорится о научно-технологическом развитии.

Возрастает роль промышленной политики государства, которая должна обеспечить технологическую безопасность страны, однако в отношении пищевой промышленности данная цель не достигнута – на рынке оборудования для отрасли доля оборудования российского производства составляет лишь 13%, таким образом, наблюдается значительная зависимость от импортных технологий. За период с 2012 г. по 2016 г. производство оборудования для пищевой промышленности в Российской Федерации увеличилось на 30% и достигло 12,6 млрд. руб., однако одновременно импорт такого оборудования вырос на 20% и достиг 50,1 млрд. руб., то есть объём импорта в 4 раза превышает собственное производство [3].

В разрабатываемой «Стратегии развития машиностроения для пищевой и перерабатывающей промышленности на период до 2030 года» необходимо задействовать промышленный потенциал Сибирского федерального округа и предусмотреть строительство новых предприятий данной отрасли в округе, что позволит ускорить внедрение инновационных технологий в отрасли, в том числе в малом бизнесе.

Финансовое обеспечение развития агропромышленного комплекса Российской Федерации фактически отстаёт от объёмов, заявленных в Государственной программе развития АПК до 2020 г.: в 2016 г. – на 45 млрд. руб., в 2017 г. – на 84 млрд. руб., к 2020 г. планируемый разрыв составит 44 млрд. руб. [3].

Это сдерживает реализацию стратегии инновационной деятельности пищевой промышленности в большинстве регионов России. Однако именно финансирование инвестиций в пищевую промышленность позволяет развивать отрасль. Например, пищевая промышленность Алтайского края к 2016 г. стала одним из лидеров в стране, занимая первое место по производству муки - 1083,3 тыс. тонн, сыров - 83,4 тыс. тонн, сливочного масла - 20,1 тыс. тонн, крупяных изделий - 384,8 тыс. тонн, сухой молочной сыворотки - 19,7 тыс. тонн; 3 место – по производству макаронных изделий – 113,8 тыс. тонн [4].

По темпам роста производства пищевых продуктов Алтайский край опережает среднероссийские показатели – индекс промышленного производства пищевых продуктов по отношению к 2012 г. в среднем по России составил 107,7%, в Алтайском крае - 112,1%. Достичь таких результатов

регион смог на основе кропотливой работы по технологическому перевооружению отрасли, объём инвестиций в основной капитал пищевой промышленности Алтайского края оставался неизменно высоким и составлял от 22% до 17% от общероссийских инвестиций.

Выпуск высококачественной продукции по новейшим технологиям позволил увеличить экспорт пищевой промышленности Алтайского края в 2016 году: соевого масла - в 4,8 раза, подсолнечного – в 1,7 раза, муки – на 15%, начаты поставки мороженого и кондитерских изделий в страны Ближнего зарубежья [4].

Значительную роль в успешном развитии пищевой промышленности Алтайского края играет стратегическое планирование развития отрасли: Стратегия развития пищевой промышленности до 2025 года, отраслевые программы по развитию молочной, масложировой, сахарной, зерноперерабатывающей промышленности, переработке продукции пантового оленеводства, производства продуктов детского питания.

Таким образом, для интенсификации инновационного развития пищевой промышленности Сибирского федерального округа необходимо:

- развивать в округе машиностроение для пищевой и перерабатывающей промышленности;
- в Стратегии развития АПК на период до 2030 года предусмотреть развитие государственно-частного партнёрства в пищевой промышленности и в машиностроении для пищевой промышленности;
- создать в СФО координационный центр по инновационному развитию пищевой промышленности, разрабатывающий межрегиональные программы развития отрасли с учётом региональной специализации сельского хозяйства; создать Межрегиональный центр по международной сертификации пищевой продукции;
- создать сибирское объединение экспортёров продовольствия и сельскохозяйственного сырья с целью комплексного выхода на мировой продовольственный рынок.

Литература

1. Глобальный индекс инноваций. URL: <http://inno-mir.ru/news/64-2015-12-03-10-07-34/341-global-innovation-index-2016>.
2. Прогноз научно-технологического развития Российской Федерации на период до 2030 года [утв. Прав. 20.01.2014 г.] // Официальный сайт Правительства России. URL: <http://government.ru>
3. Материалы парламентских слушаний на тему: «Законодательное обеспечение развития переработки сельскохозяйственной продукции»: - URL: <http://komitet2-20.km.duma.gov.ru/Novosti-Komiteta/item/111160>.
4. Информационный портал Управления пищевой, перерабатывающей и фармацевтической промышленности Алтайского края. URL: <http://www.ffprom22.ru/info/>

Бучик Татьяна

к.э.н., доцент

Гомон Татьяна

студент

Полесский государственный университет
г. Пинск, Республика Беларусь

ПРОБЛЕМЫ ОЦЕНКИ КРЕДИТОСПОСОБНОСТИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА

В последние годы в банковской системе происходят существенные изменения. Они во многом связаны с общими кризисными явлениями в экономике. Объемы банковского кредитования в 2015-2017 гг. снизились на фоне роста нормы резервирования депозитов. Ограничение кредитования привело к снижению уровня доходности в банковской сфере. Об этом говорит снижение в 2013-2017 гг. уровня рентабельности активов (с 2,1 до 1,63) и капитала (с 16,2 до 12,6). Ярко это иллюстрирует резкий рост просроченной задолженности по банковским кредитам, имеющий место в 2015-2017 гг. На 01.01.2017 доля просроченной задолженности в объеме выданных кредитов в ин. и нац. валюте составила 4,9 %, что почти в два раза больше значения на 01.01.2016 г. (2,8 %), и в три раза значения на 01.01.2015 г. (1,8 %) [1].

Это свидетельствует о повышении кредитного риска банков и приводит к ужесточению методик кредитоспособности. Повышение надежности системы оценки кредитоспособности может идти либо по пути расширения набора показателей для анализа, либо ужесточения пороговых значений для отдельных показателей, входящих в методику оценки. Но проведение конкретных мероприятий по обозначенным направлениям оказывает неоднозначное влияние на результативность кредитной политики банка.

В первом случае чрезмерное количество показателей, используемых для анализа, повысит трудоемкость процесса анализа. Значимость данной проблемы еще более высока в условиях повсеместного сокращения рабочих мест в кредитных отделах банков. Повышение нагрузки на отдельных специалистов в этом случае приведет к замедлению процесса принятия решений по кредитованию, создаст предпосылки для ошибочного определения отдельных показателей. Все это приведет к снижению качества работы, как отдельных специалистов кредитного отдела, так и кредитной системы в целом.

Если же ужесточение методик оценки кредитоспособности будет проводиться посредством повышения пороговых значений для отдельных показателей, это создаст предпосылки для ограничения доступа предприятий к банковским ресурсам, и, как следствие, к снижению прибыли банка. Так же стоит отметить, что различные показатели в методиках могут иметь одинаковую значимость, что не всегда корректно.

Одним из возможных вариантов оптимизации системы оценки кредитоспособности для банка, позволяющим минимизировать негативные моменты, перечисленные выше, является разработка методики оценки под отдельные кредитные продукты. Для этого необходимо определиться с категорией кредитополучателей, которые будут наиболее перспективными для банка на современном этапе функционирования.

На данном этапе развития Республики Беларусь малое и среднее предпринимательство (МиСП) является одним из наиболее приоритетных направлений экономики. В сфере МиСП занято около трети трудоспособного населения страны, доля данного сектора экономики в ВВП составляет около 30% [2]. В государственной программе к 2020 г. предполагается увеличить данный показатель до 42 % [3]. Следует отметить, что в странах Западной Европы доля МиСП в ВВП превышает 60 %, что наглядно характеризует потенциал роста данного сектора экономики в нашей стране.

В рыночной экономике именно заемные средства являются основой создания новых и расширения действующих предприятий. В Республике Беларусь возможности привлечения заемных финансовых ресурсов сильно ограничены. В этих условиях банковский кредит является для многих единственным доступным источником привлечения финансовых ресурсов. Все вышесказанное определяет актуальность разработки и совершенствования методики оценки кредитоспособности именно для организаций МиСП.

Банкам необходимо уходить от большого количества показателей при оценке кредитоспособности, хотя бы на первоначальном этапе. Для этого можно проводить экспресс-анализ, что поможет сократить время как сотрудника, так и клиента. Экспресс-анализ позволит с незначительными затратами времени и ресурсов отсеять те организации, которые уже на этом этапе не кредитоспособны. Так же немаловажным будет оценка значимости факторов представленных в методиках на основании экспертных оценок.

В зарубежных странах изучением кредитоспособности занимаются кредитные агентства, т.е. банки выносят эту деятельность на аутсорсинг. Наличие таких агентств в Республике Беларусь позволило бы решить ряд существующих проблем в банковской системе. Для отдельного банка сотрудничество с такими агентствами позволило бы снизить нагрузку на работников кредитных отделов, передав часть их функций на аутсорсинг. При этом, качество и объективность проводимой оценки кредитоспособности возрастет, что приведет к снижению кредитного риска банка. Для государства в целом деятельность таких агентств приведет к сокращению безработицы среди высококвалифицированных кадров.

Литература

1. Бюллетень банковской статистики. Ежегодник (2007–2016) / Национальный банк Республики Беларусь. Минск. 230 с.
2. Малое и среднее предпринимательство в Республике Беларусь:

статистический сборник / Национальный статистический комитет Республики Беларусь; редкол.: И.В. Медведева [и др.]. Минск: Белстат, 2016. 368 с.

3. "Малое и среднее предпринимательство в Республике Беларусь" на 2016–2020 годы : гос. программа, 23 фев. 2016 г., № 149. *Консультант Плюс* : Версия Проф. Технология 3000 [Электронный ресурс] / ООО "ЮрСпектр". – М., 2017.

Владыко Анжелика

к.э.н., доцент, доцент

Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Республика Беларусь

КОНТЕНТСИСТЕМЫ ПЛАНИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНО-ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО КОМПЛЕКСА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Инновационные преобразования по всей цепочке построения национальной экономики: инновационные потребности - технологии – продукт - система управления, - определяют основной вектор вхождения Беларуси как в систему мировых экономических отношений, так и формирования сбалансированной социально-экономической, бюджетной, денежно-кредитной политик государства. При этом положительная динамика темпов роста основных показателей выступает ярким свидетельством восстановления благоприятной национальной экономической среды: по итогам 9 месяцев текущего года темп прироста ВВП составил 1,7% к аналогичному периоду прошлого года; прирост экспорта товаров и услуг в январе-августе 2017г. равен 23млрд. долл., что на 19,2% больше, чем в январе-августе 2016г. при положительном сальдо, равном 478 млн. долл.; товарный экспорт растет как за счет ценового фактора (на 15,3%), так и увеличения объемов (на 5%) при инфляционном росте за 9 месяцев всего лишь в 2,7%, что более чем втрое меньше значения, доведенного годовым прогнозом социально-экономического развития республики. Действие последнего позволяет удешевлять стоимость инвестиционных кредитов, средняя процентная ставка по новым кредитам для юридических лиц составила 12,3% годовых против 20,8% в январе 2017г. Доля убыточных организаций снизилась с 21% по итогам 8 месяцев 2016 г. до 18,8% за аналогичный период текущего года, а чистая прибыль в текущих ценах выросла на 75,7%. Следует отметить, что при данной положительной динамике расходы на конечное потребление в ВВП за 6 месяцев 2017г. увеличились всего

на 0,7% по сравнению с аналогичным периодом прошлого года, чистый экспорт вырос на 5,5%, чистый импорт – на 6,6% соответственно [1]. В таких условиях планирование инновационного развития социально-потребительского комплекса особо актуально и требует обоснования нового контента и условий применения, каковым, по мнению автора, и выступает стратегическое планирование с заданным инструментом реализации - сценарным подходом. Следует отметить, что стратегическое планирование изначально призвано обозначить четкие ориентиры для субъектов бизнес-среды в соответствии с их стратегическими возможностями в условиях динамично развивающихся рынков.

Было бы ошибочным ограничивать сферу применения стратегического планирования деятельностью хозяйствующих субъектов. Речь идет о создании комплексной, сквозной системы планирования, охватывающей все уровни: микро (уровень конкретной организации); мезо (уровень сферы (сектора) деятельности) и макро- (уровень экономики в целом), и в обратном направлении (от макро к микроуровню). С позиции социально-потребительского комплекса (важными элементами которого выступает производство товаров и услуг для удовлетворения потребительского спроса, социально-культурного и социально-бытового обслуживания, включая рынок потребительских товаров и рынок потребительских услуг), можно выделить следующие уровни планирования: микроуровень – деятельность конкретной организации; мезоуровень – рынки потребительских товаров, потребительских услуг и т.д., и макроуровень – социально-потребительский комплекс в целом. При этом мезоуровень может рассматриваться и с позиции региональных рынков товаров и услуг.

При обозначенном подходе методологическими составляющими системы планирования выступают [2]:

1. Анализ и прогноз развития внутренней и внешней (конкурентной) среды, делового окружения, условий хозяйствования, ресурсных возможностей, товаров и рынков;
2. Определение целевых и стратегических параметров и стратегий их достижения;
3. Составление сценариев и конкретных программ их реализации исходя из ресурсного обеспечения объектов планирования.

Все методологические аспекты представляют собой единое целое и пренебрегать одним из них в процессе стратегического планирования нецелесообразно.

Таким образом, цель сценарного планирования заключается не в предсказании будущего, а в том, чтобы подготовить хозяйствующий субъект потребительского сектора к разным вариантам развития будущего, сориентировать в возможных изменениях бизнес-среды, разработать его стратегию более гибкой, а бизнес-модель – соответственно более устойчивой к их проявлениям [3]. Оценивая неопределенности современной бизнес-среды,

следует указать, что именно экономические параметры (нестабильность экономической ситуации; медленный темп роста ВВП, производства и продаж; снижающаяся платежеспособность населения; имеющиеся диспропорции в оплате труда и др.) формируют концептуальные альтернативы будущего, определяют идею сценария и модель его реализации. В авторской оценке контента стратегического планирования инновационного развития социально-потребительского комплексасценарные альтернативы находят концентрированное выражение в управлении стратегией инновационного развития и контроле за ее выполнением.

Литература

1. Основные показатели развития экономики Беларуси за 9 месяцев 2016-2017гг./ Исследования. URL: <http://www.belstat.gov.by>. (дата доступа : 20.11.2017).
2. Владыко А.В. Методологические аспекты формирования системы стратегического планирования. *Научные труды Белорусского государственного экономического университета*. Минск : БГЭУ, 2017. Вып.10. С. 99-105.
3. Приходько Д.И. Проектируй будущее! Сценарное планирование в бизнесе. М.: Инфотропик Медиа, 2016. 156 с.

Волков Владислав

магистр экономики, докторант

Научный руководитель: д-р., проф. Даниела Фесчиян
Университет Национальной и Мировой Экономики,
г. София, Болгария

НЕОБХОДИМОСТЬ СОЗДАНИЯ УНИВЕРСАЛЬНЫХ МЕТОДИК ОПРЕДЕЛЕНИЯ СООТНОШЕНИЯ ВАЛЮТ ПРИ ДЕНОМИНАЦИИ ИЛИ СМЕНЫ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ И ВЛИЯНИЕ НА ДЕПОЗИТЫ ГРАЖДАН

В истории известны случаи распада государств, с последующим ростом инфляции и дестабилизацией экономики. Столь недавние случаи распада государств, в конце 80-х начале 90-х годов XX века распад СССР, Чехословакии, Югославии и т.д.

На стоимость валюты влияет не только распад государства, но и состояние и развитие экономики внутри самого государства. В связи с этим может происходить девальвация или деноминация валюты.

Девальвация – уменьшение золотого содержания денежной единицы в условиях золотого стандарта. В связи с тем, что золотой стандарт в валютных котировках, так называемый золотовалютная система. В силу главенствующей роли доллара система золотовалютного стандарта была фактически золотодолларовым стандартом. Формирование золотовалютного стандарта началось в 1930-х гг. и завершилось на рубеже 50-60-х гг.; юридически оформлена на Бреттон-Вудской конференции 1944. К концу 60-х гг. пришла в противоречие с усилившейся интернационализацией мирового хозяйства и в нач. 70-х гг. прекратила существование, на замену которое пришло Ямайское соглашение. Несмотря на это связь национальной валюты с золотом существовало до появления золотовалютного стандарта и подписания документа на Бреттон-Вудской конференции 1944 году. К таким странам относилась Российская империя и ряд других стран, где на банкнотах кроме их номинальной стоимости была стоимость в золоте, и соответственно существовала возможность обменять валюту на золото. В современных условиях термин применяется для ситуаций официального снижения курса национальной валюты по отношению к твёрдым валютам в системах с фиксированным курсом валюты, устанавливаемым финансовыми властями.

Девальвация – продиктованное экономической политикой снижение реального валютного курса (термин используется в научно-исследовательских работах Международного валютного фонда).

Деноминация – изменение нарицательной стоимости денежных знаков, обычно после гиперинфляции с целью стабилизации валюты и упрощения расчётов. В ходе деноминации происходит обмен старых денежных знаков на новые, имеющие, как правило, меньший номинал. Старые денежные знаки могут изыматься из обращения:

- в течение нескольких недель, что приводит к обмену не всей имеющейся на руках денежной массы;
- в течение года или нескольких лет, когда старые деньги ходят одновременно с новыми и постепенно изымаются из обращения.

Каждая из стран самостоятельно определяет условия при деноминации и устанавливает курс для обмена валюты. Необходимо отметить, что оба процесса, деноминация и девальвация, связаны между собой. Так как девальвация валюты может в будущем привести к деноминации, как это было в Российской Федерации в 1998 году, когда в период 1992-1998 российская валюта девальвировала, что привело к деноминации в 1998 году. Тот же процесс происходил и в Украине – 1992-1996 девальвация пришедшей на смену советскому рублю купона-карбованца, а в сентябре 1996 года внедрение новой национальной валюты – Украинская гривна.

Не смотря на это, необходима защита депозитов граждан, а также адекватная оценка денежных средств в целом. После распада СССР у многих граждан остались вклады в советских рублях на счетах в Сбербанке СССР, похожие ситуации были и в других странах, не имеющих отношения к СССР.

В Украине действует закон «О государственных гарантиях восстановления сбережений граждан Украины» принятый 21.11.1996 года. Данный закон устанавливает курс обмена советского рубля к гривне как 1 к 1,05. Несмотря на это данный курс не соответствует реальности, так как отсутствует общепринятая методика для расчет/перерасчетов в таких ситуациях.

Основываясь на полученной информации из Национального банка Украины стоимость одного доллара США в 1991 году 55,71 копейки, а на 01.01.1997 года – 1,76 грн/дол. Исходя из предварительных просчетов, коэффициент соответствия должен составлять 3,1592. Так как 1000 советских рублей соответствуют 17950 долларам США, которые в свою очередь соответствуют 31592 грн., что в разрез идет с установленным коэффициентом обмена за 1000 сов. рублей 1050 грн.

Учитывая индекс инфляции в Украине за 1997 – 2016 в размере 1153,67% или коэффициент 11,5367, а с учетом 10-и месяцев 2017 года показатели 1286,8 и 12,868 соответственно.

Это означает, что согласно ст. 2 ЗУ «О государственных гарантиях восстановления сбережений граждан Украины» реальная стоимость средств должна измеряться с коэффициентом на 01.01.2017 – 12,114 ($11,5367 \cdot 1,05$), а на 01.11.2017 – 13,51 ($12,88 \cdot 1,05$). А с учетом коэффициента соотношения, определяемого через, например, доллар США, тогда коэффициенты на 01.01.2017 и 01.11.2017 составляют соответственно 38,2691 и 42,6851. Т.е. на 01.11.2017 сумма в размере 10000 советских рублей должна составлять 426851 грн., но никак не 10500 грн за 10000 сов. рублей.

В России существуют сразу ряд разных подходов для определения суммы компенсации по вкладам граждан Сбербанка СССР, которые также не соответствуют реальной их стоимости.

В связи с этим необходимо разработать универсальные методики для перерасчета вкладов и самой денежной массы при деноминации валюты или переходного периода в экономике, в котором происходит смена национальной валюты, основываясь на более стабильных валютах или стоимости золота и других драгоценных металлов, независимо от длинны периода на который затягивается этот период.

Кроме того, при перерасчете, через валюту или драгоценный металл, необходимо учитывать необходимость обеспечения реальной стоимости денежных средств. Таким образом могут быть разработаны следующие виды моделей перерасчета:

- валютный, при котором присуще только соотношения валюты, через которое может определить новую стоимость денежной масс (валюты);
- валютноиндексный метод, метод при котором используется соотношение между валютами и индексы инфляции, для установления реальной стоимости валюты;
- валютнопроцентный метод, метод при котором используется

соотношение валют, для определения зависимости, и процентной ставки по депозитам. При долгосрочных периодах используется средневзвешенные процентные ставки.

Вывод. Существует реальная необходимость установления методик для определения стоимости валюты при деноминации и смене национальной валюты страны. Разработка данных методик облегчит расчет и приведет своего рода стандартизацию в данном вопросе.

Литература

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.

Волонтир Людмила

к.т.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

ДОСЛІДЖЕННЯ ГІБРИДНИХ ПОТОКІВ ТРАНЗАКЦІЙ

Одним з напрямків сучасних досліджень потоків випадкових є вивчення неоднорідних та непуассонівських потоків. Під цим загальним терміном розуміють потоки, які містять різнотипні події, є нестационарними в часі, характеризуються властивістю обмеженої післядії та ін.

В роботі [1] досліджуються нестационарні в часі потоки однорідних подій і стверджується, що побудова однозначної оцінки нестационарних потоків є неможливою, коли інтенсивність залежить від двох чи більше параметрів, а є можливою лише на окремих інтервалах нестационарного потоку, на яких потік є стаціонарним. В роботі [2] вивчаються потоки неоднорідних подій, розглядається узагальнення моделі Пуассона з нескінченною кількістю джерел таких подій і вказуються умови, за яких кожне таке джерело нетривіальним чином впливає на сумарний потік. В роботі [3] розроблена математична модель гібридного потоку з обмеженою післядією, що утворюється шляхом суперпозиції пуассонівського потоку та потоку з довільною функцією розподілу ймовірностей інтервалів часу між подіями.

В даній роботі на основі методів математичного моделювання досліджується гібридний потік транзакцій, що утворюється шляхом суперпозиції пуассонівського та регулярного потоків.

В явному вигляді отримана функція розподілу $F(t)$ для комбінації

пуассонівського і регулярного потоків, а також у вигляді перетворення Лапласа отримана функція щільності розподілу для комбінацій пуассонівського та інших потоків, моделі яких можна задати в області комплексної змінної s .

З метою верифікації математичної моделі гібридного потоку були розглянуті граничні значення параметрів пуассонівського та регулярного потоків, при яких аналітичні вирази моделі зводяться до відомих рішень. Для різних значень інтервалів регулярного потоку були побудовані та проаналізовані графіки функції розподілу та функції щільності розподілу, а також досліджені графічні залежності математичного сподівання, дисперсії та середньоквадратичного відхилення.

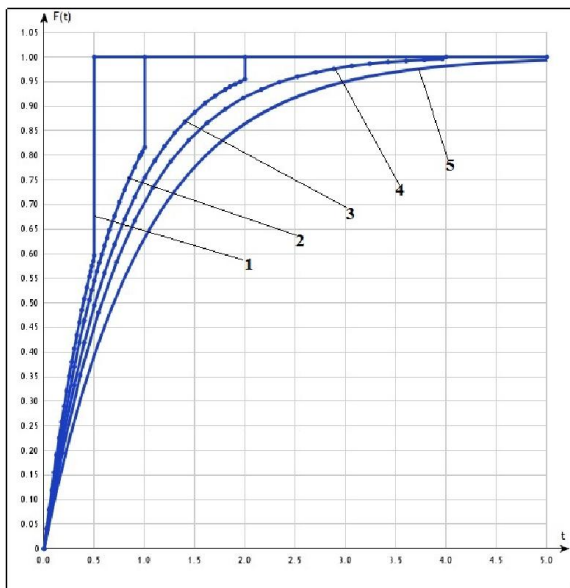

Рис.1. Графік функції $F(t)$

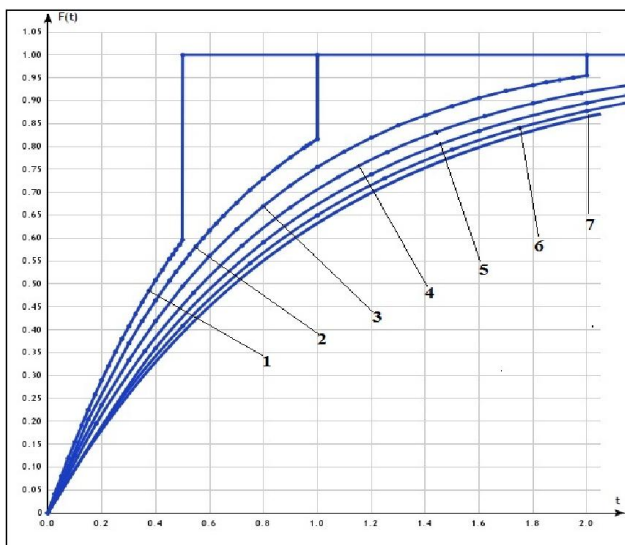

Рис.2. Графік функції $F_n(t)$

Розглянемо графічну інтерпретацію математичної моделі гібридного потоку транзакцій. На рисунку 1 зображені графіки функції розподілу $F(t)$ при значенні параметра $\lambda=1$ при різних значеннях тривалості інтервалів b .

На рисунку залежність 1 відповідає графіку функції $F(t)$ при $b=0,5$. Як видно функція монотонно зростає на відрізку t від 0 до b . В точці $t=b$ значення функції стрибком зростає до 1. Це зумовлено присутністю у виразі (5) одиничної функції Гевісайда і відповідає тому факту, що при наявності в гібридному потоці регулярної складової максимальна довжина інтервалу не може бути більшою ніж значення b . Максимальні інтервали в такому потоці будуть виникати з ймовірністю

$$p_b = \frac{e^{-\lambda b}}{1 + \lambda b}$$

Для залежності 1 значення $p_b \approx 0,4044$, що відповідає висоті вертикальної прямої в точці $t=b$. З ймовірністю $1 - p_b \approx 0,5956$ тривалість інтервалів гібридного потоку буде меншою від b .

Залежності 2, 3 та 4 відповідають графіку функції $F(t)$ при $b=1$; $b=2$ та $b=4$ відповідно. Залежність 5 є графіком функції розподілу ймовірностей тривалості інтервалів пуассонівського

потоків

$$F_n(t) = 1 - e^{-\lambda t} \quad (1)$$

при значенні параметра $\lambda=1$.

Неважко помітити, що зі зростанням значення b графік функції $F(t)$ поступово наближається до графіка функції $F_n(t)$ і при $b \rightarrow \infty$ має з ним зійтися. Це означає, що при суперпозиції пуассонівського і регулярного потоків вплив регулярного потоку на гібридний буде нівелюватися при зростанні тривалості інтервалів регулярного потоку b . Більш детально процес наближення графіка функції $F(t)$ до графіка функції $F_n(t)$ можна побачити на рисунку 2, де залежності 1, 2, 3, 4, 5 та 6 відповідають графіку функції $F(t)$ при $b=0,5$; $b=1$; $b=2$; $b=4$; $b=8$ та $b=20$ відповідно, а залежність 7 є графіком функції $F_n(t)$ при значенні параметра $\lambda=1$. Отже поведінка графіка функції $F(t)$, що графічно ілюструє вирази математичної моделі, як мінімум не суперечить фізичній природі суперпозиції пуассонівського та регулярного потоків.

Функція $f(t)$ визначена на відрізку t від 0 до b . Це відповідає тому факту, що при наявності в гібридному потоці регулярної складової максимальна довжина інтервалу не може бути більшою ніж значення b . На цьому інтервалі функція монотонно спадає, а в точці $t=b$ містить нескінчений імпульс. Це пояснюється наявністю у виразі (4) δ -функції Дірака і присутністю в гібридному потоці інтервалів з максимальною тривалістю b .

Були побудовані графіки функції $f(t)$ при $b=0,5; 1,5; 3; 8$ та графік функції $f_n(t)$ при значенні параметра $\lambda=1$. Зі зростанням значення b графік функції $f(t)$ поступово наближається до графіка функції $f_n(t)$ і при $b \rightarrow \infty$ має з ним зійтися. Це означає, що при зростанні тривалості інтервалів регулярного потоку b вплив цього потоку на гібридний потік буде зменшуватися. Отже поведінка графіка функції $f(t)$, що графічно ілюструє вирази математичної моделі, як мінімум не суперечить фізичній природі досліджуваного гібридного потоку.

Побудовано графіки залежностей математичного сподівання $M_c(b)$ та середньоквадратичного відхилення $S_{kv}(b)$ тривалості інтервалів гібридного потоку (при $\lambda=1$) від тривалості інтервалів регулярного потоку. Дійсно, при $b \rightarrow \infty$ гібридний потік буде поступово перероджуватись у потік пуассонівський. Графіки функцій $M_c(b)$ та $S_{kv}(b)$ не суперечать принципу суперпозиції стосовно пуассонівського та регулярного потоків транзакцій.

Висновки. Результати проведених досліджень математичної моделі суперпозиції пуассонівського та регулярного потоку транзакцій свідчать про відсутність суперечностей і протиріч між математичною моделлю гібридного потоку і фізичною природою такого гібридного потоку. Проведена верифікація дозволяє висунути припущення про спроможність математичної моделі досліджуваного потоку адекватно відобразити процеси суперпозиції пуассонівського та регулярного потоків.

Література

1. Маєвський О. В., Мацюк О. В., Приймак М. В., Приймак О. М. Пуассонівські періодичні кусково стаціонарні потоки та оцінка їх інтенсивності. Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, 2016. С. 87-99.

2. Сидорова О.И. Пуассоновская модель трафика с бесконечным числом неоднородных источников. Вестник ТвГУ. Серия: Прикладная математика. 2015. № 1. С 47-66.

3. Підгурський О. І., Волонтир Л. О. Імітаційне моделювання неоднорідних потоків інформації в управлінських системах. Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія економічні науки / Редколегія Калетнік Г.М. та ін. -Вінниця: ВНАУ, 2012. Випуск 4 (70). Том 2. С. 183-192.

Глинник Елена

к.э.н., доцент

Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Республика Беларусь

ВЛИЯНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ ОКАЗАНИЯ САНАТОРНО-КУРОРТНЫХ УСЛУГ ПО ПУТЕВКАМ НА МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УЧЕТА ЗАТРАТ

Одним из важных аспектов эффективного управления санаторно-курортными организациями (СКО) является правильно выбранная система учета затрат на оказание санаторно-курортных услуг по путевкам (СКУП), соответствующая характеру осуществляемых организационно-технологических процессов и способствующая объективному формированию себестоимости услуг по путевкам. Как показал анализ данной проблемы в экономической литературе наиболее часто используются такие методы учета затрат и калькулирования себестоимости услуг, как котловой, позаказный, нормативный, «стандарт-кост» [1, 2 и др.]. Причем последний широко и успешно применяется в зарубежной практике для управленческих целей, поскольку позволяет «...рассчитать различные варианты себестоимости на основе многочисленных норм (стандартов)...» [2, с. 80] и определить показатели себестоимости исходя из цен, производственной мощности, объемов оказания услуг.

С нашей точки зрения, при выборе метода учета затрат необходимо учитывать технологические процессы оказания СКУП, которые представляют собой шесть взаимосвязанных этапов.

Этап 1. Калькулирование СКУП, что предполагает расчет плановой себестоимости услуг по путевке в разрезе номерного фонда с учетом условий загруженности, комфортности проживания.

Этап 2. Согласование с покупателем условий пребывания, количества дней пребывания по путевке и сроков оплаты при бронировании физическим лицом, а также количества путевок каждого вида при бронировании юридическим лицом, что позволяет использовать нормативные калькуляции на этапе планирования для расчета производственной себестоимости СКУП, сметы затрат по центрам ответственности; осуществлять управленческому персоналу «...контроль за расходованием ресурсов...» в процессе предоставления услуг по путевкам, за «...выявлением отклонений от норм, установлением причин отклонений и их анализом...» [2].

Этап 3. Учет поступления сумм предварительной оплаты в установленном условиями договора санаторно-курортной организации размере.

Этап 4. Регистрация прибывшего на отдых и его заселение, что предполагает выполнение операций, влияющих на дальнейший процесс оказания услуг.

Этап 5. Непосредственное оказание СКУП отдыхающим (лечение, питание, проживание и др.), в результате чего в конце отчетного периода возникает необходимость оценки незавершенных СКУП.

Этап 6. Выезд отдыхающих в связи с окончанием срока действия путевки, что означает выполнение обязательств перед ним в полном объеме и отражение выручки от реализации санаторно-курортных услуг по путевкам.

Таким образом, для формирования себестоимости СКУП целесообразно применение метода «стандарт-кост», способствующего:

1) контролю затрат на оказание СКУП в разрезе центров затрат ввиду применения в СКО «...экономически обоснованных норм и нормативов при отпуске медицинских препаратов для проведения лечебных процедур отдыхающим, норм выработки медицинского персонала на проведение одной процедуры (или консультации)...» [3]; норм расхода продуктов питания для приготовления диетических блюд [4] в соответствии с технологическими картами; хозяйственных принадлежностей согласно локальным нормативным правовым актам СКО;

2) контролю денежных потоков в бухгалтерском учете, формированию и представлению информации в ведомственной отчетности «Отчет об основных показателях деятельности санаторно-курортной (оздоровительной) организации Республики Беларусь» [5], поскольку стоимость СКУП частично или полностью может оплачиваться за счет средств профсоюзных организаций, государственного социального страхования, юридических и физических лиц.

Литература

1. Гринько А.С. Учетно-аналитическое обеспечение эффективной деятельности санаторно-курортных организаций (на примере здравницы региона Кавказских Минеральных Вод) : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12 / Рос. ун-т Дружбы народов : Орел, 2011. 24 с.
2. Лысенко Д.В. Бухгалтерский управленческий учет. Москва : ИНФРА-М, 2009. 478 с.
3. Об утверждении Норм диагностических и лечебно-реабилитационных услуг (процедур) в области санаторно-курортного лечения : постановление М-ва здравоохранения Респ. Беларусь, 16 мая 2003 г., № 23 / Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. Минск, 2017.
4. Инструкция об организации диетического питания в государственных организациях здравоохранения : утв. М-вом здравоохранения Респ. Беларусь 29.08.2008 г. № 135 : по состоянию на 20 июля 2011 г. / Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. Минск, 2017.
5. Об утверждении перечня и форм ведомственной отчетности на 2017 год : приказ Республиканского центра по оздоровлению и санаторно-курортному лечению населения, 30 нояб. 2016 г., № 55-о / Республиканский центр по оздоровлению и санаторно-курортному лечению населения. Минск, 2017

Горбарук Татьяна

студентка

Комисарук Алина

студентка

Научный руководитель: к. э. н., доцент Матяс А.А.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Беларусь

ТЕНДЕНЦИИ ИНФЛЯЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В БЕЛАРУСИ

Мировой опыт свидетельствует о том, что низкая и стабильная инфляция является важнейшим условием для обеспечения сбалансированного долгосрочного экономического роста, повышения конкурентоспособности производства и качества жизни населения.

Под инфляцией понимают процесс обесценивания денег, приводящий к повышению цен на большинство категорий продукции, не обусловленному улучшением ее качества. Инфляция является следствием избыточности массы денег, обращающихся в процессе функционирования экономики, в сравнении с фактическим объемом реализуемых товаров.

Механизмы возникновения и развития инфляции могут быть различными. Наряду с макроэкономическими факторами инфляционных процессов выделяют и другие. В частности, административная инфляция возникает вследствие установления уровня цен государственными структурами без учета реальной экономической ситуации в стране. Инфляция издержек может быть вызвана удорожанием ресурсов и других составляющих процессов производства и оказания услуг, что приводит к повышению цен. Существует понятие импортируемой инфляции, являющейся следствием роста импортных цен.

Показателем, характеризующим уровень инфляции, является индекс потребительских цен. При расчете учитывается варьирование в базисном периоде времени затрат на приобретение определенных товаров и услуг, формирующих так называемую потребительскую корзину благ. В ее состав включаются важнейшие статьи расходов: продукты питания, жилье, одежда, транспортные издержки, расходы на социально значимые товары и услуги.

Проанализируем как изменялся уровень инфляции за последние пять лет на основании данных представленных на диаграмме (рис. 1).

Так, уровень инфляции в 2012 г. был равен 21,8%, за рассматриваемый период он снизился на 11,2 п. п. и составил в 2016 г. 10,6%. Что соответствует прогнозному значению, предусмотренному основными направлениями денежно-кредитной политики, которое не должно было превысить 12%. Следует также отметить, что в августе 2016 г. в Республике Беларусь впервые за много лет была зафиксирована дефляция, которую обеспечило сезонное снижение цен на фрукты и овощи.

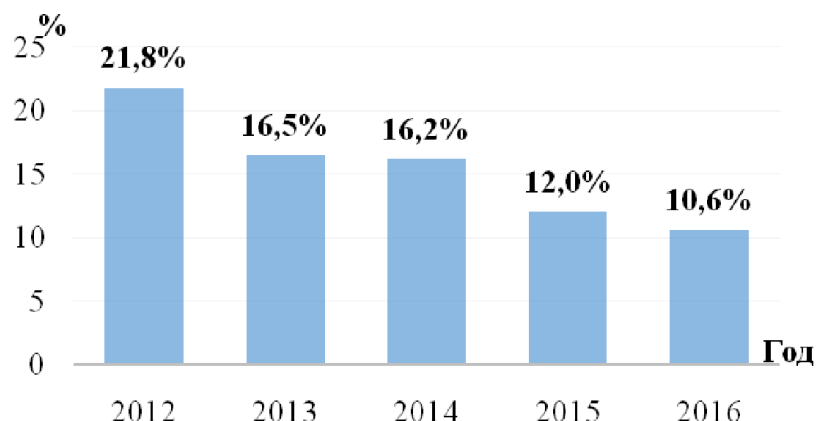

Рис. 1. Динамика уровень инфляции за 2012–2016 гг., %

Дальнейшее снижение инфляции предполагалось и в 2017 г. Так, основной целью денежно-кредитной политики на 2017 г. первоначально было снижение инфляции, измеряемой индексом потребительских цен, до 9%. Однако, в течение года прогнозы обновили. Правительство рассчитывает, что до конца года инфляция не превысит 6–6,5%, против прежних 9%.

По данным рисунка 2 можно заметить, что по итогам первых десяти месяцев 2017 г. (январь-октябрь) инфляция не превышает прогнозный показатель. За данный период она составила всего 4,9 %, что является историческим минимумом.

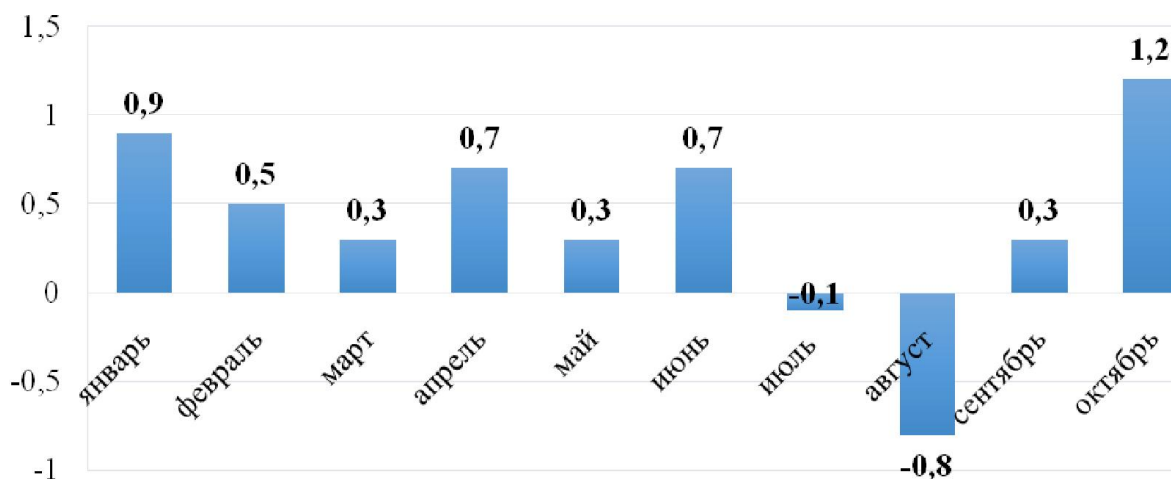

Рис. 2. Динамика уровня инфляции за январь-октябрь 2017 г.

На следующий год пока закладывается инфляция в 7%. К концу 2020 г. прогнозируют снижение инфляции до 5%.

Таким образом, на основании вышеизложенного, можно констатировать дальнейшее снижение интенсивности инфляционных процессов, что окажет позитивное влияние на экономику и денежно-кредитную сферу.

Литература

1. Инфляция в Беларуси. Министерство финансов Республики Беларусь. Минск, 2017. URL: <https://myfin.by>. (дата доступа: 19.11.2017).
2. Основные направления денежно-кредитной политики Республики Беларусь на 2017 год. Национальный Банк Республики Беларусь [Электронный ресурс]. Минск, 2017. URL: <http://www.nbrb.by>. (дата доступа: 19.11.2017).

Гюнтер Ирина

к.э.н., доцент

Белгородский университет кооперации, экономики и права
г. Белгород, Российская Федерация

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РЫНКА АМЕРИКИ

США находятся в восходящей фазе экономического цикла, экономика продолжает стабильный рост. В 2016 году в американской экономике продолжался рост, сопровождаемый положительными тенденциями на рынке труда и в жилищном секторе. Однако, темпы роста по-прежнему не превышают докризисных. Прошедший год стал десятым годом подряд, в котором ВВП рос менее, чем на 3% в год.

В первом квартале ВВП вырос на 0,8%, во втором - на 1,4%, в третьем – на 3,2%. Годовой рост ВВП в 2016 г. составил около 1,6%, что ниже, чем в предыдущие четыре года. В первом квартале 2016 года наибольший вклад в рост ВВП внесли потребительские расходы населения, инвестиции в жилищное строительство, государственные расходы на уровне штатов и муниципалитетов. В то же время, снизились инвестиции в оборудование, товарно-материальные запасы и уменьшились федеральные расходы, в основном за счет уменьшения расходов на оборону. Во втором и третьем кварталах 2016 года потребительские расходы и экспорт возросли больше, чем в первом.

Наиболее стабильным сегментом ВВП в настоящее время являются потребительские расходы, поквартальная динамика которых остается положительной с конца 2009 г.

Потребительские расходы выросли в 2015 г. на 3,2%, впервые с 2005 г. превысив трехпроцентный рубеж. Во втором и третьем кварталах 2016 г. их рост составил 4,3% и 2,8% соответственно. Рост потребительских расходов подкрепляется ростом доходов. Реальные располагаемые доходы населения возросли в 2015 г. на 3,5%, а в расчете на душу населения - на 2,7%. В первом квартале 2016 г. рост реальных располагаемых доходов населения составил

2,1%, во втором - 2,9%, а в третьем - 2,7%.

Ситуация на рынке труда в 2016 г. изменилась мало, хотя там тоже наблюдается положительная динамика. В ноябре количество занятых в экономике выросло на 178 тыс. чел., а с января по ноябрь в среднем ежемесячно количество занятых увеличивалось на 180 тыс. чел., что несколько меньше, чем в 2015 г. - 229 тыс. чел. Уровень безработицы в течение года стабилизировался и колебался в диапазоне 4,6-5%, достигнув 4,6% в ноябре.

Таким образом, американская экономика приблизилась к естественному уровню безработицы, который, по оценкам членов Федерального комитета по открытым рынкам ФРС США - FOMC, на сентябрь 2016 г. составил 4,5-5%.

Однако ситуация на рынке труда далека от идеальной. Доля экономически активного населения по-прежнему низка и примерно соответствует уровню 1977-78 гг.: в ноябре 2016 г. этот показатель составил 62,7%, что, однако чуть выше, чем годом ранее (62,5%) [1].

Динамика промышленного производства, как и в 2015 году, демонстрирует нестабильность. В первом и втором кварталах 2016 г. произошло снижение объема промышленного производства на 1,7% и 0,8% соответственно, и лишь в третьем квартале этот показатель вырос на 2%.

Уровень промышленного производства по-прежнему находится под воздействием снижения цен на нефть, которое повлекло за собой уменьшение объемов производства в энергетике, и, в свою очередь, спроса на оборудование, металлы и другие промышленные товары. Последствия укрепления курса доллара и неопределенность на внешних рынках негативно влияют на уровень промышленных инвестиций в целом. Отсутствие доверия, определенности и видения перспектив у бизнеса также является важным негативным фактором.

Основной проблемой американской экономики является недостаточный уровень инвестирования, обусловленный слабым спросом. Наблюдается недоиспользование производственных мощностей в промышленности, хранение прибылей в виде наличных средств вместо инвестирования, сохранение резерва рабочей силы на рынке труда. Поскольку американская экономика находится в фазе подъема, неполное использование производственных резервов в разных секторах объясняется не циклическими факторами. Текущий период характеризуется медленным ростом производительности труда, который составил в среднем за десятилетний период с 2006 г. по 2015 г. 1,26% в год. Для ускорения роста производительности необходимо возникновение новых потребностей в экономике и формирование соответствующего им спроса. Для достижения этой цели необходимо поощрение конкуренции, предпринимательства и инноваций и снятие излишних регуляторных ограничений.

С другой стороны, к настоящему моменту мы наблюдаем явное исчерпание инструментов монетарной политики для стимулирования экономики. Низкая ставка рефинансирования и три раунда количественного

смягчения помогли вывести экономику США из кризиса, но не могут дать ей импульс для ускорения темпов роста [2].

Таким образом, несмотря на продолжающийся экономический рост и явные улучшения на рынке труда, в экономике США накопился ряд серьезных проблем, требующих принятия решительных мер и смены вектора проводимой экономической политики.

В основе периодически происходящей смены экономической политики лежат потребности экономики, обусловленные ее циклическим развитием.

Литература

1. Глущенко Ю. Н. Современное состояние и основные проблемы развития торгово-экономических связей России и США. *Проблемы национальной стратегии*. 2009. № 4. С. 9-11.

2. Рынок США: впереди тяжелые времена. URL: <http://realty.vesti.ru/articles/rynok-ssha-vpered-tyazhelye-vremena> (дата обращения 01.11.2017).

Дармина Татьяна
слушатель магистратуры
Научный руководитель: к.э.н., доцент Гюнтер И.Н.
Белгородский университет кооперации, экономики и права,
г. Белгород, Российская Федерация

ИСТОРИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВОЙ (БУХГАЛТЕРСКОЙ) ОТЧЕТНОСТИ

Началом возникновения финансовой отчетности стал всем известный бухгалтерский учет. Он берет свое начало еще с древнейших времен, когда люди стали производить между собой обменные операции: «товар-товар», «товар-деньги», «деньги-товар».

С развитием цивилизованного мира происходили изменения и в самом учете, например, в эпоху средневековья произошли резкие скачки в развитии, т.е. существовавшая на тот момент бухгалтерия разделилась на 2 направления:

1) собственная простая бухгалтерия (представляет собой учет всех активов, т.е. имущества, а итогом работы средневекового бухгалтера считалось правильный расчет доходов и расходов);

2) камеральная бухгалтерия (это направление было выбрано для контроля за состоянием кассы, а точнее строгий учет за поступлениями в нее и всеми

затратами).

Многие ученые Нового и Новейшего времени, такие как Ж. Дюмарше, А. Мендес, Ф. Гаратти, внесли свой неотъемлемый вклад в развитие учета.

В наше время понятие бухгалтерского учета приводит нас к следующему общепризнанному определению – это сложная система, целью которой является создание финансовой отчетности компании и повышение эффективности управленческого учета.

Большинство компаний имеют свои обособленные подразделения, поэтому создание отчета за год по управляющей компании не является достоверным источником и для этого создается консолидированная финансовая отчетность по всем обособленным (дочерним) подразделениям.

Консолидированная отчетность представляет собой финансовую отчетность группы связанных компаний, которые рассматриваются как один экономический субъект. Началом для составления первой консолидированной отчетности в США стала промышленная революция. Примером является компания General Electric, где в 1893 г. была составлена первая годовая финансовая отчетность, но в ней содержалась информация лишь о материнской компании, но в последствии была вторая финансовая отчетность и она была уже консолидированной. Отчет о финансовых результатах (раньше он носил название «Отчет о прибылях и убытках») содержал в себе данные обо всех компаниях группы и начинался с информации по выручке, как мы и видим на данном этапе нашего развития, данный отчет все также начинается с пункта «Выручка».

Финансовая бухгалтерская отчетность представляет собой источник информации, состоящий из финансовых показателей деятельности организации.

1 января 2013 года вступило в силу нововведение, которое установило обязательное ведение бухгалтерской документации всем организациям. По требованиям Минфина РФ каждый экономический субъект должен отражать результат своей деятельности документально, вести учет всех обязательств и активов.

Финансовая отчетность в мире составляется по определенным правилам и стандартам. В России это Положения по бухгалтерскому учету (ПБУ), а в зарубежных странах Международные стандарты финансовой отчетности (МСФО). Основной целью и направлением МСФО является выработка общего содержания основных принципов и определений в бухгалтерском учете, достижение единого подхода к формированию отчетности [1].

В настоящее время в России хоть и стремятся к применению международных стандартов, но все еще применяют систему ГААР (общепринятые учетные принципы), а МСФО носит необязательный характер. Эту систему также применяют в большинстве случаев в США, Великобритании, Нидерландах, Индии, ЮАР и Австралии, а также и другие

похожие страны, но система ГААР не является общепризнанной и обязательной к применению во всех странах.

Правительство РФ, понимая всю важность того, что отечественным компаниям необходимо завоевывать международные рынки, в 1998 г. утвердило Постановление Правительства № 283 от 06.03.1998 г. «Об утверждении программы реформирования бухгалтерского учета в соответствии с МСФО» и именно поэтому пришлось разрабатывать новый план счетов бухгалтерского учета, который был принят в рамках реформы. Но, начавшийся в этом же году, экономический кризис не дал привести к нужному результату попытки изменить наш учет под стандарты МСФО [2].

На нынешнем этапе государство все также стремится к усовершенствованию отечественного учета, пусть это заключается не в обязательном применении зарубежных стандартов, но все же, постепенно проводят изменения в российских положениях по бухгалтерскому учету, вносят поправки, меняются формулировки, что является весьма важным моментом в реформировании, как учета, так и отчетности.

Литература

1. Дахова З. И. Международная практика составления финансовой отчетности. *Analele științifice ale universității cooperatist-comerciale din Moldova*. Chișinău, 2010. С. 246 – 254.
2. Зубова Н. Г., Щепочкина Н. А. Проблемы и задачи интеграции национального финансового рынка с мировой системой стандартов отчетности и учета. *Вестник Белгородского университета кооперации, экономики и права*. 2017. № 5 (61). С. 227-231.

Дахова Зоя

к.э.н, доцент

Белгородский университет кооперации, экономики и права
г. Белгород, Российская Федерация

ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ФОНДОВОГО РЫНКА

Фундаментальный анализ фондового рынка – процесс, предусматривающий сбор и всестороннее изучение показателей компании (состояния ее активов) или отрасли с целью составления долгосрочного прогноза.

Фундаментальный анализ фондового рынка имеет свою специфику. Это объясняется необходимостью учитывать не только экономические и политические факторы на уровне стран, но и анализировать состояние отдельно взятого предприятия. Полный фундаментальный анализ фондового рынка проводится на трех уровнях: макроуровне; мезоуровне; микроуровне.

На макроуровне рассматривается влияние экономических и политических факторов на развитие фондового рынка. Особенно важными показателями являются следующие: базовая процентная ставка в стране и ее изменение (повышение ставки негативно сказывается на цене акций, а снижение, наоборот, поддерживает их рост); объем ВВП и ВНП – рост этих показателей означает рост объемов производства компаний, что отражается на показателях фондового рынка; состояние рынка занятости – улучшение ситуации на рынке труда поддерживает восходящий тренд на фондовом рынке; уровень экономической активности в стране отражают индексы деловой активности ISM в сфере услуг и производства. Рост показателей стимулирует подъем на фондовом рынке; рост / падение потребительского спроса оценивается при помощи таких показателей как Personal income, Personal spending, Consumer confidence, Retail sales; политические факторы – устойчивость власти, политическая поляризация населения, риск проведения национализации и т.п. [1, 2].

На мезоуровне целью анализа является выявление наиболее перспективных отраслей экономики. Здесь весьма полезными могут оказаться фондовые индексы. На сегодняшний день очень популярным является семейство индексов Dow Jones, к которому относятся такие индексы как: DJIA (Dow Jones Industrial Average), отражающий динамику развития промышленного сектора; DJTA (Dow Jones Transportation Average) – отвечает за транспортный сектор; DJUA (Dow Jones Utilities Average) – объединяет компании, занимающиеся газо- и электроснабжением [1].

Не менее востребованными на рынке являются индексы NASDAQ. Так, индексы Nasdaq Financial-100, Nasdaq Industrial, Nasdaq Transportation, Nasdaq Bank, Nasdaq Telecommunications, Nasdaq Insurance, Nasdaq Computer, Nasdaq

Other Finance, Nasdaq Biotechnology отражают курсовые колебания акций финансовых, промышленных и транспортных компаний, банков, телекоммуникационных, страховых и компьютерных компаний, финансовых небанковских учреждений, компаний, работающих в сфере биотехнологий [1].

Выбрав отрасль, которая кажется наиболее привлекательной и перспективной, важно правильно определиться с самой компанией, акции которой выгоднее всего приобрести. Инвесторов, использующих в своей практике фундаментальный анализ, прежде всего, интересуют акции, внутренняя стоимость которых выше рыночной. Такие акции считаются недооцененными и являются потенциальными объектами для инвестиций.

Фундаментальный анализ можно проводить при помощи сравнительного анализа (с использованием таких финансовых мультипликаторов, как P/S, P/E, EV/EBITDA и других) и DCF-анализ (анализ с помощью дисконтирования денежных потоков) [1, 2].

При проведении анализа следует также учитывать: во-первых, влияние регулирующих организаций (например, для компаний, производящих лекарства, косметику и товары для здоровья важно отношение к их исследованиям и продукции организации FDA (Food and Drugs Administration), так как каждый новый вид продукции должен пройти несколько стадий апробации); во-вторых, рекомендации аналитиков, рейтинговых агентств, известных инвесторов, так как акции компании могут значительно подорожать, либо, напротив, упасть в цене, в зависимости от повышения / понижения их рейтинга ведущими аналитическими агентствами; в-третьих, новости в сфере «слияний и поглощений» (например, покупка даже небольшой компании требует крупных финансовых вложений, поэтому акции покупающей компании падают, а покупаемой – растут); в-четвертых, дивидендную политику компании (повышение / понижение дивидендов приводит, в конечном итоге, к повышению / понижению цен на акции компании); в-пятых, обратный выкуп собственных акций / выпуск на рынок дополнительных акций (обратный выкуп своих акций компанией интерпретируется рынком как хороший признак, что приводит к росту цен на них); в-шестых, государственные заказы (получение компанией государственных заказов, как правило, приводит к росту ее акций. Это объясняется тем, что объемы государственных заказов велики и оплата по ним производится без задержек) [1].

Итак, анализ компаний является наиболее сложным и трудоемким, так как возникает необходимость в изучении не только финансово-хозяйственного положения компании в среднем за 3-5 последних лет, но и эффективности управления компанией и составления перспективных прогнозов ее развития, а это требует получения дополнительной информации из различных источников.

Литература

1. Анализ фондового рынка. URL: <http://pro-ts.ru/teoriya/fundamentalnyj-analiz-foreks/51-analiz-fondovogo-rynka> (дата обращения 20.11.2017).

2. Фундаментальный анализ. Что такое фундаментальный анализ? URL: <https://www.finam.ru/investor/library0005100116/?material=582> (дата обращения 20.11.2017).

Довгопола Ірина
студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ожелевська Т. С.
Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ

ФОРМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Скасування мораторію на купівлю/продаж землі відкриває великі перспективи для вирішення багатьох проблем аграрного сектору, які постали перед Україною за останні роки. Проте створення ринку землі не дасть позитивних результатів без дієвого нормативно-правового регулювання, яке дасть можливість розподілити простір між конкурентними варіантами використання земель та суб'єктами ринку.

Станом на 1 січня 2017р. площа сільськогосподарських земель становить 42,7 млн гектарів, або 70 % площі усієї території країни, з яких 36,5 млн га належить підприємствам та громадянам [1]. 20% обробляються особисті сімейні господарства (ОСГ). Станом на вересень 2017 р. 43% валової продукції сільського господарства виробляється громадянами, на земельних ділянках особистого селянського господарства. Як правило, це не експортно-орієнтована продукція, логістика зберігання якої є недостатньою та виробництво якої вимагає значних трудових затрат: фрукти та ягоди - 80,9 %, картопля - 97,8%, овочі - 86,1%, молоко - 74,9% виробництва відповідного продукту [2]. Ручна або слабо механізована праця, податковий тягар, відсутність статусу сільгоспвиробників створюють перепони на шляху до входження цих господарств на ринок продуктів. Між тим, в межах євроінтеграції, зміна аграрного устрою України повинна бути орієнтована на країни ЄС, де ОСГ мають соціальний захист у вигляді податкових пільг, пенсійного забезпечення та захисту держави. Якщо зі створенням ринку землі уряд України включить ці зміни до законодавства, громадяни будуть зацікавлені в купівлі землі та веденні сільгоспвиробництва. Потрібно зазначити, що ОСГ виробляють органічно чисту продукцію і є більш зацікавленими в збереженні навколишнього середовища та родючості чорноземів.

Після скасування мораторію найперспективнішою формою господарювання залишається фермерське господарство (ФГ). Такий напрям аграрної політики є цілком економічно обґрунтованим. Механізація та автоматизація технологічних процесів, розширення матеріально-технічного забезпечення за допомогою власних та залучених фінансових ресурсів дозволяє фермерам поєднати ефективну сільськогосподарську діяльність з раціональним використанням земельних ресурсів та забезпеченням екологічної стабільності аграрних систем України. Перевагами середніх фермерських підприємств є багатовекторність їх виробничої та невиробничої діяльності, а саме: вирішення проблеми забезпечення продовольчої безпеки України (7-8% валової сільськогосподарської продукції) [2]; вирішення соціальних проблем села.

В майбутньому, можливість привласнення землі, а не лише недовготривала оренда, мотивує середні ФГ до впровадження новітніх технологій, екологічно чистого виробництва, залучення довгострокових біологічних активів рослинництва, тому що вони будуть впевнені в стабільності своїх земельних ресурсів.

Третім основним типом агроформувань є агрохолдинги, які є важливими суб'єктами аграрного сектору України, оскільки ведуть великомасштабне виробництво сільгосппродукції та експортну діяльність. Перевагами такої форми господарювання є високий рівень продуктивності праці, економія капітальних і експлуатаційних витрат на одиницю площі, більші можливості для раціональної організації виробництва, використання техніки, досягнень науки та прогресивної практики, зберігання та реалізації продукції в кращі строки й вищої якості, залучення значних іноземних інвестицій [3, с. 31]. Попри зазначені переваги, реформа може посилити наявні проблеми аграрного сектору, що пов'язані з такою формою господарювання, а саме: монополізація аграрного ринку в руках агрохолдингів; виснаження агрохолдингами земель через постійного виробництва високоліквідних культур, часто без дотримання правильних технологій (сівозмін); втрата можливості створення додаткової вартості та нових робочих місць у переробній галузі через високу інтегрованість українських агрохолдингів, які поєднують в собі виробництво, переробку й експорт сільгосппродукції.

Отже, при створенні ринку землі потрібно врахувати переваги та недоліки різних форм господарювання та визначити найбільш економічно та соціально ефективні агроформування. Виходячи зі світового досвіду, перспективними є малі та середні ФГ, які забезпечать економічне зростання аграрного сектору при підтримці та захисті держави через нормативно-правове забезпечення. Агрохолдинги, які втілюють експортний потенціал, доцільно поставити в рівні умови з іншими сільгоспвиробниками через нормативно-правове регулювання задля обмеження отримання ними надприбутків.

Література

1. Деякі питання удосконалення управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними: постанова Каб. Міністрів України від 07.06.2017 р. № 413. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/413-2017-%D0%BF> (дата звернення: 23.11.2017)

2. Про схвалення Концепції розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018-2020 роки: розпорядження Каб. Міністрів України від 13.09.2017 р. № 664-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/664-2017-%D1%80> (дата звернення: 23.11.2017)

3. Соціально-економічні аспекти розвитку аграрного сектору економіки України: колект. моногр. / за ред. Ю.О. Нестерчук. Умань: Видавець «Сочінський», 2012. 348 с.

Донцов Дмитрий
доктор архитектуры, профессор
Юшкова Наталия
кандидат архитектуры
Волгоградский государственный технический университет
г. Волгоград, Россия

ДЕТЕРМИНАНТЫ СТРАТЕГИРОВАНИЯ И МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ РЕГИОНАЛЬНЫМИ СИСТЕМАМИ

Анализ мировых тенденций управления региональными системами позволяет обнаружить первостепенность значения институциональной среды, отражающей даже незначительные колебания проводимой национальной политики применительно к конкретным территориям [1; 2; 3]. Данная зависимость инициирует процесс непрекращающейся модернизации действующих принципов управления территориями, особенно их регионального уровня [4]. Как следует из многих современных трудов исследователей данной научной проблемы, вопросы установления детерминанты управления остаются нерешенными: либо преобладают ее инновационные компоненты, либо происходит усиление доказавших свою жизнеспособность функций [5; 6]. Наименее изучены способы гармонизации регионального стратегирования [7], понимаемые авторами как неотъемлемое условие решения задач формирования инновационной экономики, в

перспективе, что вызывает совершенствование методологии стратегического планирования, обеспечивающее эффективность разрабатываемых и внедряемых механизмов управления [7]. Принятие парадигмы устойчивого развития всеми, без исключения, странами Европейского континента подразумевает стремление территорий к достижению показателей опережающего роста и достижение целей улучшения качества жизни населения, не нарушающего при этом сбалансированности развития во всех ее возможных проявлениях. Теоретически возможными представляются различные его варианты. Вместе с тем, функционирования экономики в условиях неопределенности обуславливает необходимость выработки новых механизмов регионального управления, расширяющих традиционные рамки стратегирования.

Степень корректировки действующих моделей управления региональными системами во многом определяется не только институциональными факторами, но и обобщающими характеристиками региональной идентичности территорий, на основе комплексного исследования которых уточняются способы стратегического управления, и, в первую очередь, средств планирования. Подобное видение методологии стратегирования соответствует существующей модели государственного управления региональными системами. В отличие от нее, доказывается целесообразность синхронизации перспективных социально-экономических изменений с имеющимся потенциалом региональной системы, выражаемой посредством их проецирования на конкретную территорию.

Региональные стратегии развития территорий России остаются одними из наиболее важных элементов государственного управления [8; 9]. Они опираются на долгосрочные приоритеты, цели и задачи регионального управления в контексте проводимой государственной политики, обеспечивают решение комплекса проблем развития с учетом полноты раскрытия ресурсного потенциала и нейтрализуют потенциально возможные риски, содержат систему мер, раскрывающих специфику применяемого механизма. Для того, чтобы он приобрели способность реализоваться с минимальными искажениями от модельной формы, важно выделять этапы стратегирования и последовательно их реализовать.

Они включают:

- обеспечение максимально полной адаптации общих принципов стратегического управления к условиям конкретного региона в контексте региональной идентичности, определяющей приоритетные направления и цели развития отдельных территорий в долгосрочной перспективе;
- формулировка стратегических приоритетов развития региона и обоснование перспективного сценария на основе комплексной оценки проблем и потенциальных возможностей развития региона;
- обоснование механизмов реализации стратегии на основе моделирования пространственных форм развития региональных систем и

параметров их изменений, посредством синхронизации социально-экономических и территориальных трансформаций, рассматриваемой в качестве ведущего элемента метода регионального стратегирования.

Литература

1. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку / За ред. З. С. Варналія. К.: Знання України, 2005. 498 с.
2. Зельднер А.Г. Место стратегирования в понятийно-категориальной системе прогнозирования. *Экономические науки*. 2012. № 8 (93). С. 7—15.
3. Клейнер Г.Б. Системная парадигма и системный менеджмент. *Российский журнал менеджмента*. 2008. Том 6, № 3. С. 27—50.
4. Лихитченко Д.А. Регион как структурная единица пространственной экономики. *Європейські перспективи* 2013. № 7. С. 245—250.
5. Сухарев О. Методология стратегического планирования. *Инвестиции в России*. 2012. № 3. С. 17—25.
6. Шеховцева Л.С. Стратегическое целеполагание регионального развития: междисциплинарный подход. *Экономический вестник Ростовского государственного университета*. 2006. Том 4 № 3. С. 134—139.
7. Yushkova N. Restructuring of regional long-term planning principles: adaptation or strategic choice. *Technology audit and production reserves*. 2014. № 4/2(18), Pp. 45-50.
8. Юшкова Н.Г. Стратегия и тактика управления региональными изменениями: современный опыт, проблемы и особенности оценки. М., ИД: «Экономическая газета». 2016. 200 с.
9. Донцов Д.Г. Стратегии и программы регионального развития: проблема структурного взаимодействия субъектов государственного управления. Модернізація національної системи управління державним розвитком: виклики і перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 16–17 грудн. 2015 р. (ТДСГДС ІКСГП НААН, м. Тернопіль) / Тернопіль. : Крок, 2015, С. 124—127.

Ермакова Евгения

студент

Морозова Наталья

студент

Научный руководитель: к.э.н., доцент Володько О.В.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

УРОВЕНЬ РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Основой современных процессов развития экономики выступают, прежде всего, отношения по формированию, накоплению и использованию человеческого капитала, поскольку они определяют привлечение в производство новых инвестиций; структурную перестройку предприятий и их техническое переоснащение; внедрение новых методов управления, новых технологий и видов изделий; выход на новые рынки сбыта [1]. При помощи индекса человеческого развития (ИЧР) можно охарактеризовать средний уровень достижений страны тремя важнейшими показателями развития человеческого потенциала: показатель ожидаемой продолжительности жизни при рождении, показателем ВВП на душу населения, показателем уровня образования населения [2].

Какую позицию по уровню развития человеческого капитала занимает Республика Беларусь в мировом масштабе можно наблюдать в таблице 1.

Таблица 1

Основные показатели развития человеческого капитала за 2016 год

Рейтинг стран по ИЧР	ИЧР	Ожидаемая продолжительность жизни при рождении (в годах)	Ожидаемая продолжительность обучения (в годах)	Средняя продолжительность обучения (в годах)	Валовой внутренний продукт (ВВП) на душу населения (долл. США, по ППС)
1. Норвегия	0,949	81,7	17,7	12,7	64451
10. США	0,920	79,2	16,5	13,2	52549
36. Польша	0,855	77,6	16,4	11,9	24836
37. Литва	0,848	73,5	16,5	12,7	26397
44. Латвия	0,830	74,3	16,0	11,7	22628
49. Россия	0,804	70,3	15,0	12,0	23895
52. Беларусь	0,796	71,5	15,7	12,0	16621
84. Украина	0,743	71,1	15,3	11,3	7450
188. ЦАР	0,352	51,5	7,1	4,2	562

Примечание – Источник: собственная разработка на основе [3]

По данным таблицы наше государство заняло в 2016 году 52 место в мировом рейтинге среди 188 стран по индексу человеческого развития,

возглавляя группу стран с высоким уровнем человеческого развития. ИЧР Беларуси равен 0,796 и среди стран соседей по данному показателю она не уступает только Украине, ИЧР которой равен 0,743. Лидирующую позицию занимает Норвегия, возглавляющая группу стран с очень высоким уровнем развития, с ИЧР равным 0,949. В Республике Беларусь при уровне ВВП на душу населения равной 16621 долл. США ожидаемая продолжительность жизни при рождении составляет 71,5 года, а показатели ожидаемой продолжительности обучения, и средней продолжительности обучения равны соответственно 15,7 и 12 годам.

Из рисунка 1 и 2 видно, что увеличение ИРЧП (с 0,723 в 2006г. до 0,796 в 2016 г.) вызвано тенденцией роста трёх основных показателей ИРЧП. ВВП на душу населения варьирует (в 2016 – 17497 долл. США).

Можно заключить, что в Республике Беларусь аспекты развития человеческого потенциала на уровне других стран и в пределах самой республики по динамике имеют довольно стабильное положение. Беларусь имеет потенциал в дальнейшем улучшить своё место в рейтинге стран по человеческому развитию.

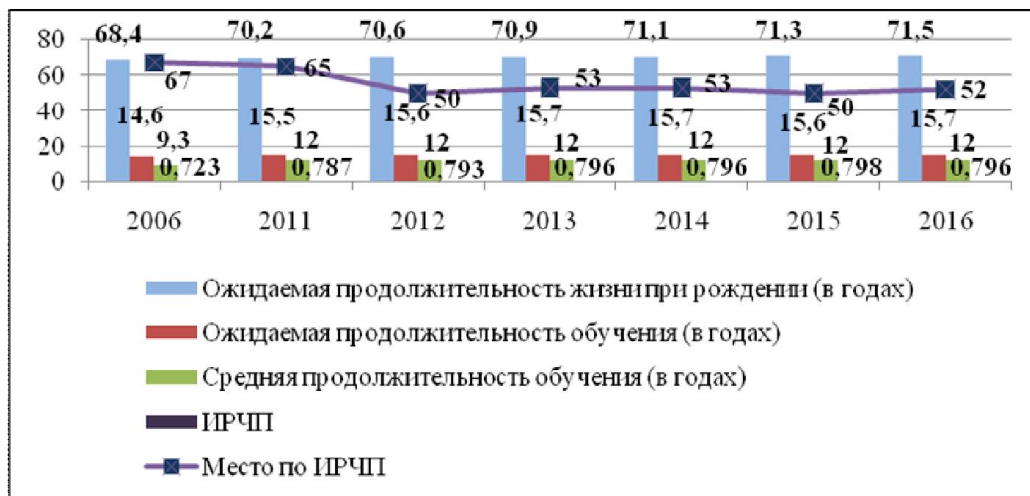

Рис. 1. Динамика ИЧР Республики Беларуси и его основных показателей

Примечание – Источник: собственная разработка на основе [3]

Рис. 2. Динамика валового внутреннего продукта на душу населения

Примечание – Источник: собственная разработка на основе [4]

Отметим, что в настоящее время республика отстаёт в развитии ВВП на душу населения. Периоды экономического роста могут сменяться спадом производства, занятости, снижением ВВП на душу населения и соответственно жизненного уровня. В основе повышения жизненного уровня населения лежит рост производства товаров и услуг, т.е. страна должна производить качественную конкурентоспособную продукцию. Для этого необходимо привлечение в производство дополнительных ресурсов, прежде всего дополнительного физического капитала и труда, а также увеличение производительности факторов производства в результате научно-технического прогресса, использования более продуктивных технологий и повышения квалификации работников.

Литература

1. Базылева М. Н. Управление человеческим капиталом: микро- и макроэкономические аспекты. *Экономика и управление*. 2013. № 1 (33). С. 34–39.
2. Голованова, Е. Н. и др. Инвестиции в человеческий капитал предприятия: учеб. пособие Москва: ИНФРА-М, 2016. 88 с.
3. Human Development Reports URL: <http://hdr.undp.org/en/global-reports>. – (дата доступа: 15.10.2017).
4. Myfin.by. URL: <https://myfin.by>. (дата доступа: 16.10.2017).

Заботкіна Катерина
студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ожелевська Т. С.
Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ

РИНОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ЗЕМЛІ: ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Наразі в Україні відбуваються процеси реформування та адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів. Одним із найважливіших секторів реформування є агропромисловий. Для забезпечення економічного зростання у країні та аграрної галузі зокрема уряд декларує бажання внесення змін до земельного законодавства. Відтак, зараз за рекомендацією Міжнародного валютного фонду розробляється проект земельної реформи, згідно з яким буде впроваджено відкритий ринок

сільськогосподарських земель.

За словами директора Світового банку у справах Білорусі, Молдови та України СатуКахконена, прийняття земельної реформи допоможе збільшити ВВП України приблизно на 1,5% і розширити річний обсяг виробництва сільськогосподарської галузі на 15 млрд доларів. Якщо брати до уваги ці показники, то земельну реформу треба було б впроваджувати ще набагато раніше [1].

Наразі в Україні існує мораторій на продаж землі, що впроваджений з 2002-го року і щорічно подовжується. Серед науковців-аграрників існують побоювання, що у випадку скасування мораторію землі почнуть масово скуповуватися іноземними громадянами, що може, в свою чергу, призвести до збідніння українського населення (зважаючи на несприятливі економічні умови в країні, деякі можуть продавати свої земельні ділянки, купуючи більш дешеве та менше житло у селищах або містах, а зважаючи на те, що земля є одним з найцінніших ресурсів у країні, її недоцільне використання та розпродаж принесуть колосальні збитки) та економічної кризи в цілому, адже, згідно статистичних даних, Україна поставляє більше сільськогосподарської продукції на ринки ЄС, ніж готових товарів [2], тому втрата додаткових угідь, на яких могла б вирощуватися сільськогосподарська продукція, не принесе ніякої користі ні українському споживачу, ні виробнику. Крім цього, відкриття ринку земель може призвести до неефективного та нечесного перерозподілу земель, тому розробка ефективної нормативно-правової бази для уникнення колізій є необхідним аспектом впровадження земельної реформи.

Відкриття ринку земель може мати такі позитивні наслідки: створення умов для здорової конкуренції, яка є рушієм до покращення якості продукції; покращення інвестиційного клімату аграрному секторі, що забезпечить надходження додаткових коштів у бюджет [3]; забезпечення розвитку та покращення технологічного устаткування через бажання власників земельний паїв збільшити рентабельність та підвищення конкурентоспроможності сільгоспвиробництва, що, в свою чергу, потребуватиме кваліфікованих аграріїв та спеціалістів, які будуть працювати на цьому устаткуванні, що знизить рівень відтоку молоді із сіл. Варто зазначити, що мораторій порушує конституційні права людей: маючи земельний пай, людина не може його продати, а лише здати в оренду. Це суперечить праву рівності усіх громадян. У такому випадку, відкриття ринку земель є важливим і з точки зору дотримання конституційних прав людини.

З іншого боку, відкриття ринку земель несе певну низку загроз, серед яких: можливість масового викупу українських земель іноземцями; лобіювання при розробці закону власних інтересів з боку окремих осіб, через що норми закону будуть несправедливими по відношенню до певної частини власників землі; скуповування земельних паїв у селян за безцінь, користуючись їх необізнаністю; порушення новими власниками землі сівозмін, забруднення

земельних ресурсів через прагнення підвищення прибутковості купленої землі. Наприклад, за кордоном великим попитом користуються рапс та соняшник, але їх щорічне вирощування без дотримання сівоzmінивкрай виснажують землю. Слід також зазначити, що й досі не зрозуміло, хто буде організовувати покупку, продаж і реєстрацію цих земельних ділянок і як будуть розставлятися пріоритети: кому, в першу чергу, буде пропонуватися ділянка, якщо на неї є кілька претендентів.

Отже, впровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення, керуючись досвідом зарубіжних країн, може принести Україні позитивні наслідки, зокрема, створення сприятливих умов для розвитку агропромислового сектору, умови для розвитку економіки в цілому та додаткові фінансові надходження до бюджету. Але це вимагає ефективного та жорсткого законодавчого врегулювання ринку земель задля запобігання виникнення монополій у цьому секторі. Впровадження так званого «ринку вільних земель» є позитивним кроком, але потрібно робити це виважено, відмежовуючи популістські заяви політиків від справжніх економічних розрахунків.

Література

1. Земельна реформа в Україні: розвіяні головні міфи про законопроект. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/finance/economy/zemelna-reforma-v-ukraini-rozviyani-golovni-mifi-pro-zakonoproekt.htm> (дата звернення: 25.11.2017).

2. Показники торгівлі України з ЄС за I півріччя 2017 року. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=295d6f93-bc8a-4e2f-a145-a4a32770e05a&title=PokaznikiTorgivliUkrainiZsZaIPivrichchia2017-Roku> (дата звернення: 25.11.2017).

3. Мартинюк М.П. Ринок земель сільськогосподарського призначення в Україні: стан та перспективи запровадження. *Економіка АПК*. 2017. № 3. С. 15-21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2017_3_4 (дата звернення: 25.11.2017).

Зазерская Виктория

к.э.н., доцент, заведующий кафедрой
УО Брестский государственный технический университет
г. Брест

ИНВЕСТИРОВАНИЕ ПРОЕКТОВ ИНФРАСТРУКТУРНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ

Государственное регулирование инвестиционной деятельности в Республике Беларуси осуществляется в соответствии с приоритетными направлениями социально-экономического развития страны. Мировая практика показывает, что практически все основные элементы индустриально-инновационной экономики сосредоточены в городской среде. В городах концентрируется основная масса капитала и управляющие структуры. Иначе говоря, подавляющая часть современной экономики пространственно размещена в городах. Следовательно, урбанизация способствует ускорению экономического роста, поскольку в городе величина и темпы роста производительности выше чем в сельской местности. Все остальные территории есть не более чем обеспечивающие и вспомогательные системы. Одним из барьеров роста городов является изношенность городской инженерной инфраструктуры, ограничивающей индустриальное развитие и создание новых промышленных производств. Поэтому, необходимость развития городской инфраструктуры становится важным условием для решения социальных задач, успешной деятельности бизнеса.

Развитие инфраструктуры связано с повышением эффективности и инновационной направленностью развития. Финансирование при этом возможно, как за счёт внутренних, так и внешних источников. Однако недостаток бюджетных средств не позволяет своевременно профинансировать весь объем потенциально выгодных для общества проектов, с другой стороны прослеживается малая заинтересованность частных инвесторов при реализации общественно значимых проектов инфраструктурной направленности.

В экономической литературе под инфраструктурой принято понимать совокупность отраслей и видов деятельности, обслуживающих как производственную, так и непроизводственную сферы экономики с целью создания условий для нормальной деятельности главных отраслей материального производства и развития производительных сил страны. К инвестиционным проектам инфраструктурной направленности можно отнести проекты, предполагающие решение определенных общественных задач служебной направленности, имеющих полностью или частично некоммерческий, социальный характер. Примерами инфраструктурных проектов могут быть проекты в сферах дорожного строительства, общественного транспорта, здравоохранения, экологии и охраны природы,

образования, культуры и т.п.

Они характеризуются значительным объемом инвестиций, длительным сроком окупаемости либо изначально не предполагать окупаемость инвестиций в существующих условиях. Из-за этого реализация таких проектов осуществляется либо полностью за счет бюджетных средств, либо с привлечением частных инвестиций, но при обязательном условии оказания государственной поддержки таких проектов. Ее формами выступают: ссуда, налоговая льгота, субсидия производителю, государственные гарантии по привлекаемому финансированию и др. Следует заметить, что бюджетные ассигнования из местных бюджетов характеризуются определенным лимитом и целевым характером финансирования. Что означает требование соответствия проекта целям развития региона. При этом объем финансирования зависит от наполняемости местного бюджета.

Анализ проблемы привлечения инвестиций в ЖКХ выявил факторы, сдерживающие приход инвесторов на рынок жилищно-коммунальных услуг:

– Регулируемая государством система формирования тарифов, сказывается на увеличении срока окупаемости вложенных средств. Регулирование включает субсидирование тарифов на жилищно-коммунальные услуги для населения с учетом роста доходов населения, а также параметров возмещения затрат на оказание услуг. Данные параметры закладываются в проект Закона «О бюджете». На тарифы для юридических лиц устанавливаются предельные нормативы рентабельности.

– Устойчивая тенденция к увеличению дебиторской задолженности, в том числе просроченной, вызванная кризисными явлениями в экономике и снижением покупательной способности населения.

– В сфере ЖКХ используются в основном краткосрочные кредиты на текущие нужды, что вызвано отнесением ЖКУ к категории низкорентабельных. Такая ситуация отрицательным образом сказывается на инвестиционной активности предприятия.

В качестве объекта проекта инфраструктурной направленности предприятия жилищно-коммунальной сферы обладают следующей привлекательностью:

– в основном являются естественными локальными монополистами и имеют гарантированный рынок сбыта.

– часть дохода поступает в виде «живых денег». Из-за необходимости своевременной оплаты эта часть прогнозируема, оперативна и стабильна.

– модернизация основных фондов городской инфраструктуры может выступать как преимущество предприятий коммунального хозяйства перед другими объектами инвестиций, т.к. приводит к значительному снижению себестоимости производства услуг и тем самым способна сгенерировать значительную экономию финансовых ресурсов.

Развитие инфраструктуры требует роста реализации проектов

общественной значимости, в т.ч. и в сфере ЖКХ. Сложившаяся ситуация в финансировании деятельности в данной сфере обуславливает необходимость включения инвестиционных затрат в себестоимость производимых услуг.

Иванченко Олеся
к.э.н., доцент, доцент кафедры
Ростовский государственный экономический университет
г. Ростов-на-Дону, Россия

СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ МАРКЕТИНГА В РЫНОЧНЫХ УСЛОВИЯХ

В настоящее время в условиях турбулентности экономических процессов наиболее слабо реализуемой функцией организации является планирование, а между тем это одна из наиболее важных функций маркетинга для создания выгодного положения предприятия в конкурентной борьбе. Именно при помощи этой функции осуществляется разработка возможных стратегий предприятия, выбор наиболее приемлемой из них в данных условия и выбор системы процедур для осуществления данной стратегии.

В условиях кризиса растет сознание того, что выживание и успех зависят только от терпеливого и тщательного планирования и подготовки рынка. Одновременно сегодня многих беспокоит опасность упустить предоставляющиеся рынком возможности. В связи с этим особенно ощутим вклад стратегического маркетингового планирования в успех производства, распространения и сбыта, который состоит в приверженности компании детальному анализу будущих возможностей по удовлетворению нужд потребителей и в профессиональном подходе к продаже на четко определенных сегментах товаров и услуг, имеющих большой спрос [5].

Однако, планирование сопряжено с определенными издержками. К существующим недостаткам плановой деятельности относится: необходимость проведения маркетинговых исследований, приобретение и обработку информации, ее анализ, организацию подразделения планирования, привлечение дополнительного персонала, и только наличие значительных преимуществ в деятельности компании заставляет руководство заниматься планированием [1, с.27].

План маркетинга – это система мероприятий по совершенствованию товара, стратегии ценообразования, товародвижения и сбыта, и также маркетинговых коммуникаций для достижения целей предприятия по

увеличению объема продаж, доли рынка, повышению конкурентоспособности предприятия и реализации его маркетинговых стратегий [5].

Формирование маркетинговой стратегии может проводиться на основе различных формальных моделей портфельного анализа (матрица И.Ансоффа, матрица БКГ и др.). В обобщенном виде процесс разработки маркетинговой стратегии можно представить в виде последовательности следующих этапов:

1. Маркетинговый анализ:

- факторов макросреды и непосредственного окружения, выявление потенциальных возможностей и угроз, которые они несут;
- внутренней среды компании, ее сильных и слабых сторон;
- соотнесение факторов внешней и внутренней среды, построение обобщенной матрицы SWOT-анализа;

2. Определение маркетинговых целей в соответствии с миссией организации, ее сильными сторонами и возможностями;

3. Разработка общей стратегии маркетинга;

4. Конкретизация составляющих стратегии по направлениям комплекса маркетинга (разработка локальных стратегий);

5. Определение механизмов контроля реализации стратегии и критериев эффективности [2, с.142].

Минимальным результатом планирования является недопущение грубых ошибок в деятельности компании, уменьшение степени риска, предвидение неприятных обстоятельств [3, с.33]. При этом непрерывность планирования связана с неопределенностью внешней среды, которая и диктует необходимость постоянной корректировки ожиданий предприятия относительно постоянно изменяющихся внешних условий и внесения соответствующих уточнений в планы; изменяются также внутренние возможности предприятия, что также необходимо учитывать при планировании.

Литература

1. Бондаренко В.А., Иванченко О.В. Проблемы маркетингового планирования в условиях неустойчивой внешней среды. В сборнике: проблемы и перспективы формирования маркетинговых стратегий в условиях нестабильных рынков. Материалы Международной научно-практической конференции. 2016. С. 27-31.

2. Иванченко О.В. Информационно-коммуникационная инфраструктура в обосновании маркетинговой стратегии компании в условиях нестабильного рынка. *Финансовые исследования*. 2017. № 2 (55). С. 141-146.

3. Иванченко О.В. Выбор стратегии развития компании в процессе формирования информационно-коммуникационной инфраструктуры маркетинга. *Вестник Ростовского государственного экономического университета (РИНХ)*. 2017. № 2 (58). С. 32-37.

4. Насыбулина В.П., Андреева Н.В. Планирование маркетинговой деятельности предприятия в антикризисном управлении. *Теория и практика*

общественного развития. 2015. №4. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n> (дата обращения: 22.10.2017).

Ільїн Валерій

д.е.н., завідувач кафедри

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана
м. Київ

КЛАСИФІКАЦІЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Конкурентоспроможність суб'єктів аграрного ринку безпосередньо пов'язана з інтенсифікацією аграрного виробництва й ефективністю господарської діяльності. До конкурентних переваг з урахуванням місця країни у міжнародному поділі праці належать природнокліматичні умови, ресурсні можливості, географічне положення (наявність транспортних коридорів, вигідний радіус доставки сільгосппродукції, транзитне положення тощо), кон'юнктурні перспективи (високий попит на основні експортоорієнтовані культури, можливість створення аграрних пулів тощо).

Основні чинники конкурентної переваги підприємства поділяються на зовнішні і внутрішні. Прояв зовнішніх чинників меншою мірою залежить від підприємства, оскільки формується така перевага у ринковому середовищі країни. Забезпечення конкурентної переваги внутрішніми чинниками здійснюється шляхом удосконалень господарської діяльності.

Класифікація конкурентних переваг включає: 1) сферу виникнення (природно-кліматичні; політичні; технологічні; культурні; економічні), що стосується конкурентних переваг країни; 2) зміст фактора (якість товару, послуги, ціна товару, витрати споживача, сервіс товару) – безпосередньо відноситься до переваг товару; 3) метод або засіб отримання переваги – має умовний характер.

Проведений аналіз підходів до класифікації конкурентних переваг дає можливість зробити висновок, що найбільш прийнятною як з наукової, так і з практичної точки зору, є класифікація конкурентних переваг підприємства за шістьма критеріями: відношенням до системи (підприємства); сферою прояву; джерелами створення та можливістю імітації; тривалістю дії; місцем формування; видом ефекту, який отримує підприємство від реалізації переваги (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація конкурентних переваг аграрного підприємства*

Ознака класифікації	Вид переваги
Відношення до системи (підприємства)	зовнішні; внутрішні
Сфера прояву	конкурентні переваги, що створюються у сферах: постачання; НДДКР; виробництва; реалізації; сервісу та експлуатації
Джерела створення та можливість імітації	конкурентні переваги «низького рівня»; конкурентні переваги «високого рівня»; конкурентні переваги «найвищого рівня»
Тривалість дії	стратегічні переваги; тактичні переваги
Місце формування	переваги, які формуються: на робочому місці; в окремому підрозділі; в підприємстві загалом
Вид ефекту, який отримує підприємство від реалізації переваги	конкурентні переваги, які дозволяють отримати: науково-технічний ефект; економічний ефект; соціальний ефект; екологічний ефект.

*Систематизовано автором.

Конкурентні переваги підприємства визначаються за допомогою коефіцієнта конкурентоспроможності як відношення між ринковою вартістю продукції та витратами виробництва за формулою [1]:

$$K_k = ВП / ВВ, \quad (1)$$

де K_k – коефіцієнт конкурентоспроможності; $ВП$ – ринкова вартість продукції; $ВВ$ – витрати виробництва підприємства.

Коефіцієнт конкурентоспроможності не повинен бути менше одиниці, оскільки це означатиме, що підприємство працює збитково. Чим більше коефіцієнт перевищує одиницю, тим успішніше діє суб'єкт конкуренції, тим міцніше його позиція на ринку. Значно стійкішими є переваги другої й третьої груп, які дають змогу не лише підвищити конкурентний потенціал підприємства, а й забезпечити можливість тривалого збереження досягнутих конкурентних позицій. Для підприємства пріоритет становить орієнтація на створення та розвиток саме цих переваг, проте процес їх формування в більшості випадків потребує значних інвестицій і достатньо тривалого часу [2; 3].

Крім характеру джерела конкурентної переваги на її стійкість впливає також кількість таких джерел. Чим складніший і чисельніший набір джерел

певної переваги фірми над конкурентами, тим менша імовірність його копіювання та триваліший термін відставання конкурентів.

Таким чином, з усього вищезазначеного можна зробити висновок, що стрімке підвищення рівня конкуренції на внутрішньому і зовнішніх ринках, зростання вимогливості споживачів призводить до того, що у найближчий період сподіватися на процвітання може лише те підприємство, яке володітиме конкурентними перевагами в усіх сферах, зокрема у сфері зниження витрат, покращення якості продукції, забезпечення гнучкості, впровадження інновацій, розвитку знань та економії часу. У межах визначених теоретичних узагальнень важливого значення набуває визначення параметрів конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Література

1. Ільїн В.Ю., Ільїна О. В. Конкурентоспроможність аграрних підприємств на інвестиційно-інноваційних засадах в умовах глобалізації: монографія. Северодонецьк: Вид-во «Ноулідж», 2016. 497 с.
2. Кочетков О. В., Кіріченко Н. С. Конкурентоздатність підприємств різних організаційно-правових форм. Луганськ : ЛНАУ, 2007. № 73 (96). С. 108–117.
3. Месель-Веселяк В. Я. Підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки України. Економіка АПК. 2007. № 12. С. 8–14.

Гльїн Владислав

аспірант

Луганський національний університет ім. Т. Шевченка
м. Старобільськ

ОСНОВНІ ВИДИ ТА ХАРАКТЕРНІ ВІДМІННОСТІ ВЕНЧУРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Венчурні фірми, тобто «ризикові» фірми, представляють собою невеликі, але дуже гнучкі і ефективні підприємства, які створюються з метою апробації, доопрацювання і доведення до промислової реалізації «ризикових» інновацій. В деяких випадках венчурні фірми є тимчасовими організаційними структурами, які створюються під вирішення конкретної проблеми. Дані підприємства характеризуються високою активністю, яка пояснюється прямою особистою зацікавленістю працівників фірми і партнерів по венчурному бізнесу в успішній комерційній реалізації розробленої ідеї, технологій, винаходів. Найбільше поширення венчури одержали в наукоємних галузях економіки, де вони спеціалізуються на проведенні наукових досліджень та на інженерних розробках [1]. Розглянемо основні їх види.

Технопарк являє собою науково-виробничий територіальний комплекс, до якого входять дослідні інститути, лабораторії, експериментальні заводи з передовою технологією, створювані на заздалегідь підготовлених територіях навколо великих університетів з розвиненою інфраструктурою, до якої належать: лабораторні корпуси, виробничі приміщення багатоцільового призначення, інформаційно-обчислювальні центри колективного користування, системи транспортних та інших комунікацій, магазини, житлово-побутові приміщення, сервісні та виставкові комплекси.

Уживання слова «парк» обґрунтоване, адже ці центри організуються саме в паркових чи розбитих під парк лісових зонах з красивим природним ландшафтом, що створює сприятливі для праці умови. Є парки, що розташовані на великій відстані від міських центрів [2].

Основна мета технопарків – досягнення тісного територіального зближення між необхідною для наукових досліджень матеріальною базою, що належить промислому виробництву, та людським компонентом наукового потенціалу країни, що формує максимально сприятливі умови для розвитку інноваційного процесу. Важливою складовою технопарку є всі види інфраструктури: транспорт, зв'язок, складське господарство, центри торгівлі, оренди, прокату, посередницькі фірми тощо.

Технополіс – це цілісний науково-виробничий комплекс, створений на базі окремого міста. Термін «технополіс» складається з двох слів грецького походження: «техно» – майстерність, уміння, «поліс» – місто, держава. Ідея створення технополісів як компактних науково-промислових міст, де розробляються інноваційні технології і розвиваються наукомісткі галузі

виробництва, зародилась ще на початку 50-х років у США. Технополіси можуть виникати як на базі новоутворених міст, так і на базі старих, реконструйованих. Створення технополісів справляє формуючий вплив на розвиток тих регіонів, де вони розташовані.

Стратегія діяльності технополісу спрямована на здійснення якісного прориву у нові сфери діяльності на базі інтелектуалізації економіки та розвитку мережі регіональних центрів високого технологічного рівня. Багатопротильна діяльність технополісу включає здійснення фундаментальних та прикладних досліджень у різних галузях науки та економіки.

Основна мета технополісу – активізація інноваційного процесу через сприяння концентрації необхідних ресурсів на базі центрів розробки та промислового освоєння науково- та технологічною продукції [3].

Якісною та відмінною рисою діяльності технополісів є те, що вони формуються на базі міст-полісів, які складаються з самого міста та передмістя, орієнтованих на попередньо визначений повний інноваційний цикл, що має довгострокову перспективу до 20 років.

Не менш важливою та актуальною є діяльність бізнес-інкубаторів. Бізнес-інкубатор – це організація, яка створює найбільш сприятливі умови для стартового розвитку підприємств, надаючи їм комплекс послуг та ресурсів. Бізнес-інкубатори необхідні для зміцнення й розвитку нових підприємств. Особливо актуальна діяльність даних структур в Україні, де низька динаміка розвитку підприємництва.

Маючи підтримку бізнес-інкубатора, підприємство має змогу отримати, наприклад, площу для офісу на пільгових умовах, засоби зв'язку, оргтехніку, необхідне обладнання, тощо. Головне призначення «інкубаторів» - підтримка малого, переважно інноваційного, підприємництва [3].

На відміну від інших форм інвестування, інвестування у венчурний бізнес характеризується рядом відмінних особливостей:

1) фінансові кошти вкладаються у венчурний бізнес без матеріального забезпечення і без гарантій, тобто інвестори йдуть на великий ризик;

2) обов'язкова дольова участь інвестора в статутному капіталі фірми в прямій або непрямій формі (як правило частка не перевищує 50%), тобто ризиковий капітал розміщується не як кредит, а у вигляді пайового внеску в статутний капітал фірми;

3) кошти надаються на тривалий період і на безповоротній основі, тому в деяких випадках інвесторам доводиться чекати в середньому 3-5 років, щоб переконатися в перспективності вкладень;

4) активна участь інвестора в управлінні, консультуванні і наданні ділових послуг фінансованій ним фірмі, так як він особисто зацікавлений в успіху венчурного підприємства. Однак при цьому інвестор не вмішується в оперативне управління фірмою.

Література

1. Гунин В.Н., Баранчєєв В.П. и др. Управление инновациями. М.: 2000. 134 с.
2. Харів П.С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів. Тернопіль: Вид-во «Економічна думка», 2003. 326 с.
3. Менеджмент та маркетинг інновацій: монографія / За заг. ред. д-р екон. наук, проф. С. М. Ілляшенка. Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. 616 с.

Ільїна Олена

аспірант

Луганський національний аграрний університет
м. Харків

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах поширення процесів глобалізації становище країни у світовому господарстві все більше залежить від конкурентоспроможності підприємств. При цьому серед факторів, які визначають конкурентоспроможність, найбільше значення приділяється якості інноваційних систем, породжених розвитком НТП. Тому, як зазначають М. Зубець і С. Тивончук, в загальній структурі стратегічних пріоритетів суспільного розвитку в абсолютній більшості країн до одного з першочергових завдань відносять НТП [1, с. 28]. Тому проблеми активізації інноваційної модернізації економіки і її технологічного відновлення, стимулювання інвестиційних надходжень для фінансування інновацій у контексті підвищення конкурентоспроможності є сьогодні одними із центральних в економічній теорії [2, с. 82]. Особливо важливе інноваційне оновлення аграрних підприємств. Водночас таке оновлення потребує інвестиційного забезпечення, що базується на управлінні інноваційною діяльністю та інноваційними процесами (рис. 1).

Управління інвестиційним процесом являє собою технологію інвестиційної діяльності, спрямованої на її результативне виконання. Загалом управління інвестиційною діяльністю спрямоване на формування інвестиційної стратегії, а управління інвестиційними процесами – на реалізацію стратегічних інвестиційних цілей у вигляді тактичних і оперативних управлінських рішень.

Основною перешкодою для інноваційного розвитку економіки України є відсутність системного підходу до забезпечення інноваційної діяльності. Сьогодні в нашій економіці мають місце лише окремі елементи інноваційної

структури, існує кілька регіональних інноваційних центрів. Тому концепція сталого розвитку України припускає формування і цілеспрямований розвиток цивілізованого ринку науково-технічної інноваційної продукції.

Рис. 1. Модель управління інвестиційною діяльністю підприємств*

* Джерело: розроблено автором.

Однак, В. М. Яценко зазначає, що, незважаючи на деяке поживлення інвестиційного процесу в Україні, позитивні тенденції в інвестиційній сфері ще не набули сталого характеру [3, с. 72].

В умовах трансформації економічних відносин, як ми визначилися, продовжують діяти фактори, які стримують розвиток інвестиційної й інноваційної діяльності, а саме:

- 1) низький рівень попиту на науково-технічні розробки з боку реального сектора економіки;
- 2) неспроможність господарюючих суб'єктів до сприйняття інноваційних технологій через значний фізичний і моральний знос їх матеріально-технічної бази;
- 3) недосконалість податкової системи;
- 4) значний ризик інноваційних заходів.

Першочергове завдання інвестиційного управління держави, на наш погляд, це поліпшення інвестиційного клімату, спостереження, щодо якого здійснюють різні державні органи. Однак ці дослідження проводяться в умовах відсутності загальнодержавних теоретичних і методологічних напрацювань стосовно проблем вивчення інвестиційного клімату, а саме:

- теоретично необґрунтовані фактори залучення іноземних інвестицій;
- не прийнята єдина методика оцінки інвестиційної привабливості окремих господарюючих суб'єктів і їх об'єднань;
- відсутній комплексний підхід до моніторингу інвестиційного клімату;
- наявна проблема достовірності статистичної інформації стосовно питань інвестування у вітчизняній економіці.

Таким чином ми вважаємо, що при розгляданні проблем управління інвестиційною діяльністю підприємств насамперед треба звертати увагу на стан інвестиційного процесу, від якого також залежить характер і сутність інвестиційного клімату. У той же час з методологічної точки зору проблема розкриття сутності інвестиційного клімату залишається відкритою і потребує осмислення.

Література

1. Зубець М., Тивончук С. Розвиток інноваційних процесів в агропромисловому виробництві : монографія. Київ, 2004. 192 с.
2. Ільїна О. В., Ільїн В. Ю., Коцупатрий М. М. Інвестиції як фактор переходу до інноваційного конкурентоспроможного розвитку аграрних підприємств. Підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств: монографія. Сєвєродонецьк, 2016. 366 с.
3. Яценко В. М. Формування та реалізація інвестиційно-інноваційного розвитку сільського господарства. *Економіка АПК*. 2004. № 12. С. 68–75.

Карзаева Наталья
д.э.н, профессор, зав. кафедрой
РГАУ-МСХА имени К.А. Тимирязева
г. Москва, Россия

РОЛЬ ДЕМОГРАФИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СТРАНЫ

Национальную безопасность необходимо рассматривать как синтез различных видов безопасности: экологической, политической социальной, демографической, экономической, продовольственной и т.д. Обеспечение каждого отдельного вида безопасности направлено не только на поддержание национальной безопасности, но и на решение задач иных видов безопасности. – Одним из главных условий государственной стабильности является продовольственная безопасность, под которой следует понимать

отсутствие или предотвращение посредством специальных механизмов угроз наличию, пригодности, доступности и использованию продуктов питания [1, с.15].

Решением задач обеспечения продовольственной безопасности в основном занимается аграрно-промышленный комплекс страны. Экс-министр сельского хозяйства и продовольствия РСФСР Г.В. Кулик сформулировал основные проблемы аграрной отрасли в обеспечении продовольственной безопасности, в перечень которых, в частности, включаются недостаток постоянной рабочей силы в сельском хозяйстве [2].

Оппонентом Г.В. Кулику в вопросе кадровой безопасности аграрной отрасли 25 ноября 2017 года выступил Сергей Семенович Собянин на открывшемся в Москве Общероссийском гражданском форуме-2017 на тему «Будущее России: федерация, регионы, города». Он считает, что «в сельской местности проживает сегодня условно лишних 15 миллионов человек, которые для производства сельскохозяйственной продукции с учетом новых технологий производительности на селе, по большому счету, не нужны». В число таких «лишних» людей мэр Москвы относит чиновников, социальных работников и т.д.. При этом С.С.Собянин отмечает, что «учитывая развитие новых технологий, на селе становится все меньше и меньше людей, которые могут себе найти высокопроизводительный качественный труд» [3].

Помочь разрешить данную дискуссию может только статистика, которая свидетельствует о следующей динамике. Согласно данным Департамента Статистики Организации Объединенных Наций общая площадь России составляет 17 125 426 квадратных километров при численности населения на начало 2017 г. 146 389 999 человек [4]. Таким образом, плотность населения России равна 8,5 человека на квадратный километр. Однако показатель плотности населения в целом по государству должен оцениваться в совокупности с показателем урбанизации, который за последние сто лет в России увеличился более чем в 4 раза: доля населения в городских районах увеличилась с 17,5% в 1914 году, до 74,2% в 2014 [4]. В России преобладание сельского населения над городским населением сохранено лишь в семи субъектах РФ (табл. 1).

Таблица 1

Доля сельского населения в регионах Российской Федерации в 2014г.[5]

Субъект РФ	городское население, %	сельское население, %
Алтайский край	24	76
Чеченская Республика	36	64
Республика Дагестан	42	58
Республика Калмыкия	38	62
Республика Ингушетия	41	59
Карачаево-Черкесская Республика	46	54
Республика Тува	48	52

Серьезные опасения вызывает также снижение численности сельских поселений за счет превышения смертности над рождаемостью. В целом по России средний уровень рождаемости (5 098 детей) в день ниже среднедневного уровня смертности (5 559 человек) [5,6]. Следовательно, возраст людей, постоянно проживающих в сельской местности, стремительно увеличивается, как за счет снижения рождаемости, так и за счет миграционных процессов оттока молодых, трудоспособных граждан в города.

Все это подтверждает обоснованность заключений Г.В. Кулика об угрозах кадровой безопасности сельскохозяйственных организаций, которые в основном обеспечивают продовольственную безопасность страны: «Многие регионы уже сегодня испытывают недостаток в постоянной рабочей силе, с этих же территорий наиболее высокой остается миграция трудоспособного сельского населения. Очень важно задержать на селе наиболее дееспособную, квалифицированную часть работников – механизаторов, строителей, работников отраслей жизнеобеспечения, чтобы избежать продовольственных проблем в нашей стране» [2, с.109].

Литература

1. Карзаева Н.Н. Основы экономической безопасности. Москва: ИНФРА-М, 2017. 275 с.
2. Кулик Г.В. Продовольственная безопасность: от зависимости к самостоятельности. Москва: Новые решения, 2017. 148 с.
3. РИА Новости URL: <https://ria.ru/society/20171126/1509605458.html> – (дата обращения 20.11.2017)
4. Население России– URL:http://countrymeters.info/ru/Russian_federation – (дата обращения 20.11.2017)
5. Федеральная служба государственной статистики «Изменение численности населения по вариантам прогноза» URL: http://www.gks.ru/free_doc/new_site/population/demo/progn1.xls (дата обращения 24.11.2017)
6. Федеральная служба государственной статистики «Численность населения» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.gks.ru/free_doc/new_site/population/demo/demo11.xls (дата обращения 20.11.2017г.) – Название с экрана.

Кернасюк Юрій

к.е.н., с.н.с.

Кіровоградська ДСГДС НААН
м. Кропивницький

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

В умовах глобалізації і інтеграції вітчизняного аграрного сектору у світову економіку та прискорення кліматичних змін є нагальна потреба додаткових нових досліджень теоретико-методологічних питань прогнозування ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва, що визначає актуальність їх проведення і наукову та практичну значимість.

Динамічні зміни у сільському господарстві, що відбуваються останніми роками, на думку Ю.О. Лупенка, свідчать про необхідність уточнення перспектив розвитку галузі, визначення основних напрямків та кількісних параметрів її розвитку, характеру і змісту взаємного впливу сільського господарства з іншими елементами економічної системи, оцінки наслідків вибраних варіантів тощо [1].

Метою досліджень є розробка науково-методичного обґрунтування стійкого екологічно безпечного сільськогосподарського виробництва і розвитку сільських територій в степовій зоні України, прогнозування обсягів конкурентоспроможної продукції, потреб його ресурсного забезпечення для збереження продовольчої безпеки, підвищення економічної ефективності та зростання експортного потенціалу галузі.

В сучасних економічних умовах важливого значення набувають процеси збалансованого розвитку сільського господарства на регіональному рівні, які потребують комплексного вивчення природно-ресурсного потенціалу, демографічних, екологічних, соціальних і економічних проблем, що є доволі складним завданням досліджень. Складність даного об'єкту досліджень пояснюється наявністю специфічних взаємозв'язків, а також впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Що в свою чергу потребує застосування балансового методу та системного аналізу.

Важливо ці питання також розглядати в контексті оцінки змін клімату та адаптації до них аграрного сектору економіки, що є на часі та відповідає актуальним завданням досліджень, які поставлені перед науковою спільнотою.

Нині відбуваються непередбачувані кліматичні зміни, які впливають на продуктивність сільськогосподарського виробництва, що спонукає вести пошук методів прогнозування їх наслідків для зниження ризиків, оцінки економічних втрат і переваг аграрного сектору з метою удосконалення його спеціалізації.

З точки зору М. І. Пугачова, аграрний сектор є одним із найважливіших у національній економіці. Використовуючи свій значний потенціал, аграрний

сектор України в останні роки демонструє стабільну позитивну динаміку і дедалі більше нарощує обсяги виробництва сільськогосподарської продукції. Практично завершилося формування структури виробництва та системи його організації в процесі змін інституційного середовища. Подальший розвиток галузі потребує наукового прогнозу, обґрунтування пріоритетних заходів державної політики для забезпечення підвищення ефективності й конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва та продовольчої безпеки держави [2].

Розглядаючи теоретичну сутність визначення поняття прогнозу в аграрному виробництві слід розуміти його як науково-обґрунтоване передбачення можливого розвитку сільського господарства із зазначенням кількісних і якісних параметрів або варіантів та періоду отримання намічених соціально-економічних результатів.

Алгоритм прогнозування передбачає комплексне вивчення об'єктивних закономірностей і тенденцій розвитку об'єкта пізнання. В зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема розробки адекватних моделей прогнозування розвитку як національної, так і регіональної економіки, що враховували б наявні можливості оптимального використання її інноваційного потенціалу та очікуваний вплив екзогенних і ендогенних факторів, у тому числі за умов зміни клімату.

За даними досліджень В. Я. Месель-Веселяка та інших вчених, для забезпечення населення України в продуктах харчування, визначення потреби в обсягах імпорту й експорту продукції необхідно знати обсяги виробництва різних видів продукції. Для цього в першу чергу потрібно здійснити прогноз урожайності сільськогосподарської продукції і площі їх посіву [3].

При прогнозуванні в сільському господарстві доцільним є застосування сценарного підходу, заснованого на принципах системного підходу та оцінки впливу факторів невизначеності як ринкового економічного, так і природно-кліматичного середовища на результати господарської діяльності.

Стратегічним завданням для країни є забезпечення продовольчої безпеки, конкурентоспроможності продукції і стійкого економічного розвитку аграрного сектору, що нині формує значну частку валютних надходжень від експорту усієї її продукції. За умов науково обґрунтованого прогнозування економічний ефект від впровадження новітніх технологій, високоврожайних посухостійких сортів і гібридів сільськогосподарських культур вітчизняної селекції, адаптованих до регіональних умов їх вирощування, може значно скоротити імпортну їх складову в структурі витрат, зменшити собівартість продукції та підвищити її конкурентоспроможність на зовнішніх аграрних ринках.

Література

1. Лупенко Ю.О. Формування перспективної моделі сільського господарства. *Економіка АПК*. 2012. № 11. С. 10–14.
2. Пугачов М. І. Аграрний сектор економіки України в умовах

інституційних змін. *Економіка АПК*. 2017. №5. С. 12–18.

3. Месель-Веселяк В.Я., Пехота М.А., Грищенко О.Ю. Прогноз урожайності і валових зборів сільськогосподарських культур в Україні на 2011 рік. *Економіка АПК*. 2011. №5. С. 26–30.

Козловская Евгения

студент

Научный руководитель: к.э.н., доцент Володько О.В.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

ЭКСПОРТНО-ОРИЕНТИРОВАННАЯ ПОЛИТИКА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Республика Беларусь является страной с многовекторной внешней политикой. Это характеризуется потребностью в достижении устойчивого роста белорусской экономики.

Одним из важнейших показателей внешней торговли Республики Беларусь является экспорт товаров, величина которого представлена в таблице 1.

Таблица 1

Показатели экспорта белорусских товаров в 2006-2016 годах

	Экспорт, млн. долларов США	В процентах к предыдущему году
2006	19733,7	123,5
2007	24275,3	123,0
2008	32570,8	134,2
2009	21304,2	65,4
2010	25283,5	118,7
2011	41418,7	163,8
2012	46059,9	111,2
2013	37203,1	80,8
2014	36080,5	97,0
2015	26660,4	73,9
2016	23537,3	88,3

Примечание - источник: собственная разработка на основе [1].

Ситуация с экспортом в стране обстоит следующим образом: минимальный размер экспорта был отмечен в 2006 году, который составил 19733,7 млн. долларов США, максимальный же экспорт был достигнут в 2012

году, который равнялся 46059,9 млн. долларов США. Однако с каждым годом его размер уменьшался и в 2016 году он уже был равен 23537,3 млн. долларов США. Если же рассматривать размер экспорта в процентах к предыдущему году, можно сделать вывод о том, что максимума он достиг в 2011 году (163,8%), а минимума - в 2009 году (65,4%).

В таблице 2 представлены традиционные товары белорусского экспорта и импорта.

Таблица 2

Товарная структура белорусского экспорта и импорта

Экспортируемые товары	Импортируемые товары
Нефть и продукты её переработки	Топливо-энергетические ресурсы
Калийные и азотные удобрения	Машины
Тракторы и грузовые автомобили	Чёрные и цветные металлы и изделия из них
Мебель	Сырье для химической промышленности
Чёрные металлы	Сырье для пищевой промышленности
Молоко и молочная продукция	Пластмассы и изделия из них
Мясо и мясные продукты	Оборудование

Примечание - источник: собственная разработка на основе [1].

В соответствии с данными таблицы, можно заметить следующую тенденцию: в республику в основном импортируются различные виды сырья и ресурсов, необходимые, в свою очередь, для производства экспортируемых товаров.

Расширяется география внешней торговли товарами. В 2015 году зарегистрированы объемы экспортно-импортных операций уже со 196 странами мира. Основными партнёрами Республики Беларусь являются: Российская Федерация, Украина, Китай, Соединённое Королевство, Германия, Польша, Нидерланды, Италия, страны Прибалтики и др. [2].

Факторы, ограничивающие динамику внешней торговли:

- 1) недостаточные качественные параметры экспортируемых товаров;
- 2) недостаточное финансирование экспортно-ориентированных предприятий для совершенствования и модернизации производства;
- 3) низкая мотивация инновационной деятельности субъектов хозяйствования;
- 4) недостаточная включенность белорусской экономики в систему международного разделения труда;
- 5) зависимость национального производства от импорта необходимого сырья и ресурсов;
- 6) зависимость от российского рынка, которая означает, что любое ухудшение в российской экономике становится существенной проблемой для Республики Беларуси.

В соответствии с Национальной программой поддержки и развития экспорта на 2016 – 2020 годы для решения выявленных проблем необходимо провести следующие мероприятия:

- повысить качество белорусских товаров и их конкурентоспособность на мировом рынке;
- внедрить в производство инновационные технологии;
- стимулировать экспорт через создание необходимой законодательной базы;
- минимизировать зависимость белорусской экономики от влияния внешнеэкономических факторов;
- расширить торгово-экономические связи с различными странами, сотрудничество с интеграционными объединениями и международными экономическими организациями;
- вступить в ВТО с учетом интересов национальной экономики [3].

Литература

1. Национальный статистический комитет Республики Беларусь. URL: <http://www.belstat.gov.by/> (дата доступа: 22.11.2017).
2. Министерство иностранных дел Республики Беларусь. URL: <http://mfa.gov.by/> (дата доступа: 22.11.2017).
3. О поддержке и развитии экспорта в Республике Беларусь в 2016-2020 годах [Электронный ресурс] : постановление Совета Министров Республики Беларусь, 1 августа. 2016 г., № 604. ЭТАЛОН. Законодательство Республики Беларусь / Национальный центр правовой информации Республики Беларусь. Минск. 2016.

Кондратюк Александра

магістрант

Науковий керівник: к.е.н., доцент, Костякова А.А.

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ «АВ-КОСТІНГ» У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

При функціонуванні ринкових механізмів неминуче виникає необхідність вдосконалення і створення чіткої системи обліку та контролю витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції в рамках управлінського обліку.

Управління витратами на вітчизняних підприємствах реалізується обліковою функцією та разом з бухгалтерським обліком ведеться калькуляція

собівартості, аналіз фінансово-господарської діяльності, які мало відносяться до завдань управління матеріальним потоком [2].

Щоб прийняти управлінські рішення у сучасних умовах, велике значення надається саме аналізу часових (альтернативних) витрат на господарські операції, які плануються в майбутньому, а також більше детальний облік витрат на операції руху та перетворення матеріальним потоком. З огляду на це, дослідження інструментів останнього, серед яких особливе місце належить «АВ-костингу», набуває особливого значення.

У працях вчених відзначається, що метод «АВ-костинг» дозволяє найбільш точно вимірити вартість та ефективність операцій процесу, розпізнати причинно-наслідковий зв'язок між чинниками формування собівартості й процесами. Зокрема, на думку І.Мазура та В.Шапіро, метод «АВ-костинг» передбачає дотримання досить простого підходу: «вироби споживають дії, дії споживають ресурси» [4].

Одна з головних проблем на сучасних підприємствах - це виділення і якісна оцінка схованих витрат, які раніше не розглядалися й не приймалися в розрахунок у ході прийняття управлінських рішень. Калькуляція витрат по видах робіт або операціям («АВ-Костинг») є найбільш адекватним способом визначення логістичних витрат. Як основний об'єкт обліку в системі «АВ-Костинг» є операція. Дана система призначена для точної оцінки витрат на кожні виконувані фізичні функції й операції, для того, щоб надалі можна було їх віднести на конкретний продукт, споживача або бізнес-процес. У підсумку можна буде точно оцінити всі витрати на виконувані фізичні функції й операції незалежно від того, де й коли вони виконувалися, витрачені на здійснення даного бізнесу-процесу. Це необхідно для більш точної калькуляції собівартості бізнесу-процесу [3].

Система «АВ-Костинг» дозволяє деталізовано оцінити виконання кожної фізичної функції й операції, і вирішує недоліки традиційних систем обліку в цьому плані. Завдяки чому, облік логістичних витрат по видах діяльності дає також можливість більш точно підійти до розподілу накладних і непрямих витрат. Але в першу чергу даний метод необхідний як підхід до визначення витрат не по підрозділах, а по операціях. Основним перевагами цього методу полягає в можливості на його основі формувати інформаційне поле для внутрішнього фірмового управління, і що особливо відіграє важливу роль для управління єдиним матеріальним потоком в логістичній системі [5].

Відповідно до системи обліку «АВ-Костинг», необхідно сформувані всю структуру витрат (як явну, так і неявну, маючих схований характер) на фізичні операції й функції, що виникають на підприємстві, що пов'язані з роботою по здійсненню трансакцій між постачальниками й споживачами.

Сфера застосування даної системи - будь-які підприємства. Однак найбільш ефективним застосування АВС-методу буде для багатогалузевих підприємств, складних господарських комплексів, де велика частка непрямих витрат у структурі собівартості [1].

Отже, особливість методу «АВ-костинг» насамперед полягає в тому, що управління витратами має забезпечувати реальне їх зниження за рахунок скорочення діяльності, яка не створює доданої вартості, та удосконалення діяльності, що створює додаткову вартість, тобто підвищує цінність виробу. Його можна визначити як метод планування, контролю та аналізу собівартості продукції, робіт та послуг на основі розрахунку сукупності спожитих ресурсів для забезпечення виконання тієї або іншої функції чи здійснення процесу виробництва продукції. Перспективи розвитку калькуляційної системи «АВ-костинг» пов'язані з її використанням для оцінки діяльності центрів відповідальності, а також в якості інформаційної основи для розвитку продуктів і технологічних процесів.

При всіх позитивних моментах, використання АВ-костинг існують недоліки, пов'язані з його впровадженням і застосуванням: трудомісткість, складність і обмежене коло підприємств. Тому рекомендується використовувати дану систему підприємствам з високою часткою непрямих витрат, інакше її впровадження буде недоцільним.

Література

1. Ивлев В. А. Попова Т. В. Методология функционально-стоимостного анализа АВС (ФСА) учебник для студ. URL : [http:// www.citforum.btsau.net.ua](http://www.citforum.btsau.net.ua)
2. Захаров М. Н. Контроль и минимизация затрат предприятия в системе логистики / ред. А. А. Колобова. Москва : Экзамен. 2006. 158 с.
3. Маняева В. А. Методология управленческого учета расходов организации в системе стратегического контроллинга : монография. Москва: Экономическая газета, 2011. 284 с.
4. Мазур И.И. Шапиро В. Д. Реструктуризация предприятий и компаний. Москва: Высшая школа. 2000. 587 с.
5. Управління витратами: навчальний посібник / М.Г. Грещак, В.М. Гордієнко, О.С. Коцюба та ін. / ред. М.Г Грещака. Київ: 2008. 264 с.

Коровайчик Дарья

студентка

Стемпковская Вероника

студентка

Научный руководитель: к.э.н., доцент Матяс А.А.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕХОДА К ИНФЛЯЦИОННОМУ ТАРГЕТИРОВАНИЮ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Инфляционное таргетирование – это режим денежно-кредитной политики, конечной целью при котором выступает ценовая стабильность. Центральный банк посредством использования определенных каналов трансмиссионной политики предпринимает меры по ее обеспечению и несет публичную ответственность за результаты своей политики[1].

При помощи инфляционного таргетирования можно достигнуть несколько макроэкономических успехов:

- обеспечить стабильность потребительских цен, не оказывая влияния на долгосрочный экономический рост;
- поддерживать низкие и устойчивые инфляционные ожидания, которые увеличивают эффективность денежно-кредитной политики;
- снизить зависимость долгосрочного реального валютного курса от процентной политики центрального банка [1].

Инфляционное таргетирование в Республике Беларусь также является одним из важных режимов денежно-кредитной политики в стране, наряду с таргетированием денежной массы и других целевых ориентиров денежной системы.

В режиме таргетирования инфляции основной целью в 2017 году является стабильность цен и снижению уровня инфляции до 9% (по итогам 2016 года инфляция составила 10,6%). Для того, чтобы понять, как достигается поставленная цель, на рисунке 1 представлен график динамики инфляции за январь-сентябрь 2017 года и, для сравнения, за январь-сентябрь 2016 года в годовом исчислении.

Проанализировав представленный график, можно сделать вывод, что поставленная цель, по снижению инфляции до 9%, будет достигнута, об этом свидетельствует то, что показатель инфляции с начала текущего года снизился на 4,65% и составил 4,85%. В то время, как в 2016 году показатель инфляции с января по сентябрь снизился лишь на 0,36%.

В настоящее время существует ряд обстоятельств, препятствующих переходу белорусской экономики к режиму таргетирования инфляции. Это ее долларизация, открытость и переходный характер.

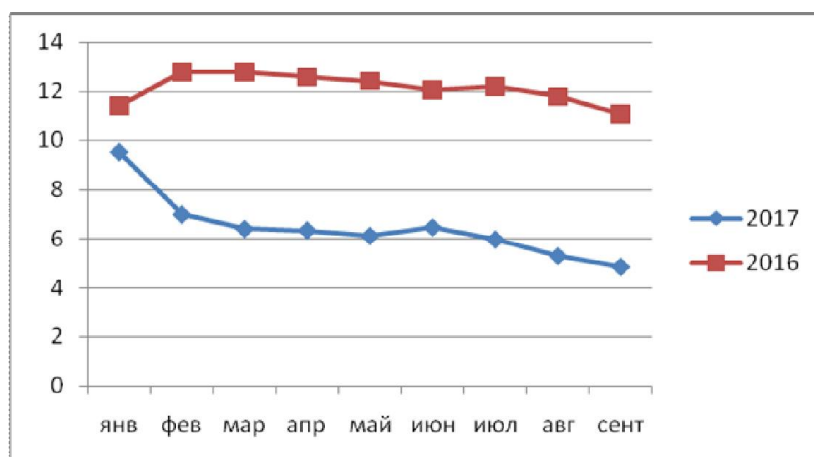

Рис. 1. Инфляция в Республике Беларусь по месяцам в годовом исчислении [2]

Взятый за основу режим таргетирования валютного курса в монетарной политике направлен на снижение инфляции, посредством стабильности национальной валюты, финансирования резервов,. Изменение курса доллара влечет за собой массовый отток денег с рублевых депозитов, приводит к вынужденному росту процентных ставок и замораживает кредитование экономики. Высокая степень зависимости от внешнего сектора означает, что конкурентоспособность производимой продукции зависит от обменного курса, который становится одно из конечных целей монетарной политики. Инфляционное таргетирование требует высокой степени независимости Национального банка Республик Беларусь, отказа от принципа «фискального доминирования». Состояние ликвидности в банковской системе зависит не только от монетарной политики Национального банка, но также от совместных действий Министерства финансов [3].

Существуют целевые сегменты управленческих решений, которые не подвластны Национальному банку: государственную политику в области ценообразования определяет Министерство экономики, Правительство ограничивает директивными показателями по снижению ставки рефинансирования. Внимание правительства акцентируется на денежно-кредитной, бюджетно-налоговой и валютной политике в отдельности, монетарная сфера не рассматривается в качестве комплексного объекта регулирования. Фактически сам уровень инфляции в Беларуси выступает промежуточным целевым показателем. Кроме того, недостаточно развитые финансовые рынки являются одним из сдерживающих факторов перехода к инфляционному таргетированию. Поэтому в Беларуси можно говорить лишь об элементах политики таргетирования инфляции [3].

Литература

1. Свободная общедоступная мультязычная универсальная интернет-энциклопедия. – Википедия. *Инфляционное таргетирование*. URL:

<http://ru.wikipedia.org>. (дата доступу: 20.11.2017).

2. Таблица Инфляции по Месяцам в Годовом Исчислении. *Стат Бюро*. URL: <https://www.statbureau.org/ru/belarus/inflation-tables>. (дата доступу: 22.11.2017).

3. Таргетирование инфляции в условиях современной денежно-кредитной политики Республики Беларусь / Т. Н. Гутовец. *Наука – образованию, производству, экономике*: материалы 12-й Международной научно-технической конференции. Т. 4. Минск : БНТУ. 2014. С. 108.

Котько Наталія

к.е.н., завідувач лабораторії економіки
Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН
с. Оброшине, Львівська обл.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Особливістю сучасного етапу розвитку вітчизняної економіки є необхідність пошуку нової моделі розвитку особистих селянських господарств у системі аграрного сектора, яка б враховувала нагальність адаптації до умов глобалізації, загальносвітові тенденції агропродовольчого забезпечення, вимоги застосування інновацій для досягнення конкурентоспроможності, зміну функцій і ролі в розбудові сільських територій у контексті євроінтеграційних пріоритетів.

Незважаючи на достатньо відчутні тенденції інноваційних зрушень, що спостерігаються упродовж останніх років у аграрному розвитку, в сегменті господарств населення продовжують зберігатись переважно низькі технологічні рівні виробництва, доходи їх членів, труднощі з ресурсним забезпеченням тощо. Особливо актуальним даний контекст є для регіонів з аграрним виробничо-господарським профілем, зокрема Карпатського. Головною проблемою господарств населення регіону, як і раніше, залишається збут виробленої продукції, свідченням чому, зокрема, є незначні зміни показника частки доходів від продажу сільськогосподарської продукції в структурі сукупних ресурсів домогосподарств – 2,4% - в 2010р., 2,7% - в 2015р. (по Україні його рівень залишався незмінним – 3,4%). При цьому частка доходів від продажу сільськогосподарської продукції в структурі грошових доходів сільських домогосподарств коливалась у 2015 р. від 3,9% в Івано-Франківській

до 7,4% - в Чернівецькій області (в Україні 9,5%), частка вартості спожитої продукції, отриманої від ОСГ та від самозаготівель в сукупних ресурсах сільських домогосподарств – від 10,9% в Закарпатській – до 13,0% - в Чернівецькій (в Україні 12,2%) [1, 197; 2, 48-50; 3, 48-50].

Важливим аспектом проблеми залучення до ринку продукції, вирощеної в ОСГ є й те, що селянам взагалі дуже складно самостійно займатися одночасно вирощуванням продукції та її збутом. І хоча держава, регіональні органи влади намагаються посилено забезпечити доступ власникам господарств населення на місцеві продовольчі ринки, сприяють розвитку сезонної ярмаркової торгівлі сільськогосподарською продукцією, однак ці заходи, навіть за умови, якщо б вони проводились більш регулярно, загалом самі по собі не спроможні повноцінно вирішити проблеми залучення особистих селянських господарств до формування товарних ресурсів. Адже, як свідчать дані п'ятого суцільного обстеження соціально-економічного становища сільських населених пунктів, станом на 1 січня 2014 р. в Україні з розрахунку на 100 сільських населених пунктів припадало 9 млинів, 3 пекарні, 4 станції технічного обслуговування, 18 пунктів прийому молока. У середньому по Карпатському регіоні ці показники були дещо вищими і становили: 10; 6; 12; 21 одиниць відповідно [розраховано за даними: 4, 47]. Навіть за припущення (статистична інформація стосовно стану справ у даній сфері відсутня), що за період, який минув з часу проведеного обстеження відбулось певне зростання аналізованих показників, рівень інфраструктурного забезпечення селянських господарств залишається явно недостатнім для їх повноцінної інтеграції до ринку. Тому наразі найбільш поширеною маркетинговою стратегією дрібнотоварних господарств населення є використання послуг посередників (перекупників), що призводить, з одного боку, до порівняно неефективної, а часто й збиткової реалізації, з іншого ж – до зростання цін на продовольчу продукцію для кінцевих споживачів.

Ефективне вирішення проблеми залучення до ринку продукції ОСГ потребує системного підходу, який повинен передбачати консолідацію зусиль органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, власників особистих селянських господарств, місцевих лідерів громад. Безперечно, одним із найбільш дієвих механізмів забезпечення зростання товарності виробництва в особистих селянських господарствах є кооперація. Одним із визначальних факторів, що обмежує динамічний розвиток даної форми організації сільськогосподарського виробництва є відсутність у власників селянських господарств стартового капіталу для започаткування проектів кооперації. Так, необхідна сума інвестицій для придбання основних засобів для функціонування кооперативу, за нашими підрахунками, коливається, в залежності від його господарського профілю, від 316, тис. грн. до 1010,0 тис. грн.

Література

1. Витрати і ресурси домогосподарств України в 2015 році (за даними

вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України). Статистичний збірник. Частина 1. / Державна служба статистики України. Київ: [Б.в.], 2016. 380 с.

2. Витрати і ресурси домогосподарств Львівської області. Статистичний збірник. / Головне управління статистики у Львівській області. – Л.: [Б.в.], 2013. 71 с.

3. Витрати і ресурси домогосподарств України у 2015 році. Частина II: Області та місто Київ ; статистичний бюлетень: За даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України. URL : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/17/Arch_vrd_bl.htm (дата звернення : 27.10.2017).

4. Соціально-економічне становище сільських населених пунктів України. Статистичний збірник / Державна служба статистики України. – Київ: [Б.в.], 2014. – 187 с.

Кругляк Ольга

к.е.н., с.н.с., п.н.с.

Інститут розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН
с. Чубинське, Київська обл.

ДО ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЧНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ

Розвиток органічного агровиробництва відкриває нові перспективи для малих і середніх фермерських господарств, стимулює створення додаткових робочих місць у сільській місцевості, сприяє збереженню довкілля та покращенню якості життя людей тощо. В Україні органічне виробництво продукції рослинництва і тваринництва з 2016 року названо серед пріоритетів розвитку аграрного сектору. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства, наразі на 1 % від загальної площі сільськогосподарських угідь функціонує 390 сертифікованих органічних господарств. Це у 4,9 рази більше, ніж 10 років тому. До 2020 року площі під органічним землеробством в Україні можуть сягнути 7 % від площі сільськогосподарських угідь, а обсяги виробництва органічної продукції – зрости до 3 % [1].

Наразі частка споживання органічної продукції на внутрішньому ринку України не перевищує 0,5 %. Для порівняння, в країнах ЄС цей показник знаходиться в середньому на рівні 10-15 %, а в США роздрібний ринок органічних продуктів у 2015 році досяг 39 млрд. доларів [2]. Щодо України,

порівняно із 2010 роком, обсяг внутрішнього ринку органічних продуктів зріс у 8,8 рази. Фахівці Міністерства аграрної політики та продовольства оцінюють внутрішній попит на еко-продукцію у 21,2 млн. євро, експортний потенціал – у 50 млн. євро.

Більшість вітчизняних органічних агровиробництв спеціалізується на вирощуванні продукції рослинництва, 95 % виробленої органічної сертифікованої сировини експортується. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України, її експорт у 2016 році становив 168 тис. тонн, з яких третина – до країн Європейського Союзу, а також до США, Канади та інших країн. З огляду на стрімке зростання європейського ринку органічної продукції, який за останні роки зріс на \$10 млрд., попит європейців на вирощену в Україні органічну продукцію рослинництва оцінюється як «безмежний». Наразі потреби свого ринку в еко-продукції європейські країни покривають за рахунок вирощеної в Китаї та Індії, де часто зустрічається так звана «псевдоорганіка», вирощена з порушеннями норм органічного землеробства [3].

Перспективи реалізації органічної продукції тваринництва на зовнішніх ринках є менш оптимістичними. На відміну від українського збіжжя та кормів, продукцію з високою доданою вартістю в розвинених країнах не чекають [3]. Аграрна політика цих країн спрямована на завантаження власних виробничих потужностей, забезпечення зайнятості, захист внутрішніх виробників продукції тваринництва від економічних втрат через надмірний імпорт. В розвинених країнах воліють на українських органічних кормах виробляти власну еко-продукцію тваринництва. Тому для операторів ринку органічного тваринництва питання визначення ефективних каналів реалізації виробленої продукції з метою досягнення прибутковості є наразі ключовим.

В нинішніх соціально-економічних умовах внутрішній попит на високоякісну продукцію тваринництва не може бути забезпечений в повній мірі через низьку купівельну спроможність населення. Найімовірніше, що в короткостроковій перспективі значного росту обсягів реалізації продукції органічного тваринництва не відбудеться. В той же час, нормативна (розрахункова) ціна 1 ц органічного молока має бути на 35 % вищою від фактичної ціни реалізації молока. Щодо іншої продукції тваринництва, ціна на вироблену відповідно до стандартів органічного виробництва живу масу великої рогатої худоби, свиней, птиці має перевищувати відповідну фактичну ціну реалізації на 220, 58, 48 % [4, с. 65].

На матеріалах приватного підприємства (ПП) «Галекс-Агро» (Новоград-Волинський та Баранівський р-ни, Житомирська обл.) за 2015 р. проведено дослідження ефективності виробництва та реалізації органічної продукції рослинництва та тваринництва. ПП «Галекс-Агро» вирощує продукцію рослинництва на площах 8452 га, які сертифіковані відповідно до вимог ЄС і мають статус органічного землеробства, утримує 1434 голів великої рогатої

худоби, в т. ч. 905 корів. В умовах застосування технологій органічного виробництва в рільництві та тваринництві ПП «Галекс-Агро» у 2015 році досягнуто виробничих показників, що не нижчі, а й значно перевищують відповідні результати підприємств регіону. Зокрема, урожайність вівса та проса вища у 1,8 рази, молочна продуктивність корів – на 62 %, вихід телят на 100 корів перевищує аналогічний показник сільськогосподарських підприємств Житомирської обл. на 27 гол. (39 %).

Проте наслідки спаду економічної активності в державі (поглиблення диспаритету цін на продукцію сільського господарства та матеріально-технічні ресурси, недостатній рівень доходів населення, зниження платоспроможного попиту на високоякісну органічну продукцію) не дали змоги повною мірою реалізувати отримані виробничі досягнення господарства у вигляді фінансових надходжень. Високий рівень рентабельності реалізації сільськогосподарської продукції ПП «Галекс-Агро» (81,7%) вдалося забезпечити за рахунок поставки продукції рослинництва на ринок країн Європейського Союзу.

В молочному скотарстві господарству не вдалося досягти окупності приросту живої маси великої рогатої худоби, ефективність виробництва молока знаходиться на межі рентабельності. Незважаючи на високі показники продуктивності та здоров'я тварин, наразі розвиток тваринництва підприємства фактично відбувається за рахунок доходів рослинництва. Виробництво органічної продукції молочного скотарства вимагає більших затрат (корми, капітальні вкладення) порівняно із традиційною технологією. Тому забезпечити ефективність впровадження органічного виробництва в племінному молочному скотарстві наразі можливо за умови виходу продукції галузі на ринок із цінами закупівлі, достатніми для відшкодування витрат та забезпечення норми прибутку. Отже, в нинішніх соціально-економічних умовах ефективним може бути лише експортно орієнтоване органічне агровиробництво.

Література

1. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року: колект. моногр. / за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. К.: ННЦ «ІАЕ», 2012. 182 с.
2. Віннічук Ю. Як колишній директор з маркетингу виробляє під Києвом органічні крупи. URL: https://biz.censor.net.ua/resonance/3029414/gero_bznesu_yak_kolishnyi_direktor_z_marketingu_viroblya_pd_kivom_organchn_krupi (дата звернення: 26.09.2017).
3. Аграрний стартап. Як фінансист зірвав джек-пот на органіці. URL: <http://agroportal.ua/ua/special-projects/agrarnyi-startap-kak-finansist-sorval-dzhekpota-na-organike/> (дата звернення: 22.05.2017).
4. Методичні рекомендації з ціноутворення на органічну продукцію / Лупенко Ю. О. та ін. / за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. К.: ННЦ ІАЕ, 2013. 100 с.

Лавський Володимир

студент

Науковий керівник: к.с.г.н., ст. викладач Лавська Н.В.
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»
м. Ніжин

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕКОНОМІЦІ

Інтенсивний розвиток інформаційної цивілізації супроводжується постійним вдосконаленням інформаційно-комп'ютерних технологій, суть яких полягає у передачі, зберіганні, обробці та сприйнятті інформації.

Роль інформаційних систем у сучасному бізнесі – сприяння менеджменту, адекватно реагувати на динаміку ринку, підтримувати і заглиблювати конкурентну перевагу з метою досягнення максимальної вигоди. Застосування інформаційних систем дозволяє радикально змінити стиль управління і значно поліпшити показники діяльності компанії.

Першими в Україні переваги інформаційних комп'ютерних технологій почали використовувати банківські установи. Об'єднання послуг стільникового зв'язку, інтернет-технологій і карткових технологій дозволяє банкам розробляти високотехнологічні рішення по наданню клієнтам нових послуг – дистанційних (грошові перекази, надання термінових кредитів, взаємодія клієнта із власними контрагентами). Впровадження систем інтернет-банкінга, мобільного інтернет-банкінга спрямовано на максимальне підвищення для клієнта зручності доступу до свого рахунку в банку, управління фінансами, на наближення офісу банку до клієнта – прямо в його офіс, квартиру, а також на доступ клієнта до банківського рахунку в будь-який час із будь-якого місця. На підставі web-технологій реалізуються нові моделі бізнесу та нові моделі бізнес-спілкування [1]. Впровадження сучасних електронних засобів телекомунікацій у найближчому майбутньому приведе до того, що банки будуть мати повноцінний "віртуальний офіс", у якому клієнт зможе одержати всі послуги, які надають банки у звичайному офісі.

Як базовий інструмент інтеграції бізнес-додатків використовується корпоративний інформаційний портал (КІП). Це програмний продукт, що забезпечує розподілену спільну роботу фахівців у всіх підрозділах, філіях, відділеннях через web-інтерфейс. Корпоративний інформаційний портал (Enterprise Information Portal) є сукупністю різних інформаційних ресурсів і сервісів організації, що інтегрує різні джерела даних і окремі функціональні підсистеми.

В умовах єдиного інформаційного простору доступ фахівців до будь-яких інформаційних ресурсів підприємства в межах їхньої компетенції та прав доступу забезпечується сукупністю методичних, організаційних, програмних, технічних і телекомунікаційних засобів. Створення єдиного інформаційного

простору підприємства, забезпечує інформаційну взаємодію всіх учасників, а також задоволення їх інформаційних потреб.

Інтрамережа і екстрамережа – це частки корпоративної мережі, побудовані на основі інтернет-технологій. Основна перевага інтернет - технологій складається в створенні додатків, що знижують посередницькі й координаційні витрати. Інтрамережа забезпечує взаємодію персоналу в рамках усього підприємства: прямий доступ до корпоративної інформації без посередників, використовуючи такі інструменти, як графічний інтерфейс, онлайнвий режим, мультимедіа, вбудовані гіпертекстові посилання, електронна пошта, web-сервіси, робота на всіх основних платформах.

Екстрамережа – це шар інтрамережі, що відкриває доступ до накопиченої інформації партнерам по бізнесу, клієнтам, контрагентам. Екстрамережа зближає виробників товарів, послуг зі споживачами без посередників. Це з'єднання загальнодоступного Інтернету та корпоративної мережі.

Системи класу Workflow – це найбільш прогресивні системи автоматизації бізнес-процесів як усередині підприємства, так і на зовнішньому контурі його діяльності. Системи класу Workflow засновані на технології Workflow, що реалізує процесно-орієнтований підхід до управління бізнесом. Суть цієї технології полягає в тому, що кожна структурна одиниця підприємства (підрозділ) розглядається в рамках бізнес-процесів, у яких вона бере участь. Причому не як окремий елемент, а з урахуванням правил її взаємодії з іншими структурними одиницями. Система класу Workflow розглядається як засіб для автоматизованого опису, реалізації та аналізу бізнес-процесів [2].

Сьогодні спостерігається зростаючий інтерес підприємств, банків, установ до CRM-рішень (Customer Relationship Management). CRM-система – це програмний комплекс, який дозволяє вести єдину базу клієнтів і зберігати історію взаємин з клієнтами. За допомогою CRM-технологій підприємства одержують інтегровані знання про клієнтів і використовують їх для вибудовування взаємовигідних відносин, що приносять прибуток для підприємства. У рамках впровадження CRM-системи багато підприємств організували операторські контакт-центри [3].

Таким чином, з розвитком інформаційного сектора в економіці інформаційні системи стали одночасно потенційним товаром або послугою та інфраструктурою, що додає бізнесу цінність. ІС стають необхідністю для бізнесу, без них стає неможливим проводити яку-небудь діяльність. ІС більше не є допоміжними засобами для бізнесу. Вони є об'єктом бізнесу та невід'ємною частиною стратегії бізнесу

Література

1. Пономаренко В. С., Золотарьова І. О., Бутова Р. К. Інформаційні системи в економіці: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ, 2011. 176 с.
2. Інформаційні системи і технології в економіці; заг. ред.

В. С. Пономаренка. Київ: «Видавничий центр Академія», 2002. 542 с.

3. Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України. . (Все об ІТ – ІТС.UA: URL: <http://itc.ua>) Київ, 2008. С. 302-310.

Лазарєва Олена

д.е.н., доцент

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
м. Миколаїв

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ОРІЄНТИРІВ У ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ

Формування конкурентоспроможної економіки постійно ставить питання стратегічного розвитку земельної політики, яка б забезпечувала стійкість суспільно-економічної системи в країні.

У цьому зв'язку не підлягає сумніву необхідність формування інноваційних орієнтирів у землекористуванні. Це зумовлено тим, що і досі не створено інфраструктури цивілізованого обігу земель, не вживаються необхідні заходи щодо ведення ефективної політики раціонального землекористування, впродовж тривалого часу використання землі здійснюється переважно без чітко окресленого еколого-економічного та соціального обґрунтування.

На думку Третяка А.М., «землепорядні інноваційні інвестиції – це вкладення новацій у землекористування, що забезпечують кількісні та якісні поліпшення організації території землеволодінь і землекористувань, та впорядкування їх земельних угідь завдяки впровадженню досягнень науково-технічного прогресу [1, с. 29]».

В сфері сільськогосподарського землекористуванні під інноваціями розуміється впровадження в практику новацій, використання яких дозволяють одержати додану вартість при отриманні високоякісної продукції з одночасним збереженням і відтворенням родючості ґрунту.

Впровадження високоінтегрованих інноваційних систем у сфері землекористування, які б забезпечували високий рівень доданої вартості у виробництві, не порушуючи екологічної рівноваги довкілля, повинно опиратися на результати спостереження за якісним станом ґрунтів.

Необхідно забезпечити підвищення ефективності державного управління земельними ресурсами та землекористуванням шляхом формування ринкової системи управління в галузі земельних відносин, наближеної до стандартів Європейського Союзу, удосконалення нормативно-правової бази в сфері

землекористування; спрямувати діяльність органів виконавчої влади на проведення стратегічного аналізу, прогнозування, моніторингу та здійснення управлінських функцій; здійснити реформи системи управління земельними ресурсами та її децентралізацію, що забезпечить ефективність організаційної структури системи управління землями на загальнодержавному і місцевому рівнях в умовах ринкових відносин. Для подолання міжвідомчих неузгодженостей та усунення дублювання функцій у сфері регулювання земельних відносин, що створює певні ускладнення при прийнятті єдино правильних управлінських рішень, потрібно поліпшити роботу органів виконавчої влади, на які покладаються обов'язки управління використанням і охороною земель шляхом оптимального розподілу властивих їм функцій.

Міцний фундамент розвитку економічно та соціально орієнтованого землекористування опирається на проекти організації території землекористування всіх суб'єктів господарювання, за допомогою яких встановлюється порядок використання землі. Крім того, ці проекти мають бути частиною бізнес-плану сільгоспприємства, а їх інноваційність повинна полягати в адаптації теоретико-методологічних положень до умов ринкової економіки та екології довкілля. Дослідження технологій проектування системи сівозмін вказує на необхідність організації інноваційних заходів з метою створення передумов високої ефективності використання орних земель.

Еколого-економічне обґрунтування сівозмін повинно включати такі елементи: визначення території масивів екологічної придатності земель для вирощування сільськогосподарських культур; вибір видів і кількості сівозмін; розміщення сівозмін і посівів сільськогосподарських культур з врахуванням екологічної придатності земель для їх вирощування; визначення еколого-економічної ефективності організації системи сівозмін.

Необхідною складовою інноваційної політики в сфері землекористування є формування та розвиток ринку земель, що передбачає: створення повноцінної законодавчої бази щодо регулювання земельних відносин у сфері обігу землі; запровадження системи виявлення й вимірювання попиту і пропозиції на ринку прав на землю, їх моніторингу; визначення пріоритетів ринку земель і механізмів їх реалізації; законодавче встановлення регіональних цін на землі сільськогосподарського призначення; здійснення оцінки балансової вартості землі та відображення її в бухгалтерському обліку як невід'ємної складової активів підприємства; соціально-економічне обґрунтування обмежень ринку земель сільськогосподарського призначення.

Отже, концептуальні основи інноваційного розвитку землекористування полягають у вдосконаленні системи підвищення ефективності державного управління земельними ресурсами та землекористуванням, розробці проектів організації території, що передбачають новітні технології проектування системи сівозмін. Важливе місце належить процедурі оподаткування землі, забезпеченні прозорого обігу земельних ділянок, комплексу організаційно-господарських заходів щодо підвищення родючості ґрунтів, екологічної

збалансованості землекористування, проведення дієвого моніторингу земель, вдосконалення організаційної структури сільськогосподарського землекористування тощо. Причому всі складові інновацій у землекористуванні мають діяти на основі емерджентного зв'язку, забезпечуючи синергетичний ефект управлінських рішень, спрямованих на раціональне використання й охорону земель.

Література

1. Третяк А.М. Колганова І. Землеустрій як інноваційні технологічні інвестиції у землекористуванні. Землевпорядний вісник. 2012. № 7. С. 29-33.

Лапина Светлана

к.э.н., зам. декана

Белорусский государственный экономический университет

г. Минск, Республика Беларусь

ПОДХОДЫ К ВЫДЕЛЕНИЮ УРОВНЕЙ РАЗВИТИЯ ПОТЕНЦИАЛА ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО РЫНКА

На современном этапе социально-экономического развития общества потребительский рынок стал одним из первых индикаторов многих трансформационных процессов, происходящих в стране и отражающих уровень развития предпринимательской активности, общества и государства.

Проблемы стабилизации и развития потребительского рынка, а также информированность об уровнях развития потенциала потребительского рынка в современных условиях приобретают особую значимость. Данный процесс нуждается в строгой логической последовательности предпринимаемых действий с учетом выбранных направлений и критериев развития потребительского рынка, постоянном обмене информацией, сопоставлении полученных на определенных этапах результатов с желаемыми.

На основании обобщения имеющихся точек зрения в научной литературе можно выделить несколько подходов к выделению уровней развития потенциала потребительского рынка.

По мнению Шешуковой Т.Г., категорию «потенциал» можно рассматривать на двух уровнях: достигнутый (существующий) и перспективный (максимально возможный) [1].

Достигнутый уровень представляет собой ресурсы и способности, имеющиеся у хозяйствующего субъекта на данный момент. Они представляют

собой реальную составляющую экономического потенциала.

Перспективный уровень представляет собой максимально возможный объем ресурсов, которыми может обладать предприятие, если задействует все имеющиеся в его распоряжении возможности и скрытые резервы.

По мнению большинства авторов, развитие потребительского рынка целесообразно осуществлять в рамках разработанной стратегии с учетом характера и специфики уровня развития потенциала потребительского рынка, которые реализуются в ходе процесса на различных уровнях хозяйствования: микро, - мезо -, макро -.

Г. Ридевский выделяет следующие уровни развития потенциала потребительского рынка: глобальный; субглобальный, или макрорегиональный, объединяющий потребительский рынок нескольких стран; национальный; региональный, включающий достаточно крупные внутристрановые регионы, и локальный, включающий небольшие территории внутристрановых регионов.

Наконец, по мнению белорусских ученых, можно выделить базисный, промежуточный и высший уровни развития потенциала потребительского рынка.

Базисный уровень развития потенциала представляет собой совокупность условий, ресурсов, факторов, имеющихся в национальной экономике и задействованных для преобразования данной сферы на новой инновационной основе с целью максимально возможного удовлетворения растущих (количественно и качественно) потребностей населения страны с помощью современных рыночных способов, методов и инструментов.

Обобщение имеющихся точек зрения в научной литературе позволяет очертить перечень факторов, влияющих на потенциал потребительского рынка: ресурсные, социальные, инвестиционные, инновационные, экономические, демографические, институциональные, информационные, транспортные, технологические, научные.

При эффективном менеджменте воспроизводственный потенциал субъекта хозяйствования может существенно повышать ее ресурсный уровень за счет оптимизации специфики производимого продукта, его позиционирования и возникающего при этом синергетического эффекта; результативности деятельности функциональных подразделений; личных и профессиональных качеств руководителей; использования благоприятных возможностей, открывающихся во внешней среде, либо ликвидации возникающих угроз посредством своевременных адекватных преобразований.

При «деструктивном» менеджменте имеющийся в распоряжении организации потенциал может быть сведен до уровня ликвидационного баланса, когда управляющая система оказалась не в состоянии организовать эффективное использование своих активов, либо не смогла предусмотреть возникающие вовне угрозы и своевременно преобразовать свою внутреннюю среду.

Промежуточный уровень развития потенциала потребительского рынка

отражает резервы его развития.

Высший уровень развития потенциала потребительского рынка определяют имидж и экономическое положение субъектов хозяйствования, которое определяется двумя факторами: накопленным потенциалом и умением им распорядиться, т.е. способностью ее менеджмента так организовать процесс функционирования, чтобы в максимальной степени реализовать имеющиеся возможности, приспособив их к изменяющейся внешней среде.

Основными индикаторами развития потребительских рынков независимо от их иерархического уровня являются емкость потребительского рынка (ЕПР) в стоимостном выражении или в процентах от ЕПР страны; среднедушевая емкость потребительского рынка; показатели структуры потребительских рынков – например, доля ЕПР, приходящейся на розничный товароборот, общественное питание, платные услуги и т.д.

В связи с тем, что структурно-функциональное развитие потребительского рынка – многоуровневый процесс, исходя из каждого конкретного уровня развития его потенциала будет применяться свой механизм ее осуществления.

Литература

1 Шешукова Т.Г. Колесень Е.В. Совершенствование методики анализа экономического потенциала хозяйствующего субъекта: монография. Перм. гос. нац. исслед. ун-т. Пермь. 2013. 196 с.

Леднёва Ірина

к.э.н., доцент

УО «Белорусский государственный экономический университет»
г. Минск, Республика Беларусь

КОНКУРЕНЦИЯ НА РЫНКЕ НЕДВИЖИМОСТИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Конкуренция – это неотъемлемое свойство рынка и обязательное условие его эффективного функционирования. Исследованием проблем конкуренции занимались очень многие ученые, что в результате привело к формированию трех теоретических подходов к пониманию термина конкуренция [1]: поведенческий (конкуренция трактуется как совокупность взаимонезависимых попыток различных продавцов установить контроль на рынке); структурный (акцент смещается с самой борьбы организаций друг с другом на анализ структуры рынка, тех условий, которые господствуют на нем); функциональный (конкуренция рассматривается как борьба старого с новым).

Конкуренция на рынке недвижимости имеет характер, определяемый способом поведения участников этого рынка, методами их борьбы за ресурсы, лояльностью потребителей, условиями осуществления сделок. Так, например, рассматривая рынок жилой недвижимости, следует отметить большую значимость индивидуальных характеристик жилья при выборе его конкретным покупателем (качество жилья, среда обитания, репутация компании-застройщика или риэлторской фирмы-посредника, гарантия застройщика и т.п.). Данное обстоятельство приводит к преобладанию среди продавцов неценовой конкуренции, в то время как ценовая конкуренция на данном рынке играет второстепенную роль. На рынке недвижимости имеет место добросовестная конкуренция, но в современных условиях наблюдаются и такие черты недобросовестной конкуренции, как снижение качества материалов и строительных работ, нарушение интересов покупателей, подрыв репутации конкурентов посредством распространения ложных сведений, в т.ч. с помощью средств массовой информации, промышленный шпионаж и другие действия, не соответствующие закону и этике предпринимательства.

Современная экономическая наука выделяет четыре классические модели конкуренции: совершенную конкуренцию, монополистическую конкуренцию, олигополистическую конкуренцию и чистую монополию. Применительно к рынку недвижимости каждая из этих форм имеет свою специфику. Успешность функционирования организации на том или ином типе рынка во многом предопределяется ее конкурентными преимуществами. Конкурентное преимущество с позиции субъекта рынка — это его активы и различные характеристики, дающие ему преимущества над соперниками в конкурентной борьбе.

Форму проявления конкурентного преимущества определяет характер

источника конкурентного преимущества. Таких источников существует множество и они разнообразны для различных рынков. Исследователи выделяют четыре типа источников конкурентных преимуществ применительно к рынку недвижимости [2]:

- низкие издержки (на данном рынке предприятиями практикуется в основном снижение издержек при строительстве, что в свою очередь, может привести и к негативным последствиям);

- дифференциация (находит наиболее яркое проявление на рынке дорогой недвижимости);

- месторасположение источника покупки (месторасположение непосредственно объекта продажи – один из основных факторов, влияющих на покупку);

- информация (особенности взглядов и предпочтений покупателей, технологии в строительной отрасли, государственном регулировании предпринимательской деятельности и др.).

Таким образом, конкуренция, с одной стороны, является важнейшим условием развития рынка недвижимости, т.к. заставляет его участников внедрять наиболее эффективные способы производства, предлагать новые дизайнерские концепции и ценовые предложения, осуществлять работу на новых сегментах рынка; с другой стороны, формы проявления и содержание конкуренции, прежде всего, обусловлены состоянием рынка, спецификой его функционирования в целом и отдельных сегментов, тенденциями развития.

Литература

1. Медведовская Ю.М. Системный анализ основных понятий конкуренции на рынке недвижимости. *Экономика и эффективность организации производства*. 2008. № 9. С. 59–65.

2. Овсянникова, Т.Ю., Югова, И.В. Конкурентная среда на рынке жилой недвижимости: особенности и закономерности. *Вестник томского государственного университета*. 2012. № 1. С. 187–193.

Лемеш Валентина

к.э.н., доцент,

УО «Белорусский государственный экономический университет»
г. Минск, Республика Беларусь

ПРОБЛЕМНЫЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ ОЦЕНОЧНЫХ ЗНАЧЕНИЙ В АУДИТОРСКОЙ ПРАКТИКЕ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Целью аудита является повышение доверия предполагаемых пользователей к бухгалтерской (финансовой) отчетности [1, п. 4]. Мнение аудиторской организации выражается относительно того, отражает ли бухгалтерская (финансовая) отчетность достоверно во всех существенных аспектах или дает ли справедливый и достоверный взгляд на финансовое положение, финансовые результаты деятельности и изменения финансового положения за год, закончившийся на отчетную дату, в соответствии с применимой основой составления и представления бухгалтерской (финансовой) отчетности [1, п. 5 НПАД № 114].

Поскольку показатели форм бухгалтерской отчетности формируются в стоимостных показателях, то аудитор должен дать сформировать свое мнение о правильности произведенной оценки показателей и статей бухгалтерской (финансовой) отчетности. Изначально термин «оценочные значения» был введен правилом аудиторской деятельности «Аудит оценочных значений в бухгалтерском учете» [2]. Оценочные значения - это исчисленные значения показателей бухгалтерской (финансовой) отчетности, допустимые в соответствии с нормативными правовыми актами по бухгалтерскому учету в Республике Беларусь, которые применяются при невозможности определения точных значений или при отсутствии независимых, внешних оценок. К оценочным значениям относятся фонды, резервы, регулирующие статьи бухгалтерского учета [2, п. 4]. Перечень основных оценочных значений был приведен в приложении к указанным правилам. В настоящее время некоторые из приведенных ранее в приложении оценочных значений не применяется, однако большая их часть имеет место в учетной практике в Республике Беларусь. Данный документ был отменен постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 30.12.2013 № 93, а взамен ничего предложено не было. При этом в других национальных правилах аудиторской деятельности (далее - НПАД) устанавливаются требования в отношении действий аудитора в части оценочных значений [3 пункты 29 и 49; 4 п. 29, приложение 1 и 2; 5 п. 21; 6 пункты 33, 40, 53, 54, 56 и приложение 2].

Следует отметить, что аналогом Правила аудиторской деятельности «Аудит оценочных значений в бухгалтерском учете» является Международный стандарт аудиторской деятельности 540 «Аудит оценочных значений, включая оценку справедливой стоимости, и соответствующего раскрытия информации» (далее – МСА 540). Согласно МСА 540 оценочное значение – приближенное

значение денежной величины в отсутствие точных способов ее расчета. Данный термин используется для обозначения величины, оцениваемой по справедливой стоимости при неопределенности оценки, а также для обозначения других величин, требующих оценки. В случаях, когда МСА 540 касается только оценочных значений, подразумевающих оценку по справедливой стоимости, используется термин «оценки справедливой стоимости».

Таким образом, для устранения возможных проблем и разногласий при выполнении аудиторами аудиторских процедур по получению достаточных и надлежащих аудиторских доказательств по показателям оценочных значений в бухгалтерском учете и отчетности необходимо принять соответствующий документ аналогом которому бы являлся МСА 540, либо хотя бы ввести в оборот определение термина «оценочные значения».

Литература

1. Национальные правила аудиторской деятельности «Цели и общие принципы аудита бухгалтерской (финансовой) отчетности», утвержденные постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 26.10.2000 № 114

2. Правило аудиторской деятельности «Аудит оценочных значений в бухгалтерском учете», утвержденное постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 19.06.2002 № 86.

3. НПАД «Цели и общие принципы аудита бухгалтерской (финансовой) отчетности», утвержденные постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 26.10.2000 № 114.

4. НПАД «Действия аудиторской организации при выявлении искажений бухгалтерской (финансовой) отчетности и фактов несоблюдения законодательства», утвержденные постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 31.03.2006 № 33.

5. НПАД «Учет экологических вопросов при аудите бухгалтерской (финансовой) отчетности», утвержденные постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 28.09.2004 № 142.

6. НПАД «Понимание деятельности, системы внутреннего контроля аудируемого лица и оценка риска существенного искажения бухгалтерской (финансовой) отчетности», утвержденные постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 29.12.2008 № 203.

7. Лемеш В.Н. Международные стандарты аудита: учеб. пособие. Минск: Вышэйшая школа, 2014. 191 с.

Лыскович Виктория

студент

Шельпук Анастасия

студент

Лойчиц Татьяна

студент

Научный руководитель: к.э.н., доцент Зазерская В.В.

УО Брестский государственный технический университет

г. Брест, Республика Беларусь

МАЛЫЙ И СРЕДНИЙ БИЗНЕС В РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКЕ

Наиболее активной частью населения любого государства является предпринимательство, которое способствует инновационному развитию экономики. Исследования в этой области связаны с внешними факторами, определяющими развитие малого бизнеса - налоговой нагрузке, государственному регулированию и государственной поддержке и др. Однако необходимо изучать и внутренние факторы развития малого и среднего бизнеса - наличие стратегии, обучение персонала, использование современных технологий ведения бизнеса, поиск внутренних источников повышения конкурентоспособности фирмы.

Из определений «малого бизнеса» мы выделяем, что это предпринимательская деятельность, осуществляемая субъектами рыночной экономики при определенных установленных законами, государственными органами или другими представительными организациями критериях.

Мелкие фирмы действуют в условиях жесткой рыночной конкуренции, которую не все способны выдержать. Поэтому бурный рост числа новых предприятий сопровождается в то же время разорением многих из них. Среднее время жизни малого предприятия около 6 лет. В большинстве случаев (около 90%) фирмы разоряются не из-за нехватки капитала или неэффективной технологии, а из-за отсутствия управленческих знаний.

Малое предпринимательство является своего рода «цементом», формирующим рыночное пространство. Крупные компании, специализирующиеся на выпуске массовой продукции, действуют обычно в рамках одного или нескольких взаимосвязанных секторов рынка. Межсекторное пространство заполняется малыми структурами, которые могут мобильно концентрировать ресурсы. Поэтому их можно считать связующим звеном различных секторов рынка.

Средний бизнес не менее важная часть экономики страны, потому что во многом определяет темпы экономического роста и ВВП. Он способствует ускорению экономического роста государства, проведению диверсификации, внедрению инноваций, положительной динамике роста экономических показателей, развитию конкуренции и структурной перестройки экономики,

позволяет создавать дополнительные рабочие места. Средние предпринимательские структуры более устойчивы к изменениям внешней среды за счет быстрой адаптации к современным рыночным условиям. К этой форме бизнеса относятся уже не просто частные магазины и агентства, а целые сети предприятий, которые имеют большую клиентскую базу в городах и областях. Например, сеть магазинов по региону или транспортное предприятие, организовывающее свою работу в пределах одной области - это средний бизнес.

Данный сегмент предпринимательства оказывает существенное влияние на развитие национальных рынков в мире, связывает между собой крупный бизнес, малые предприятия и потребителя. В целом, в сфере среднего бизнеса сегодня задействовано подавляющее количество работоспособного населения, а, следовательно, именно они определяют количество социального благосостояния общества. Этот сегмент играет сегодня важнейшую роль в мировой экономике - 1,4 млн компаний среднего бизнеса в мире обеспечивают 31% доходов.

Мировой опыт показывает, что в тех странах, где малые и средние предприятия в полной мере включены в систему внешнеэкономических связей, последствия кризиса отразились на национальной экономике в меньшей степени, чем в странах, где их развитию уделялось недостаточное внимание.

Малый и средний бизнес играет важную роль в любой стране: он обеспечивает занятость населения, порождает здоровую конкуренцию, насыщает рынок новыми товарами и услугами и обеспечивает нужды крупных предприятий.

Литература

1. Алейников А.Н. Предпринимательская деятельность: Учеб.-практ. пособие. Москва: Новое знание, 2003. 304 с.
2. Балашевич М.И. Малый бизнес: отечественный и зарубежный опыт: учеб. пособие. Минск: НКФ Экоперспектива, 1995. 144 с.
3. Балашевич М.И. Экономика малого бизнеса: учеб. пособие / М.И. Балашевич, Т.П. Быкова. Минск: БГЭУ, 2005. 231 с.
4. Балашевич М.И. «Малый бизнес Республики Беларусь в контексте международного опыта». Проблемы прогнозирования и государственного регулирования социально-экономического развития. IX Международная научная конференция. Минск 16-17 октября 2008 г.
5. Белецкая, З.С. Малых не надо обижать. *Национальная экономическая газета*. 2003. 3 июня (№41). С. 20.
6. Быкова Т.П. Субконтракция как фактор стратегии экономического развития Республики Беларусь. *Белорусский экономический журнал*. №2. 2008. С.12-17.

7. Вербитская Н. Время перемен для малого бизнеса. *Экономика Беларуси*. 2009. №1.
8. Германович, Г.И. Пятинкин С.В. Малое предпринимательство в Республике Беларусь: проблемы и перспективы. *Белорусский банковский бюллетень*. 2003. 24февр. Вып. К7. С. 45-50.
9. Гербер, Майкл Э. Малый бизнес? Иллюзии к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства: Пер. с англ. Москва: Олимп-Бирис, 2005.
10. Гукасян Г.М. Экономическая теория: ключевые вопросы: учеб.пособие. 3-е изд., доп. Москва: ИНФРА_М, 2006. 198 с.
11. Гринберг Р.С. Государственная поддержка малого предпринимательства в странах Центральной и Восточной Европы. Москва: Наука, 2006 г.
12. Лемешевский М.И. Микроэкономика. Социально-экономический аспект: учеб. Пособие. 3-е изд, доп. и перераб. Минск: ФУ АИНФОРМ, 2006. 510 с.
13. Малое предпринимательство в Республике Беларусь. 2011. Статистический сборник. Национальный статистический комитет Республики Беларусь, Минск. 2011 г.
14. Маненюк Т.М. Тотальная опека. *Белорусский рынок*. 2003. 9 августа (№43). С.11-15.
15. Микро- и макрорегулирование экономики в условиях перехода к рынку / М.В. Научитель, Б.В. Сорвилов, Е.П. Цыбина и др. Мозырь: РИФ «Белый ветер», 1999. 300с.
16. Науменко Б.Н. Малый бизнес: Теория и практика развития. Минск: Мисанта, 1996. 346 с.
17. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс] / официальный сайт Национального статистического комитета Республики Беларусь. URL: <http://belstat.gov.by/>. (дата доступа: 01.10.2012).
18. Основные показатели деятельности микроорганизаций и малых организаций Республики Беларусь за 2011 год: статистический бюллетень. Национальный статистический комитет Республики Беларусь. Минск, 2012.
19. Поддержка малого бизнеса как фактор активизации предпринимательской деятельности в регионах. Современные финансовые и иные механизмы». Справочно-аналитический материал / Бадей Г.П., Быкова Т.П., Наумович Н.К., Невиак Свен-Олаф, Тарасевич Ж.К., Шерснева С.П.. Минск, 2010. 180 с.

Макода Світлана

к.е.н., старший викладач
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ

АУДИТ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Аудит є основою нормального функціонування економіки всіх розвинених країн світу. Згідно із законом України «Про аудиторську діяльність», аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень бухгалтерського обліку або інших правил згідно із вимогами користувачів [1].

Сьогодні, аудиторська діяльність в Україні розвивається досить швидко, але у зв'язку з цим з'являються нові проблеми розвитку аудиту та виникає потреба нагального їх вирішення. Ситуація, що склалася в Україні, потребує вирішення проблем, які мають місце у професійній діяльності аудиторів, аудиторських фірм і роблять неможливим успішний розвиток аудиту [2, с. 12].

Одна з таких проблем - це проблема сучасного аудитора та довіри до нього. Питання вибору аудитора - це, по-перше, питання довіри. Тобто перед тим як клієнт вирішить надати інформацію аудитору, він повинен бути впевнений, що в аудитора вистачить сил і можливостей зберегти її в конфіденційності. Це, звичайно, пов'язано з професіоналізмом аудитора і юридичним захистом його діяльності.

Серйозну стурбованість також викликає якість роботи більшості українських аудиторських фірм. Це питання піднімається не лише користувачами аудиторських послуг і державними органами, але й самими аудиторами, які зацікавлені в стабільному розвитку ринку аудиторських послуг, підвищенні престижу аудиторської професії.

Критерієм якості при проведенні аудиту вважається, насамперед, виконання аудиторами вимог національних нормативів аудиту. Однак суворе дотримання нормативів пов'язане із збільшенням трудозатрат аудиторів, збором додаткової інформації, документуванням процесу перевірки, розрахунками. Але такі затрати рідко відшкодовуються замовником.

Поряд з названими вище існує серйозна проблема формування ціни на аудиторські послуги, а саме в частині методики її визначення.

Також одним із проблемних питань на сьогодні є спроби з боку законодавців скасувати або значно звузити аудиторську діяльність, обов'язковість аудиту, усунути від аудиту приватних підприємців та малі приватні фірми тощо.

Ще однією проблемою є перманентні спроби гармонізувати український аудит щодо його міжнародної теорії та практики, передусім, спираючись на досвід США. Одним з постійних ініціаторів «міжнародності» вітчизняного аудиту був і залишається Національний банк України.

Незважаючи на те, що для розвитку аудиту в Україні вже зроблено дуже багато, ще залишаються питання, від правильного, успішного вирішення яких залежить перспективи його подальшого розвитку. Отже, першочергового роз'яснення потребує удосконалення законодавчого регулювання аудиту в Україні; подальша розробка і впровадження національних нормативів аудиту; поліпшення методики та організації аудиторських перевірок, їх якості та розробка оптимальної методики визначення вартості аудиту, аудиторських послуг, питання аудиторської етики, підготовки і підвищення кваліфікації аудиторів та інші. Вирішення зазначених проблем спрямоване укріпленню позицій та авторитету аудиту, удосконалення аудиторської діяльності в Україні. [3, с. 6]

Виходячи з цього можна визначити основні перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні :

1. Розробка механізму практичного застосування МСА в Україні, створення до них коментарів у повному обсязі.

2. Внесення необхідних змін і доповнень до Закону України «Про аудиторську діяльність» з метою приведення його у відповідність до інших законодавчих актів України, які прямо чи опосередковано впливають на регулювання аудиторської діяльності та розширення переліку підприємств, для яких щорічна аудиторська перевірка обов'язкова, а це, у свою чергу, збільшить ринок аудиторських послуг, а також введення додаткових положень, які б більш чітко унормували взаємовідносини аудитора та клієнта.

3. Використовуючи узагальнений практичний досвід роботи міжнародних і вітчизняних аудиторських фірм, розробка «Типових методик аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств» у розрізі галузей їх діяльності (банківська, торговельна, страхова, хімічна, металургійна, харчова, легка промисловості).

4. Поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів.

5. Розробка сучасного механізму ціноутворення на аудит та аудиторські послуги на основі вивчення міжнародного досвіду з цього питання та ін [4, с. 45].

Література

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 14.09.2006 р. № 140.
2. Дмитренко І.Н. Правове і регламентне забезпечення незалежності аудиторів: проблеми і рішення. *Аудитор України*. - 2007. №8. С. 12-16
3. Пилипенко І., Шевчук В. Національна система аудиту: проблеми

становлення і розвитку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. № 2. С. 5-12

4. Гуцаленко Л.В. Пришляк Н.В. Аудит в Україні: розвиток, проблеми та шляхи їх вирішення. *Інноваційна економіка*. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2011. №20. С. 97-101.

Малевиц Назар

аспірант

Науковий керівник: д.т.н., професор Гевко Р.Б.

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Формування та функціонування в Україні ефективного ринку органічної та екологічно безпечної сільськогосподарської продукції неможливе без відповідного механізму, що сприяє вдосконаленню системи управління, виробничо-організаційних відносин, забезпеченню фінансової стабільності та прибутковості, збалансованості інтересів суб'єктів господарювання, суспільства та держави. Під економічним механізмом екологізації виробництва науковці розуміють комплекс різноманітних важелів, нормативів, інституціональних структур, який через фінансово-економічне та організаційне сприяння стимулює здійснення природоохоронних заходів [2].

Можна виділити три основні типи економічних механізмів екологізації і підтримки розвитку галузі органічного сільськогосподарського виробництва. Перший тип – компенсуючий механізм, ліберальний в екологічному відношенні. Він містить досить поблажливі обмежувальні екологічні норми для галузей та секторів економіки, що не перешкоджають розвитку екологічних виробництв [1].

Другий тип – передбачає стимулювання розвитку екологічно збалансованих і природоохоронних виробництв і видів діяльності. Провідне місце у функціонуванні такого механізму екологізації відіграють ринкові інструменти. Він сприяє збільшенню обсягів екологічних виробництв шляхом розроблення і запровадження нових технологій, забезпечує охорону та раціональне використання природних ресурсів.

Третій тип економічного механізму природокористування можна охарактеризувати як жорсткий. Цей механізм ґрунтується на використанні адміністративних і ринкових інструментів. Відбувається поєднання жорсткої

правової, податкової, кредитної політики з одночасним запровадженням екологічних санкцій та відповідальності щодо забруднюючих виробництв [3; 4].

Важливе значення для екологізації аграрного виробництва мають маркетингові механізми, які охоплюють систему створення та забезпечення розвитку ринку природних ресурсів та екобезпечних товарів; структурну перебудову «маркетингового ланцюга», в який входить виробництво, товарорух і споживання; екологічну експертизу (державну, наукову, суспільну, комерційну); торгівлю квотами на шкідливі викиди; екологічний акцизний збір, екологічне страхування та просування.

Екологічний маркетинг бере на себе завдання вивчити й врахувати в процесі виробництва потреби людини в екологічній безпеці. Первинним в системі екологічного маркетингу аграрного сектору економіки є зародження екологічних потреб. Виявлення їх стає активним сигналом до початку формування наступних елементів маркетингу [5].

Одним із найефективніших механізмів екологізації використання земельних ресурсів є також підвищення рівня соціально-екологічної відповідальності виробників сільськогосподарської продукції. Соціальна та екологічно орієнтована відповідальність у сфері сільськогосподарського землекористування виступає як відповідальність за наслідки нераціонального використання земельних ресурсів, що стосується еколого-економічних і соціальних інтересів суспільства, суб'єктів господарювання та окремих громадян. При цьому економіко-правові санкції виступають мірою відповідальності за підтримання агроекологічного стану земельно-ресурсного потенціалу.

Механізм відповідальності за екологічну складову сільськогосподарського землекористування включає планування і прогнозування економіко-правових санкцій за видами порушень та їх розмірами, а також фінансово-економічний механізм формування й використання коштів, пов'язаних із санкціями. Фінансовий механізм у складі економіко-правового механізму екологізації землекористування тісно пов'язаний з грошовими потоками системи агропромислового та екологічного страхування, а також із формуванням і використанням відповідних компенсаційних фондів [6].

Таким чином, основна мета механізму екологізації сільськогосподарського виробництва полягає у створенні умов, що, за допомогою застосування економічних важелів і стимулів, забезпечать узгодження економічних та екологічних інтересів суб'єктів господарювання та суспільства в цілому. У свою чергу, реалізація поставленої мети вимагає розроблення відповідної системи цілеспрямованих і послідовних заходів на місцевому (локальному), регіональному і загальнодержавному рівнях щодо екологізації розвитку сільськогосподарської галузі.

Література

1. Сава А.П., Сидорук Б.О., Олійник О.Р., Довгань С.В. Організаційно-економічний механізм забезпечення виробництва екобезпечної сільськогосподарської продукції: монографія. Тернопіль: Крок, 2014. С. 94-99.
2. Шкуратов О.І, Чудовська В.А, Вдовиченко А.В. Органічне сільське господарство: еколого-економічні імперативи розвитку: Монографія. К.: ТОВ «ДІА», 2015. С. 181-187.
3. Карінцева О.І., Тарасенко С.В. Теоретичні засади механізму екологізації розвитку підприємств на основі формування попиту на екологічні товари / О. І. Карінцева. *Механізм регулювання економіки*. 2010. №4. С. 94-100.
4. Гевко Р.Б. Дзядикевич Ю.В., Малевич Н.Ю. Екологічні аспекти сільськогосподарського виробництва. *Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал*. 2017. Вип. 2. Том 35. С.156-162.
5. Слюсарева Л.В. Методологічні підходи формування економічного механізму соціально-етичного маркетингу сфери АПК з урахуванням екологічних аспектів. *Вісник ХНТУСГ*. Випуск 70. Харків. 2008. С. 315-320.
6. Мішенін Є. В., Ярова І. Є. Механізми забезпечення соціально-екологічно відповідального сільськогосподарського землекористування. *Збалансоване природокористування*. 2015. №2. С. 90-94.

Мастихина Ольга

к.э.н., старший преподаватель

Курагина Ирина

Белгородского университета кооперации, экономики и права

г. Белгород, Российская Федерация

ОПТИМИЗАЦИЯ ПРИБЫЛИ НА ОСНОВЕ УПРАВЛЕНИЯ НАЛОГАМИ

В условиях рыночной экономики усиливается роль и многоаспектное значение прибыли. Экономические субъекты в виде организаций и предприятий разных организационно-правовых форм собственности, обладающие финансовой независимостью и самостоятельностью, вправе принимать решения, на какие цели и в каких размерах направлять полученную прибыль.

Влияние налоговых платежей на работу хозяйствующих субъектов существенно. Это, прежде всего, отражается на конечных финансовых результатах деятельности налогоплательщиков. Механизм данного влияния проявляется в том, что налоговые платежи оказывают влияние на конкурентоспособность продукции (товаров, работ, услуг), отпускные цены и

тарифы, себестоимость продукции (товаров, работ, услуг), объем реализации, а в конечном итоге на финансовые результаты и величину чистой прибыли [2].

Налоговая система оказывает существенное влияние на результаты деятельности коммерческих организаций. При действующей несовершенной налоговой системе и высоких налоговых ставках неправильный или недостаточный учет налогового фактора может привести к весьма неблагоприятным последствиям или даже вызвать банкротство предприятия.

В целях повышения эффективности деятельности экономических субъектов важно систематически проводить анализ влияния налоговых платежей на финансовые результаты работы предприятия.

Уровень воздействия налоговых платежей на финансовые результаты экономического субъекта в значительной степени определяется соотношением прямых и косвенных налогов, а также соотношением условно-постоянных и условно-переменных налогов. Поэтому финансовым службам на предприятиях целесообразно отслеживать эти структуры как в отчетном, так и в плановом периодах [1].

Оптимизация прибыли на основе управления налогами в настоящее время является необходимостью, без которой невозможно ведение успешной предпринимательской деятельности.

В практической сфере управление налогами можно подразделить на текущее исполнение налоговых обязательств и налоговое планирование.

Своевременное исполнение налоговых обязательств позволяет избежать финансовых потерь в виде пеней и штрафных санкций за неуплату налогов.

Налоговое планирование основано на признании за каждым налогоплательщиком права применять все допустимые законами средства, приемы и способы для максимального сокращения своих налоговых обязательств. Его важнейшая цель – минимизация налоговых платежей путем использования всех особенностей налогового законодательства.

Основной характеристикой, показывающей, с одной стороны, необходимость проведения налогоплательщиком налоговой оптимизации, с другой – отражающей степень налоговых рисков, является налоговая нагрузка (налоговое бремя). Именно показатель налоговой нагрузки определяет степень важности проведения налоговой оптимизации и налогового планирования на предприятии.

В своей деятельности хозяйствующие субъекты всегда стремятся максимизировать свой доход и прибыль, а это может совпасть с минимизацией налоговых отчислений. Но в целом субъектов интересует не сама по себе величина управляемых налогов, а конечный финансовый результат. С этих позиций основной задачей налогового планирования является выбор варианта уплаты налогов, позволяющий оптимизировать систему налогов [2].

В связи с этим, налоговое планирование является составной частью управления финансами хозяйствующего субъекта; это выработка и оценка управленческих решений исходя из целевых установок организации и учет

величини можливих податкових наслідків. Одна з його основних цілей – оптимізація податкових платежів шляхом використання всіх особливостей податкового законодавства [1].

Самим ефективним інструментом податкової оптимізації є грамотне застосування максимального спектра пільг, передбачених податковим законодавством (можливість повного або часткового звільнення від сплати податку або інше пом'якшення податкового навантаження для платника податку).

Література

1. Вылкова Е. С. Налоговое планирование : учебник. М. : Юрайт, 2011. 640 с.
2. Понкратов И. Н., Мастихина О. Ю., Ранга О. В. Влияние налоговых платежей на финансовые результаты работы предприятия: учебное пособие. Белгород : Издательство БУКЭП, 2014. 154 с.

Махмудова Ілона

аспірант

Науковий керівник: д.е.н., професор Макаренко П.М

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

СТВОРЕННЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ МОЛОЧАРСЬКИМИ КООПЕРАТИВАМИ

Розвиток сільськогосподарської кооперації, в історичному контексті, характеризується переходом від простих організаційних форм до більш складних [1]. Останнім часом в більшості країн кооперація все більше проникає у сфери переробки сільськогосподарської продукції, її збуту, постачання матеріально-технічних засобів членам кооперативів, надання та обслуговування господарсько-виробничих послуг.

При ознайомленні з літературою стосовно питань дослідження сільськогосподарської обслуговуючої кооперації молочного напрямку виявлено, що праці відомих економістів-кооператорів дають загальне розуміння, щодо особливостей молочарської кооперації, етапи її становлення і розвитку в контексті кооперативного руху у аграрному секторі економіки, перспективи та механізми кооперування сільськогосподарських товаровиробників в сучасній Україні, вплив державної політики на розвиток кооперативного руху, а також

порушують окремі аспекти формування кооперативної системи.

Досліджуючи, існуючі у світовій кооперативній практиці молочарські кооперативи та їх системи, сформульовано особливість, що полягає у об'єднанні кооперативів у трирівневу систему, переважно.

Перший рівень характеризується кооперативами, що були створені дрібними фермерськими господарствами. Другий рівень є продовженням сервісної інфраструктури для першого, кооперативи якого забезпечують заходи, спрямовані на покращення якості продукції господарств членів первинних кооперативів, удосконалення правил внутрішнього розпорядку сприяли організації нових і розвитку діючих кооперативів. Третій рівень, який включає до свого складу центральні об'єднання – спілки захищав інтереси кооперативів членів – системи.

Основною метою функціонування кооперативу є заощадження коштів його членів шляхом раціоналізації витрат на матеріально-технічну базу та забезпечення якісними ресурсами по цінах, які нижчі за рахунок формування певного обсягу товарів, яких потребують члени кооперативу, та придбання його за оптовими цінами у виробників без посередників [2].

Молочарські кооперативи допомагають людям організуватися і полешити загальний доступ до ринку збуту молока.

У роботі кооперативу слід уважно аналізувати вплив зовнішніх та внутрішніх загроз на його діяльність, які можуть за певних обставин сприяти створенню кризових явищ.

Література

1. Туган-Барановский М.И. Определение и классификация кооперативов. *Вестник кооперации*. 1911. №2. С. 3-15.
2. Зіновчук, В. В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу. Київ: Логос, 2001. 380 с.

Мацедонська Наталя

к.е.н, доцент

Крат Галина

слухач магістратури

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

м. Вінниця

ШЛЯХИ РЕКАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Від ефективності банківської системи залежать темпи і масштаби економічного зростання. Саме ефективна банківська система має забезпечувати доступність значних обсягів капіталу для розвитку національного господарства. Ключовим елементом стабільності банків і результативної їх роботи є достатній рівень капіталу, який підвищує довіру до банківської установи, зміцнює конкурентоспроможність та здатність протистояти загрозам нестабільного економічного середовища. В економічно розвинутих країнах, які зазнавали системних банківських криз, вживалися різні заходи державної підтримки, а саме: підтримка ліквідності; реструктуризація фінансових установ; рекапіталізація та націоналізація фінансових інституцій; гарантування зобов'язань фінансових установ; викуп проблемних активів; тимчасове обмеження на повернення депозитів і банківські канікули. Ісландія спрямувала найбільші відносно ВВП валові витрати на реструктуризацію банків. Велика Британія, США та Німеччина надали перевагу механізму викупу проблемних активів. Центральні банки Бельгії та Ісландії приділили особливу увагу питанням ліквідності.

Серед валових витрат на реструктуризацію найбільшу частку займає рекапіталізація системних банків, яка іноді набувала форми націоналізації. За оцінками Л. Лавена і Ф. Валенсії [1], близько 70% бюджетних витрат за період останньої світової фінансової кризи було спрямовано на рекапіталізацію фінансових інституцій. Рекапіталізацію застосовували як дієвий захід для підвищення стійкості установ і під час попередніх криз, але тільки після того, як було вичерпано можливості інструментів із підвищення ліквідності у банківському секторі, що пояснюється складністю процесу розподілу державних коштів та необхідністю досягнення для цього політичного консенсусу.

Натомість в останні роки програму рекапіталізації починають застосовувати в економічно розвинутих країнах одразу після настання проблем з платоспроможністю у системно важливих фінансових інститутах. Зважаючи на те, що емісія нових акцій як один із трьох основних шляхів рекапіталізації є проблематичною в умовах обмеженої ліквідності міжнародних ринків, а продаж активів для оплати поточних зобов'язань під час кризи погіршить не лише стан окремої фінансової установи, а й усієї банківської системи внаслідок

того, що банки, намагаючись продати активи якнайшвидше, збільшують тим самим пропозицію і знижують ціну на ринку. Продаючи активи для оплати поточних зобов'язань в таких умовах, банківська установа не може отримати адекватну ціну та зменшує свої можливості кредитувати економіку. Перетворення боргового капіталу в акціонерний є малоімовірним через небажання кредиторів банку. Таким чином, в умовах фінансової кризи рекапіталізацію банків можна провести тільки за рахунок державних фінансів.

Однак рекапіталізація в економічно розвинутих країнах, наприклад, у США, Великій Британії та Німеччині, проводилася лише після того, як регуляторні органи доходили висновку, що ймовірна вигода перевищить потенційні витрати бюджету. Варто зазначити, що держава здійснює рекапіталізацію двома основними методами: 1. Збільшує активи балансу за рахунок гарантування або придбання існуючих активів; прямих вливань коштів. 2. Зменшує боргові зобов'язання.

Економічно розвинуті країни розглядають державну власність як менш ефективну модель управління з низькою конкурентоспроможністю. Тому рекапіталізація у розвинутих країнах проводилася на основі двох принципів: - забезпечення обмеженого впливу держави на управління та діяльність фінансових установ; - тимчасовість участі держави у капіталі фінансових установ (вихід із капіталу після стабілізації макроекономічної ситуації). Найбільші за обсягами рекапіталізації було проведено в Ісландії, Ірландії та Греції. Країни Бенілюксу, пов'язані такими системно важливими фінансовими установами як «Fortis» та «Dexia», також були змушені виділити на їхню рекапіталізацію значні кошти відносно ВВП. У Німеччині було проведено рекапіталізацію іпотечної установи «HypoRealEstate», оскільки основні банки меншою мірою постраждали через концентрацію на традиційно комерційних, а не інвестиційних продуктах [2, с.14].

Проведення рекапіталізації проблемних банків за участю держави є одним із можливих варіантів їх оздоровлення в умовах економічної кризи. Під час останньої світової фінансової кризи уряди розвинутих країн та України, зокрема, опинилися в ситуації, коли вливання бюджетних коштів у фінансові установи стали необхідністю. Було використано інструменти з підвищення ліквідності, проводився викуп проблемних активів, надавалися гарантії за зобов'язаннями банків, однак найбільшого масштабу набула рекапіталізація, яка у деяких випадках набула форми націоналізації. Однак, проблема повернення депозитів та погашення заборгованості перед кредиторами банків доцільно вирішувати шляхом рефінансування і реструктуризації їх зобов'язань, а не рекапіталізації. Застосування механізму фінансування участі держави в рекапіталізації проблемних банків, який використовується в Україні призводить до зростання державного боргу, порушення стійкості державних фінансів та може перетворитися на фактор прискорення інфляції. Більш доцільними способами фінансування рекапіталізації банків є залучення ресурсів від приватизації державного майна та впровадження нових механізмів активізації

використання заощаджень громадян.

Література

1. Laeven L., Valencia F. Resolution of Banking Crises: The Good, the Bad, and the Ugly / Luc Laeven, Fabian Valencia. *IMF Working Paper*. WP/10/146. Washington, 2010. 36 p.

2. Циганов С. Олексенко К. Заходи державної підтримки банківських систем в економічно розвинутих країнах під час фінансової кризи. Вісник Національного банку України. 2014. № 1. С. 12-19.

Недашковская Нина

к.э.н., доцент

Барановичский государственный университет

г. Барановичи, Республика Беларусь

ЗНАЧЕНИЕ АНАЛИЗА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ

Устойчивое финансовое состояние предприятия характеризуется постоянным наличием денежных средств в необходимых размерах на счетах в банках, оптимальным объемом и структурой оборотных активов, их оборачиваемостью, отсутствием просроченной задолженности, ритмичным выпуском продукции, ростом прибыли, поддержанием уровня рентабельности в расчетных границах и т. п. Рыночные условия хозяйствования заставляют предприятия в любой период времени иметь возможность срочно возратить долги. В связи с этим оценку финансовой устойчивости предприятия проводят, прежде всего, по его платежеспособности.

Анализ платежеспособности необходим не только руководству предприятия для принятия управленческих решений, оценки и прогнозирования финансовой деятельности, но и для внешних инвесторов.

По результатам анализа финансового состояния и платежеспособности субъектов хозяйствования проводится подготовка экспертных заключений. Выводы, полученные на основе анализа и экспертного заключения, используются в соответствии с законодательством в производстве по делам об экономической несостоятельности (банкротстве) субъектов хозяйствования.

Коэффициенты, используемые в качестве показателей для оценки платежеспособности, и их нормативные значения, дифференцированные по видам экономической деятельности, установлены постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12 декабря 2011 г. № 1672 «Об

определении критериев оценки платежеспособности субъектов хозяйствования» в редакции Постановления от 22 января 2016 г. № 48.

В рыночных условиях хозяйствования предприятия заинтересованы, как никогда, в успешном функционировании, дальнейшем развитии, в постоянном поддержании своей платежеспособности.

Финансовое состояние предприятия, его стабильность зависят от результатов всех видов деятельности: производственной, коммерческой и финансовой. Если производственная программа и финансовый план выполняются, то это соответственно влияет и на финансовое состояние, и платежеспособность предприятия. И соответственно в результате невыполнения плана производства и реализации продукции повышается ее себестоимость, уменьшается выручка и сумма прибыли и, как следствие, ухудшается финансовое состояние и платежеспособность предприятия. Таким образом, устойчивое финансовое состояние предприятия, его платежеспособность не являются случайностью, это итог грамотного и умелого управления всеми направлениями деятельности предприятия, определяющими результаты его хозяйственной деятельности.

В свою очередь устойчивое финансовое состояние положительно влияет на выполнение производственной программы, на обеспечение производства необходимыми ресурсами. В целом деятельность предприятия должна быть направлена на планомерное поступление и расходование денежных средств, на выполнение расчетной дисциплины, на достижение рациональных пропорций собственного капитала, заемного капитала и наиболее эффективное их использование.

В связи с этим возрастает потребность в систематическом анализе финансового состояния и платежеспособности предприятия, который преследует следующие цели: определение текущего финансового положения; выявлении тенденций и изменений в финансовом состоянии; выявление основных факторов, оказавших влияние на изменение финансового состояния; прогноз основных тенденций развития.

Внутренний анализ платежеспособности осуществляется для нужд управления предприятием, чтобы обеспечить планомерное поступление денежных ресурсов, чтобы создать условия для нормального функционирования предприятия, получения прибыли и исключения банкротства. Внешний анализ осуществляется инвесторами, поставщиками, контролирующими организациями на основе публикуемой отчетности. Целью внешнего анализа является установление возможности выгодного вложения средств, исключения риска потерь.

Задачами и внутреннего и внешнего анализа являются: оценка финансового состояния, установление факторов его изменения; постоянное соблюдение расчетной и платежной дисциплины; определение текущей ликвидности и финансовой устойчивости, а также краткосрочное и долгосрочное прогнозирование устойчивости финансового положения

предприятия.

Таким образом, в достижении устойчивого и динамичного развития предприятия существенная роль принадлежит своевременному анализу его финансового состояния, так как в свою очередь устойчивое финансовое состояние оказывает положительное влияние на выполнение производственной программы, на обеспечение необходимыми ресурсами. Поэтому финансовая деятельность, являющаяся частью всей хозяйственной деятельности предприятия, направлена на своевременное обеспечение поступления и использования денежных ресурсов, на соблюдение расчетной дисциплины, на установление оптимальных пропорций собственного и заемного капитала, на наиболее эффективное его использования.

Литература

1. Об определении критериев оценки платежеспособности субъектов хозяйствования: Постановление Совета Министров Респ. Беларусь, 12 дек. 17.01.2014 г., № 33:

2. Савицкая, Г.В. Комплексный анализ хозяйственной деятельности предприятия : Учебник. – 6-е изд., перераб. и доп. Москва : ИНФРА-М, 2015. 607с.

Нестерова Ирина

к. с.-х. н., старший преподаватель
Белорусская государственная сельскохозяйственная академия
г. Горки, Республика Беларусь

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Основой конкурентоспособности и устойчивого экономического развития любой страны, как свидетельствует опыт технологически развитых держав, является развитая инновационная экономика, за счет которой обеспечивается около 2/3 прироста ее важнейших макроэкономических показателей. Чтобы развивать такую экономику, страны-лидеры, и, прежде всего, «Большой семерки», сконцентрировали под своим контролем до 90 % мирового научно-технического потенциала и контролируют не менее 80 % глобального рынка высоких технологий объемом в 2,5–3 трлн. долл. За счет этого высокотехнологичная продукция в товарном экспорте США составляет более

32 %, Великобританії – 31 %, Японії – 26 %, Франції – 23 %. Прибыль, получаемая технологически развитыми странами от реализации наукоемкой продукции, колоссальна: ежегодный экспорт наукоемких товаров и услуг приносит США более 700 млрд., Германии – 530 млрд., Японии – 400 млрд. долл. [1].

Поэтому, для Беларуси, с ее ограниченным природно-ресурсным потенциалом, очень важно формирование экономики именно инновационного типа, базирующейся на внедрении самых современных достижений науки и техники.

Теоретико-методологические и практически значимые основы государственного регулирования научно-технического и инновационного развития страны были заложены еще в 1996 году в Программе развития инновационной деятельности Республики Беларусь. С тех пор проблемы стимулирования инновационной деятельности, прогнозирования и планирования научно-технического прогресса постоянно находились и находятся в центре внимания высшего руководства страны [2, 3].

В целях реализации поставленных задач в стране были разработаны и внедрены в производство адаптивные ресурсосберегающие экологически безопасные технологии производства и переработки сельскохозяйственной продукции, которые обеспечивают снижение ресурсных и энергетических затрат. Развивается сельскохозяйственная биотехнология, основанная на методах молекулярной биологии, по сути, на ДНК-технологиях. За это время сформировалось много новых направлений исследований, таких как картирование главных генов количественных признаков, селекция с помощью молекулярно-генетических маркеров, получение генетически модифицированных организмов, селекционные программы по накоплению желательных генов в одном геноме.

Развиваются технологии точного земледелия, создаются высокопродуктивные сорта и гибриды, адаптированные к различным зональным особенностям республики, с потенциальной урожайностью зерновых 100–120 ц/га, что позволит свести к минимуму государственные дотации. Также внедряются технологии по биологизации земледелия и производству органической продукции, по дражжированию семян злаковых, бобовых и технических культур с нанесением на них удобрений, микро- и макроэлементов на основе гуматов, встроенных в матрицу полифункционального полимера с пролонгированным периодом действия («умные удобрения»), и целый ряд других.

В ходе выполнения научно-технических программ в 2011–2015 годах достигнуты значительные результаты. Так, по сравнению с предыдущей пятилеткой объем выпуска продукции увеличился более чем в 2 раза – до 10,7 млрд. долл. Значительно возросло и количество освоенных инноваций: если в 2006–2010 годах их было около 8 тыс., то по итогам 2011–2015 годов – почти 9,5 тыс. новшеств. Увеличился и коэффициент эффективности с 19 до 48, то

есть более чем в 2,5 раза. Таким образом, на каждый рубль бюджетных средств получено 48 рублей от реализации продукции, выпущенной по результатам научно-технических программ. В итоге только НДС было уплачено на сумму 1,9 млрд. долларов. В ходе выполнения научно-технических программ в Беларуси ежегодно внедряется от 3 до 5 инноваций мирового уровня [4].

На период 2016–2020 годов сформированы 17 государственных научно-технических программ (ГНТП), ориентированных на разработку продукции с использованием технологий и производств, относящихся к У–УІ технологических укладам. А по программе «Промышленные био- и нанотехнологии» проводятся работы по созданию технологий серийного выпуска изделий количественного определения в кормах и продовольствии микотоксинов, которые представляют серьезную угрозу для здоровья животных и человека.

Ожидается, что к 2020 году одним из результатов выполнения государственных научно-технических программ станет выпуск инновационной продукции на сумму свыше 7 млрд. рублей. Начата работа над созданием более 1,2 тыс. новшеств, в том числе более 350 наименований машин, не менее 40 наименований материалов и веществ, более 200 технологических процессов, более 180 автоматизированных систем и комплексов, около 60 сортов растений и пород животных, не менее 40 лекарственных средств. Доля экспорта наукоемкой и высокотехнологичной продукции в общем объеме белорусского экспорта к 2020 году должна составить 33 %. Драйверы роста в 2017 году, объявленном в Беларуси Годом науки, ставится цель улучшить условия для работы ученых, для воплощения идей и разработок, превращения их в товар, а также привлечь молодежь в науку. Для ее реализации до 20 % от общего финансирования планируется направить на прорывные, потенциально самые прибыльные проекты.

Литература

1. Национальный Интернет-портал Республики Беларусь. URL:<http://www.belstat.gov.by>. (дата доступа 25.10.2017).
2. Государственная программа инновационного развития Республики Беларусь на 2011–2015 годы. Минск: Беларусь, 2010. 240 с.
3. Государственная программа инновационного развития Республики Беларусь на 2016–2020 годы. Минск: Беларусь, 2015. 45 с.
4. Сельское хозяйство Республики Беларусь 2016: Статистический сборник / Национальный статистический комитет Республики Беларусь. Минск, 2016. 227 с.

Носов Сергей

аспирант

Научный руководитель: к.э.н., доцент Дахова З.И.

Белгородский университет кооперации, экономики и права

г. Белгород, Российская Федерация

АНАЛИЗ ДИНАМИКИ ИНДЕКСА ГОСУДАРСТВЕННЫХ ОБЛИГАЦИЙ RGBI: ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЕ ПРИЧИНЫ РОСТА, ПРОГНОЗ ДИНАМИКИ РАЗВИТИЯ

Индекс государственных облигаций России RGBI (Russian Government Bond Index) отражает динамику рыночной стоимости государственных облигаций (ОФЗ). Данный показатель выполняют функцию индикатора доходности по ОФЗ: чем ниже значение индекса – тем доходнее ОФЗ, и, наоборот, чем выше значение – тем менее доходнее. Изменение динамики может быть вызвано такими факторами как: спрос и предложение, и уровень процентных ставок на внутреннем рынке заимствования.

Для понимания текущей ситуации на рынке государственного долга следует рассмотреть фундаментальные причины, которые явились результатом восходящей динамики индекса RGBI. Данная тенденция наблюдается с января 2015 года.

Одним из ключевых факторов текущей восходящей динамики является повышенный спрос со стороны иностранных инвесторов, использующих инвестиционную стратегию «carry trade». Данная стратегия подразумевает извлечение прибыли за счет разницы между процентными ставками двух и более государств. Происходит это путем заимствования денег в государстве с низкой процентной ставкой и последующим реинвестированием их в национальный долг государства с более высокой процентной ставкой.

Стратегия «carry trade» свойственна иностранным инвесторам-нерезидентам, доля которых в ОФЗ играет немаловажное значение. На сегодняшний день доля нерезидентов в отечественных ОФЗ по информации Банка России на первое октября составляет 33,2%, что является рекордным значением [1]. Наличие роста иностранных инвестиций в государственные долговые бумаги является показателем надежности и стабильности национальной экономики на международном фондовом рынке. Однако, необходимо отметить, что наличие высокой доли спекулятивного капитала в государственных облигациях может оказать негативное воздействие на их рыночную цену, а также увеличить волатильность индекса RGBI.

Одной из основных причин роста нерезидентов в ОФЗ является высокий уровень процентных ставок Банка России, что в большей степени привлекло инвесторов, использующих стратегию «carry trade».

На сегодняшний день складывается обратная ситуация – тенденция снижения ключевой ставки Банка России. С одной стороны, это является

положительным фактором для пользователей кредитных денег, так как происходит их удешевление, а с другой стороны – отрицательным для сберегателей, так как влечет за собой снижение доходности по депозитным вкладам.

Таким образом, можно наблюдать следующую картину: рост индекса RGBI, который поддерживается постоянным спросом со стороны нерезидентов и зарождающимся интересом у домохозяйств.

Следует предположить, что логичным развитием событий будет являться переход инициативы от нерезидентов в руки домохозяйств, в частности, это будет выражено снижением доли нерезидентов и увеличением притока домохозяйств в ОФЗ. Данный процесс приобретет особую силу с последующим снижением ключевой ставки Банком России, также в отношении российских ОФЗ могут быть применены санкционные меры со стороны США.

Массовый выход нерезидентов из государственного долга повлечет за собой увеличение числа продаж, что окажет негативное влияние на индекс RGBI и спровоцирует коррекцию. В случае коррекции индекса произойдет снижение рыночной стоимости ОФЗ, в результате чего увеличится их доходность. Именно превышение доходности ОФЗ над банковскими депозитами станет ключевым фактором перехода домохозяйств из банков в ОФЗ.

Определив фундаментальные факторы рассмотрим индекс RGBI с точки зрения технического анализа (рис. 1). По мере приближения к максимальному значению за пять лет, индекс RGBI с октября 2016 г. сформировал клинообразную форму – в результате чего образовалась разворотная фигура технического анализа «клин» [3]. Данная фигура предполагает начало смены тренда, подтверждением чего будет являться пробой нижней границы клина и закрепление под ней.

Рис. 1. Технический анализ индекс RGBI, недельный период [3]

По итогам проведенного анализа, следует предположить следующее: во-первых, выход нерезидентов из ОФЗ спровоцирует коррекцию индекса RGBI; во-вторых, снижение индекса RGBI повлияет на увеличение доходности ОФЗ; в-третьих, исходя из технического анализа, также предполагается развитие нисходящей коррекции в районе 132.

Литература

1. Доля нерезидентов в ОФЗ выросла до 33,2. URL: <https://ru.reuters.com/article/companyNews/idRUL8N1NM2ER> (дата обращения: 17.11.2017).
2. Russian Government Bond RGBI. URL: <https://ru.investing.com/indices/russian-government-bond-rgbi> (дата обращения: 20.11.2017).
3. Основы биржевой торговли. Конспект лекций. М.: «Учебный центр «Финам», 2016. 133 с.

Панькова Алина

слушатель магистратуры

Научный руководитель: к.э.н., ст. преподаватель Мастихина О.Ю.

Белгородский университет кооперации, экономики и права
г. Белгород, Российская Федерация

ПРИМЕНЕНИЕ НАЛОГОВОЙ НАГРУЗКИ В УПРАВЛЕНИИ ФИНАНСОВЫМ СОСТОЯНИЕМ ОРГАНИЗАЦИИ

Налоги – это один из наиболее действенных инструментов экономической политики государства. В тоже время налоги выступают одним из важнейших внешних ограничений собственных финансовых ресурсов хозяйствующих субъектов [1].

На уровне предприятия повышение эффективности деятельности невозможно без применения научно-практического инструментария финансового менеджмента.

Несмотря на широкий арсенал приемов и методов финансового менеджмента, в основном позволяющих принимать управленческие решения по достижению требуемого уровня финансового состояния организации, вопросы оценки налоговой нагрузки в целях улучшения финансового состояния остаются актуальными и малоизученными.

В системе экономических показателей налоговая нагрузка является одним

из средств контроля и планирования различных параметров финансово-хозяйственной деятельности, обуславливающих напряжённость налогообложения организации, определяющих картину её финансового состояния. От того, насколько всесторонне исследованы факторы, обуславливающие напряжённость налогообложения предприятия, зависит обоснованность принимаемых решений [1].

Расчет налоговой нагрузки имеет важную для организации цель – это прогнозирование налогового бремени на будущий период. Деятельность организации обычно не стоит на месте – одни направления «сворачиваются», другие развиваются, реализуются новые проекты. За счет этого налоговая нагрузка может изменяться.

Налоговая нагрузка предприятия зависит от множества факторов, в число которых входят виды хозяйственной деятельности и формы ее осуществления, налоговый режим, организационно-правовая форма предприятия, особенности ведения налогового и бухгалтерского учета, закрепленные в учетной политике предприятия. Каждый фактор имеет варианты значения, выбор которых зависит от законодательно установленных ограничений. Каждый вариант налогообложения характеризуется соответствующим перечнем обязательных платежей в бюджетную систему, который в литературе определяется термином «налоговое поле».

Методика расчета налоговой нагрузки должна предоставить предприятию возможность сравнения вариантов и изменения величины налоговой нагрузки через выбор совокупности данных факторов, добиваясь ее оптимального значения. Имея вариант налогового поля, основанный на анализе данных прошлых лет действующего предприятия или на прогнозных данных для вновь создаваемого предприятия, последовательно изменяя значения отдельных факторов в рамках законодательно допустимого предела, можно сравнивать результаты хозяйственной деятельности при разных вариантах налогообложения, определить направления улучшения финансового состояния организации [2].

Для действующего предприятия анализ данных о налоговой нагрузке за прошедшие годы служит основой для принятия обоснованных управленческих решений в будущем. Наличие налогового поля предприятия позволяет спрогнозировать налоговую нагрузку на финансовый результат и денежные потоки при изменении условий хозяйственной деятельности. Для вновь создаваемого предприятия расчет налоговой нагрузки планируемой хозяйственной деятельности позволяет оценить ее перспективность.

Размер налоговой нагрузки зависит от результатов деятельности организации, динамики налоговых баз, изменения внешних факторов, влияющих на порядок исчисления и уплаты налогов. Для больших предприятий важно прогнозировать налоговую нагрузку в будущих периодах. Важно оценить, какой объем налогов должна будет уплачивать организация,

например, за счет расширения своей деятельности.

На основании этого можно сделать вывод о том, сколько средств останется «свободными», например, для инвестирования. Дополнительно можно рассчитать долю налогов в выручке, прибыли, зарплатных налогов в фонде оплаты труда и т. д. Все это должно помочь организации в налоговом планировании отчислений в бюджет. При этом также важно предусмотреть различные налоговые риски, которые могут повлиять на увеличение налоговой нагрузки. [2]

Для планирования налогового бремени важно отслеживать изменения налогового законодательства с целью использования различных налоговых льгот и других предусмотренных законодательством способов уменьшения налогового бремени. Организация вправе использовать предусмотренные законодательством способы оптимизации налоговых платежей и тем самым снизить налоговую нагрузку [1].

Для характеристики налоговой нагрузки имеет значение не только количество, но и структура уплачиваемых налогов. Наиболее «трудными» являются налоговые платежи, исчисляемые независимо от полученного дохода и лишь частично переллагаемые на конечного потребителя.

Литература

1. Вылкова Е. С. Налоговое планирование : учебник. М. : Юрайт, 2011. 640 с.
2. Ефимова О. В. Финансовый анализ: современный инструментарий для принятия экономических решений : учебник. 5-е изд., испр. М.: Омега-Л, 2014. 348 с.

Печень Валентина

к.с-х.н, доцент

Барановичский государственный университет

г. Барановичи, Беларусь

Бедретдинова Елена

старший преподаватель

Гродненский государственный университет имени Янки Купалы

г. Гродно, Беларусь

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОЦЕССА ЦЕНООБРАЗОВАНИЯ В ОБЛАСТИ ЗАКУПОК ОБОРУДОВАНИЯ

Одним из важных методов установления цены в условиях ориентации промышленных предприятий на уровень конкуренции является метод тендерного ценообразования. В данном случае цена устанавливается в результате проведения своеобразных конкурсов на поставку товара. Цель такого конкурса – привлечь как можно больше конкурентов для участия в конкурсе на право заключения соответствующего контракта, чтобы обеспечить поставку данного товара при наименьшей стоимости и соблюдении определенных временных и качественных показателей. Эти качественные параметры, а также другие условия поставки товаров оговариваются в специальном документе (тендере). Руководство и проведение таких конкурсов осуществляют конкурсные (тендерные) комиссии. Председателем тендерных комиссий, как правило, назначаются руководители организаций, производящих закупки товаров выставленных на тендер. Чтобы уменьшить риск от возможного отказа участников конкурса от своих предложений, обычно предусматривается предоставление претендентами банковских гарантий. При назначении своей цены заявитель исходит, прежде всего, из цен которые, по его мнению, будут предложены конкурентами.

Ориентировочные коэффициенты удельных весов для оценки групп критериев, утвержденных в методических рекомендациях по оценке конкурсных предложений при осуществлении государственных закупок на территории Республики Беларусь представлены таблице 1 [1].

Основное направление инвестиционной деятельности ОАО «Бобруйский завод тракторных деталей и агрегатов – это комплексное техническое переоснащение действующего производства с заменой физически и морально устаревшего оборудования на высокопроизводительное, энергосберегающее. ОАО «БЗТДиА в качестве заказчика стремится к минимизации затрат на приобретение оборудования и в первую очередь важную роль играет такой критерий как цена предложения. Как наиболее значимому критерию, цене предложения присваивается удельный вес равный 0,65.

Таблиця 1

**Ориентировочные коэффициенты удельных весов для групп критериев
оценки конкурсного предложения**

№	Основные группы критериев	Коэффициенты удельного веса
1	Характеристика товаров. Цена предложения, срок фиксации цены с учетом уровня инфляции, средство платежа и др.	0,65 - 0,85
2	Критерии, характеризующие порядок и сроки осуществления платежей за поставку товаров (выполнение работ, оказание услуг)	0,10-0,20
3	Критерии, характеризующие функциональные и эксплуатационные свойства товаров (работ, услуг)	0,05-0,10
4	Прочие критерии	0,00 - 0,05
5	Сумма коэффициентов удельных весов	1,00

Примечание – Источник: собственная разработка.

Таблиця 2

**Предложения участников тендерного конкурса по закупке комплекта
высокоскоростного обрабатывающего оборудования для полной
механической обработки деталей**

Критерии	Наименование участника			
	«Mikron» Швейцария	«Breton» Италия	«Samputensili» Италия	«Mikron» Швейцария
Цена предложения, евро	344043	185500	333150	260960
Сроки (график) поставки, дней	120 дней с даты открытия аккредитива	120 дней с даты открытия аккредитива	120 дней с даты открытия аккредитива	60 дней с даты размещения заказа
Гарантийные сроки, мес.	12	12	6	6
Количество поставленных комплексов	4	4	3	4
Отзывы по качеству и надёжности в эксплуатации изготовленных ранее аналогичных комплексов	позитивные	позитивные	позитивные	позитивные

Примечание – Источник: собственная разработка.

В таблице 2 рассматриваются предложения 3-х участников тендерного конкурса, один из которых предоставил два предложения, различных по цене и условиям поставки, а также проведена экспертная балльная оценка критериев по десятибалльной шкале, которые необходимо учитывать при закупке комплекта высокоскоростного обрабатывающего оборудования для полной механической обработки деталей для ОАО «БЗТДиА».

Расчеты количества баллов по каждому предложению представлены в таблице 3.

Таблиця 3

Результаты расчета количества баллов по каждому предложению

Критерий	Удельный вес	«Mikron» Швейцария	«Breton» Италия	«Samputensili» Италия	«Mikron» Швейцария
Цена	0,65	2,6 (4 б)	6,5 (10 б)	0,65 (1 б)	5,2 (8 б)
Гарантийный срок эксплуатации	0,05	0,5 (10 б)	0,5 (10 б)	0,8(4 б)	0,2 (4 б)
Количество поставленных комплексов	0,05	0,5 (10 б)	0,5 (10 б)	0,4 (8 б)	0,5(10 б)
Отзывы по качеству и надёжности в эксплуатации изготовленных ранее аналогичных комплексов	0,05	0,5 (10 б)	0,5 (10 б)	0,5(10 б)	0,5(10 б)
Условия оплаты	0,1	0,8 (8 б)	1 (10 б)	0,1 (1 б)	0,1 (1 б)
Срок поставки	0,1	0,4(4 б)	0,4 (4 б)	0,4 (4 б)	1 (10 б)
	Итого	5,3	9,4	2,84	7,5

Примечание – Источник: собственная разработка.

Таким образом, производитель «Breton» (Италия) сформулировал самое выгодное предложение комплекта высокоскоростного обрабатывающего оборудования для полной механической обработки деталей и ОАО «БЗТДиА» стоит заключить договор именно с этим поставщиком. А политика цен, современных предприятий должна заключаться в своевременном изменении цен по товарам и рынкам с целью достижения максимально возможного успеха в конкретной рыночной ситуации.

Литература

1 Методические рекомендации по оценке конкурсных предложений и выбору наилучшего предложения и поставщика (подрядчика, исполнителя) при осуществлении государственных закупок на территории Республики Беларусь [Электронный ресурс]. URL: www.mintorg.gov.by. (дата доступа 01.11.2017).

Підгурський Олександр

к.т.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ СУПЕРПОЗИЦІЇ ПУАССОНІВСЬКОГО ТА РЕГУЛЯРНОГО ПОТОКІВ ТРАНЗАКЦІЙ

Універсальним інструментом дослідження ймовірнісних процесів функціонування складних систем масового обслуговування (СМО) є математичне та імітаційне моделювання. До чинників, що впливають на роботу СМО відносять складність їх структур, види та параметри потоків подій (транзакцій), характеристики обслуговуючих пристроїв та ін. [1, 2].

Особливе місце при побудові моделей СМО належить задачі моделювання потоків транзакцій, що надходять до системи. Математичне моделювання таких потоків полягає у визначенні функції розподілу ймовірностей тривалості інтервалів часу між транзакціями потоку $F(t)$. Імітаційне моделювання потоків здійснюється на основі послідовності псевдовипадкових чисел, які генеруються комп'ютерними програмами згідно визначеної функції розподілу ймовірностей $F(t)$. Тому визначення функції розподілу $F(t)$ є важливим етапом моделювання потоків транзакцій. Особливий інтерес для досліджень становлять гібридні потоки, які утворюються шляхом суперпозиції пуассонівського потоку та непуассонівського потоку з довільною функцією розподілу інтервалів між транзакціями.

Зокрема в даній роботі досліджується суперпозиція пуассонівського потоку та регулярного потоку транзакцій. Для дослідження такого гібридного потоку скористаємось математичною моделлю, що була отримана в роботі [3] у вигляді перетворення Лапласа функції щільності розподілу інтервалів часу між транзакціями гібридного потоку

$$f^*(s) = \frac{\lambda}{p} + \frac{\lambda + s \cdot V^*(p)}{(1 + \lambda \bar{v}) \cdot p^2} \cdot s \quad (1)$$

де λ – інтенсивність пуассонівського потоку;

$V^*(p)$ – перетворення Лапласа функції щільності розподілу інтервалів часу між транзакціями непуассонівського потоку для комплексної змінної $p = s + \lambda$;

\bar{v} – математичне сподівання розподілу $V^*(p)$.

В даній роботі в якості гібридного потоку розглянемо суперпозицію пуассонівського та регулярного потоків. Для регулярного потоку інтервали часу між транзакціями є постійною величиною b , для якої функція щільності розподілу ймовірностей інтервалів часу є δ -функцією Дірака у точці b . Перетворення Лапласа функції щільності розподілу $V^*(s)$ має вигляд [4]

$$V^*(s) = e^{-sb} \quad (2)$$

Підставивши вираз (2) у вираз (1) (враховуючи що $p = s + \lambda$), отримаємо перетворення Лапласа функції щільності розподілу ймовірностей інтервалів часу гібридного потоку у вигляді

$$f^*(s) = \frac{\lambda}{\lambda + s} + \frac{\lambda + s \cdot e^{-(\lambda+s)b}}{(1 + \lambda b) \cdot (\lambda + s)^2} \cdot s \quad (3)$$

Застосувавши зворотне перетворення Лапласа для виразу (3) отримаємо оригінал для функції щільності розподілу ймовірностей інтервалів часу гібридного потоку

$$f(t) = \begin{cases} \frac{2 + \lambda \cdot (b - t)}{1 + \lambda b} \cdot \lambda e^{-\lambda t}, & 0 \leq t < b \\ \frac{\delta(t - b)}{1 + \lambda b} \cdot e^{-\lambda b}, & t = b \end{cases} \quad (4)$$

Вираз (4) дозволяє шляхом інтегрування отримати функцію розподілу тривалості інтервалів часу між транзакціями гібридного потоку.

$$F(t) = \begin{cases} 0, & t < 0, \\ 1 - e^{-\lambda t} + \frac{\lambda t e^{-\lambda t} + H(t - b) e^{-\lambda b}}{1 + \lambda b}, & 0 \leq t \leq b, \\ 1, & t > b \end{cases} \quad (5)$$

де $H(t - b)$ – функція Гевісайда.

Вирази (4) та (5) дозволяють отримати значення моментів розподілу випадкової величини t та дисперсію

$$\bar{\alpha}_t = \int_0^b t \cdot f(t) dt = \frac{b}{1 + \lambda b} \quad (6)$$

$$\bar{\alpha}_t^{(2)} = \int_0^b t^2 \cdot f(t) dt = 2 \frac{\lambda b - (1 - e^{-\lambda b})}{\lambda^2 (1 + \lambda b)} \quad (7)$$

$$D_t = \bar{\alpha}_t^{(2)} - (\bar{\alpha}_t)^2 = \frac{(\lambda b)^2 + 2 \lambda b e^{-\lambda b} - 2(1 - e^{-\lambda b})}{[\lambda(1 + \lambda b)]^2} \quad (8)$$

Отже, вирази (4) - (8) і є математичною моделлю гібридного потоку.

Література

1. Саати Т.Л. Элементы теории массового обслуживания и ее приложения. Москва, 1971. 520 с.
2. Клейнрок Л. Теория массового обслуживания. Москва, 1979. 432 с.
3. Підгурський О.І. Моделювання суперпозиції неоднорідних потоків транзакцій. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2017. №3. с. 126-135.
4. Пискунов Н.С. Дифференциальное и интегральное исчисления для втузов, т.2: Учебное пособие для втузов. Москва, 1985. 560 с.

Подобівський Володимир

к.геогр.н., викладач

Тернопільський обласний комунальний інститут

післядипломної педагогічної освіти

м. Тернопіль

МУНІЦИПАЛЬНА ГЕОІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА МІСТА КРЕМЕНЦЯ (ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ)

Управління населеним пунктом – це складний процес, що вимагає наявності достовірних даних про поточний стан справ, ефективних механізмів їх обробки та чіткої взаємодії різних підрозділів та служб населеного пункту. Тому необхідною умовою ефективного управління навіть таким невеликим містом як місто Кременець є створення сучасних інформаційних систем, розробка ефективних механізмів збору, обробки та видачі інформації, процедур та технічних засобів обміну даними між підрозділами та структурами органів місцевої влади та управління. Основою такої системи сьогодні має бути геоінформаційна система (ГІС), здатна вирішити задачі накопичення та узагальнення різних за типом та походженням даних, забезпечити потрібний рівень взаємодії різних підрозділів органів місцевого управління та інших підприємств та установ, що забезпечують життєдіяльність міста, зручні механізми подання накопиченої інформації та результатів її аналізу[1; 4].

Першим кроком на шляху створення муніципальної ГІС міста Кременця стала чітка постановка потреб:

- створення та підтримка в актуальному стані планово-картографічних матеріалів;
- управління землями населеного пункту, контроль за діяльністю землевпорядних підприємств;
- планування забудови, контроль за дотриманням правил

містобудування;

- створення реєстру об'єктів нерухомості;
- управління комунальним господарством населеного пункту;
- управління дорожнім господарством населеного пункту;
- оцінка та планування економічного розвитку населеного пункту[3].

З огляду на вище означену систему потреб міста Кременця оптимальним варіантом структури муніципальної ГІС вважаємо комплекс із трьох взаємопов'язаних геоінформаційних ресурсів:

1. Базові геоінформаційні ресурси представляють собою єдину картографічну основу міста з реєстром географічних назв (вулиць, річок, гір тощо). Базова карта, окрім цифрової моделі рельєфу, складається з набору взаємопов'язаних шарів, ожен із яких представляє геоінформацію на основі примітивів (точки, лінії, полігони), їх перемінних (колір, товщина, структура тощо) і тексту - формуючи цим власне цифрову карт-модель.

2. Тематичні геоінформаційні ресурси. Залежно від мети і доцільності, шляхом комбінування відображення шарів (об'єктів соціально-побутової сфери, пам'яток архітектури, елементів реєфу тощо), можливе оперативне представлення похідних тематичних чи прикінцевих карт-моделей.

3. Проблемно-орієнтовані геоінформаційні ресурси представляються як сукупність базових і тематичних геоінформаційних ресурсів, об'єднання яких дозволяє утворювати якісно нові просторові дані: зони перевищення допустимого рівня шуму, зони обмеженої забудови за рівнем напруженості електромагнітного поля, санітарно-захисні зони, природоохоронні та водоохоронні зони та багато інших (рис. 1) [2; 5].

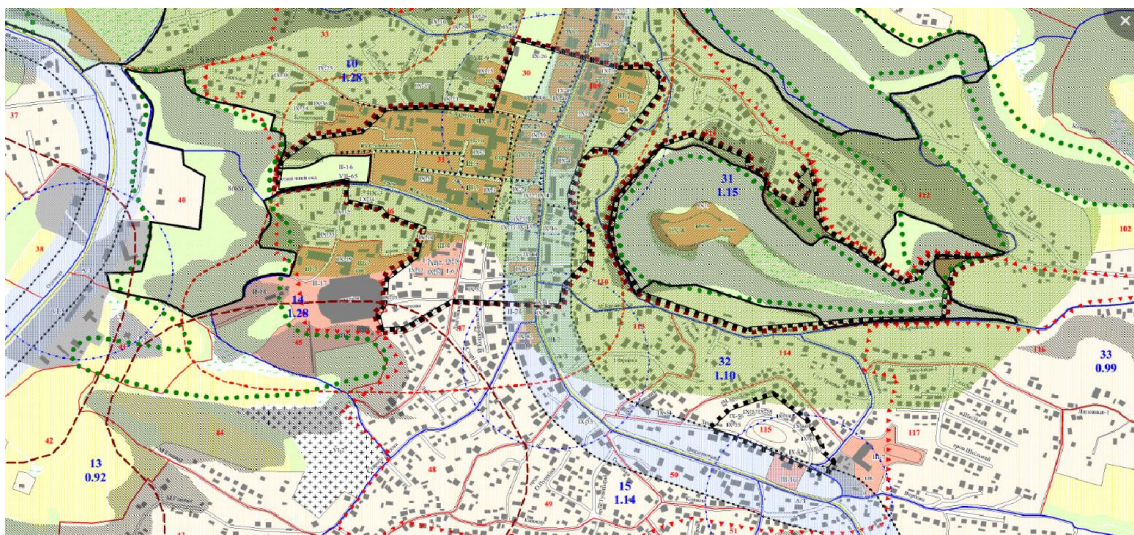

Рис. 1. Фрагмент ГІС м. Кременця із нанесенням проблемно-орієнтованих геоінформаційних ресурсів (санітарно-захисних, водоохоронних, підвищеного шумового забруднення, прояву небезпечних фізико-географічних процесів, обмеженої забудови та ін.)

Пропонований набір шарів є мінімально необхідним для функціонування системи і може розширюватися відповідно до нових завдань, котрі будуть ставитися потенційними користувачами. Взаємозв'язок атрибутивної інформації бази даних з картографічним зображенням здійснюється на основі прямого зв'язку між таблицею карти, у котрій міститься інформацію про об'єкти на ній та таблицею бази даних. З урахуванням структури муніципальної ГІС пропонуємо наступну систему дій щодо її впровадження на території малого міста:

1. Обробка та векторизація існуючих картографічних матеріалів та створення картографічної основи;
2. Впровадження в підрозділах міської ради мінімального набору програмних засобів для виконання робіт по реєстрації поточних даних;
3. Проведення навчання персоналу міськвиконкому, залученого до створення та експлуатації системи, забезпечення його методичними матеріалами по роботі з системою;
4. Поступове збільшення функціональності програмних засобів муніципальної ГІС та області її застосування по мірі накопичення даних та готовності персоналу до роботи з системою.

Література

1. Дубровский А. В. Геоинформационные системы: управление и навигация: учеб.-метод. пособ. Новосибирск: СГГА, 2013. 96 с.
2. Зацерковний В. І. Аналіз стану топографо-картографічного забезпечення як джерела даних для регіональної ГІС. *Вісник ЧДТУ. Серія "Технічні науки"*. 2012. № 1 (55). С. 186–193.
3. Ладичук Д. О., Пічура В. І. Бази геоінформаційних даних. Херсон: ХДУ, 2007. 103 с.
4. Морозов В. В., Плоткін С. Я., Поляков М. Г. Моделювання та прогнозування для проектів геоінформаційних систем. Херсон: ХДУ, 2007. 328 с.
5. Шипулін В. Д. Основні принципи геоінформаційних систем: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2010. 313 с.

Пугач Валентина
старший викладач
Національний аграрний університет
м. Суми

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ РОЗВ'ЯЗУВАННІ ПРИКЛАДНИХ ЗАДАЧ З ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Як показує досвід, при вивченні курсу вищої математики, в тому числі і студентами економічних спеціальностей, нерідко не вистачає аудиторного часу на вивчення навчального матеріалу фахового спрямування. Тому починати вивчення нового матеріалу правильніше було б, мабуть, через приклади і задачі, які пов'язані з майбутньою професійною діяльністю студентів економічних спеціальностей, а потім уже давати нові математичні знання. Прикладний зміст навчального матеріалу буде стимулювати діяльнісний підхід студентів до навчання та допоможе їм досягти успіху.

При розв'язуванні прикладних задач студенти знайомляться з елементами математичного моделювання. Побудова математичної моделі прикладної задачі є складним етапом її розв'язування. Передбачається, що студенти повинні володіти такими вміннями:

- 1) виділяти основні фактори, які мають визначати досліджуваний процес;
- 2) вибирати математичний апарат для побудови даної моделі;
- 3) виділяти фактори, які можуть викликати похибку при побудові математичної моделі.

Можна виділити два види прикладних задач. А саме: задачі, у яких математична модель міститься в умові; задачі, розв'язування яких потребує побудови математичної моделі. Розв'язування перших задач набагато простіше від розв'язування задач другого виду. Але ж розв'язування різних задач прикладного змісту складається з таких самих етапів, як і розв'язування будь-яких інших навчальних задач.

Розглянемо деякі задачі прикладного змісту з вищої математики.

Задача 1. Початковий вклад коштів до банку під 10% річних складає 10 тисяч грн. Знайти розмір вкладу через 5 років при неперервному нарахуванні процентів.

Задача 2. Залежність між витратами виробництва y і об'ємом продукції x , що випускається, виражається функцією $y = 50x - 0,05x^3$ (грош.од.). Визначити середні та граничні витрати при об'ємі продукції 10 од.

Задача 3. Знайти об'єм продукції, випущеної за 4 роки, якщо функція Кобба-Дугласа має вигляд $g(t) = (1 + t)e^{3t}$.

Подібних задач прикладного змісту можна скласти багато. Студенту цікаво отримати результат розв'язування таких задач, бо вони несуть

професійну інформацію. Отже, у процесі навчальної роботи, яка несе корисну (професійну) інформацію, відбувається формування професійних умінь і навичок студентів.

Під час розв'язування задач прикладного змісту студенти економічних спеціальностей осмислюють існування взаємозв'язку теорії з практикою і переконуються в тому, що знання з вищої математики є вагомими для обраної ними спеціальності. Математичні знання сприяють формуванню правильного розуміння природи математики та розвитку матеріалістичного світогляду майбутніх фахівців.

Річкаль Наталія
старший викладач
Сумський національний аграрний університет
м. Суми

ДИФЕРЕНЦІАЛЬНІ РІВНЯННЯ В ЕКОНОМІЦІ

Основи вищої математики знаходять різноманітне застосування в багатьох галузях знань і, насамперед, в економічних. Майбутній економіст повинен володіти методами математики, які використовуються в економічних дослідженнях та в економічних розрахунках. Ряд задач економіки та управління, що розгортаються в часі, описуються диференціальними рівняннями.

Наше життя тісно пов'язане з економікою: купуємо товари, користуємося різними послугами, дехто можливо робить і продає свої ручні роботи. Завжди відбувається обмін товарів і грошей. В економіці це називається законом попиту і пропозиції і описується цей закон диференціальними рівняннями [1].

Для прикладу розглянемо наступну задачу. Нехай $p(t)$ – ціна, наприклад, на овочі, $\frac{dp}{dt}$ – тенденція формування ціни. Тоді, як попит так і пропозиція будуть функціями введених величин. Як показує практика, ці функції можуть бути різними. Часто попит q і пропозиція S задаються лінійними залежностями:

$$q = 4p' - 2p + 39$$

$$S = 44p' + 2p - 1$$

Для того, щоб попит відповідав пропозиції необхідно, щоб $p = S$:

$$4p' - 2p + 39 = 44p' + 2p - 1$$

Звідки

$$40p' + 4p - 40 = 0$$

$$4dp = -4(p-10) dt$$

$$10dp / (p-10) = - dt$$

$$p = C \cdot e^{-\frac{1}{10}t} + 10$$

Припустимо, що в момент $t = 0$ 1 кг фруктів коштував $p(0) = 1$ у. о. Тоді

$$1 = C - 10$$

$$C = -9.$$

Отже,

$$p = -9 \cdot e^{-\frac{1}{10}t} + 10$$

Це закон зміни ціни, щоб між попитом і пропозицією була рівновага [2].

Таким чином, диференціальними рівняннями можна описати величезну кількість процесів з якими ми зустрічаємося не тільки при вивченні математики, фізики, економіки, але й в повсякденному житті. Їхню роль в сучасному світі важко переоцінити, як і роль самої математики. Математичне моделювання і точні кількісні методи дослідження є запорукою науково-технологічного прогресу і кращого розуміння всіх процесів від найпростіших до найскладніших. Нажаль, не завжди людина самотужки здатна розв'язати складні математичні задачі. Але з розвитком комп'ютерних технологій, розвивається і програмування, і вже існує величезна кількість математичних пакетів, спрямованих на розв'язання завдань різної складності. Ось деякі з них з точки зору можливостей розв'язання диференціальних рівнянь:

- система Mathematica
- Maple
- MathCad [3]

Література

1. Гой Т. П. Махней О. В. Диференціальні рівняння : навчальний посібник. Івано-Франківськ : Сімик, 2012. 352 с.
2. Грисенко М. В. Математика для економістів: методи й моделі, приклади й задачі : навчальний посібник для вузів. Київ: Либідь, 2007. 720 с.
3. Макаренко В. О. Вища математика для економістів: Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 517 с.

Sáiensus Maria

professor nadzwyczajny działu marketing, kandydat nauk ekonomicznych
Odesa National Economic University
Odesa

LOGISTYCZNY MODEL PLANOWANIA PRODUKCJI I SPRZEDAŻY

Plan logistyczny obejmuje programowanie wielkości i wielkości sprzedaży, a także produkcję i przetwarzanie przepływu materiałów i produktów.

Zarządzanie przepływem materiałów jest przede wszystkim powiązane z działaniami w średnim i krótkim horyzoncie planowania (główny harmonogram produkcji, planowanie potrzeb materiałowych), ale jego uwarunkowania strategiczne i rynkowe - prognozy sprzedaży i produkcji, plany finansowe, plany inwestycyjne i rozwoju zasobów przedsiębiorstwa - wynikają z planów długookresowych. Zarządzanie projektami logistycznymi wiąże się przede wszystkim z horyzontami planowania średnio- i krótkoterminowego, ale jego warunki strategiczne i rynkowe - prognozy sprzedaży i produkcji, plany finansowe, plany inwestycyjne i rozwój zasobów przedsiębiorstwa - są wynikiem długoterminowych (strategicznych) planów.

Plany przepływu logistycznego mają znaczący wpływ na efektywność planu strategicznego firmy i obejmują następujące sekcje: prognoza działalności przedsiębiorstwa, plan sprzedaży i produkcji, plan sprzedaży i produkcji, asortymentowo-ilościowy plan produkcji, plan zapotrzebowania na zasoby, plan finansowy, główny harmonogram produkcji, wstępny plan wykorzystania potencjału produkcyjnego, zarządzanie popytem, plan potrzeb materiałowych, plan obciążenia potencjału.

Prognoza działalności przedsiębiorstwa - w jej ramach wykonywana jest ocena czynników otoczenia ekonomicznych, technologicznych, społecznych i działań konkurencji, które mogą wpływać na popyt na produkty przedsiębiorstwa. Na podstawie prognoz podejmowane są strategiczne decyzje sprzedaży (rynków, grupy produktów), decyzje o rozwoju technologicznym i zasobów ludzkich, decyzje inwestycyjne, kształtowana jest jakość i zapotrzebowanie na kapitał. Plan sprzedaży i produkcji - obejmuje kojarzenie grup wytwarzanych wyrobów z rynkami ich sprzedaży (z podziałem na grupy klientów i obszary geograficzne). Potęczenie produktu - rynek jest podstawą integracji planowania wszystkich działań (marketingowych i kreowania popytu, budowania kanałów dystrybucji i zaopatrzenia, dopasowania wydajności i poziomu technologicznego produkcji oraz jakości produktu według wymagań rynku).

Asortymentowo-ilościowy plan produkcji - określa ilościowe zadania przyszłych okresów, tęcną wielkość produkcji grup wyrobów przedsiębiorstwa rozłożoną w czasie, wymagającą do pokrycia popytu. Planowanie produkcji na tym poziomie powinno uwzględniać sezonowość popytu, wąskie gardła i okresowe tworzenie zapasów w powiązaniu z planem zapotrzebowania na zasoby produkcyjne przedsiębiorstwa oraz potrzebami kooperacji z podwykonawcami. Plan

zapotrzebowania na zasoby - określa długoterminowe potrzeby zasobów przedsiębiorstwa zabezpieczających realizację planów. Plan jest podstawą przygotowania planów inwestycyjnych, a wielkości potrzeb zasobów powinny wystarczyć na realizację planu produkcji. Plan finansowy - zawiera zestawienie wielkości planowanych przychodów ze sprzedaży z kosztami produkcji i sprzedaży wyrobów oraz innymi wydatkami przedsiębiorstwa w okresie czasu objętym planem. Określone zostają potrzeby finansowe przedsiębiorstwa oraz źródła ich pokrycia.

Główny harmonogram produkcji - zawiera terminy i liczbę partii produkcyjnych poszczególnych wyrobów w średnim horyzoncie czasu, który jest jednocześnie podstawą wstępnego planu wykorzystania potencjału produkcyjnego. Plan stanowi podstawą określenia harmonogramu sptywu wyrobów finalnych z produkcji, zapotrzebowania na materiały i realizację dostaw materiałów. Wstępny plan wykorzystania potencjału produkcyjnego - stanowi podstawą dopasowania harmonogramu produkcji do dostępnej w takim samym cyklu czasowym zdolności produkcyjnej przedsiębiorstwa oraz możliwości dostawców i kooperantów. Na podstawie porównania obciążeń i zdolności produkcyjnych, plan jest narzędziem kontrolnym, pozwalającym określić „wąskie gardła” przepływu materiałów i ograniczenia dostępności zasobów produkcyjnych. Zarządzanie popytem - obejmuje zbieranie i porządkowanie danych zamówień zewnętrznych i wewnętrznych na produkty. Analizowane są ceny, pilność realizacji, zyskowność produktu. Określone są wielkości i terminy produkcji poszczególnych partii produkcyjnych dla głównego harmonogramu produkcji, pokrywające potrzeby planu ilościowo-asortymentowego produkcji. Plan potrzeb materiałowych - określa harmonogram zapotrzebowania materiałowego dla produktów, wytwarzanych zgodnie z przyjętymi w harmonogramie produkcji partiami produkcyjnymi. Plan określa asortyment i wielkość potrzeb poszczególnych materiałów wynikających ze struktury wyrobu gotowego. Praktycznie plan potrzeb materiałowych obejmuje każdy element wyrobu finalnego, na każdym etapie procesu wytwarzania. Plan obciążeń potencjału (zasobów) - określa harmonogram obciążenia zdolności produkcyjnych niezbędnych do wykonania operacji produkcyjnych. Obliczone w planie wielkości i czas obciążenia ludzi oraz maszyn i urządzeń, umożliwiając kontrolę przyjętego harmonogramu produkcji oraz planu potrzeb materiałowych i w przypadku braku możliwości zbilansowania obciążeń, wprowadzane są korekty do planu produkcji i planu potrzeb materiałowych.

W wyniku wdrożenia planu logistycznego dla rozwoju przedsiębiorstwa, przyjmuje się materiały pracochłonne, energię i inne standardowe koszty i przychody ze sprzedaży planowanych produktów, równoważenie potrzeb zakładów produkcyjnych (definiując plan rzeczywistości) oraz na podstawie przychodów i kosztów sprzedaży, w celu przyjęcia standardów wydajności i kosztów.

Literatura

1. Modelowanie systemu zarządzania przepływem materiałów i oceny

efektywności procesów Żaneta Pruska Wydawca: Wyższa Szkoła. Logistyki ul. Estkowskiego by Wyższa Szkoła Logistyki. Poznań. 2015. p.147.

2. Saiensus M. Flexible production structure as a basic requirement of the global market. International scientific journal «*Science.Business.Society*» Publishers: Scientific technical union of mechanical engineering INDUSTRY 4.0 national society «Industrial and national security». Sofia, Bulgaria. P.70-72.

Саидова Дилдора

к.э.н., доцент

Ташкентский государственный аграрный университет

г. Ташкент, Узбекистан

ИННОВАЦИИ И МЕРЫ ПО АКТИВИЗАЦИИ ПРОЦЕССА МОДЕРНИЗАЦИИ - ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА УЗБЕКИСТАНА

Решающими факторами устойчивого развития экономики Узбекистана в современных условиях является - инновационная составляющая экономического роста, меры по активизации процесса модернизации и внедрению современных технологий. Для этого в республике имеется прочная инновационная база, действует целый ряд научных и специализированных институтов, существует научно-кадровый потенциал, достаточно высок уровень образованности населения. Государственная политика в этой сфере направлена на перераспределение ресурсного потенциала страны, формирование методов регулирования для обеспечения концентрации ресурсов и капиталов по приоритетным направлениям с целью развития и качественного обновления базы экономического роста. В этих условиях без реконструкции действующих, создания оснащенных современным высокотехнологичным оборудованием предприятий, постоянного повышения качества выпускаемой продукции рост экономики нельзя обеспечить лишь за счет структурных сдвигов. Именно поэтому главным приоритетом экономических преобразований в Узбекистане является модернизация, техническое и технологическое обновление производства и ресурсосбережение. В этих целях правительством были приняты и реализуются Стратегия действий по дальнейшему развитию Республики Узбекистан, соответствующие отраслевые и региональные программы [1].

Определение уровня конкурентоспособности на каждом этапе социально-

экономических преобразований служит основой для обоснования целевых программ социально-экономического развития регионов, рационального размещения производительных сил и эффективного использования природно-экономического потенциала каждого региона, а также для расчетов социально-экономического развития регионов на среднесрочную и долгосрочную перспективу. Они должны включать сравнительную оценку общего уровня развития регионов; состояние важнейших отраслей производства; инвестиционную активность в регионах; финансовое положение регионов; занятость и состояние рынка труда регионов; состояние важнейших отраслей социальной сферы; международную экономическую активность в регионах.

Одним из факторов роста конкурентоспособности является развитие эффективных экспортоориентированных производств, конкурентоспособных на внешнем и внутреннем рынках по инновационным и стоимостным параметрам, создание условий для ускоренного роста экспорта продукции перерабатывающей промышленности, восстановление и налаживание в стране новых конкурентоспособных производств в ведущих перерабатывающих комплексах, учитывая масштабную кооперацию предприятий с зарубежными партнерами, формирование целостного организационно-экономического и правового механизма повышения конкурентоспособности производителей, корректировку законодательных и других нормативно-правовых актов, обеспечивающих лучшие условия для функционирования предприятий, выпускающих современную конкурентоспособную продукцию [2, с.256].

Благодаря приверженности курсу и стратегическим принципам собственной «узбекской модели» развития и создания современной государственности, а также реализация комплексной Программы дальнейшего реформирования, структурных преобразований и диверсификации экономики позволили сохранить высокие темпы роста валового внутреннего продукта за последние десять лет не ниже 8 процентов.

В результате реализации системных мер по дальнейшему реформированию, модернизации и диверсификации, внедрения инновационных технологий в 2000-2016 годах доля промышленности в ВВП достигла от 14,2% до 25,7%; сохранились высокие темпы роста сельскохозяйственной продукции несмотря на снижение доли сельского хозяйства с 30,1% до 17,6% (ежегодно в среднем 6,6%); рост производительности труда увеличился в 1,8 раз, урожайность сельскохозяйственных культур в - среднем 1,7 раз. При этом рост в подотрасли растениеводство и животноводство (охота и услуги в данных отраслях) составил 6,6%, в лесном хозяйстве — 1,8%, а рыбном хозяйстве — 21,6%. В результате оптимизации структуры посевных площадей сокращены посевы хлопчатника на площади 30,5 тыс. га за счет малопродуктивных и низкоурожайных земель. На высвобожденных площадях размещены плодоовощные культуры на основе внедрения новых передовых агротехнологий, достигнута зерновая и продовольственная независимость:

производство пшеницы за 1990-2016 годы достигло с 1 млн. до 8,2 млн. тонн, плодоовощной продукции с 4 млн. тонн до 19 млн. тонн, потребление мяса на душу населения к 2016 году по отношению с 1990 годом повысилось в 1,7 раз (174,3%), молока – в 2 раза (201,2%), овощей – более чем, в 2 раза (205,7%), фруктов – в 3,6 раз (359,5%) и картофеля – в 5,2 раза (519,3%), за последние 5 лет переработка плодоовощной продукции повысилась в 2 раза [3].

Повышение конкурентоспособности в Узбекистане тесно связано с проведением активной инвестиционной политики, направленной на проведение дальнейших структурных преобразований, диверсификацию отраслей и сфер экономики, углубление процессов модернизации, технического и технологического обновления производств. На эти цели в 2017-2021 годах планируется реализовать отраслевые программы, предусматривающие в общей сложности 649 инвестиционных проектов, в результате в последующие 5 лет производство промышленных товаров увеличится в 1,5 раза, его доля в ВВП – с 33,6 процента до 36 процентов, доля перерабатывающей отрасли – с 80 процентов до 85 процентов.

Реализации вышеперечисленных потенциалов и обеспечение дальнейшего устойчивого развития производства диктует необходимость разработки Программы по устойчивому и сбалансированному кластерному развитию в регионах, повышению уровня обеспечения населения товарами и услугами на среднесрочный и долгосрочный периоды.

Литература

1. Указ Президента Республики Узбекистан «О Стратегии действий по дальнейшему развитию Республики Узбекистан» от 08.02.2017. URL: <http://www.lex.uz>.
2. Портер Е. Майкл. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов. / Пер. с англ. Москва: Альпина Бизнес Букс, 2005. 454 с.
3. Статистические данные Государственного комитета по статистике Республики Узбекистан. URL: Режим доступа: <http://www.stat.uz>.

Свирейко Наталья

к.э.н., доцент

Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Республика Беларусь

ОСОБЕННОСТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВОГО БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Торговая деятельность является самым распространенным видом бизнеса в Республике Беларусь. Статистические данные [1] показывают, что в сфере торговли и ремонта работает около 38 % организаций малого и среднего предпринимательства и столько же индивидуальных предпринимателей. По численности работников этот вид деятельности также является доминирующим, охватывая почти четверть занятого населения и обеспечивая более половины выручки от реализации продукции (товаров, работ и услуг), около 40 % прибыли субъектов хозяйствования, 11–12 % ВВП страны.

К особенностям развития торгового бизнеса в Беларуси можно отнести:

1. Развитие инфраструктуры. По сравнению с 2010 годом число розничных торговых объектов возросло в конце 2016 года почти на 13 %, при этом число палаток и киосков сократилось, непродовольственных магазинов – увеличилось. Торговая площадь магазинов за указанный период возросла на 14,4 %, достигнув к концу 2016 года 563 м² на 1000 человек населения при нормативе 600 м². Число магазинов фирменной торговли увеличилось за 2010–2016 годы в 2,24 раза, однако они обеспечивают всего 4,1 % торговой площади и розничного товарооборота организаций торговли. Наряду с традиционными универсамами, универсамами и торговыми центрами активно строятся супермаркеты, дискаунтеры и гипермаркеты, торгово-развлекательные центры.

2. Снижение доли розничных торговых объектов государственной формы собственности с 11,9 % в 2010 году до 8,0 % в 2016 году с преобладанием частной формы (около 88 %) и ростом удельного веса торговых объектов иностранной формы собственности [2].

3. Развитие сетевой торговли, укрупнение розничного товарооборота и сокращение доли средних организаций. Наблюдается рост числа сетевых магазинов, в которых стали продавать товары под собственными торговыми марками, что более выгодно. Основную долю товарооборота обеспечивают крупные организации (40,5 % в 2010 году, 59,6 % в 2016 году), далее идут индивидуальные предприниматели, малые и микроорганизации, на последнем месте – средние организации (6–9 % товарооборота).

4. Рост популярности электронной торговли. Число Интернет-магазинов на конец 2016 г. возросло в 3,2 раза по сравнению с 2010 г. В настоящее время можно говорить о формировании отдельных сегментов покупателей, ценящих свое время и предпочитающих покупать товары, минуя реальные магазины.

Согласно исследованиям компании «Nielsen», каждая четвертая покупка товаров в Беларуси совершается через Интернет-магазины.

5. Ухудшение показателей результативности торговой деятельности. В последние годы наблюдается сокращение розничного товарооборота и снижение рентабельности продаж (до 2,7 % в 2016 году), что обусловлено в основном падением реальных располагаемых денежных доходов населения. Растут товарные запасы в торговле. Однако ситуация не является критической: по удельному весу убыточных организаций торговля и ремонт занимают седьмое место среди прочих видов деятельности.

С учетом глобализации и достижений мирового опыта, можно выделить следующие перспективы развития розничной торговли в Республике Беларусь:

- индивидуализация ассортимента, основанная на тщательном изучении изменения потребностей и поведения потребителей;

- дальнейшее развитие современных торговых форматов типа «магазин у дома», «магазин в магазине», гипермаркетов, дискаунтеров, торгово-развлекательных центров;

- широкое использование инструментов мерчандайзинга в торговых объектах;

- дальнейший рост доли онлайн-продаж с помощью специальных мобильных технологий, разработанных для совершения покупок через Интернет как на территории торговых объектов, так и не выходя из дома;

- использование в торговом процессе современных информационных технологий, позволяющих управлять ассортиментом с минимальным участием торгового персонала. Примером являются интерактивные зеркала, сенсорные терминалы, кассы самообслуживания, системы распознавания лиц и товаров, которые получают распространение в других странах.

Таким образом, развитие торгового бизнеса в Республике Беларусь будет происходить в соответствии с общемировыми тенденциями.

Литература

1. Малое и среднее предпринимательство в Республике Беларусь: статистический сборник / Национальный статистический комитет Республики Беларусь. Минск, 2017. 197 с.

2. Розничная и оптовая торговля, общественное питание Республики Беларусь: статистический сборник / Национальный статистический комитет Республики Беларусь. Минск, 2017. 224 с.

Семенишена Наталія

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ЯКІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ІНСТИТУТУ ОБЛІКУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Бухгалтерський облік, насамперед, є функцією управління і, як нами досліджено раніше [1], ведеться з метою економічного виміру діяльності підприємства, його упорядкування та керування змінами, – загалом, якісного управління.

В свою чергу, система управління підприємством – це спосіб взаємодії між управлінським персоналом та виконавцями щодо досягнення поставлених цілей діяльності підприємства, які залежать від специфіки галузі, обсягу виробництва, обороту, виручки від реалізації, кількості працівників та інших показників.

Якість обліку визначає швидкість та алгоритм перетворення інформації про стан об'єкта в інформацію для прийняття управлінського рішення. Тут необхідно реалізувати на практиці такі питання: що віднесено до показників якості облікової інформації? Як вони змінюються в залежності від зміни економічної ситуації, нормативних вимог та інших інституційних факторів?

Першоосновою формування якості облікової інформації є формалізація інституту (нормативне регулювання). Україна, маючи відповідальність перед світовою економічною спільнотою у цій царині, прагне якомога повнішої реалізації міжнародних вимог. Про це свідчать час та зміст прийнятого Закону про бухгалтерський облік і фінансову звітність та пакету супровідних документів.

Нормативні вимоги до якості облікової інформації включають: корисність; доречність (суттєвість, своєчасність, цінність); достовірність (правдивість, переважання суті над формою, обачність, нейтральність, повнота); зрозумілість; зіставність.

Другою основою є розвиток інституту облікової науки, адаптація у його сфері економічних новацій. Описуючи методичні підходи до оцінювання якості інформації, дослідники вважають, що такими є єдине системне уявлення про теорію і методологію оцінки якості облікової інформації, принципи побудови системи регулювання якості та контролю якості облікової інформації, система показників якості облікової інформації [2, с. 369], і загалом якість – це показник, що має не кількісний характер, і це «сукупність суттєвих властивостей облікової інформації, що характеризують її відповідність своєму призначенню і висунутим до неї вимогам, а також здатність задовольняти потреби і запити користувачів [2, с. 373].

Третьою основою якісної інформації є інститут облікової професії (фаховий рівень бухгалтера та керівників, яким надається обліково-звітна інформація). В умовах розвитку інформаційних технологій, бухгалтерія розширює свої повноваження, а наявність багатьох ризикових та імовірнісних рішень потребує високої кваліфікації.

Таким чином, вплив облікової інформації на управління підприємством посилюється в умовах розвитку суспільства, що вимагає постійного вдосконалення законодавчої бази, методології бухгалтерського обліку та кваліфікації облікового і управлінського персоналу.

Література

1. Семенишена Н. В. Методичні підходи до визначення реакції облікових теорій (систем) на сучасні концепції управління. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 9 (33). Ч. 3. Редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Герасимчук З.В. Луцьк, 2012. С. 257-262.*

2. Єршова Н.Ю. Якість облікової інформації: методичний підхід до оцінювання. *Актуальні проблеми економіки. 2014. № 8. С. 368-374.*

Серова Єлизавета

к.э.н., доцент

Белгородского университета кооперации, экономики и права,
г. Белгород, Российская Федерация

ОБЛИГАЦИОННЫЙ ЗАЕМ: СУЩНОСТЬ И ПРЕИМУЩЕСТВА КАК ДОЛГОВОГО МЕТОДА ФИНАНСИРОВАНИЯ

Вопросы выбора эффективных методов и моделей привлечения капитала являются актуальными, так как в настоящее время применяется их большое разнообразие. Ситуация на рынке капиталов подвержена изменениям, диктующим преобладание и временную популярность тех или иных инструментов привлечения капитала.

Если цена инструмента – фактор сугубо индивидуальный, зависящий как от состояния предприятия и рискованности вложения, так и от общего состояния рынка капитала и конкретного инструмента, то два других фактора – универсальные для всех компаний.

В данном контексте выделяют долевыми и долговыми инструментами.

В современных условиях все большее количество корпораций прибегают

к использованию такой относительно новой для России долговой формы привлечения средств, как эмиссия корпоративных облигаций. Облигация представляет собой разновидность эмиссионной ценной бумаги на предъявителя, представляющая собой долговое обязательство, по которому ее владелец, являющийся кредитором компании, имеет право на получение фиксированного дохода. Как правило, облигации выпускаются на длительные сроки, которые фиксируются в проспекте эмиссии. Срок погашения облигационного займа, порядок и размеры выплаты по ним дохода, условия досрочного погашения и другие моменты содержатся в проспекте эмиссии этих ценных бумаг. Цена облигации зависит от многих факторов – срока погашения, вида облигации, ставки дохода, ставок ссудного процента на рынке и других. Владельцы облигаций не имеют права на управление компанией. Однако они имеют преимущественное право на получение дохода и на часть имущества корпорации при его ликвидации по сравнению с владельцами акций данной компании. Облигации могут выпускаться не только акционерными обществами, но и другими хозяйствующими субъектами, а также государством и физическими лицами. В соответствии с Федеральным законом «Об акционерных обществах», компании могут выпускать облигации на сумму, не превышающую 25% от размера их уставного капитала, но лишь после того, как произойдет полная оплата всех выпущенных данным обществом акций [1].

По сравнению с банковским кредитом, облигационный заем имеет определенные преимущества. Прежде всего, это касается простоты привлечения. Для того, чтобы выпустить в обращение облигации, не требуется получить разрешения банковских организаций, достаточно только разработать и утвердить проспект эмиссии.

Во-вторых, выпуск облигационных займов не требует наличия залога или обеспечения, в отличие от банковского кредита. Кроме того, сроки погашения облигационных займов практически всегда превышают сроки кредитования, а иногда (если это предусмотрено в эмиссионном соглашении) облигационный заем может быть погашен досрочно. При выпуске облигационного займа эмитент приобретает положительную публичную кредитную историю, которая в будущем поможет ему при получении заемных средств по кредиту на финансовых рынках страны и за рубежом. Как правило, стоимость данного источника ниже, чем долгосрочного кредита, так как, несмотря на то, что эмитент несет дополнительные расходы по размещению займа на финансовом рынке, облигации имеют более низкие ставки, чем ставки по банковскому кредиту, и отсутствуют расходы по ведению расчетного счета в том банке, который предоставил кредит компании. Еще одним преимуществом облигационного займа является возможность привлечения значительных сумм, необходимых для финансирования инвестиционных проектов, за счет использования средств многочисленных инвесторов, то есть возможность не ограничивать свои потребности в финансовых ресурсах рамками одного

кредитного учреждения и теми лимитами, которые оно устанавливает для своих заемщиков [2].

Неоспоримое преимущество долговых форм финансирования заключается в том, что согласно законодательству многих стран выплаты процентов по займу освобождаются от налогообложения. С точки зрения собственника достоинством долговых инструментов является то, что кредитору не предоставляется доля в бизнесе. Тем не менее, у этих инструментов есть и недостатки: для новых и небольших компаний с нерегулярными денежными потоками достаточно затруднительно осуществлять регулярные выплаты по кредиту или займу. Таким образом, долговые обязательства повышают уязвимость компании перед экономическими спадами и повышением процентной ставки. Высокая доля обязательств в структуре капитала увеличивает ее риски в глазах инвесторов, что снижает способность привлекать капитал в будущем.

Литература

1. Об акционерных обществах : Федеральный закон Российской Федерации от 26 декабря 1995 г. № 208-ФЗ (в ред. от 30.07.2017).
2. Асаул А. Н. Корпоративные ценные бумаги как инструмент инвестиционной привлекательности компаний. СПб. : АНО «ИПЭВ», 2008. 208 с.

Сидорук Борис

к.е.н., с.н.с., докторант
ННЦ «Інститут аграрної економіки»
м. Київ

Сидорук Галина

к.с.-г.н., вчений секретар

Довгань Ольга

молодший науковий співробітник

Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція ІКСГП НААН
м. Тернопіль

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ В ГАЛУЗІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРОСФЕРИ

Потужність земельно-ресурсного потенціалу, його різноманітність і ступінь залучення до господарського обігу істотно впливають на характер розміщення продуктивних сил території, галузеву структуру та просторову організацію виробництва.

Встановлено, що оптимізація землекористувань, в тому числі сільськогосподарських, повинна проводитися за принципом: економічно ефективними можуть бути лише екологічно доцільні землекористування. Дане твердження зумовлює важливість і соціальної ефективності як складової процесу оптимізації.

Таким чином, в сучасних умовах господарювання для усіх регіонів України один із найбільших пріоритетів мають природоохоронні (збереження агроєкосистем, забезпечення стійкості природно-територіальних комплексів) та антропоєкологічні функції (забезпечення належних природних умов для життєдіяльності людей). Саме ці складові мають бути визначальними при оптимізації використання земельно-ресурсного потенціалу аграрними формуваннями, оскільки орієнтують на досягнення такого стану навколишнього природного середовища, який є безпечним для життєдіяльності місцевого населення та забезпечує уникнення негативних змін якісних показників природних ресурсів в результаті господарської діяльності людини [1].

Варто зазначити, що стратегічні перспективи оптимізації землекористування в аграрній галузі повинні базуватися на врахуванні наступних складових елементів:

- якість земельно-ресурсного потенціалу;
- регіональні особливості розвитку продуктивних сил і зміни в чисельності сільського населення;

– проведення заходів щодо екологічного планування територій, зокрема консервація малопродуктивних, деградованих і техногенно забруднених земель;

– обмеженість відведення продуктивних сільськогосподарських земель для несільськогосподарських потреб;

– застосування економічних важелів впливу до аграрних формувань в напрямку оптимізації ними структури землекористування;

– обмеження використання земель, зумовлені екологічними особливостями окремих територій.

Таким чином, потрібно задіяти наступні стратегічні напрями зміцнення земельно-ресурсного потенціалу, а саме:

– визначити екологічно обґрунтовану площу ріллі в умовах конкретного регіону;

– передбачити залучення ґрунтів із середнім і високим рівнем родючості;

– практично реалізувати організаційно-господарські заходи з формування полів сівозміни для раціонального використання машин і агрегатів;

– оптимізувати роботу осушувально-зволожуючих меліоративних систем для створення сприятливого водно-повітряного режиму з урахуванням біологічних особливостей сільськогосподарських культур;

– запроваджувати сучасні агротехнології із залученням місцевих і промислових засобів інтенсифікації землеробства;

– чітко дотримуватися вимог до системи побудови сівозмін та формування структури посівних площ.

Оптимально організоване використання земельно-ресурсного потенціалу має бути високопродуктивним, безконфліктним, естетично привабливим. Дана система відносин має формуватися на базі реалізації норм і законів, створених державою і спрямованих на захист агросфери та збалансування природних агроєкосистем. При цьому, реалізація екологоорієнтованої стратегії розвитку аграрного виробництва України неможлива без орієнтації на новітні наукові досягнення і розробки в аграрній галузі, які повинні бути адаптовані до сучасних природно-кліматичних умов господарювання і не чинити негативного впливу на навколишнє природне середовище в довгостроковій перспективі.

Основні заходи в системі побудови стратегічних напрямів оптимізації використання природно-ресурсного потенціалу повинні стосуватися:

– розроблення програми збереження родючості ґрунтів;

– забезпечення взаємозв'язку стратегії ефективного використання земельних ресурсів у регіональному вимірі та стратегії економічного розвитку держави в цілому;

– визнання пріоритетним напрямом досліджень – розроблення механізму реформування земельних відносин з урахуванням вимог соціально спрямованого аграрного виробництва;

– опрацювання комплексу заходів щодо забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку сільського господарства, який передбачає

збалансоване використання земель сільськогосподарського призначення та забезпечення населення екологічнобезпечними харчовими продуктами.

Таким чином, з метою формування стратегічних напрямів оптимізації у галузі використання природно-ресурсного потенціалу агросфери та створення умов для екобезпечного розвитку сільських територій необхідно забезпечити:

1) моніторинг стану земельних ресурсів і прогнозування соціально-екологічних наслідків його зміни;

2) розробку ґрунтово-екологічної типології земельних угідь, нормативів кризового стану та параметрів екологічної стійкості агроландшафтів і районування території України за їх показниками;

3) запровадження моделей ґрунтозахисного землекористування в конкретних природно-кліматичних умовах;

4) державне нормативно-правове регулювання процесів землекористування, відтворення й охорони земельних угідь;

5) запровадження механізмів державних закупівель і розподілу сільськогосподарської продукції для стабілізації ситуації на продовольчому ринку;

6) формування ефективної інвестиційної політики, що передбачає створення фінансових інститутів в екологічній сфері;

7) збалансування напрямів використання природно-ресурсного потенціалу агросфери.

Повна реалізація стратегічних напрямів оптимізації використання земельно-ресурсного потенціалу агросфери забезпечить збалансоване, високоефективне й екологічнобезпечне використання земель сільськогосподарського призначення, збереження і примноження їх продуктивного потенціалу.

Література

1. Гродзинський М. Д. Пізнання ландшафту: місце і простір: монографія. у 2-х т. Київ: Видав.-поліграф. центр "Київ. ун-т", 2005. Т.1. 431 с.; Т. 2. 503 с.

Тертична Любов

к. е. н., доцент

Національний університет харчових технологій
м. Київ

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК СТРАТЕГІЧНА ОСНОВА РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

Швидкі зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищах функціонування вітчизняних виробників внаслідок перетворення інвестиційної економіки індустріального суспільства в економіку знань та євроінтеграційні орієнтири України обумовлюють необхідність зміщення акцентів уваги не на фізичні ресурси, а на людський капітал. За оцінкою Світового банку в країнах Західної Європи в структурі національного багатства людському капіталу належить 75%, виробленому – 23% і тільки 2% – природному капіталу [1, с. 87].

В останні десятиліття ХХ століття провідні науковці світу, зокрема Lucas (1988) і Mankiew (1992) довели, що зростання продуктивності залежить від темпу накопичення людського капіталу, а не від його запасу. З іншого боку, в низці випадків саме запас людського капіталу створює передумови для розвитку країни – для запозичення нововведень або їх створення (Benhabib і Spiegel, 1994, 2005; Barro, 1999; Barro і Sala-i-Martin, 2003). Theodore R Breton досліджуючи взаємозв'язок між зростанням освіти і зростанням ВВП, показав, що додатковий рік навчання робочої сили сприяли збільшенню ВВП в середньому на 7% за 1980-2005 рр. в 98 країнах [2], зміни в людському капіталі викликали економічне зростання в 56 країнах протягом 1985-2005 років.

Перетворення знання в найважливіший ресурс виробництва і подальшого розвитку виявило потребу в активізації зусиль людини і оволодіння нею знаннями, вміле їх використання стало одним з стратегічних завдань управління людськими ресурсами в організації та в національному виробництві.

В провідних країнах світу вже давно змінилося ставлення до вкладень в розвиток людських ресурсів, які розглядаються як інвестиції в довгостроковий стійкий розвиток організації, а не як статтю витрат. Певною мірою витрати на оплату праці теж можна розглядати як вкладення в персонал. Висока зарплата не тільки сприяє залученню і закріпленню в організації кваліфікованих кадрів, але дає їм можливість приділяти більше уваги своєму професійному зростанню. І навпаки, низький рівень оплати праці та невиплата зарплати призводить до відтоку найбільш кваліфікованого персоналу і невдоволення всіх, хто лишився. Якщо вести мову про підприємства української промисловості, де середній рівень оплати праці не суттєво відрізняється від середньої зарплати в цілому по Україні (станом на вересень 2017 р. вона становила 7906 грн. і 7351 грн. відповідно) в порівнянні з деякими іншими видами економічної діяльності, зокрема складським господарством та допоміжною діяльністю у сфері транспорту – 8718 грн., фінансовою та страховою діяльністю – 12901 грн. [3], є

однією з причин зниження чисельності працівників і непривабливості даної сфери для молодих фахівців. В цілому все, що призводить до «розриву поколінь» та слабого забезпечення підприємств кваліфікованими робітниками є серйозною перешкодою збільшення випуску продукції та забезпечення сталого розвитку не тільки окремого підприємства але й національного виробництва.

З точки зору технологічної сукупності, людський капітал країни є створення суспільством певних матеріально-технічних умов для формування і розвитку продуктивних здібностей людей. Вкладення в людський капітал треба розглядати не як допоміжні, обслуговуючі потреби виробництва, а як прямі інвестиції в основні засоби. Завдання держави полягає в забезпеченні достатніх вкладень в загальний людський капітал як в національне багатство, тобто в загальну підготовку, яка розглядається як один з найбільш ефективних шляхів розвитку суспільства і економіки.

Говорячи про розвиток людського капіталу на державному рівні, слід згадати про наслідки українських реформ 90-х років ХХ ст., що призвели до втрати людського капіталу, накопиченого в СРСР. Країна зіткнулася не тільки з зовнішньою проблемою – витоком мізків за кордон, а й з внутрішньою. Так, уже у 1992 р. наука втратила шосту частину науковців і їх вплив на роботу за кордон триває донині, зокрема протягом останніх 5 років кількість молодих вчених у системі МОН зменшилася майже на понад 10 тисяч, у системі НАНУ – на 8,5 тис. [4]. Закриття підприємств, зниження рівня промислового виробництва, низький рівень оплати праці в багатьох галузях промисловості, освіти, охороні здоров'я привели до відтоку людського капіталу в інші галузі економіки або за кордон. Все це вилилося в кадрові втрати і втрату фундаменту, основи виробництва.

Таким чином, необхідно відроджувати національне багатство, людський капітал і створити умови для його збереження. Інтелектуальний потенціал конкретних людей і нації в цілому визначає місце, що займає держава в світових економічних відносинах, його вагу і конкурентоспроможність.

Література

1. World Development Indicators. URL : http://www.worldbank.org/depweb/beyond/wrru/wnr_17.pdf. (дата звернення : 09.09.2016).
2. Breton TR, Breton AS (2016) Education and Growth: Where All the Education Went. *Universidad EAFIT*. 2016. No. 16-02. URL : https://repository.eafit.edu.co/bitstream/handle/10784/7976/2016_02_Theodore_Breton.pdf?sequence=2&isAllowed=y. (дата звернення : 14.11.2017).
3. Середня заробітна плата за видами економічної діяльності за місяць у 2017 році. URL : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/Zarp_ek_m/zedm_17_u.htm. (дата звернення : 20.11.2017).
4. Відтік найкращих: в Україні придумали, як зменшити масову еміграцію

вчених та науковців за кордон URL : https://24tv.ua/vidtik_naykrashhih_v_ukrayini_pridumali_yak_zmenshiti_masovu_emigratsiyu_vchenih_ta_naukovtsiv_za_kordon_n891187. (дата звернення : 18.11.2017).

Тимошенко Микола
к.е.н., доцент, директор
Житомирський агротехнічний коледж
м. Житомир

ЕКОТЕХНОПАРКИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ НАПРЯМ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

В сучасних умовах дуже важливим є дотримання принципів природозбереження та екологізації економіки, що є процесом неухильного й послідовного впровадження системи правових, управлінських, технологічних та інших заходів, які дозволяють мінімізувати негативний вплив господарської діяльності на людину. Тому необхідною умовою для забезпечення охорони родючості ґрунтів та ефективного ведення господарської діяльності в сільській місцевості є забезпечення раціонального використання ґрунтових ресурсів, створення сприятливого екологічного середовища, покращення і підвищення ерозійної стійкості природних ландшафтів.

Об'єктом детального дослідження екологічних проблем розвитку сільських територій Західного Полісся України та обґрунтування напрямків їх вирішення обрано Хотешівську сільську раду Камінь-Каширського району Волинської області, яка включає 2 населених пункти – село Хотешів та село Котуш. Досліджувана сільська громада має багатий історичний досвід свого функціонування, проте, як і більшість поліських територій, характеризується низкою природоохоронних проблем [3]. З метою розв'язання цих проблем ще у 2013 р. сільський голова Маковецький В.Ф. виніс на засідання Хотешівської сільської ради інформацію про доцільність створення на території громади індустріального парку на площі 23 га. Відповідно до Закону України «Про індустріальні парки» N 5018-VI від 21 червня 2012 р., індустріальний парк – це визначена ініціатором створення індустріального парку відповідно до містобудівної документації облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікації на умовах, визначених цим Законом та договором про здійснення господарської діяльності

у межах індустріального парку [1].

Основною метою створення і функціонування індустріальних парків на території України є забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності територій, активізація інвестиційної діяльності, створення нових робочих місць, розвиток сучасної виробничої та ринкової інфраструктури. Ініціатива сільського голови була підтримана і вже в 2014 р. між Хотешівською сільською радою та Громадською організацією (ГО) «Інститут Європейської інтеграції» було підписано Меморандум про створення екологічного технопарку. Варто зазначити, що ГО «Інститут Європейської інтеграції» в межах вище вказаного Меморандуму зобов'язалась:

- розробити концепцію проекту створення екологічного технопарку та дорожню карту (план, етапи, порядок створення);
- ознайомити депутатів Хотешівської та сусідніх сільських рад й місцевих активістів з цим проектом та дорожньою картою;
- провести семінар-навчання зацікавлених осіб методам планування, рекламування і управління процесом створення екотехнопарку, побудови зв'язку із зовнішнім світом;
- розробити проект статуту суб'єкта господарювання комунальної форми власності, який буде здійснювати управління екотехнопарком.

Варто зазначити, що при формуванні інноваційної інфраструктури створення інститутів трансферу технологій (технопарків, наукових, індустріальних парків, бізнес-інкубаторів тощо) є каталізатором інноваційного розвитку. Такі структури мають підпорядковуватись місцевій владі, що матиме велике значення для активізації науково-інноваційної діяльності в регіоні. Наприклад, у ЄС одним з основних інструментів допомоги відсталим регіонам є сприяння в розробці інноваційної політики й розвитку інфраструктури. Це дає змогу згладжувати диспропорції регіонального технологічного розвитку. Особливу роль у цій сфері відіграють Мережі інноваційних регіонів (Forum of Innovation Regions) і локальні мережі центрів із поширення інновацій (Innovation Relay Center – IRC) [2].

При розробці пропозицій щодо створення парків особливу увагу слід приділити грамотній всебічній експертизі пріоритетних напрямів технологічного розвитку конкретної території або конкретного сектору виробництва. Вважається, що краще вкласти значні кошти в організацію і проведення експертизи, ніж почати реалізовувати недостатньо обґрунтований проект. Тому, у 2016 р. на семінар-наradі Камінь-Каширської районної ради з питань соціально-економічного розвитку територіальних громад вище зазначеною ГО «Інститут Європейської інтеграції» було презентовано два інфраструктурні проекти:

1. «Створення в Камінь-Каширському районі Волинської області територіального соціально-економічного об'єднання «Екопарк ПІВНІЧНА ТУРІЯ»;

2. «Комплексне використання земельних і водних ресурсів Хотешівської сільської ради для інноваційного розвитку біоенергетики, сільського господарства та аквакультури Камінь-Каширського району Волинської області».

Після детального обговорення розпочато співробітництво між 11 сільськими радами (Бузаківською, Видричівською, Добренською, Качинською, Личинівською, Мельнико-Мостищенською, Нуйнівською, Раковолівською, Сошиненською, Хотешівською, Черченською) та ініційовано створення соціально-економічного об'єднання територіальних громад для залучення грантових коштів міжнародних фондів. Наприкінці 2016 р. в Мінрегіонбуді України за №47 зареєстровано договір про співробітництво вище вказаних громад у формі утворення спільного комунального підприємства «Екотехнопарк ПІВНІЧНА ТУРІЯ». Підприємство буде функціонувати в рамках пілотного інноваційного проекту «Створення на Волині мережі екологічних парків – плацдарму зворотної міграції населення з мегаполісів у благодійну сільську місцевість», розробленого громадською організацією «Інститут Європейської інтеграції».

Місія згаданого проекту полягає у вирішенні проблем забруднення навколишнього середовища, погіршення здоров'я людей, забезпечення продовольчої безпеки, дефіциту прісної води, виснаження традиційних видів енергоресурсів, назріваючої демографічної катастрофи. Метою проекту є створення наукової, економічної і соціальної бази зародження й розвитку екологічних парків на конкретних територіях екологічно чистої сільської місцевості України.

Екологічний парк – це модель організації життєвого простору, пріоритетом якого є виробництво та споживання екологічно чистої продукції при умові збереження довкілля. Головним завданням екопарку на початковому етапі є стимулювання розвитку сільських громад. Дана організаційна структура націлена на створення малих і середніх підприємств, які виходять на ринок з новою технологією або новим продуктом. Очікувані результати від реалізації названих проектів:

- ✓ створення нового для регіону високоприбуткового бізнесу, що базується на природно-ресурсному потенціалі територіальних громад;
- ✓ очищення від мулу деградуючих озер та ландшафтне формування їх берегів, що дозволить покращити екологічний стан екосистем;
- ✓ збільшення бюджетних надходжень, створення сотень нових робочих місць, будівництво житла та об'єктів інфраструктури, що підвищить соціально-економічний рівень територіальних громад за рахунок припливу інвестицій;
- ✓ формування інвестиційної привабливості сільських територій.

Екопарк має спеціалізовану природну територію, призначену для опрацювання методів і прийомів збереження, відновлення та раціонального використання природного комплексу з урахуванням специфіки його місцезнаходження. За своїм статусом, режимом охорони і

природокористування його можна віднести до природних резерваторів західноєвропейського типу, де допускається включення видозмінених господарською діяльністю природних ділянок, планове регулювання екологічних процесів для відновлення природних комплексів, а також використання їх в цілях екологічної освіти за типом національних та природних парків. Варто зазначити, що найактивніші дії в заснуванні екопарку проявив саме Хотешівський сільський голова – Володимир Федорович Маковецький, який глибоко переконаний, що саме співробітництво забезпечить соціально-економічний, культурний та екологічний розвиток поліських територій, підвищить якість надання послуг населенню та, на основі спільних інтересів та цілей, налагодить ефективне виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень. Він є ініціатором та активним координатором цього проекту. Крім того існує напрацювання волинських науковців та практиків щодо техніко-економічного обґрунтування доцільності промислового використання досліджуваної території: розвідка родовищ самородної міді, фосфоритів, сапропелю, можливостей побудови гідроелектростанції і використання електроенергії у виробництві.

Отже, технологічні й індустріальні парки – це перспективна в усьому світі схема інноваційного розвитку держав. Індустріальні парки є одним із найпоширеніших видів СЕЗ, які створені і в економічно розвинутих країнах, і в країнах, що розвиваються. Досвід свідчить, що саме створення екопарку на території Хотешівської сільської ради Камінь-Каширського району може стати вагомим чинником залучення до регіону потужних інвесторів, передових технологій, і завдяки цьому будуть забезпечені робочими місцями безробітні громадяни та збільшаться надходження до місцевих бюджетів.

Література

1. Закон України «Про індустріальні парки». Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>.
2. Рудь Н.Т., Божидарнік Т.В., Маковецький В.Ф. Індустріальний парк на Волині : міф чи реальність? Науковий парк та інноваційна інфраструктура університету як основа розвитку освіти та науки : Міжнар. наук.-практ. конф. 4-5 жовтня 2013 р. : зб. наук. пр. / Луцьк : Вид-во Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. С.152–153.
3. Соколова А.О., Голій О.В., Маковецький В.Ф. та ін. Стратегічні орієнтири розвитку Хотешівської сільської ради Камінь-Каширського району Волинської області. Луцьк, 2017. 124 с.

Улько Євгеній

к.е.н., доцент

Харківський НАУ ім. В.В. Докучаєва
м. Харків

ХІМІЧНА МЕЛІОРАЦІЯ ТА ВПЛИВ КОМПОСТІВ НА ВІДНОВЛЕННЯ РОДЮЧОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Стан екологічно збалансованого використання сільськогосподарських земель в Україні наразі є досить невтішним. У сільському господарстві існує певне коло проблем, які так чи інакше не вдалося вирішити. І в першу чергу це стосується відновлення родючості ґрунтів і окультурення земель.

До основної причини деградації ґрунтів науковці ННЦ «Інституту ґрунтознавства і агрохімії імені О.Н. Соколовського» відносять втрати гумусу й поживних речовин, де середній ступінь розвитку цього процесу поширився на 30 % від загальної площі, а в цілому на дану причину приходиться – 43 % [1, с.137]. Однак інші небезпечні процеси, вирішення яких охоплюється меліоративними заходами теж доволі прогресують. Так, на підкислення ґрунтів усіх ступенів прояву припадає 14 % від загальної площі, водній ерозії піддано 17 %, а засоленню, підлуженню і осолонцюванню – 4,1 %. Не менш негативним процесом, який охоплює близько 9,3 % загальної площі земель України пов'язано із забрудненням пестицидами та іншими органічними речовинами.

Таким чином, більше, ніж половина території України охоплена різного роду деградаційними процесами, які в тій чи іншій мірі залежать від застосування меліоративних заходів. При цьому слід додати, що деякі з цих процесів деградації ґрунтів залежать, в тому числі і не лише від хімічної меліорації, а від використання якісних органічних речовин, біодобрив тощо. Наприклад, гарна меліоративна дія компосту як органічного добриву виявляється в кислих або/чи підкислених ґрунтах, яких зазначимо, що істотно більше, ніж ґрунтів охоплених процесами засолення, підлуження та осолонцювання. Проте і для останніх, які поширені в Степовій зоні України вплив високоякісних органічних добрив, таких як компост має важливе значення, а в сполученні з деякими меліоративними прийомами, зокрема плантажна оранка сприяє істотно підвищити економічну ефективність використання земель. Хоч біодобрива і мають обмежену меліоративну дію порівняно з хімічними аналогами меліорантів, але все ж вони повинні використовуватися (вноситися) й на ґрунтах із ерозійними проявами, оскільки від внесення органіки в ґрунт залежить резистентний ефект. Тобто ґрунти з підвищеним вмістом органічної складової, зокрема гумусу здатні більш протистояти негативному прояву ерозії.

Крім того, органічні добрива мають багаторівневий характер впливу на зменшення деградації ґрунту викликаного саме через ерозію. Слід зазначити, що Т.А. Носовська та М.М. Полулях щонайменше виявили дворівневий

характер впливу біодобрих на ерозію ґрунтів. Вони зазначають, що перший рівень відбивається на позитивному впливі біогумусу на фізичні показники ґрунту, які є основою протиерозійної сталості ґрунту, а другий рівень проявляється на формуванні стійкості ґрунту від руйнування дощовими краплинами (розбризування) опосередковано через водно-фізичні параметри ґрунту. До того ж учені відмічають і про можливість попередження ерозійних проявів, і на солонцюватих ґрунтах, але водночас зазначають про необхідність подальших досліджень в цьому напрямі.

Загалом внесення якісних органічних добрив є ефективним шляхом до стабілізації та подальшого відновлення продуктивності сільськогосподарських земель. Адже за останнє сторіччя втрати гумусу в ґрунтах Полісся становили 18,9 % , Лісостепу – 21,9 %, Степу – 19,5 %, а середньорічні темпи втрат його досягли відповідно по зонах: 0,18; 0,37 та 0,31 т/га [2, с.81].

Однак заходи хімічної меліорації щодо окультурення земель варто розглядати в певній мірі обмеженими, особливо з погляду на економічну доцільність. Тому в цьому контексті варто навести запропоновані рекомендації щодо хімічної меліорації ґрунтів академіків М.В. Зубця, В.В. Медведєва та С.А. Балюка, що відновлення традиційної технології суцільної хімічної меліорації недоцільно через її високу витратність та збитковість. Від так, на перших етапах відродження хімічної меліорації в Україні найбільш доцільно проводити «підтримувальне» вапнування, спрямоване на гальмування процесів підкислення ґрунтів [3, с.21].

Для приготування ефективних меліорантів, необхідним є внесення органічних добрив, незважаючи на те чи це традиційна або підтримувальна технологія застосовується. Про ефективність таких заходів свідчать результати локального окультурення на базі внесення органо-мінерального добрива-меліоранта (ОМДМ). Як зазначає Ю.Л. Цапко, даний прийом порівняно з традиційною технологією окультурення, дозволяє скоротити втрати від вимивання: вапна майже в три рази, водорозчинної органіки та нітратів відповідно в 1,5 та 1,4 рази [4, с.103].

Отже, внесення якісних органічних добрив є запорукою економічно та екологічно ефективного здійснення заходів з поліпшення стану малопродуктивних або неокультурених земель. Проте в Україні зважаючи на незначний обсяг органічних добрив, які щорічно надходять в сільське господарство, щоб можливо було покрити хоча б бездефіцитний баланс гумусу, то поруч з цим існує не менш істотна проблема – це безпосередня їхня якість.

Для вирішення даної проблеми слід якомога більш диверсифікувати виробництво й переробку органічних речовин на повноцінні біодобрива, зокрема різноманітні мінерально та органічно цінні компости. В даному разі одним із перспективних напрямів виробництва компосту в світі є технологія його виробництва на відкритих майданчиках, що передбачає активну періодичну аерацію буртів. У такому разі основною операційною ланкою

виступає аерація компостних сумішей.

Здійсненні розрахунки за методикою приведених витрат на аерування компосту машинно-тракторними агрегатами показують, що найбільш доцільним є застосування аераторів-машин на значних обсягах переробки сировини (гною, посліду, відходів тваринницьких ферм, птахофабрик, громадських їдалень тощо). Як показують проведені дослідження, одним із можливо кращих варіантів, не зважаючи на високу капіталомісткість є аератор Vermeer СТ 616 з трактором 5 кл. т К-744Р1. Однак на відмінну від попереднього варіанту, більш кращим аератором у агрегативанні з 3 кл. т виявився від тієї ж американської корпорації, але вже модель СТ 612 [5; 6].

Література

1. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2014 році. Київ: ФОП Грінь Д. С., 2016. 350 с.

2. Основи ведення сільського господарства та охорони земель: навч. посібник / Н. Х. Грабак та ін.; Київ: Професіонал, 2006. 496 с.

3. Зубець М. В., Медведєв В. В., Балюк С. А. Стратегія збалансованого використання і охорони земель України. *Вісник аграрної науки*. 2011. № 4. С. 19–23.

4. Цапко Ю. Л. Підвищення екологічної стабільності кислих ґрунтів шляхом використання технології локального окультурювання. *Ґрунтознавство*. 2010. № 3–4. Т. 11. С. 96–104.

5. Улько Є. М. Формування інноваційного процесу розширеного відтворення ґрунтових ресурсів на базі техніко-економічного обґрунтування технологічних операцій з переробки посліду на компост. *Проблеми і перспективи інноваційного розвитку аграрного сектора економіки в умовах інтеграційних процесів*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 25 жовт. 2017 р.). Харків: Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва, 2017. С. 123–127.

6. Улько Є. М. Економіко-інвестиційний підхід щодо обґрунтування інноваційного процесу переробки органічних добрив на компост із застосуванням машин-аераторів. *Сучасний стан і перспективи розвитку обліку, аналізу та фінансового забезпечення підприємств агропромислового виробництва*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 9-10 лист. 2017 р.). Харків: Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва, 2017. С. 322–325.

Черевко Марія

студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент Тертична Л.І.

Національний університет харчових технологій

м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК СКЛADOVA УПРАВЛІННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Реалізація Угоди про поглиблену і всеосяжну зону вільної торгівлі з ЄС та надання Україні додаткових торгових преференцій Європарламентом в вересні 2017 р. вимагають зосередження уваги на вирішенні проблем ефективного управління в сфері харчової промисловості, зокрема управлінням персоналом. Відставання від ринку зумовлене недостатньо гнучкою і досить застарілою концепцією кадрової політики, а саме її неспроможністю віднаходити на ринку праці висококваліфікованих працівників та організовувати їхню роботу згідно з потребами і вимогами підприємства та забезпечення його конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішніх ринках.

Метою даного дослідження є обґрунтування необхідності удосконалення системи управління персоналом на підприємствах харчової промисловості для забезпечення їх сталого розвитку.

Значний внесок у вирішення проблеми управління персоналом зробили зарубіжні та вітчизняні вчені, зокрема М. Армстронг, О. Єгоршина, О. Бойко, Е. Демінг, Д. Мак-Грегор, М. Педлер, Дж. Чампі, О. Грішнова, М. Денисенко, О. Драган, О. Осовський, А. Ткаченко та інші. Опираючись на їхній значний досвід у розробці управління людськими ресурсами, необхідно проводити комплексний аналіз застарілої системи і впроваджувати нові ефективні методи, на основі яких можна здійснювати повне оновлення всіх ланок управління на різних рівнях.

Вітчизняні науковці, зокрема А. М. Ткаченко, у своїх працях наголошують на прямій залежності ефективної діяльності організацій від якості управління людськими ресурсами, які у наш час є найбільш уразливою і нестабільною складовою успіху [1, с. 100].

Персонал виконує близько 45% роботи на підприємстві [2, с. 25]. Його обов'язки розподіляються від проектування до реалізації продукції, тобто якість виробленого товару напряму залежить від роботи працівників. Оскільки вирішальним чинником у конкурентній боротьбі виступає саме якість, розробка системи мотивації та стимулювання персоналу – головний інструмент підвищення ефективності підприємства.

В умовах євроінтеграційних процесів усе більшого значення набувають

саме якісні характеристики трудового потенціалу: кваліфікація, професіоналізм, здатність до отримання знань упродовж життя, рівень культури тощо [3, с. 87]. У майбутньому Україна за рахунок лише простого нарощування чисельності зайнятого населення не здатна буде вирішувати економічні проблеми. Саме тому сучасна система ефективного управління персоналом, повинна включати комплекс пов'язаних між собою функціональних елементів: адаптацію, мотивацію, стимулювання персоналу, його атестацію, налагоджену систему комунікації, вертикальні та горизонтальні зв'язки між керівництвом та працівниками, професійний розвиток робітників, формування кадрового резерву, маркетинг персоналу, кадрове нормування тощо. Останнє, у свою чергу, потребує впровадження комплексу заходів щодо планування робіт та їх оплати. Дослідниками було доведено, що ефективність управління персоналом може бути досягнута лише завдяки соціально-спрямованим системам мотивації і стимулюванню високопродуктивної праці [4, с. 61]. Сучасні тенденції управління мають спиратися на такі основні принципи: стійкість, прозорість, комфортність, концентрація, спеціалізація, адаптивність, безперервність, багатоаспектність, ритмічність, паралельність.

Таким чином, ефективне управління на пряму пов'язане зі зростанням обсягів виробництва. Розширення трудового потенціалу дає змогу швидше реагувати на зміни ринку. Недооцінення ролі людського капіталу призводить до падіння продуктивності і зниження економічного успіху підприємства. Налагодження роботи відділу управління персоналом дозволить підвищити конкурентоспроможність на ринку та прискорить адаптацію підприємства до зовнішнього середовища. Жодна бездоганна технологія за відсутності кваліфікованих та організованих кадрів не зможе бути реалізована у повній мірі. Кожне підприємство харчової промисловості, відповідно до поставлених цілей, має визначити власний механізм забезпечення ефективного управління персоналом. Щоб досягти поставленої мети, керівництво зобов'язане оптимізувати віддачу інвестицій в будь-які ресурси підприємства: фінансові, матеріальні, а головне – людські.

Література

1. Ткаченко А. М. Управління трудовим потенціалом підприємства та підвищення ефективності його використання. *Вісник економічної науки України*. 2017. № 1. С. 99-102.
2. Денисенко М. П. Особливості формування та оцінки трудового потенціалу підприємства в сучасних умовах. *Агросвіт*. 2017. № 6. С. 21-27.
3. Осовський О. А. Стратегія управління підприємствами харчової промисловості. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 1. С. 84-93.
4. Москаленко В. О. Управління кадровими ризиками як напрям удосконалення механізму управління персоналом. *Наукові праці НУХТ*. 2017. № 2. С. 57-65.

Чернова Евгения

студентка

Научный руководитель: к.э.н., доцент Гюнтер И.Н.

Белгородский университет кооперации, экономики и права,
г. Белгород, Российская Федерация

ЭЛЕКТРОННОЕ ДЕКЛАРИРОВАНИЕ ТАМОЖЕННОГО ТРАНЗИТА

Современные технологии стремительно внедряются в каждую из сфер жизни, делая более простыми и удобными многие рабочие процессы. Одной из задач Евразийской экономической комиссии является создание условий для выравнивания уровня развития электронного декларирования в государствах-членах. Центры электронного декларирования представляют собой таможенные посты, где декларирование товаров осуществляется исключительно в электронной форме. Целью создания является перераспределение функций таможенных постов, которые находятся в приграничных зонах и во внутренних регионах страны. Благодаря новому порядку появилась возможность сократить затраты на хранение и перемещение товара на промежуточные склады, что приведет к уменьшению конечной стоимости товара [1]. Одним из важнейших преимуществ при работе с центром электронного декларирования является доступность для регионов. Нет существенной разницы, откуда подается декларация на товары.

Транзитная декларация подается при помещении товаров под таможенную процедуру таможенного транзита. В качестве транзитной декларации могут представляться транспортные, коммерческие и иные документы.

Для проведения эксперимента был утверждён «Порядок» совершения таможенными органами таможенных операций при таможенном декларировании товаров, помещаемых под таможенную процедуру таможенного транзита, в электронной форме. Электронный обмен между декларантами и таможенными органами осуществляется через Центральное информационно-техническое таможенное управление с использованием средств, которые обеспечивают целостность, доступность и конфиденциальность информации. Электронный обмен происходит с использованием средств криптографической защиты информации, электронных подписей и сертификатов ключей проверки электронных подписей.

Сведения в электронных документах должны соответствовать сведениям, содержащимся в оригиналах документов. До представления в таможенный орган электронные документы, необходимые для таможенного контроля, предварительно размещаются в электронном архиве документов декларанта. Каждому электронному документу, помещенному в электронный архив декларанта, автоматически присваивается идентификационный номер, который

сообщается декларанту посредством направления электронного сообщения.

С момента загрузки таможенным органом отправления программы автоматизированной системы контроля за таможенным транзитом электронной транзитной декларации и электронных документов данная декларация считается поданной. После этого декларанту направляется авторизованное электронное сообщение, содержащее дату и время подачи транзитной декларации [2].

В момент регистрации транзитной декларации могут происходить следующие действия: декларант может отправить электронное сообщение с отзывом транзитной декларации; инспектор может запросить дополнительные электронные документы от декларанта; инспектор может назначить проведение таможенного контроля и уведомить об этом декларанта в виде электронного сообщения.

В случае принятия решения об отказе в регистрации электронной транзитной декларации уполномоченное должностное лицо таможенного органа отправления указывает причину отказа в регистрации транзитной декларации и так же по средствам авторизованного электронного сообщения уведомляет декларанта.

После выпуска товаров в соответствии с таможенной процедурой таможенного транзита таможенные органы автоматически формируют и направляют декларанту авторизованное сообщение, которое содержит электронную транзитную декларацию с заполненными должностным лицом таможенного органа отправления графами, содержащими сведения о выпуске товаров в соответствии с таможенной процедурой таможенного транзита.

Если при применении форм таможенного контроля в отношении прибывших в место доставки товаров не были выявлены признаки нарушения таможенного законодательства уполномоченное должностное лицо таможенного органа назначения не позднее 24 часов с момента регистрации подачи электронной транзитной декларации завершает таможенную процедуру таможенного транзита и заполняет соответствующие поля электронной транзитной декларации. Следует обратить внимания на то, что после выпуска товаров таможенник всё же должен будет распечатать один экземпляр декларации и выдать его, заверенный личной печатью, перевозчику для предъявления в таможенном органе назначения.

Электронный таможенный транзит позволит обеспечивать возможность удаленного предоставления документов и сведений, а также позволяет совершать декларирование до фактического прибытия транспортного средства в пункт пропуска, что способствует сокращению сроков помещения товаров под таможенную процедуру таможенного транзита.

Электронное декларирование позволяет участникам ВЭД однократно представлять необходимые для совершения таможенных операций документы, а также использовать их на всех этапах таможенных операций.

Литература

1. Смирнова Е. А. Технологии электронного декларирования товаров в таможенной сфере. *Вестник АГТУ*. 2012. № 2. С. 71-75.
2. Электронное декларирование: между прошлым и будущим. URL: <http://www.tks.ru/news/nearby/2014/12/08/0008> (дата обращения 02.11.2017).

Чигурян Ярослав
слухач бакалаврата

Науковий керівник: д.е.н., доцент Лазарєва О.В.
Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
м. Миколаїв

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

В Україні закладено конституційні засади розвитку сільськогосподарського землекористування, прийнято ринково-орієнтований Земельний кодекс України і ряд основних нормативно-правових актів, які створюють правові й організаційні основи організації соціально-орієнтованого та економічно ефективного використання й охорони земель [1 с. 81].

Найважливішими проблемами є незавершеність економічних і правових відносин власності між власниками паїв та юридичними особами (сільськогосподарськими структурами та фермерськими господарствами), а також територіальними громадами; зволікання з розробленням і прийняттям нормативно-правових актів, передбачених Земельним Кодексом України та вимогами подальшого реформування земельних відносин; неврегульованість проблем щодо незатребуваних паїв, відмерлої спадщини, вкраплення контурів земельних ділянок, управління землями сільськогосподарського призначення державної форми власності; недосконалість державного регулювання (адміністрування) розвитку сільськогосподарського та іншого землекористування, земельного оподаткування; незавершеність земельного законодавства.

Гострота і актуальність вказаних проблем зумовлені змістом незавершеності правового та економічного регулювання земельних відносин і відсутністю державного регулювання й адміністрування розвитку землекористування, а також відстороненням місцевого самоврядування від розв'язання питань у області земельних відносин на селі (особливо в сільськогосподарському виробництві) як унікального зрізу суспільних відносин

та особливої соціально-економічної категорії.

Щоб домогтися розв'язання окремих аспектів розвитку сільськогосподарського землекористування, можливі два варіанти вирішення проблеми. Так, перший аспект передбачає європейський підхід до створення інституціонального середовища формування ринку землі й адміністрування сталого землекористування сільських територій із використанням інструментів адміністрування розвитку сільськогосподарського землекористування із залученням коштів бюджетів різних рівнів та спеціальних фондів. Орієнтовна вартість середньорічної підтримки у перші п'ять років еколого-економічного та соціально орієнтованого землекористування сільських територій становитиме 50–80 млрд грн. [2 с. 135]. Другий аспект передбачає створення інституціонального середовища формування й адміністрування збалансованого землекористування сільських територій із використанням правових та економічних інструментів адміністрування розвитку сільськогосподарського землекористування в Україні на період до 2025 року. Цей підхід дасть змогу розв'язати більшість соціально-економічних і екологічних проблем на селі.

Впровадження в дію запропонованих аспектів розвитку сільськогосподарського землекористування сприятиме створенню стабільного ринкового механізму державного регулювання земельних відносин й адміністрування інвестиційно привабливого землекористування; забезпечить створення інтегрованої системи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з управлінням землекористуванням, удосконалення економічних і правових відносин власності на землю; створить систему диференційованого земельного оподаткування й стимулювання соціально орієнтованих та еколого-економічно ефективних форм і типів землекористування. Орієнтовна вартість заходів щодо створення й адміністрування еколого-економічного та соціально орієнтованого землекористування сільських територій у перших п'ять років становитиме 10–15 млрд грн [2 с. 136].

Другий варіант виходячи із соціально-економічної та екологічної ситуації в країні оптимальний для впровадження.

Отже за умови ефективного розвитку сільськогосподарського землекористування можна забезпечити отримання суспільно-необхідної кількості продукції високих стандартів якості без порушень екосистеми [3 с. 163]. В основу такої системи повинна бути закладена сучасна модернізація сільськогосподарського землекористування, що забезпечує обнадійливі якісні зрушення у ньому, ґрунтуючись на екологічних, економічних, соціальних, науково-технічних та інноваційних засадах.

Література

1. Курман Т.В. Поняття та ознаки сталого розвитку сільськогосподарського виробництва як аграрно-правової категорії/Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування

України: Серія «Право» / Ред. кол.: С.М. Ніколаєнко (відп. ред.) та ін., 2016. 81 с.

2. Третьяк А.М. Концепція розвитку сільськогосподарського землекористування сільських територій. Київ: вища освіта, 2014. 135–136с.

3. Лазарева О. В. Стратегія розвитку землекористування / Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики : матеріали II міжнар. наук.-прак. конф., 26–27 вересня 2013 р. Одеса : Атлант, 2013. С. 163.

Шеховцов Виталий

к.э.н., доцент

Становская Наталья

Белгородский университет кооперации, экономики и права
г. Белгород, Российская Федерация

КЛАССИФИКАЦИЯ ТОРГОВОЙ НЕДВИЖИМОСТИ

При решении различных задач, возникающих в ходе бизнес-операций на рынке коммерческой недвижимости, в том числе при анализе рынка, объекты недвижимости необходимо структурировать, т.е. выделять те или иные однородные группы. Для этого вся совокупность объектов рынка должна быть разделена на группы (типы, классы) по качеству, размеру, местоположению, а иногда и по другим типологическим признакам, т.е. должна быть проведена типизация объектов. Целью типизации является выделение групп однородных объектов – как по характеристикам (близких по физическим признакам, либо по размерам, либо по местоположению), так и по цене (имеющим как можно меньшие различия по цене, арендным ставкам). Понятно, что выделение большего числа типов объектов дает уменьшение разброса цен внутри типа, но зато усложняет работу аналитика и ухудшает наглядность результатов. Поэтому типизация представляет собой сложную методическую задачу и требует творческого подхода.

Товаром на рынке могут выступать как здания (строения, сооружения), так и их обособленные части – помещения, и это создает определенные трудности при анализе рынка, приводит к необходимости его дополнительного расчленения на субрынки. Так, рынок аренды торговой недвижимости представляет собой по преимуществу рынок аренды помещений (а не зданий). Уровень арендных ставок на помещения в одном торговом центре может отличаться в несколько раз (например, для якорного арендатора – меньше, чем для остальных, для магазина вблизи центрального входа – больше, чем в

глубине верхнего этажа, и т.д.).

В отличие от рынка жилья, где покупателями (арендаторами) являются в основном физические лица, клиентами рынка коммерческой недвижимости являются юридические лица. Продавцами вновь построенных нежилых зданий и помещений (или арендодателями) выступают те же организации-застройщики (как собственники). При этом офисные помещения строят для собственного использования, а также для продажи или сдачи в аренду бизнес-структурам любого профиля, общественным, политическим и иным организациям, торговые помещения – как для собственного использования, так и для продажи и сдачи в аренду представителям ритейлингового бизнеса – самого многочисленного и распространенного вида бизнеса. [2]

Классификация торговой недвижимости, в отличие от жилой и офисной, с точки зрения операций на рынке недвижимости проработана недостаточно. Интересно отметить, что содержащиеся в учебниках последних лет и в работах до рыночного периода понятия практически не отличаются. Во всех источниках даны следующие варианты классификации объектов торговли.

1. По типу здания и особенностей его объемно-планировочного решения выделяют встроенно-пристроенные помещения; отдельно стоящие здания и торговые комплексы (объекты, включающие несколько зданий – например, магазин и склад).

2. По видам и особенностям устройства различают магазин-склад (имеет благоустроенные площадки, навесы, складские помещения); магазин (стационарное здание или его часть, располагающие земельным участком); павильон (оборудованное строение, имеющее торговый зал и помещение для хранения товаров); киоск (оснащенное торговым оборудованием помещение), палатка (нестационарное, разборное сооружение).

По ассортименту реализуемых товаров и размерам торговой площади магазины подразделяют на типы (универмаг, универсам и т.д.), а внутри каждого типа – на типоразмеры.

3. С учетом товарной специализации магазины делят на следующие группы: смешанные (ведущие торговлю как продовольственными, так и непродовольственными товарами); универсальные (реализующие универсальный ассортимент продовольственных или непродовольственных товаров – универсам, универмаг и т.д.); комбинированные (реализующие несколько групп товаров, объединенных общностью спроса – мясо/рыба или товары для детей); специализированные (реализующие товары одной товарной группы – мясо, рыба, трикотаж и т.п.); узкоспециализированные (реализующие товары части товарной группы – например, одной фирменной марки). [1]

Таким образом, изучая приведенные разнообразные варианты классификации объектов торговли с точки зрения современной рыночной ситуации, можно выделить несколько основных квалификационных признаков, влияющих на уровень арендных ставок в объектах торговли: конструктивный тип объекта, масштаб (размеры) объекта и его товарная номенклатура. Чем

капитальнее сооружение, больше размеры и разнообразнее товар, тем (при прочих равных условиях) выше удельная цена (цена 1 кв. м) и арендные ставки на данный объект. С точки зрения привлекательности для потребителей (и, следовательно, для арендаторов) свою роль играют также состояние объекта – возраст здания, качество ремонтов, качество отделки.

Литература

1. Шеховцов В. В., Курбонов А. Р., Ген Папа Особенности определения ликвидационной стоимости объекта оценки. Актуальные вопросы современной науки и практики : материалы международной научно-практической конференции профессорско-преподавательского состава и аспирантов. 4-8 апреля 2016 года. Белгород : Издательство БУКЭП, 2016. С. 114-120.

2. Шеховцов В. В., Лысенко А. О. Рынок жилой недвижимости города Белгорода. Научное мышление молодых ученых : материалы международной студенческой научной конференции. 31 марта – 2 апреля 2015 года. Белгород : Издательство БУКЭП, 2015. С. 166-173.

Шлекене Елена

к.э.н., доцент

Белгородский университет кооперации, экономики и права
г. Белгород, Российская Федерация

ИПОТЕЧНОЕ КРЕДИТОВАНИЕ В ЖИЛИЩНО-НАКОПИТЕЛЬНЫХ КООПЕРАТИВАХ

Жилищные накопительные кооперативы были созданы как альтернатива ипотечной схеме.

Фактически, в жилищно-накопительных кооперативах группа граждан копит себе на жилье, чтобы приобрести его у других застройщиков. Поэтому, кстати, в жилищно-накопительные кооперативы могут вступать только физические лица – и то числом не менее 50 и не более 5000 человек.

Деятельность жилищно-накопительных кооперативах регулируется статьёй 116 ГК РФ и Законом «О жилищных накопительных кооперативах».

Жилищный накопительный кооператив - это потребительский кооператив, созданный как добровольное объединение граждан на основе членства в целях удовлетворения потребностей членов кооператива в жилых помещениях путем объединения членами кооператива паевых взносов (ст. 2 Закона о жилищных накопительных кооперативах).

Анализ Закона о накопительных кооперативах показывает, что при его создании использовался опыт правового регулирования деятельности европейских организаций, реализующих накопительные программы в целях приобретения жилья, опыт регулирования деятельности подобных российских и советских кооперативов [1].

Цель привлечения денежных средств, как регламентирует Закон, - передача жилья первоначально только в пользование члена жилищно-накопительного кооператива, а затем, после внесения паевых взносов в полном объеме, - в собственность гражданина. Процесс, который необходимо пройти прежде, чем получить право собственности на желаемый объект недвижимости, состоит в следующем. При вступлении в кооператив гражданин вносит вступительный взнос. Членские взносы вносятся членами кооператива ежемесячно. В порядке, определяемом уставом кооператива, вносятся паевые взносы, которые должны компенсировать затраты кооператива на осуществление деятельности по привлечению и использованию денежных средств граждан на приобретение жилых помещений. При приеме в члены кооператива определяется примерная величина паевого взноса гражданина с учетом средней рыночной стоимости жилого помещения, аналогичного помещению, указанному гражданином при приеме в кооператив. После приобретения или строительства жилого помещения для гражданина величина паевого взноса уточняется по фактической стоимости жилого помещения. Право члена кооператива на приобретение или строительство кооперативом жилого помещения возникает после выполнения членом кооператива условий внесения части паевого взноса, определенной в соответствии с выбранной формой участия в деятельности кооператива, размер которой не может быть менее 30% стоимости жилья. Минимальный срок внесения членом кооператива части паевого взноса, после внесения которой, возникает право на приобретение и строительство кооперативом жилого помещения для члена кооператива, определяется уставом кооператива. При этом, начиная со второго года деятельности кооператива по привлечению и использованию денежных средств граждан на приобретение жилых помещений указанный минимальный срок не может быть менее двух лет [2]. Помещения приобретаются в собственность кооператива. Сразу после приобретения передаются в пользование члену кооператива. После выплаты паевого взноса в полном объеме граждане приобретают право собственности на жилое помещение.

В основе накопительной системы лежит следующий принцип: пока пайщик копит на свою квартиру, его деньги идут на приобретение жилья для других пайщиков, которые вступили в кооператив раньше, либо имеют больше средств для приобретения недвижимости.

Жилищно-накопительные кооперативы - некоммерческие организации, созданные специально для помощи населению в приобретении жилой площади. Функционируют такие кооперативы по принципу касс взаимопомощи и наиболее жестко контролируются государством [3].

Таким образом, на данный момент существует острая жилищная проблема, которую невозможно решить, применяя один ипотечный механизм. Существуют альтернативные механизмы, имеющие богатый положительный опыт не только в России, но и в зарубежных странах.

Литература

1. О жилищных накопительных кооперативах : Федеральный закон Российской Федерации от 30.12.2004 г. № 215-ФЗ.

2. Шинкаренко Л. И. Кредитные потребительские кооперативы граждан как альтернативный институт жилищного кредитования. Научно-практическая конференция «Инновационный потенциал и его реализация в потребительской кооперации». Москва: Наука, 2007. Ч. 2, С. 314-319.

3. Шлекене Е.В., Серова Е.Г. Банковская система России: тенденции и перспективы развития: Монография. Белгород: Издательство «Политерра», 2016. 114 с.

Штефан Людмила

к.е.н., доцент

Навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

м. Вінниця

ПЛЮСИ ТА МІНУСИ ІНВЕСТУВАННЯ УКРИПТОВАЛЮТИ

Зростання капіталізації основних криптовалют цьому році, безумовно, привертає інвесторів, що бажають примножити свої кошти, вкладаючи їх у біткойн або найбільш перспективні альткойни. Хтось вважає за краще вкладати у біткойн, як найбільш капіталізовану і стійку криптовалюту, що виросла за останній рік на 300%, хтось вважає більш прибутковими інвестиції в інші монети, найбільш перспективні і все ще доволі надійні, наприклад інвестиції в Етереум або Dash, що продемонстрували за останній рік 8- і 12-кратне зростання відповідно [1]. А частина інвесторів йде комбінованим шляхом і включає в інвестиційний пакет і біткойн, і альтернативні валюти.

На перший погляд, дуже спокусливо вкласти всі гроші в альткойн, який виріс в десяток разів тільки за останній рік. Які ж плюси і мінуси інвестування в біткойн валюту. Почнемо з переваг, на які у біткойн-інвестора є підстави розраховувати:

1) Біткойн демонструє стабільне, в річних масштабах, зростання ціни, і є підстави вважати, що цей тренд збережеться.

2) Довіра спільноти до біткойна більша, ніж до будь-якої іншої криптовалюти, що до певної міри гарантує біткойну захист не тільки від краху, а й від тривалого і сильного зниження ціни. Те, що біткойн володіє найбільшою з усіх криптовалют капіталізацією і найбільшим числом користувачів, додатково зміцнює його позиції.

3) Успішне вирішення проблеми масштабування біткойна відкриє ціні «цифрового золота» шлях вгору;

4) Біткойн володіє набагато більшою ліквідністю в порівнянні з будь-якою іншою криптовалютою;

5) Фінансова та політична нестабільність може призвести до того, що в окремих країнах, або в світі в цілому, фіатні валюти стануть занадто ненадійними для зберігання накопичень, в той час як біткойн залишиться надійним засобом заощадження грошей.

6) Біткойн поки що вільний від того тиску і надлишкового контролю, які все більше отруюють життя власникам фіатних грошей. Держави прагнуть якомога більше обмежити готівковий грошовий обіг, а зберігання грошей в банку означає надмірну «прозорість» ваших фінансів для контролюючих органів. У той же час, зберігання біткойна абсолютно безкоштовне, а операції з ним не обмежені державними і банківськими установами [2].

Які ж є мінуси та ризики інвестування в біткойн валюту:

1) Проблема масштабування біткойн-мережі поки що не вирішена. Тим часом, пропускна здатність мережі давно викликає тривогу, а зростання комісій робить не вигідними дрібні транзакції. Біткойн, як інвестиційний актив, не повинен безпосередньо постраждати від поганої пропускної здатності мережі, проте ослаблення інтересу з боку тих, хто бачить в біткойні, перш за все, платіжну систему, може негативно позначитися на ціні. До того ж, якщо інвестор раптом захоче продати біткойн, які зберігалися не на біржі, якій він надає перевагу, а на локальному або веб-гаманці, проблеми з переказом монет на біржу або в обмінник, де проводиться обмін біткойна, можуть завдати чимало занепокоєння.

2) Проблема надмірного державного регулювання, а в деяких країнах, і явної заборонної політики, для біткойна сьогодні цілком актуальна. Зайвий контроль, в даному випадку, є зворотною стороною його легалізації.

3) Різке зростання курсу біткойна останнім часом породжує побоювання в тому, що курс може «обвалитися» і навіть повернутися на колишні позиції. Що ж стосується високої волатильності біткойна, вона більше ускладнює використання біткойна для короткострокових операцій, таких, як купівля біткойна на біржі для обміну на товар, який можна оплатити біткойном за курсом, а не для інвестування на тривалий термін. До того ж є підстави вважати, що волатильність буде знижуватися в майбутньому, якщо біткойн увійде в більш стабільну фазу свого розвитку [3].

Що ж до перспектив цінового зростання альткойнів, то вони можуть бути навіть вищі, ніж у біткойна. В абсолютних цифрах ми бачимо вражаюче

зростання капіталізації альткойнів - приблизно в 16 разів (з 1,7 до 28 млрд. доларів). Це означає, що частина солідних інвесторів при інвестуванні у криптовалюти або віддає перевагу альткойнам, або хоча б формує з них вагому частину інвестиційного пакета, або тому, що у них викликає занепокоєння майбутнє біткойна. Дійсно, якщо проблема масштабування біткойна так і не буде вирішена багато-хто вирішить продати біткойн, і це дуже серйозно зміцнить позиції найбільш авторитетних альткойнів. Цікавий момент полягає і в тому, що частина альткойнів може приносити відсотки просто при зберіганні. Для альткойн-інвестора певною проблемою є те, що законодавча оформленість і захищеність біткойна як фінансового інструмента дещо вища, ніж у альткойнів. Так, в Японії біткойн вже легалізований, як засіб оплати, а, скажімо, лайткойн - ще ні.

Підсумовуючи, можна сказати, що інвестування в альткойни різних рівнів потенційно може бути набагато більш прибутковим, ніж вкладення в біткойн, проте ціною більш високого ризику втратити гроші через поступове зниження ціни.

Література

1. Самая твердая валюта – BitCoin. URL: –Режим доступу: <http://www.moneynews.ru/Article/17893>.
2. Новые функции денег в виртуальной экономике. URL: <http://www.creativeconomy.ru/articles/2723/>.
3. BitCoin Peer-To-Peer Digital Currency. URL: <http://www.bitcoin.io>.

Юрченко Богдан

студент

Науковий керівник: к.е.н., доцент, Хуторської П.О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

м. Дніпро

ДІЯЛЬНІСТЬ ВЕНЧУРНИХ КОМПАНІЙ У ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Забезпечення стійкого розвитку економіки в довгостроковій перспективі є пріоритетним напрямком діяльності економічних суб'єктів, зокрема і держави. Для досягнення цієї цілі необхідно постійно здійснювати інноваційну діяльність. Саме вона є головним рушієм економічного зростання, забезпечує зміцнення позицій національної економіки. Багато країн світу, які активно впроваджували інновації у виробничу сферу в другій половині ХХ століття на

даний час займають провідні позиції у світовій економіці. Прикладом таких країн є «азійські тигри» - це Сінгапур, Гонконг, Південна Корея та Тайвань, що демонструють високі темпи економічного зростання.

Інновація - це результат системної діяльності, спрямованої на реалізацію досягнень науково-технічного прогресу та їх удосконалень, що сприяє якісним зрушенням у діяльності підприємства та забезпечує більш ефективне використання наявних ресурсів: матеріальних, трудових, фінансових та інформаційних. Саме тому пріоритетним напрямком діяльності в нашій країні є підтримання інноваційної діяльності підприємств.

Діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок потребує значних фінансових ресурсів. Досить часто інноваційною діяльністю займаються невеликі підприємства, що не мають у своєму розпорядженні достатніх ресурсів, особливо фінансових. Саме тому для підтримки їхньої діяльності необхідна підтримка не тільки держави, але й спеціалізованих компаній, що займаються інвестуванням у інноваційну сферу. Такими компаніями є венчурні фонди, що акумулюють значні фінансові ресурси та вирішують питання щодо їх раціонального спрямування в інноваційну діяльність суб'єктів господарювання.

Діяльність венчурних компаній безпосередньо пов'язана із інвестиційною діяльністю у країні. Багато науковців стверджують, що технологічні революції, що призвели до трансформації цілих галузей економіки, були профінансовані за рахунок венчурного капіталу. Так, наприклад, швидкий розвиток у галузі комп'ютерних технологій виявився можливим за рахунок участі венчурних інвестицій. Зусиллями інноваційних підприємств та фондів, що фінансували їхню діяльність за останні 30 років у Сполучених Штатах Америки були створені сотні тисяч нових робочих місць і мільярди доларів додаткових доходів. Згідно з даними Української асоціації інвестиційного бізнесу проаналізовано сучасний стан розвитку венчурних компаній в Україні, а відповідні дані приведено у табл. 1[3].

Таблиця 1

Аналіз діяльності венчурних компаній та інститутів спільного інвестування в Україні за 2013 – I півріччя 2017 року

Показник	Значення станом на:				
	2013	2014	2015	2016	I півріччя 2017
Кількість ІСІ, всього	1250	1188	1147	1130	1157
у т. ч. венчурні фонди	1031	1006	992	998	1028
Активи ІСІ, млн. грн.	177523	206358	236175	230188	242027
у т. ч. активи венчурних фондів, млн. грн.	168183	195433	225541	222138	234377
Відношення активів венчурних фондів до ВВП України, %	11,56%	12,47%	11,39%	9,32%	-

Так серед інститутів спільного інвестування (ІСІ) найбільш численною групою виступають саме венчурні фонди (компанії). Сукупні активи венчурних компаній впродовж аналізованого періоду зростали незважаючи на фінансову нестабільність та признаки банківської системної кризи в Україні.

Венчурні компанії виступають в ролі спеціалізованих фінансових посередників у сфері інноваційної діяльності. Вони надають інноваційним підприємствам не тільки фінансові ресурси, але передають їм наявний управлінський і технічний досвід у сфері науково-дослідних і конструкторських робіт. Головними характеристиками венчурного інвестування в провідних країнах світу є наступні: інноваційна компонента діяльності та ризикованість здійснюваних капіталовкладень. Важливо зазначити, що в Україні на даний момент індустрія венчурного капіталу знаходиться на початковій стадії становлення. Передумовою до створення венчурних компаній в Україні стало прийняття Закону України «Про інститути спільного інвестування». Багато науковців стверджують, що венчурні інвестиційні фонди повинні стати головною ланкою зв'язку між інвестиціями та інноваціями як складовими економічного зростання.

Венчурне інвестування є ризиковим видом діяльності, що стримує розвиток даної сфери в Україні. Проте ресурси венчурних компаній, що спрямовуються у інноваційну діяльність забезпечують зростання ВВП країни та сприяють створенню нових робочих місць. Саме венчурний капітал є джерелом капіталу для компаній, швидкий ріст та розвиток яких постійно потребує додаткових зовнішніх інвестицій. Важливим аспектом є підтримка венчурної діяльності з боку державних органів створює умови для загального зростання економіки країни за рахунок активного впровадження інновацій у виробничу сферу.

Література

1. Лапко О.О. Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційного розвитку економіки. *Економіка і прогнозування*. 2006, № 3. — С. 25—42.
2. Радзімовська С.Ф. Венчурне інвестування інноваційного розвитку. *Економіка та держава; Серія - Державне управління*, 2012 р., № 11. с. 101 -103.
3. Аналітичний огляд ринку інститутів спільного інвестування за 2 квартал 2017 року (за даними Української асоціації інвестиційного бізнесу) URL: http://www.uaib.com.ua/analituaib/publ_ici_quart/259810.html(дата звернення: 19.11.2017).
4. Про інноваційну діяльність: Закон України від 16.10.2012 р. N 5460-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 20.11.2017)
5. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 23.03.2017 р. № 1982-VIII. Дата оновлення: 19.07.2017. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>(дата звернення: 20.11.2017).

Яковенко Катерина

слухач бакалаврату

Науковий керівник: д. е. н., доцент Лазарєва О. В.

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

м. Миколаїв

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЕМЛІ

Реформування земельних відносин завжди на всіх етапах розвитку людської цивілізації, було дуже складним завданням і найважливішим напрямом соціально-економічної політики. Адже ці перетворення стосуються, насамперед, питань власності на землю, володіння, використання та розпорядження земельними ресурсами як головним засобом виробництва в сільському господарстві.

На першому етапі земельної реформи, коли селяни одержали земельні частки (паї) в натурі, виникла потреба у виробленні механізму, який би забезпечував обіг землі. Цим механізмом є ринок землі, без якого неможливий процес трансформації земельних відносин на зразок європейських.

В умовах ринку земля є товаром, унікальність якого зумовлена низкою специфічних, притаманних лише йому особливостей, зокрема: абсолютна нерухомість і неможливість переміщення, обмеженість у просторі, вічність, неможливість штучного створення, незамінність іншими ресурсами [1].

З набуттям землі статусу товару в Україні виникли нові питання щодо напрямів, механізму й інших складових вдосконалення земельних відносин, формування ринку земель, вирішення яких передбачає науково-практичне з'ясування широкого кола проблем [2].

В процесі реформування не вдалось вирішити головної проблеми – розвитку ефективного землекористування. Головний ресурс сільського господарства – земля – не введена в економічний оборот. Її вартість має формальне значення. Потребують необхідності вдосконалення умов для реалізації громадянами права власності на землю і подальшого перерозподілу землі через земельний ринок [3]. На стадії розвитку знаходиться іпотека землі і відповідні земельні банки, система реєстрації прав власності на нерухомість.

Орендна земельна політика держави має стимулювати ефективну господарську діяльність з використанням землі як основного засобу виробництва в аграрній сфері та територіального базису в інших галузях. Потрібно поліпшити умови укладання договорів оренди, надати належного правового захисту правам орендодавців та орендарів, розширити базу справляння орендної плати, забезпечити суспільний контроль за ставками орендної плати [4].

Успішний розвиток ринку землі відбуватиметься за умови існування комплексу установ і організацій, що забезпечать його нормальне функціонування (ринкової інфраструктури), зокрема, наявності спеціалізованих

установ, які організовуватимуть і проводитимуть земельні торги, створюватимуть мережу фінансово-кредитних установ для здійснення заставних (іпотечних) операцій із земельними ділянками (головним чином земельних іпотечних банків) та суб'єктів оціночної діяльності для проведення експертної грошової оцінки земель, надаватимуть консультаційні, посередницькі й інформаційні послуги через консалтингові, ріелторські підприємства і спеціалізовані інформаційні видання, здійснюватимуть підготовку у навчальних закладах кваліфікованих фахівців для роботи у сферу ринку землі тощо.

Необхідно створити правову базу регулювання земельного ринку, яка повинна враховувати реальну економічну ситуацію, особливості землі як основного національного багатства. Ринок землі слід розмежувати на ринок прав власності, ринок прав оренди, ринок прав на земельні ділянки, іпотечний ринок і ін. Відповідно обіг земельних ділянок відбувається на основі цивільно-правових угод, договору купівлі-продажу, договору оренди земельних ділянок і ін. Відтак, на основі договору купівлі-продажу відбувається перехід права власності на земельні ділянки, а на основі договорів оренди - перехід права користування на земельні ділянки [5].

Доцільним є правомірне оподаткування доходів, одержаних від трансакцій на ринку земель. Також необхідною є установлення заборони на відчуження земельних ділянок, обмежень щодо набуття їх у власність. Потрібно надавати пріоритетні права на придбання земельних ділянок та гарантувати та захищати права суб'єктів ринку земель. Необхідно також ширше використовувати оренду земельних ділянок, що сприяє руху землі до ефективнішого господаря, який забезпечує одержання власниками землі належної орендної плати.

Запровадження ринкового обороту сільськогосподарських земель через купівлю-продаж потребує ґрунтового дослідження і застосування ефективних регуляторних механізмів. Адже власність передбачає право володіння, користування і розпорядження нею і держава має забезпечити реалізацію цього права, що реально лише в ринкових умовах.

Література

1. Будзяк В. М. Формування ринку земель сільськогосподарського призначення. *Економіка АПК*. 2012. №8. С. 118 – 122.
2. Пасхавер Б. Й. Ринок землі: світовий досвід та національна стратегія. *Економіка АПК*. 2009. №3. С. 47 – 53.
3. Ковтунович Н. Л., Кондратенко Н. Г. Оренда землі: зарубіжний (світовий) досвід та реалії України. *Економіка, фінанси, право*, 2013. №12. С. 20 – 25.
4. Гладий М. В. Не думаю, что в этом году какая-то политическая сила сможет затормозить открытие рынка земли. *Бизнес*, 2007. №5/29. С. 31

5. Горлачук В. В., Белінська С. М. Передумови запровадження ринку земель для ведення товарного сільськогосподарського виробництва в Україні. *Економіка АПК*. 2007. №7. С. 18 – 20.

СЕКЦІЯ 6
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ
SECTION 6
SOCIAL AND HUMANITARIAN SCIENCES

Arpentieva Mariam

grand doctor (*Grand PhD*) of psychological Sciences, Associate Professor, Professor
Tsiolkovskiy Kaluga state University
Kaluga, Russia

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF IMMUNE DISORDERS

The aim of the our study was to analyze the psychological aspects of immune disorders. Research methods. In the work of the implemented theoretical and empirical study of the psychological aspects of immune disorders: generalized data of classical and contemporary research in the field of immuno-psychology, conducted surveys of people with immune disorders. The results of the study. In the process of theoretical analysis of psychological aspects of immune disorders identified numerous variants of disorders in the development of personality in the sphere of organization and development of interpersonal relations. Not only neurotic and psychological disorders are the consequences of disturbed awareness, protection, building "contact borders" [1; 3; 6].

The extent to which people are able to meet their needs (needs) and, therefore, psychological and physiological well-being, depends on how flexibly it can adjust the contact boundary. The researchers describe several kinds of typical violations of the contact boundary, which make the interaction with the environment, including interpersonal, ineffective. Positive and negative cathexis, contact and care are included in a single field of relations that constitute these relationships. This field is dialectically differentiated unity, which has the body and the environment, and other people's (different), good and bad, selfishness and altruism, subjective and objective, etc. When the object has been destroyed or that is in contact with, or care exercised fully and properly, and the result satisfies the individual, the object and necessity, with which it is associated, disappear. The contact with the environment and withdrawal from it, the acceptance and rejection – the basic functions of a healthy personality, with the ability to discern. The identity of the patient becomes neurotic personality or the personality of the patient suffering from autoimmune diseases. When needs conflict, but the person cannot make the decision to leave or to stay, if he is not satisfied with the decision, and he can neither stay nor leave, it negatively affects him and others. Empirical research has confirmed a variety of violations of the

contact boundaries and cycles of contact and caring from the patients of immune diseases, the presence of incomplete relations, "the tangled skein of relations", relations of the type "double bonds", the "persecutor-victim-saviour" and "patology role." Conclusion. Thus, patients with immune disorders lies in the harmonization of the boundaries of the contact care. Directed psychological consultation work in this area helps to overcome the immune infringement more effectively and fully [3; 4; 5].

Литература

1. Арпентьева М.Р. Психологические аспекты иммунных нарушений // Боткинские чтения: сборник тезисов. Материалы Всероссийской научно-практической конференции. 11— 12 мая 2017 г., Санкт-Петербург. – Санкт-Петербург: СЗГМУ им. И.И. Мечникова, 2017. 319с. С. 14-16.
2. Арпентьева М.Р. Жизнеутверждение и нравственно-психологические аспекты здоровья и болезней. – Калуга: КГУ, 2017. 454с.
3. Незнанов Н.Г., Карвасарский Б.Д. Клиническая психотерапия. СПб: Питер, 2008. 523 с.
4. Стефани Д. В., Вельтищев Ю. Е. Иммунология и иммунопатология, Москва, Медицина, 1996. С.88-170.
5. Hamer R.G.. Summary of the New Medicine. Berlin: Amici di Dirk, 2000. 179p..
6. Kendall-Tackett K.A. The Psychoneuroimmunology of Chronic Disease. New York: American Psychological Association, 2013. 261p.

Баран Руслан

к.е.н., член-кореспондент,
почесний працівник авіаційного транспорту України
Транспортна академія України
м. Львів

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД З ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ АВІАЦІЇ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ(НА ПРИКЛАДІ АВІАЦІЙНОЇ ДУМКИ І ЛЕТОВИЩНОЇ СПРАВИ)

Написано на основі авторської передмови, чомусь не внесеної до книжки «Крила над Галичиною». Набутий суспільно-виробничий досвід з історії будь якої галузі держави свідчить про розвиток науково-практичної думки її народу. Авіація, як новий вид сполучень (транспорт) є виразником досягнень і складовою ланкою її практичного становлення, досягнутого рівня складових цивільної авіації (ЦА), зокрема таких як повітряний транспорт (ПТ). Він є виразником наявності у тій чи іншій країні диверсифікованих видів сполучень, зв'язковою ланкою продуктивних сил та інноваційної форми кооперації виробничих відносин. Складові ПТ, як єдиної транспортної системи переважній своїй більшості є господарсько-економічними структурами (підприємствами) регіонального призначення, а не якогось конкретного міста. Для прикладу, аеропорт - це є авіатранспортний вузол однієї із частин ЄТС. Автор, після попереднього захисту своєї дисертації у грудні 1991 року в умовах падіння комуністичних методів планової економіки, долучився до творення на базі виділених аеродромних служб із мільярного зразка об'єднаних авіазагонів окремих підприємств, таких як аеропорти (А/П). Було це спочатку у Києві, а згодом у Львові [1]. Так, Львівський А/П обслуговує населення до 8-ми областей держави та є найбільш розвиненим. І це визначається виключним його гео економічним розташуванням та тим, що так «склалося історично». Тому й реформування тут не можливе без знання ретроспективних аспектів у функціонуванні тої чи іншої підсистеми ПТ її статистичного виробничого опису на основі синтезованого автором визначення поняття «економічної архітекtonіки» [2, 3].

Вивчення історії зародження, становлення і розвитку ПТ як виду сполучень із А/П у Львові в попереднє століття, тобто з часу заснування цього нового виду комунікацій взагалю українських умовах, носить важливе і науково-пізнавальне значення, і виробничо-технологічне. На наше переконання не тільки краєзнавчі моменти, як це намагаються подавати останнім часом у публікаціях, виданих без будь яких методик чи методологій дослідження, без критики усталених в попередню епоху штамів, домислів, перефразувань, старих техніко-технологічних документів тощо, а й практично-упроваджувальні [4, 5]. Важливим є в опису ретроспективи ЦА для українського державного будівництва національних звичаїв є історизм у тій чи

іншій галузі [6]. Україна – держава авіаційна зі сталими авіабудівними та авіатранспортними традиціями. Тому їх дослідження в комплексі з усіма землями держави, а не тільки в столичних округах чи обласних містах є важливим елементом і пізнання, і побудови експлуатаційної практики. Розробляючи науково-методичний підхід до періодизації та етапів досліджень і викладення отриманих на цій основі наукових експериментів результатів, автором було опрацьовано ряд публікацій інших авторів у цій частині. До речі, в порушення авторського права одним із авторів «літопису» стосовно, аеропорту міста Львова, використано публікацію автора без жодного посилання на цей факт [5]. Зазначимо, що найперше етапи та періодизацію «львівської авіації», якої основи державного авіапідприємства «Львівські авіалінії» в авторському підході подано до його сайту ще 2002 році [1, 2]. В подальшому воно й має бути обране для написання монографічного дослідження становлення, розвитку ПТ саме на теренах Західної України, як складової території нашої держави. Історія ПТ повинна писатися в рамках усталеної історичної періодизації ЦА й означення авіаційної думки, теорії, техніки, технології з організації перевезень (ОП) і комерційної діяльності (КД). Де ОП – це сфера внутрішньої роботи й організації ПТ, а КД – відповідно зовнішні зносини на ринках АТП, а також їх досягнень у практиці функціонування А/П [2, 7]. Отож описуючи таблицю періодизації скажемо, що дослідженнями охоплено 4-ри організаційно-функціональні етапи ЦА та до 20-ти техніко-технологічних періодів. Перший із них – це етап міфолого-релігійних бачень стародавніх людей, який по чергово змінюється зародженням повітроплавання, за ним йде розвиток саме ЦА і практичною реалізацією підходів з освоєння «п'ятого океану» у формі застосування ПТ тощо. Якраз у цьому й полягає авторський досвід науково-історичного підходу до нарису дослідження історії авіації на західноукраїнських землях, так скажемо, із центром у Львові.

Література

1. Баран Р. Т. Підвищення економічної ефективності роботи аеропортів. Авт. на зд. вч.ст. к.е.н. за спец. 08.07.04 – економіка транспорту та зв'язку. – К.: КМУЦА, 1996. – 28 с.; Про заходи щодо розвитку аеропортового комплексу "Київ" (Жуляни - Васильків): Постанова Кабміну від 17.09.1993 р. № 746; Щодо створення Державної холдингової компанії: наказ Мінтрансу від 19.12.2003р. № 988; Баран Р. Порівняльні методи і переваги форм реалізації схеми фінансування авіатранспортного консорціуму// Актуальні проблеми економічної теорії. Наук. зб. / за ред.. З.Г. Ватаманюка. – Л.: Інтереко, 2002. – С. 331-335; Баран Р.Т. Львівська повітряна брама Європи (нарис дослідження історії української летовищної справи)// Вісник Львівського товариства «Тернопільщина». Вип. 5-6. – Л.: ЗУКЦ, 2005. – С. 90-104; Історичний нарис авіаційної думки та практичного розвою літакобудування на Тернопіллі // Вісник Львівського товариства «Тернопільщина». Вип. 5-6. – Л.: ЗУКЦ, 2005. –

С. 20-33; До 200-літнього ювілею: Авіаційна наука зароджувалася у Львівській політехніці// Аудиторія, # 36, 1-7 грудня 2016р. – С. 10-11; КПП. Перше століття: Іст. Огляд/ Авт. упоряд. В.І. Лиховодов та ін.. – К.: Такі справи, 2007. – С. 82-90;

2. Баран Р. Т. Шляхи трансформації статистичних оцінок летовищних комплексів// Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Методологія статистичних оцінювань соціально-економічних процесів. (Збірник наукових праць) Випуск 3 (XLI). ІРД НАН України. – Львів, 2003.- С. 411-422; Повышение эффективности использования земельных ресурсов, экономика-правовые и организационные критерии реконструкции аэропортов (на примере подготовки аэропорта «Львов» к ЭВРО-2012.// Инженерия транспорта и организация перевозок. Сб. ст. 15-ой конф. молодых ученых Литвы «Наука-будущее Литвы», 04.05.2012г.- Вильнюс: Техника (Литва). – С. 366-373; Соціально-економічні аспекти активізації авіатранспортного обслуговування громадян України в умовах стратегії боротьби з бідністю// Вісник Львівської державної фінансової академії: збірник статей. Економічні науки. – Л.: ЛДФА, № 8, 2005. – С. 257-268; Порівняльні методи переваги форм реалізації схеми фінансування авіатранспортного консорціуму// Актуальні проблеми економічної теорії. Науковий збірник. Формування ринкової економіки в Україні. – Л.: Інтереко, 2002. Спецвип. 9. – С. 331-335; Комерційна діяльність авіакомпаній як основа підвищення економічної ефективності фінансової роботи повітряного транспорту України у ринкових умовах// Вісник ЛДФЕІ: зб. ст. Ек. н.- Л.: ЛДФЕІ, 2002, № 3. - С. 71-80; Про першочергові заходи з унормування на законодавчому рівні організації, використання та оплати повітряного простору України// Економічне зростання України: стратегічні напрями і тактичні підходи: Матеріали 5-ої НПК, м. Одеса, 29-31.05.2007.– К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2008. – С. 500-513; Проблеми розвитку авіатранспортної галузі України та їх вирішення// Простір і час сучасної науки. Матеріали 6-ої всеукраїнської НП Інтернет-конференції 22-24.10.2009р. Збірка тез. Ч.1. – К.: Інститут наукового прогнозування, Кримський інститут економіки та господарського права (Севастопольська філія), ТзОВ «Меганом», 2009. – С. 2-10; Уніфікація земельних відносин в аеропортах та їх економіко-правове регулювання (на прикладі Міжнародного аеропорту «Львів»)// ІІ МНПК «Аеропорти-вікно в майбутнє», 27-28.05.2010р. Збірник тез. – К.: НАУ. Вид. «АртЕк», 2010. – С. 15; Інноваційні підходи до управління конкурентоздатністю авіакомпаній України// Тези доповідей ІІ МНПК «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури». – Л.: Вид-во «Львівської політехніки», 2013. – С. 26 -28; Державне фінансування в контексті ЄВРО-2012 та розвитку аеропорту «Львів»// Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні: збірник тез доповідей X НПК, 31.03 – 04.04.2014р. / ННІПТ НУ «Львівська політехніка», 2014. – С. 94.

3. Про передачу майна підприємствам ЦА: наказ МЦА СРСР від

09.09.1991г. № 237; Про схему управління підприємствами цивільної авіації України: наказ Мінтрансу України від 31.08.1993р. № 278; Про заходи щодо забезпечення розвитку цивільної авіації України: Указ Президента України від 21.12.1994р. № 790/94; Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 21 листопада 1996 року Про невідкладні заходи щодо впорядкування державного регулювання діяльності авіації в Україні: Указ Президента України від 23.11. 1996 р. № 1120/96; Организация, технология и правовое регулирование грузовых перевозок воздушным транспортом. Уч. пособие. – К.: КИИГА, 1993. – 176 с.; Запорожець В., Шматко М. Аеропорт. – К.: Дніпро, 2002. – 168 с.;

5. Троценко А.М. Аеропорти України. – К.: 2002. – 252 с.; Першопрохідники повітряних трас. Колективний нарис. Літ. Запис Олейніченко Я.Г. Заснований у 1992р. (без вказ.). – 188 с.; Троценко А.М. Історія ЦА України. – К.: 2004. – 637 с.; В. Чижевський, Я. Янчак. Крила над Галичиною. Глави з неопублікованої книги//Площа ринок, 12-26 квітня 1998р.; Янчак Я., Козицький А. Крила над Галичиною. Нариси з історії повітроплавання та авіації у Галичині кін. ХУІІІ-поч. ХХ ст.. – Л.: Априорі, 2012. – 224с; Троценко А. М. Аеропорти України. Літопис. – К.: 2012. – С. 54-56; Буцький Є. Чи історія це?.. (Обережно фальсифікат)//<http://www.aviajournal.com/arhiv/2005/08/05.html>.

6. Лінда С.М. Проблема розумного вибору – теоретична проблема історизму в сучасній Україні// Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Вип. 21. –К. КНУБА, 2009. – С. 40-45; Лінда С.М., Іваночко У.І. Інтерпретація поняття « історизм» у соціальних дисциплінах та її значення для дослідження проблеми історизму в архітектурі// Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Вип. 21. – К. КНУБА, 2009. – С. 34-40; Висоцький А.М. Перші аеродроми України та їх архітектурно-планувальна організація // Наук.-техн. зб. «Містобудування та територіальне планування». Вип. 32. –К. КНУБА, 2009. – С. 224-230; Висоцький А.М. Зародження цивільної авіації та романтичних надій містобудування // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Вип. 21, 2009. – С. 224-230.

7. Згуровський М.З. Київські політехніки –піонери авіації, космонавтики, ракетобудування. Навчальне видання. – К. НТУУ «КПІ», 2009. – 122 с.; Володимир Головченко. Це винайдено у Львові. Науковий світ, № 1, січень 2002. С. 32.; Mikulski M., Glass A. Polski transport lotniczy 1918-1978. – W.:, 1980. – S. 92-98; Все об авиации/Авт. –сост. Л.Е. Сытин. М.: Астрель, 2010. – С. 656 с.; Кулик М.С. і ін. Дирижаблі. Ч. 1. Історія, конструкції, проекти: Навч. пос./ За ред. М.С. Кулика, В.М. Казака. – К.: НАУ, 2005 – 184с

Білополий Віктор

к. істор. н., доцент, завідувач кафедри філософії та політології
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
м. Дніпро

Лазаренко Вікторія

к. соц. н., доцент
Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара
м. Дніпро

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВНЗ

У ХХІ столітті діалогічна культура стає новим світоглядом людини і, відповідно, основою досягнення демократичної моделі розвитку сучасного суспільства. Освіта, орієнтована на створення умов для повного розвитку потенціалу особистості (індивідуальності), здатної відповідати на «виклики» сучасного суспільства, можлива, якщо у її основі – діалогічна культура викладання та засвоєння знань [1, с. 146]. Це вказує на те, що вирішальною умовою успішної взаємодії та спільної роботи викладача і студента є організація вузівського навчання на основі діалогу. Саме розвиваюча освіта на основі діалогу забезпечує розвиток особистості (індивідуальності), яка здатна жити, творити та саморозвиватися. Така освіта в ідеалі передбачає діалогічність як невід’ємну характеристику і змісту, і технологій засвоєння професійних знань [1, с. 148].

Наразі фахівці психологічної служби ВНЗ м. Дніпра, шукаючи шляхи професійного зростання студентів, розробили та впроваджують навчально-розвивальний проект «Самовизначення у мінливому світі». Метою цієї спеціальної програми є навчання студентів технологіям міжособистісного та ділового спілкування, самовизначення, самопрезентації.

Програма побудована на принципах розвивального навчання, згідно з якими зміст і технології освіти повинні забезпечувати людину системою засобів і способів дій, які дозволять їй найефективніше і результативно знайти своє місце і успішно діяти у вибраній сфері професійної діяльності. Навчання будується на принципах: діяльності, розвитку, рефлексії і «зони найближчого розвитку». Учасникам передається норма проектного і програмно-проблемного підходу. Акцент робиться на розвиток таких інтелектуальних здібностей як мислення, розуміння і рефлексія. Отже, учасники нашого проекту оволодівають загальними інструментами, так би мовити, соціально-психологічними мета-навичками, які потім можна буде перенести у будь-яку сферу їхньої професійної чи особистої діяльності.

Технологією реалізації проекту є навчальні організаційно-діяльнісні ігри. Особливість навчальних ігор полягає в тому, що учасники, займаючи різні позиції в ігровому процесі, отримують різноманітний досвід і проходять комплексну підготовку, а саме: *психотехнічну підготовку* – набувають

здатності технологічно, усвідомлюючи засоби і методи своєї роботи, надавати допомогу в рішенні соціально-психологічних проблем; *організаційну підготовку* – отримують розуміння свого професійного майбутнього і цілеспрямованого вибудовування своїх освітніх траєкторій; *особистісну підготовку* – відбувається формування особистісної готовності займати активну життєву позицію, успішно реалізувати свій особистісний потенціал у обраній професії і у житті в цілому.

Для вирішення завдання оволодіння предметно-професійними технологіями сформовані три предметно-професійні групи за інтересами: «Розвивальна педагогіка», «Соціологічні дослідження» та «Психологічне консультування». У таких групах учасники можуть краще зосередитися на своїх професійних інтересах, обговорювати професійні проблеми та відпрацьовувати засоби їх вирішення. Крім того, діють і три надпредметні групи: «Методологія» (обговорюються питання методології проведення навчально-розвивальних організаційно-діяльнісних ігор), «Ігротехніка» (обираються та обговорюються технічні засоби реалізації проекту) та «Організаційно-технічна» (займаються організацією та матеріально-технічним забезпеченням проведення занять та проекту в цілому). Робота відбувається у формах практичного консультування і його рефлексії, обговорення проблемних тем з області психологічного консультування і професійних перспектив студентів. Перед учасниками ставляться складні завдання і проблемні питання, а потім організовується комунікативний простір, в якому учасники самі прагнуть знайти на них відповіді. Отже, програма реалізується завдяки діям самих учасників, за рахунок чого вирішується декілька завдань: стимулювання особистої активності; міждисциплінарне дослідження психологічних та соціологічних аспектів феномену самовизначення; засвоєння та відпрацювання технологій психологічного консультування з питань самовизначення в умовах постійних змін сучасного світу; зв'язок навчального змісту програми з практичною діяльністю і особистою перспективою учасників проекту; розвиток особистої техніки самовизначення учасників ігор; вибудовування учасниками проекту особистих траєкторій розвитку.

У кожного учасника є можливість побувати в ролі консультанта, який надає психологічну допомогу, прийняти участь в групових дискусіях, презентувати результати групової роботи на широку аудиторію. Досвідченіші учасники організовують обговорення в малих групах, адмініструють навчально-розвивальні заходи, беруть участь в розробці програм і методичних посібників, що дозволяє учасникам побачити процес створення розвивальних заходів з різних позицій, зрозуміти його особливості, отримати досвід реальної роботи.

Оволодіння навичками встановлення міжособистісних та ділових відносин, самопрезентації, самовизначення, командної взаємодії, у свою чергу, створює додаткові переваги в майбутньому працевлаштуванні випускників вузів, а саме в таких сферах як навчання і розвиток персоналу організацій, HR-менеджмент, управління і проектний менеджмент, соціальне проектування та

ін.

Література

1. Минеева С. Диалогические основы развивающегося образования: размышления об «идеальной форме» и трудностях достижения. Сб. «Образование 21 века: проблемы и перспективы»: под ред. В. Зинченко. Рига: «Эксперимент», 2002. С 132-181.

Ганчар Андрей

к.и.н., доцент, заведующий кафедрой
УО «Гродненский государственный аграрный университет»
г. Гродно, Республика Беларусь

РЕШЕНИЕ ВРЕМЕННЫМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ ВОПРОСА О ВЗАИМОДЕЙСТВИЯХ С ВАТИКАНОМ (1917 г.)

Возвещенные Временным правительством начала вероисповедной свободы вызвали необходимость согласования с действовавшими по делам веры законоположениями. Для выполнения указанной задачи при МВД были образованы, под председательством комиссара Временного правительства профессора С.А. Котляревского, Особое совещание по вопросам, общим для всех исповеданий, и специальная Комиссия по пересмотру законодательства, определявшего положение РКЦ в Российской империи. 5 мая 1917 г. Комиссия начала свою работу [1, с. 134].

По силе действовавшего закона (ст. 17 Устава иностранных исповеданий) р.-к. духовенство и миряне общались с Римской Курией, по делам своего исповедания, не иначе, как через МВД. С другой стороны, все исходящие от Папского управления акты не могли быть приводимы в исполнение в государстве без согласия на то верховной власти. Содержавшиеся в этом законе требования, не достигая целей, на которые они были рассчитаны, расходились в то же время с возвещенными Временным правительством началами вероисповедной свободы. Нельзя также упускать из вида, что предметом таких отношений являлись, в числе прочих, дела, связанные с тайной исповеди, а равно и брачные дела, затрагивавшие нередко самые интимные стороны частной и семейной жизни человека. Подчинение по такого рода делам отношений католиков с верховным первосвященником контролю правительственной власти не могло не вызывать у верующих тяжелого чувства несправедливого гнета над их совестью со стороны правительства. По

приведенным основаниям Комиссия высказалась единогласно за допущение непосредственных отношений Римской Курии по делам р.-к. исповедания с духовными р.-к. властями и светскими лицами, а равно и отношений тех же властей и лиц с Курией. Сомнения возникли лишь по вопросу об отношении государства к исходившим от Папского Престола распоряжениям общего руководящего характера в случаях несоответствия таких распоряжений действовавшим в Российской империи законоположениям.

Члены Комиссии, из состава представителей ведомств, высказались за желательность изложения второй части ст. 17 Уст. ин. исп. в следующей редакции: «все исходящие от Папского Престола распоряжения общего руководящего характера (энциклики, послания, наставления и т. п. акты) одновременно с направлением их подлежащим духовным властям сообщаются Курией Временному правительству; в случае несоответствия таких распоряжений действующим в России законоположениям исполнение их приостанавливается или совершенно не допускается особыми декретами Временного правительства, которое одновременно извещает, об этом Римскую Курию» [2, л. 110]. Изданием указанного правила, по мнению членов Комиссии, в значительной мере ограждались бы распоряжения Папского Престола от произвольного их толкования теми или иными органами гражданской власти, на что едва ли приходилось рассчитывать при полной отмене ст. 17 Уст. ин. исп.

Приведенное предположение вызвало, однако, со стороны входивших в состав Комиссия духовных и светских представителей РКЦ возражения как редакционного характера, так и по существу. По поводу редакции указывалось на желательность замены в тексте проектированного правила слова «несоответствия», как допускавшего широкое толкование в смысле несоответствия не только букве, но и духу закона, словом «несогласованность». Затем, для предотвращения возможности столь же широкого толкования слова «законоположение» предлагалось заменить его словом «закон». Наконец, по мнению возражавших, включение в тексте правила выражения «приостанавливается» исключало необходимость сохранения наряду с ним и выражения «совершенно не допускается». Возражения же по существу сводились, главным образом, к указанию на то, что государственная власть не имеет права налагать каких-либо обязательств на Святейший Престол и потому те или иные мероприятия по рассматриваемому вопросу могли быть проведены в жизнь не иначе, как по взаимному соглашению с Курией.

Из хода дальнейших прений выяснилось таким образом, что по рассматриваемому вопросу едва ли могло быть достигнуто соглашение с членами Комиссии, представлявшими РКЦ. Председатель Комиссии внёс предложение о полной отмене ст. 17 Уст. ин. исп., указав при этом, что такая отмена не означает, однако, изъятия актов Апостольского Престола из сферы общего наблюдения и надзора за их закономерностью со стороны государства. Такое предложение председателя было принято Комиссией единогласно [2, л.

110–110 об.].

26 июля 1917 г. Временное правительство приняло постановление № 1287 «Об изменении действующего законодательства по делам римско-католической церкви в России». В разделе 5 данного постановления оговаривалось, что действие законоположения по делам РКЦ в России распространяется на церковное управление этой церкви всех обрядов, с теми изъятиями, которые будут особо установлены для управления каждого их этих обрядов в законодательном порядке [2, л. 103–103 об.].

Литература

1. Ганчар А. И. Римско-Католическая Церковь в Беларуси: общественное сознание и религиозная практика (вт. пол. XIX – нач. XX вв.). Минск: Медисонт, 2015. 582 с.

2. Об изменении законодательства по делам р.-к. церкви в России (5 мая 1917 г. – 5 октября 1917 г.) // Российский государственный исторический архив. Ф. 821. Оп. 128. Д. 1741. 324 л.

Гусак Ірина

викладач

Адамчук Наталія

викладач

Технологічно-промисловий коледж ВНАУ

м. Вінниця

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТА-ВИПУСНИКА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Проблема готовності у контексті професійного становлення особистості одна з важливих проблем сьогодення. В умовах інноваційних перетворень в Україні змінюється і стратегія підготовки фахівців. У зв'язку із цим у сучасному освітньому просторі здійснюється перегляд і переосмислення змісту професійної готовності випускників ВНЗ. Одним із пріоритетних напрямів розвитку є впровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес, що значно покращує якість та ефективність навчання майбутніх фахівців, підвищує їх конкурентоспроможність на ринку праці [1, с.33].

Проблема становлення особистості як майбутнього фахівця докладно

досліджувалася у роботах Б.Г. Ананьєва, О.О. Бодальова, Б.С. Братуся, Є.О. Клімова, С.Д. Максименка, Л.М. Карамушки, О.І. Бондарчука, Антонової Н.О. [2]. Сутність та структура готовності фахівця до професійної діяльності розглядалися в роботах О.Г. Мороза, П.П. Горностая, О.М. Кокун та інших.

З метою орієнтування майбутнього фахівця на професійний саморозвиток наведемо приклад авторського майстер-класу з елементами тренінгу із застосуванням інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій по формуванню психологічної готовності до професійної діяльності.

Хід заняття

Психогеометричний тест Сьюзена Диллінгера

Мета: ознайомити студентів з особливостями характеру особистості за допомогою психогеометричного тесту.

Хід вправи: в текстовому редакторі MS Word просимо зобразити свій образ за допомогою різних геометричних форм.

Інтерпретація. Цей тест дозволяє: миттєво визначити тип Вашої особи або особи, що Вас цікавить; спрогнозувати поведінку кожного типу особистості; визначити рівень вашої психологічної сумісності з певними типами людей.

Діагностика лідерських якостей

Мета: діагностувати рівень організаторських і комунікативних якостей майбутнього спеціаліста.

Хід вправи: Вам пропонується пройти онлайн тестування [3], що містить 50 тверджень, з яких потрібно обрати варіант відповіді «так»- або «ні».

Відеоролик «Проходження співбесіди»

Мета: перегляд відеофрагменту щодо рекомендацій як вдало пройти співбесіду та показати себе майбутньому роботодавцю з найкращої сторони [4].

Гра «Перший мільйон»

Мета: перевірка концентрації уваги студента під час заняття.

Вам пропонується зіграти в інтерактивну гру «Перший мільйон», створену в додатку LearningApps.org для перевірки засвоєних рекомендацій з попереднього перегляду відеоролику [5].

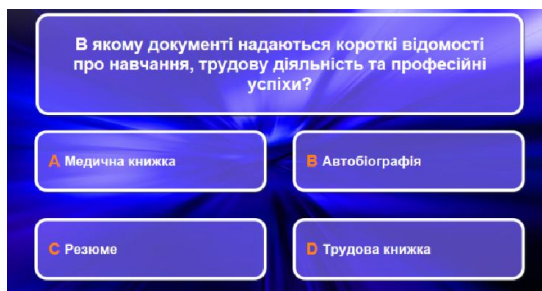

Рис. 1. Видяк екрану монітора при висвітленні одного з питань гри
Інтерактивна вправа Кросворд «Професіонал»

Мета: визначити рівень обізнаності студентів у сфері психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності.

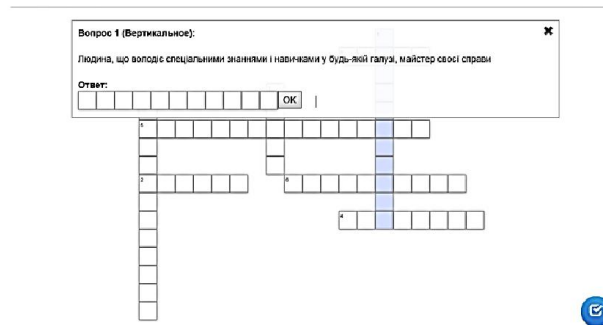

Рис. 2. Вигляд екрану монітора при висвітленні одного з питань кросворду
Вікторина: «Реагування особистості на різні конфліктні ситуації»

Мета: перевірка рівня готовності особистості до виходу з конфлікту.

Хід вправи: Студентам пропонується дати відповіді онлайн на тестові питання, що виконані за допомогою сервіса Kahoot [6].

Вправа на співставлення: «Основні терміни на ринку праці»

Мета: перевірити рівень обізнаності студентів у визначенні основних понять, що використовуються на сучасному ринку праці.

Хід вправи: Студентам пропонується виконати завдання інтерактивного сервісу LearningApps на співставлення.

III. Заключна частина. Рефлексія. Зворотній зв'язок.

Отже, новітні інформаційних технологій сприяють формуванню психологічної готовності студента- випусника до професійної діяльності; орієнтують майбутнього фахівця на професійний саморозвиток; допомагають студентам усвідомити власні професійні можливості та визначити шляхи їх професійного зростання.

Література

1. Балл Г.О., Перепелиця П.С. Формування готовності до професійної праці у контексті гуманізації освіти / Психологічні аспекти гуманізації освіти. Книга для вчителя: за ред. Балла Г.О. Київ-Рівне, 1996. 148 с.
2. Антонова Н.О. Проблеми діагностики психологічної готовності до професійної діяльності у випускників психологічного факультету. *Актуальні проблеми психології*. 2009. Том X. Част. 11. С.43-52.
3. Діагностика лідерських здібностей. URL: <http://prof.osvita.org.ua/uk/determine/testing/2/index.html>
4. Як поводитись на співбесіді. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=JILkTwfsTBc>
5. Як скласти ідеальне резюме. URL: <http://dyvensvit.org/top/1002714/>
6. Вікторина Kahoot.it: «Реагування особистості на конфліктні ситуації» URL: <https://play.kahoot.it/#/?quizId=afde5e3d-10e7-4a0d-9b55-6177ab4ae63b>

Дмитренко Євгенія

к.філол.н., доцент

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»
м. Харків

ВИСТАВКИ І ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДЛЯ МАШИНОБУДУВАННЯ: МЕТА І МОТИВАЦІЯ

Як відомо, машинобудування, особливо авіабудування в Україні переживає не найкращі часи. На превеликий жаль, ця галузь занедбана, низькооплачувана, не авторитетна і не перспективна для молодих спеціалістів. Втім, важко не погодитися з тим, що саме виробництво, і зокрема машинобудування, повинно бути запорукою економічної стабільності та подальшого процвітання економіки країни.

Відтак, у межах цієї публікації нас цікавить не стільки економічний, скільки інформаційний аспект: які інформаційні інструменти, зокрема виставки і презентації можна використати, аби машинобудування поступово змогло б повернути статус провідного потужного учасника міжнародного економічного життя, залучити молодих спеціалістів інженерів і робочих – безпосередніх реалізаторів виробничого процесу, які б володіли новітніми сучасними знаннями.

Як зазначають економісти, аналіз конкурентних позицій підприємства на ринку передбачає не тільки з'ясування його сильних і слабких боків, але й тих факторів, які тією чи іншою мірою впливають на ставлення покупця до підприємства [1].

З огляду на це, стає очевидним, що жодне промислове підприємство, незалежно від виробничих масштабів чи потужностей, не може нехтувати інформаційними ресурсами та заходами, що дають можливість заявити про себе як про конкурентоспроможного учасника економічного життя держави, про що неодноразово вже говорили спеціалісти з піару [2, 3].

На наш погляд, тут мають використовуватися стратегії, що більше відповідають статусу і завданням потужних машинобудівних промислових підприємств. Відтак, важка індустрія за суттю вироблюваної продукції кардинально відрізняється від інших галузей промисловості, розрахованих на масового споживача, а отже реклама в традиційному розумінні тут не доречна. Натомість, у пошуках партнерів, інвесторів для підвищення конкурентоспроможності, розширення ринків збуту, виходу на міжнародні ринки підприємства можуть досить ефективно використати спеціалізовані інформаційні ресурси. Серед них – виставки різних рівнів та спрямовань (міжнародні й всеукраїнські спеціалізовані, технічні, освітні для технічних вишів, що є базою для забезпечення ресурсу фахівців); презентації для вузького кола спеціалістів для визначення і реалізації ефективних стратегій технічного та технологічного розвитку, з рештою – масові інформаційно-розважальні

заходи – фестивалі, на зразок аероклубу. Зрозуміло, що тут предметом представлення мають бути технології, модернізація і виробництва, і продукції, нові потужності.

На нашу думку, саме активна участь у цільових виставках, влаштування презентаційних заходів – один з доступних і ефективних засобів принаймні популяризації машинобудування. Цілком слушним є й судження щодо важливості участі в роботі технічних виставок і ярмарків, що «є ефективним і потужним засобом формування маркетингових комунікацій підприємств» [2, с. 191].

Не останню роль щодо активізації PR-комунікацій підприємств мають відігравати власники виставкових центрів та організатори виставкових заходів різних рівнів. Не варто недооцінювати їхню роль, хоча безумовно пріоритетним для них є забезпечення власного прибутку і підтримування власного позитивного іміджу у виставковій індустрії. Втім, на сайтах виставкових центрів цілком доречними виглядають публікації-мотиватори, що одночасно працюють і на власника виставкових площ, і на потенційного учасника-підприємця (на зразок розділ «Навіщо брати участь у виставці» на сайті виставкового центру Premier Expo [4] або «Повысите эффективность участия в выставках» на сайті міжнародного виставкового центру «Експо-КАМА» [5]).

Зауважмо, що в цілому, за нашими спостереженнями, виставково-ярмаркова діяльність в Україні досить активна, проте науково-технічний сегмент в ній не обіймає, нажаль, вагомого відсотка. В цьому не важко переконатися, навіть переглянувши календар виставок одного з найбільших виставкових комплексів – Міжнародного виставкового центру в Києві [6], хоча періодичні спеціалізовані промислово-технічні виставки в Україні, безумовно, проводяться (Міжнародний авіакосмічний салон «Авіасвіт – XXI», м. Київ [7]; щорічна виставка «Машинобудування. Металургія», м. Запоріжжя [8] тощо). Очевидно, що таких потужностей, як Гоноверський ярмарок чи Женевський салон, продемонструвати на наших виставках не доводиться, проте на наше глибоке переконання, українське машинобудування все ж повинно прагнути ставати гідним учасником масштабних міжнародних технічних виставково-ярмаркових заходів за обов'язкової комплексної підтримки державної адміністрації.

Література

1. Душенькина Е. А. Экономика предприятий : конспект лекцій / Е. А. Душенькина. Москва : Эксмо, 2009. 160 с. URL: <https://www.e-reading.club/book.php?book=99984>.
2. Косенко О. П., Балишева В. Д. Виставка як ефективний засіб маркетингової діяльності підприємства. *Вісник НТУ «ХПИ»*. 2014. № 32 (1075). С. 191–197.
3. Синицына О. Н. Маркетинг : учебное пособие / О. Н. Синицына. Москва : КноРус, 2016 . 169 с.

4. Навіщо брати участь у виставці // Сайт виставкового центру Premier Expo. URL: <http://www.pe.com.ua/ua/geni/>. (дата звернення: 20.11.2017).

5. Повысить эффективность участия в выставках // Сайт «Всероссийские специализированные выставки с международным участием». URL: <http://weldexpro.ru/product/get/effect>. (дата звернення: 20.11.2017).

6. Календар виставок 2018 // Сайт Міжнародного виставкового центру. URL: http://mvc-expo.com.ua/uk/exposition/grafik_18/. (дата звернення: 20.11.2017).

7. XI Міжнародний авіакосмічний салон АВІАСВІТ – XXI, 9–12 жовтня 2018 // Сайт виставкового центру ІЕС-Ехро. URL: <http://www.ies-expo.com.ua/uk/aviasv-2018.html>. (дата звернення: 20.11.2017).

8. Міжнародна спеціалізована виставка промислових рішень «Машинобудування. Металургія – 2017» // Сайт ВЦ «Козак-палац». URL: http://www.expo.zp.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=841&Itemid=737 (дата звернення: 20.11.2017).

Кисіль Наталія
аспірант

Науковий керівник: канд.пед.наук., Муромець В.Г.
Інститут вищої освіти НАПН України
м. Київ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ЗВО: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

У сучасному світі постає питання модернізації змісту освіти, підвищення якості освітніх послуг, впровадження нових педагогічних технологій, розвитку “soft skills”, тому відбувається інтеграція України в європейський простір, що вимагає постійного вдосконалення.

Розвиток креативності сучасного вчителя початкових класів пов'язаний з самостійністю, умінню нестандартно приймати рішення, інтелектуальною компетентністю.

Ключова мета «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти» (ESG) – сприяти спільному розумінню забезпечення якості навчання і викладання, не зважаючи на кордони та між усіма стейкхолдерами [1].

Креативна спрямованість освітнього процесу сприяє розвитку орієнтації особистості в системі професійних та моральних цінностей, вибору

професійного сенсу студентами, вихованню у майбутніх учителів самостійності, активності та ініціативи [3].

Креативна особистість має нестандартне самостійне мислення, багатий духовний світ, уміє пізнавати, бачити навколишнє середовище, створює щось нове, оригінальне, неповторне. Щоб допомогти становленню такої особистості, а саме, майбутньому вчителю початкових класів, в умовах ЗВО, необхідно створити належні педагогічні передумови для розкриття індивідуальних особливостей кожного студента, задоволення пізнавальних потреб та інтересів, використовувати особистісно орієнтований підхід до організації педагогічного процесу задля ефективного навчання, розвитку та виховання [4].

На сьогодні загальноприйнятим є поділ компетентностей на дві групи: *предметно-спеціальні* (фахові) компетентності (subject specific competences) та *загальні* компетентності (generic competences, transferable skills).

Але існують й інші, не менш важливі, компетентності, якими студент оволодіває в процесі виконання даної освітньої програми, але вони носять універсальний, не прив'язаний до предметної області характер. Це, наприклад, здатність до навчання, креативність, володіння іноземними мовами, базовими інформаційними технологіями тощо [5].

Серед зарубіжних країн, що реалізують якісну освіту студентів в університетах та розвиток креативності вчителів, Велика Британія займає одне з провідних місць на світовому ринку освітніх послуг. Тут були встановлені перші стандарти використання дистанційних методів навчання в галузі вищої освіти й організації ЗВО такого типу. До того ж, у Великій Британії накопичено значний досвід організації всебічної допомоги студенту та його підтримки в процесі навчання на відстані [6].

Міжнародним досвідом з розвитку креативності майбутніх вчителів початкових класів може поділитись Центр Гуманітичних Технологій “Ахалар”. Ми проходили навчання по написанню та впровадженню освітніх проектів. Особливістю є розвиток креативності майбутніх вчителів початкових класів та студентів, вибудовування системи організації проекту, знайомство з міжнародним досвідом. Наступним етапом було стажування у різних країнах Європи: Данія, Словаччина, Польща.

Креативний підхід до створення свого проекту у “Ахаларі” дає можливість вибудувати певну структуру: “дерево проблем”, цільову аудиторію, SWOT-аналіз, співпраця зі ЗМІ та підведення результатів освітнього проекту [2].

Отже, розвиток креативності майбутніх учителів початкової школи у ЗВО, повинен передбачати: усвідомлення майбутніми вчителями особистісних і професійних можливостей, розвиток педагогічних здібностей до рівня креативних; задоволення потреби у новизні і нестандартних способах розв'язання професійних проблем; установку на творчість і подолання стереотипних способів та формалізму у професійних діях; прогнозування шляхів і вдосконалення творчого потенціалу особистості майбутнього фахівця.

Література

1. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). К.: CS Ltd., 2015. 32 p.
2. Солоницина В., Немов Е., Маштаков А., Трофименко Ю Дао активності. Территория развития. ЦГТ Ахалар., 2016. 156 с.
3. Дубасенюк О. А. Креативний підхід до професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів. Креативна педагогіка., 2011. № 4. С. 23-28.
4. Коновальчук М. В. Розвиток творчості молодших школярів : Система літературних завдань. К. : Шкільний світ, 2010. 120 с.
5. Захарченко В.М., Луговий В.І., Рашкевич Ю. М. Таланова Ж. В. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації; за ред. В. Г. Кременя. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с.
6. Зорочкіна Т. *Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції. Бердянськ, 2017. 481 с.

Коваленко Віталій

в.о. директора

Руденко Валентин

науковий співробітник

Національний природний парк «Джарилгацький»

м. Скадовськ

ДО 90-РІЧЧЯ НАДМОРСЬКИХ ЗАПОВІДНИКІВ: ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ДЖАРИЛГАЦЬКИЙ»

Екологічне значення о. Джарилгач та Джарилгацької затоки було відоме ще з початку ХХ століття. Острів Джарилгач і однойменна затока є місцем мешкання багатьох тварин, базовим місцем перебування під час міграцій та зимівлі водоплавних птахів, місцем багатих запасів промислових видів риби. Тут ростуть рідкісні види рослин, відмічені рідкісні рослинні асоціації. Висока оцінка даної території з боку науковців та природоохоронців в Північному Причорномор'ї, дала можливість у 1923 році придати природоохоронний статус о. Джарилгач та затоці, приєднавши їх до заповідника «Асканія-Нова».

В 1927 році (14 липня) згідно Постанови РНК УРСР № 172 створено Надморські заповідники до складу яких увійшли деякі ділянки північного Причорномор'я, Сиваша та узбережжя Азовського моря. Згідно з Постановою у склад надморських заповідників увійшов за пунктом д) : «острів «Джарилгач» з

морською смугою навколо якого один клм. завширшки і західною частиною Джарилгацької затоки, відграніченої зі сходу смугою, що проходить з півночі на південь на віддалі 10 клм. від західного берега затоки».

До кінця 1932 року Надморські заповідники знаходився у складі заповідника «Асканія-Нова», а самостійно почав функціонувати з січня 1933 року. На базі Надморських заповідників були створені два державні заповідники: Чорноморський та Азово-Сиваський. Джарилгацька затока і о. Джарилгач увійшли до складу Чорноморського заповідника. У 1937 році більшу частину Джарилгацького відділення виключили із складу Чорноморського заповідника. Вона була передана колгоспам Скадовського району для випасу домашньої худоби. Заповідна частина склала на той час лише 982 га (Постанова РНК УРСР від 01.07.1937, № 774).

У 1951 році заповідна частина теж була передана колгоспам (Постанова Ради Міністрів УРСР від 25.10.1951р., № 2738). До 1953 року заповідною залишалась лише західна частина Джарилгацької затоки, потім була теж виключена з території Чорноморського заповідника.

Значне антропогенне навантаження на о. Джарилгач, що мало місце в 1930-1950-х роках перетворила його фактично на пустелю. Острів втратив господарче значення. У 1960 році за рахунок земель колгоспів був створений Скадовський лісгоспзг (Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 04.04.1960, № 436-р). В 1960 - 1970-х роках на о. Джарилгач почались роботи з перетворення природи, а саме розорювання пісків, формування насаджень дерев та чагарників. Починаючи з 1973 року на острові розпочались роботи по акліматизації мисливських тварин, таких як асканійський олень (*Cervuselaphus*), європейська лань (*C. dama*), європейський муфлон (*Ovis ammon musimon*) та фазан (*Phasianus colchicus*).

Постановою Ради Міністрів УРСР №550 від 02.10.1974р. на острові було створено Джарилгацький ботанічний заказник республіканського значення, площею 300 га для охорони рідкісного виду золотобородника цикадового (*Chrysopogongryllus*), здатного закріплювати сипучі піски.

Наприкінці 1980-х років у м. Скадовську прихильниками екології та охорони природи була створена суспільна організація «Екологічне товариство «Джарилгач». Протягом більш ніж 20 років товариство переймалося проблемами Джарилгацької затоки, добивалися припинення рисосіяння в Скадовській медичній зоні Херсонській області. Протягом усієї діяльності товариство «Джарилгач» послідовно відстоювало надання Скадовську статусу курорту державного значення. Товариство неодноразово виступало з ініціативою взяти під охорону весь острів Джарилгач, однокілометрову зону відкритого моря та всю Джарилгацьку затоку і створити Національний парк «Джарилгацький».

З 1 лютого 1997р. по 31 січня 1998р. на території Скадовського району діяв проект № ММ63 «Збереження біорізноманіття Джарилгача: обґрунтування створення та екологічний менеджмент регіонального ландшафтного парку», що

відбувався серед проектів, що підтримувались консорціумом BSP (BiodiversitySupportProgram – Програма підтримки біорізноманіття) в рамках сприяння збереженню біорізноманіття в Україні (керівник проекту Котенко Т.І.).

Науковці разом з громадськими активістами та місцевими органами влади організували засідання «круглого стола» для обговорення екологічних проблем Джарилгацького природного комплексу. Таке засідання започаткувало створення природоохоронного об'єкту. Скадовське екологічне товариство «Джарилгач» надіслало до Держуправління екобезпеки в Херсонській області листа з проханням порушити перед Мінекобезпекою України клопотання про створення Джарилгацького національного природного парку, а також лист з підписами громадян м. Скадовськ про підтримку цієї ініціативи.

Значну роль у здійсненні проекту відіграло Українське товариство охорони птахів, яке є представником BirdlifeInternation в Україні, та президент товариства Ардамацька Т.Б., яка довгий час проводила наукові дослідження на о. Джарилгач та була одною із ініціаторів створення Національного природного парку.

Національний природний парк «Джарилгацький» був створений відповідно до Указу Президента України від 11 грудня 2009 року № 1045 «Про створення національного природного парку «Джарилгацький». Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 12 грудня 2011р., №516 створено природоохоронну, рекреаційну, культурно-освітню, науково-дослідну установу національний природний парк «Джарилгацький» та затверджено «Положення про національний природний парк «Джарилгацький».

Морська Ірина

слухач магістратури

Науковий керівник: д.пед.н., професор Жила С.О.
Національний університет «Чернігівський колегіум»
м. Чернігів

АСПЕКТОЛОГІЧНЕ ЗОБРАЖЕННЯ СВІТОСПРИЙНЯТТЯ В. ПІДМОГИЛЬНИМ УРБАНІЗОВАНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Період початку ХХ століття позначений популяризацією філософських концепцій і появою різноманітних літературно-мистецьких течій, тому цей проміжок часу є неповторним явищем в українській літературі. Проза Валер'яна Підмогильного часто вважається зразком української класики серед масштабу письменства нашої країни. Митець слова з надзвичайною художньою майстерністю зображав тогочасні людські проблеми. Філософський, політичний, соціальний, особистісний – ці важливі аспекти людського життя у своїх творах письменник зображає досить яскраво.

За словами О. Галети, його творчість сьогодні вже навряд чи доречно назвати «забутою». Про нього говорять і пишуть. Мабуть, причина не тільки у його «маргінальності» в літературному процесі як першої половини, так і кінця ХХ – початку ХХІ століття (саме тут можна було б посперечатися), але й у тому, що читання прози письменника вимагає певного інтелектуального вишколу, бодай побіжного знайомства з проблемами, теоретичними засадами і художньою практикою психоаналізу та екзистенціалізму [1, с. 5]. Саме тому предметом презентованого дослідження є художнє бачення світу очима Валер'яна Петровича на основі його прозової спадщини.

Як відомо, Валер'ян Підмогильний є прибічником філософії екзистенціалізму. Саме тому його проза насичена міркуваннями про життя та його сенс: *Життя таке просте, що кінець кінцем починає здаватися таємничим. Заспокойтесь. Люди, як і числа, складаються з небагатьох основних цифр, у різних варіаціях, звичайно. Людина навіть не ребус, а задача, що вирішується чотирма арифметичними правилами* [2, с. 173]. Нерідко він порівнює людину з іншими істотами земного світу, шукаючи спільне та відмінне: *Різниця між людиною та рослиною полягає, кажуть, у тім, що людині вільно пересуватись. Але чи вільно людині користуватись цією властивістю? Хіба не прикуті ми до міст, сіл, посад? Задовольняйтесь мріями? Не можу. Життя терпиме тільки тоді, коли можеш змінити місце його. Якщо ти завтра не можеш кудись поїхати – ти раб* [2, с. 176]. Де-не-де творчість Підмогильного насичена психологічно-філософськими роздумами: *Найгірша помилка – уважати неминуче за доцільне* [2, с. 145]; *Людина біжить не тому, що лякається, а лякається тому, що біжить* [2, с. 80].

Найцікавіше Валер'ян Петрович розкриває особистісний аспект у своїх творах, а саме взаємини між персонажами, їхні переживання, дружбу, кохання –

увесь спектр емоційного наповнення. Цікаво, що Підмогильний скептично ставився до любові як сенсу життя, зокрема до створення сім'ї: – *Чому ж ви не женитесь? Максима це питання видимо зняковило. Повагавшись мить, він невизразно відповів: – Це, бачите, справа... складна. Та чи й потрібна? Отак виросте хлопець і думає, що женитись обов'язково... Традиція така єсть...* [2, с. 61]; *Ви бачили за все життя хоч одне щасливе подружжя?* [2, с. 63]. Хоча сам Підмогильний був щасливий у шлюбі. Тим не менш автор підкреслює, що кожен може присвятити себе цікавій, улюбленій справі, якщо не таланить у коханні: – *От ви здивувались, що я, мовляв, таку силу грошей одержую і не женюся. Скучно, думаєте, і грошей нема куди дівати. А ось гляньте, – він показав на свою бібліотеку. – У мене багато книжок. Я люблю купувати їх і читати теж. А знаєте, єсть такі, що купують і не читають. Купують і ставлять на полицю. Смішно, правда?* [2, с. 62]. Так, на думку прозаїка, фінанси відіграють не останню роль у стосунках між чоловіком і жінкою, що з іронією він підкреслює: – *Коли не любиш, – казав він, – тоді навіть зі мною ходиш? – Та ти ж платиш за мене! – дивувалась вона* [2, с. 116]. Але мало коли Підмогильний зображає дівчину як створіння корисливе. Часто вона – чуттєва, щира, ніжна істота, яка вміє віддано любити й переживати: *Де ти пропав, божественний?* [2, с. 120]. Письменник переживає за роль жінки в суспільстві, яка заради кохання може бути здатною на все: *Він п'яниця був, бив її, але вона має жаль за ним* [4, с. 209]. Нерідко й чоловічий образ може приховувати справжні почуття за маскою байдужості: *З цього стало сумно, як то завше буває весняної ночі, коли жінка тебе не кохає* [4, с. 92].

Власний світогляд Валер'ян Петрович часто передає через мову інших персонажів. Цікаво поданий ним соціально-політичний аспект: *Кажуть, що життя – базар. Вірно! Кожен має свій крам. Один заробляє на ньому, другий докладає. Чому? Ніхто не хоче помирати* [2, с. 80]. Саме такою є система людського життя-виживання – один працює, другий платить. Тут бачимо відображення письменником політичного устрою, режиму, який вирішує людську долю, а саме скільки працювати, кому й коли: *У вас, усередині вас, сидить оце «потрібно», і воно кричить усіма голосами* [3, с. 301]. А деякі навіть самі вирішують, яким шляхом збагачуватися: *Тоді покоївки остаточно переконалися, що лікар приймає тільки гроші* [4, с. 73]. Певно, саме через це Підмогильного було страчено – за викривальну правду його прози. Письменником передано настрої тогочасного суспільства: *Почув, як звідтіль невпинно вириваються сили, разносяться вітром і накладають на все тавро жадоби* [3, с. 206]. І, як він казав, не завжди кожен має змогу працювати тим, ким захоче, двері відкриті не всюди: *Йому весь час здавалось, що він не там, де мусять бути* [3, с. 292]; *Отже, в житті з погляду свого прагнення він був досі інженером, потім журналістом, тепер став закоханим* [3, с. 297]; *В центральній управі його творчості засів, мабуть, безглуздий бюрократ, що все чогось вимагав, усе чомусь відмовляв, все казав незмінне: «Прийдіть завтра»* [2, с. 152]. Останнє речення показує, як Степан Радченко, головний герой

роману «Місто», намагався стати письменником, але його шлях виявився складним і тернистим, проте *без тернів не буває троянди* [2, с. 54].

Отже, художнє бачення світу майстра слова – Підмогильного Валер'яна Петровича – є надзвичайно багатограним, цікавим і незвичайним. Письменник майстерно відображав світогляд у прозових творах, не полишаючи найважливіші аспекти життя кожної людини.

Література

1. Галета О. Досвід кохання і критика чистого розуму: Валер'ян Підмогильний: тексти та конфлікт інтерпретацій / упоряд. О. Галета. Київ : Факт, 2003. 432 с.
2. Підмогильний В. П. Місто / худож.-оформлювач О. Д. Кононученко. Харків : Фоліо, 2014. 240 с.
3. Підмогильний В. П. Невеличка драма: Роман, повісті. Дніпропетровськ : Промінь, 1990. 326 с.
4. Підмогильний В. П. Третя революція: Оповідання, повісті, роман. Київ : Український письменник, 2012. 619 с.

Швець Ірина

к. б. н., старший викладач

Київський національний університет культури і мистецтв
м. Київ

СТВОРЕННЯ КАРТИН УТЕХНІЦІ «STRINGART» ДЛЯДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

З кожним днем набуває широкої популярності як за кордоном, так і в нашій країні мистецтво «StringArt», особливістю якого є незвичайне поєднання легкості ниток і міцності цвяхів.

«StringArt» з англійської мови дослівно перекладається як «мистецтво струн». За допомогою декоративних цвяхів, молотка і ниток дизайнери створюють абсолютно неймовірні візерунки, написи, малюнки та значні за розмірами та складністю картини (рис. 1).

Ця незвичайна техніка плетіння вперше з'явилася в Англії майже чотири століття тому, однак існує дві версії щодо її походження.

Одні джерела стверджують, що вперше започаткували створення декоративних малюнків на дощечках за допомогою звичайних цвяхів і ниток англійські ткачі того часу, яким вони прикрашали стіни власного житла [1, 2].

Згідно інших літературних джерел відомо, що винахідницею вважається англійська дослідниця та видатна жінка-математик Мері Буль, яка таким оригінальним способом навчала дітей алгебри і геометрії [2].

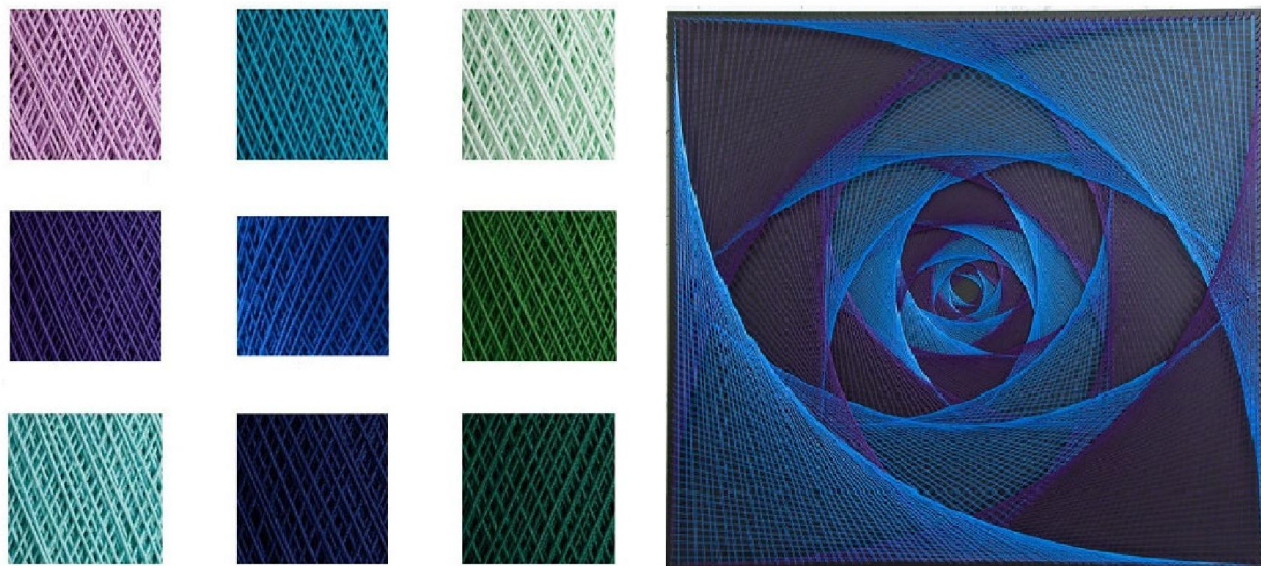

Рис. 1. Картина, виконана у техніці «StringArt»

Згодом стародавня техніка плетіння «StringArt» багаторазово видозмінювалася й удосконалювалася. Дійшовши до нашого часу, вона набула креативності й мистецької вишуканості. Нині «StringArt» – це не просто красиве й гармонійне перетинання ниток, це напрям мистецтва, що вимагає уважності та проведення ретельних розрахунків.

Для наших вітчизняних дизайнерів, що працюють у техніці «StringArt», ниніактуальним є питання наявності на українському ринку професійних матеріалів для такого виду мистецтва, зокрема декоративних цвяхів і ниток, серед асортименту яких, за кордоном, зазвичай, використовують міцні швейні нитки, муліне або шовк. Окрім цього стандартного набору, обов'язковими у роботі є основа (декоративна фанера) та фарби для її оздоблення [3].

Отже, поширення на професійному рівні мистецтва «StringArt» в Україні має значні перспективи не лише з декоративної точки зору, але й значною мірою може інтенсифікувати розвиток національного виробництва в галузі виробництва основних матеріалів для його реалізації.

Література

1. Браницкий Г. А. Живые картины. Минск: Баро-Пресс, 2003. 194 с.
2. Браницкий Г. А. Картины из цветных ниток и гвоздей. Минск: Полюмя, 1995. 128 с.
3. Мастерская String Art [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://www.stringarts.ru/>

Шевченко Наталія

к.і.н., викладач

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

м. Ніжин

МИКОЛА ПЕТРОВСЬКИЙ – ОДИН З ПРЕДСТАВНИКІВ НІЖИНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ ШКОЛИ

Микола Неонович Петровський – видатний історик, археограф, дослідник історії України XVII–XVIII ст., професор, доктор історичних наук (1946), член-кореспондент АН УРСР (1945).

Народився 14 листопада 1894 р. в с. Кудрівці Сосницького району Чернігівської області. У 1915 р. закінчив Чернігівську духовну семінарію. Атестат з відзнакою відкривав перед колишнім семінаристом широкі подальші перспективи духовної кар'єри, але він обрав світську освіту. Маючи відстрочку від виконання військової повинності, отриману при достроковому призові 1915 р., він подав прохання до дирекції Ніжинського Історико-філологічного інституту князя Безбородька про дозвіл взяти участь у вступних іспитах на історичне відділення. Вступив на навчання за казенний рахунок [1].

У 1918-1919 рр. Микола Петровський завідував продовольчим розподільним пунктом інституту. Враховуючи труднощі того періоду, маємо вважати призначення на цю посаду проявом особливої довіри з боку адміністрації. У вільний від навчання час він також підробляв приватними заняттями, перепискою, займався сільським господарством та вивчав історію України за архівними даними [2].

Великий вплив на подальшу долю Петровського справили викладачі Георгій Андрійович Максимович і Василь Григорович Ляскоронський. Під впливом яких сформувався його «винятковий дар до кропіткого, проникливого, уважного аналізу подій, явищ, чинників» [3].

Петровський гарно навчався: з 27 дисциплін атестату, 24 складено на «відмінно», лише з історії російської мови та грецької і церковнослов'янської мов отримав «добре» [4].

М. Петровському видали посвідчення такого змісту: «Дано сие окончившему в 1919 году курс наук в Историко-филологическом Институте кн. Безбородко, по историческому отделению, Николаю Неоновичу Петровскому в том, что он, Петровский, оставляется при Институте для приготовления к профессорскому званию, о чем и возбуждается соответствующее ходатайство перед Наркомпросом» [5]. Але вирішення питання затягнулося. Тому 7 жовтня 1919 р. директор інституту П. Тихомиров направив телеграму попечителю Одеського навчального округу з проханням надати М. Петровському місце викладача Історії, географії, латинської або російської мов у середній школі. При цьому він повідомив, що «окончил Петровский по историческому отделению отлично, возбуждено ходатайство оставлении при одном

університетов. Место Петровский желает получить Таврической, Херсонской губерниях кроме крупных центров Одессы, Николаева, Херсона» [6]. Невдовзі М. Петровський розпочав свою трудову діяльність діловодом у гімназії Тирасполя. Проте, не пройшло і року як він повернувся до Ніжина, а з часом перебрався ще ближче до батьківської оселі. Згодом він пояснював у одній з численних анкет, що саме сімейні та матеріальні обставини примусили його служити в Сосницькому повіті та Сновському окрузі, де протягом чотирьох років він займав посади шкільного працівника, інструктора позашкільної освіти і голови шкільної ради.

З 1924 по 1933 р. М. Петровський викладав історію України в Ніжинському інституті народної освіти, де працював науковим співробітником (1925–1926 рр.), керівником історичної секції (1926–1933 рр.) Науково-дослідної кафедри історії культури і мови.

Упродовж 1928–1944 рр. працював в установах АН УРСР: науковим співробітником Науково-дослідної кафедри історії України ВУАН (1928–1930 рр.), рукописного відділу та відділу стародруків (1934–1936 рр.) Всенародної бібліотеки України (нині – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського); старшим науковим співробітником (1937–1941 рр.), директором (1944–1947 рр.), завідувачем відділу археографії (1947–1951 рр.) Інституту історії України АН УРСР; старшим науковим співробітником (1941–1942 рр.) Інституту суспільних наук АН УРСР (нині Інститут українознавства імені І. П. Крип'якевича НАН України); директором (1942–1944 рр.) об'єднаного Інституту історії і археології АН УРСР.

Також працював завідувачем кафедри давньої та нової історії України (1944–1951 рр.) Київського державного університету (нині – Київський національний університет імені Тараса Шевченка).

М. Н. Петровський був одним з ініціаторів заснування Ніжинського наукового краєзнавчого товариства (1925 р.), членом Всеслов'янського комітету (1942 р.), членом делегацій УРСР на Асамблеях ООН у Сан-Франциско (1945 р.) та Лондоні (1946 р.), на Паризькій мирній конференції (1946 р.). Був консультантом Міністерства закордонних справ УРСР [7].

М. Н. Петровський автор понад 200 наукових праць, в тому числі написав працю «До історії м. Ніжина», розпочав серію статей «Українські діячі XVII ст.» (1929–1931 рр.), був упорядником хрестоматії в двох томах «Історія України в документах і матеріалах» (1939 р., 1946 р.), співавтором колективних праць: «Хронологія історії України» (2 випуски, 1938 р., 1940 р.), «Історія України: короткий курс» (Київ, 1940 р.), «Нариси з історії України» (6 випусків, сигн. вип., 1939 р.; Вип. 1, Уфа, 1942; Вип. 2, Торонто, 1943 р.)

Література

1. *Ніжинський відділ Державного архіву Чернігівської області (далі –НВ ДАЧО)*. Ф. 1105. Оп. 1. Спр. 2012. Арк. 5; Спр. 1973. Арк. 128.
2. *НВ ДАЧО*. Ф. 6121. Оп. 2. Спр. 3254. Арк. 63 (зр.).

3. Л. О. Дослідник Самовидця (Пам'яті М. Н. Петровського). *Україна (Париж)*. 1952. Ч. 7. С. 536.
4. Дубровський В. Спогад про проф. д-р М. Н. Петровського. *Український історик*. 1964. Ч. 2-3. С. 23.
5. *НВ ДАЧО*. Ф. 1105. Оп. 1. Спр. 2012. Арк. 19.
6. *НВ ДАЧО*. Ф. 1105. Оп. 1. Спр. 2284. Арк. 3.
7. Петровський Микола Неонович (14.11.1894–20.07.1951) – історик, член-кореспондент АН України. До 120-річчя від дня народження. URL.: <http://nbuv.gov.ua/node/1849> (дата звернення: 23.11.2017).

Шевяков Олексій

д.псих.н., професор, завідувач кафедри
Дніпропетровський гуманітарний університет
м. Дніпро

Складановська Марина

доцент
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
м. Дніпро

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА: ЕКОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Концепція сталого розвитку суспільства (Sustainable development) в даний час є не просто широко обговорюваною моделлю майбутнього розвитку людства. Реалізація основних напрямів цієї моделі є необхідною умовою забезпечення безпеки і високої якості життя людського суспільства, можливості його подальшого існування і розвитку. Сучасна техногенна цивілізація, яка втратила контроль над наслідками технічного прогресу, породила найгострішу проблему сучасності – екологічну. Ауреліо Печчеї, засновник і перший президент Римського клубу, відзначав: «Суть проблеми, яка стоїть перед людством на нинішній стадії його еволюції, полягає саме в тому, що люди не встигають адаптувати культуру до тих змін, які самі ж вносять в цей світ і джерела цієї кризи лежать всередині, а не поза людської істоти, яка розглядається і як індивідуальність, і як колектив. Вирішення цих проблем має виходити, перш за все, зі змін самої людини, її внутрішньої сутності». Таким чином, людина стає головним об'єктом екологічного пізнання.

Проблеми мотивації людської діяльності, її зв'язку з особливостями культури, появою нових стандартів поведінки стають все більш важливими. Інкультурація як процес залучення індивіда до культури і результат цього процесу в науковій літературі розглядається в контексті адаптації індивіда до

нового культурного, етнонаціонального середовища, як свідоме засвоєння нових для особистості культурних норм, патернів поведінки, стереотипів відносин і цінностей.

Запропонований нами термін «екологічна інкультурація» ми розуміємо як процес засвоєння індивідом екоетичних цінностей, оволодіння екокультурними нормами поведінки і ставлення до природи, як зовнішньої, так і своєї внутрішньої. Виходячи з цього ми розглядаємо екологічну інкультурацію як процес саморозвитку та самовдосконалення індивіда в напрямку формування екологічної свідомості, екологічного мислення, естетичного сприйняття світу природи, розвитку власної креативності. Результат цього процесу – особистість зі сформованої екологічної культурою, здатна до творчого процесу зародження нових ідей, впровадження екокультурних норм і ціннісних орієнтацій. Характерною рисою екологічної інкультурації є, на наш погляд, її глобальний, загальнолюдський зміст, а також невідкладність. У той же час форми і засоби екологічної інкультурації матимуть етнонаціональний характер, заснований на ментальних національних особливостях індивіда, на засвоєнні досвіду попередніх поколінь взаємодії зі світом природи і усвідомленні людини частиною природи.

Процес екологічної інкультурації особистості має задіяти розвиток всіх її складових. Інструменти цього процесу – це освітня, просвітницька, екокультурна діяльність, цілеспрямовані соціокультурні заходи. Механізм практичної реалізації цих заходів ґрунтується на таких провідних вимогах: створення комплексної програми формування екологічної культури особистості студента, яка має включати способи різнобічного впливу на формування і розвиток всіх складових екологічної культури особистості; урахування науково обґрунтованих чинників ефективності формування екологічної культури особистості студента при проектуванні заходів та їх запровадженні в дозвілєву сферу; тривалість, систематичність заходів екокультурної спрямованості і визначеність ціннісної орієнтації всіх видів діяльності, що задіяні в конкретному проекті; врахування вікових особливостей студентської аудиторії у виборі форм проведення заходів, видів діяльності і способів заохочення учасників.

Процес екологічної інкультурації особистості має за мету зміну духовних цінностей особистості, її ставлення до життя як вищої цінності, вироблення таких форм свідомої соціальної активності людини, які виключали б екологічні ризики, а, отже, – зміну способу життя сучасної людини, підґрунтям якого є усвідомлена інформація про можливість взаємовиживання людини і природи, надбання навичок самозбереження людини в змінених екологічних умовах конкретного регіону і всієї планети в цілому, самообмеження і усвідомлення безглуздя накопичувальної, споживацької поведінки в умовах екологічної кризи. Сформована екологічна культура кожного громадянина і суспільства в цілому є необхідною умовою збереження життя як космічного феномену, безпечного існування нашої держави, її прогресу і розквіту.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

SCIENCE EDITION

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ТА ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА**

**INNOVATIVE TECHNOLOGY AND
INTENSIFICATION DEVELOPMENT
OF NATIONAL PRODUCTION**

*Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної
конференції*

*Materials
of IV International scientific and practical
conference*

30 листопада 2017 року

November 30, 2017

Частина 2

Part 2

Комп'ютерний набір і верстка
Сава А.П.

Computer set of and typesetting
Sava A.P.

Адреса редакції:

Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН
46027, Україна, м. Тернопіль,
вул. Тролейбусна, 12,
тел/факс +38 0352 436144

Editorial address:

Ternopil state agricultural experimental station
46027, Ukraine, Ternopil,
12, Trolleybusna St.
tel/fax +38 0352 436144

Видавець:

Видавництво «Крок»
46006, Україна, м. Тернопіль, вул. Гайова, 56
тел. +38 0352 248436

Publisher:

Publishing house «Krok»
46006, Ukraine, Ternopil, 56, Gayova St.
tel/fax +38 0352 248436

Підписано до друку 19.12.2017 р.
Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура
Таймс. Умовн. друк. арк. 11,61.
Тираж 300. Замовлення № 3/12.

Signed for printing 12.19.2017.
Format 60x90/16. Offset paper.
Headset is Times. Cond. print. pages. 11,61.
Copies 300. Order № 3/12.
